' אייר תשמ"ג, 20.4.1983 מיספר 2381 המחיר: 60 שקלים (כולל מ.ע.מ.)

עסקים
מוזרים
בלבנון -
יעזרת
ק"ל

מי מחפה
על פלאטו

איזה קוקטייל זיפ שותים היום?

1) כל המנות המצויינות במרשמים מתיחסות לגודל בינלאומי מקובל והוא 1 אאונס (כ־3 סמ"ק)
2) מכינים ומקררים את הזיפ כבסיס לקוקטיילים.

זיפ טרופיקל

1 מנה שמנת מתוקה
1 מנה ליקר בננות
זיפ תפוזים
2–3 כפיות גרנדין או זיפ פטל
קוקוס טחון
קרח.

• תן במרעד: 1 מנה שמנת מתוקה, 1 מנה ליקר בננות, 1 מנה זיפ תפוזים (עשוי במים), 2–3 כפיות גרנדין ו־2 קוביות קרח. נער היטב.
• טבול שפתי כוס קוקטיילים בצלוחית גרנדין או פטל ואח"כ בתוך הקוקוס.
• סנן המשקה לתוך הכוס. קשט בקש קצר שעליו נעוץ דובדבן.

תפוח זיפ (לב הענין)

1½ מנות קלבדוס (ברנדי תפוחים צרפתי)
או
1½ מנות ברנדי רגיל
זיפ תפוחים
מי סודה
תפוח עץ קטן
2 קוביות קרח.

• מוזגים מעל לקוביות הקרח את הברנדי לתוך כוס גבוהה.
מכינים זיפ תפוחים בסודה ומוזגים לתוך הכוס.
• מערבבים היטב.
• חותכים פרוסה שלמה ממרכזו של התפוח כך שתתקבל צורת לב. מנקים מהגרעינים, חותכים בצד התחתון ונועצים לקישוט על שפת הכוס.

זיפ סְנוֹאוֹ בּוֹל

1½ מנות ליקר ביצים
זיפ לימון
סודה
1 לימון טרי
דובדבן
אגוז מוסקט טחון.

• מוזגים בכוס גבוהה מנה וחצי ליקר ביצים מקורר.
• סוחטים כמה טיפות לימון טרי.
• ממלאים הכוס בזיפ לימון שעורבב בסודה וצונן קודם לכן במקרר.
• מערבבים היטב ומקשטים בפלח לימון.

חתונה לבנה - זיפ

1 מנה ג'ין
½ מנה בלו קורסאו (ליקר קורסאו רגיל)
½ מנה עראק
זיפ לימון
סודה
תפוז טרי
2 קוביות קרח.

• מוזגים מעל לקרח לכוס גבוהה את הג'ין ואת הבלו קורסאו.
• מכינים את זיפ הלימון בסודה במקום במים ומוזגים ממנו עד לגובה של כשלושה ס"מ משפת הכוס ומערבבים.
• מוזגים בעדינות ½ מנה של עראק על פני כל משטח המשקה העליון. מקפידים שלא יתערבב עם המשקה שמתחתיו אלא יצוף עליו.
• מוסיפים מעט לימונדה עד להלבנת העראק וקבלת הינומה לבנבנה שתצוף בחלקו העליון של המשקה הכחול. מקשטים בפלח תפוז.

זיפ הקוטב הצפוני

1 מנה ליקר מנטה ירוק
זיפ אשכוליות
גבעול נענע יפה.

• ממלאים כוס גבוהה (רצוי בעלת רגל) בזיפ שהוכן קודם לכן וצונן במקרר.
• משקיעים גבעול נענע יפה בתוך הכוס כך שחלקו העליון יבלוט מעל לפני המשקה.
• מוזגים לכוסית קטנה מנה מליקר המנטה, מטפטפים אותו בעדינות ובאיטיות לתוך הכוס הגדולה.
• משקע הליקר לקרקעית, בוחשים בעדינות בעזרת גבעול הנענע עד שהליקר יתרומם וירחף בדרגות סמיכות שונות בתוך מיץ האשכוליות ומקשטים במלפפון.
לכמה גוונים של ירוק הצלחתם להגיע?

נוֹקאַאוּט – זיפ

1 מנה ג'ין
1 מנה וודקה
¾ מנה קמפארי
זיפ תפוזים
גרנדין (תרכיז רימונים) או זיפ פטל
קרח.

• שמים בכוס גבוהה 2 קוביות קרח ומוזגים לתוכה את הג'ין, הוודקה ואת הקמפארי.
• ממלאים את הכוס בזיפ תפוזים.
• מוסיפים מעט גרנדין או זיפ פטל ומערבבים בעדינות עד להיווצרות ענן אדמדם בתחתית המשקה.

טוב לי עם זיפ עלית

וימר יעקבסון טמיר

„העולם הזה", שבועון החדשות הישראלי ♦ המערכת והמינהלה: תל־אביב, רחוב גורדון 3, טל. 03־232262/3/4. ת.א־דואר 136. ♦ העורך הראשי: אורי אבנרי ♦ עורך תבנית: יוסי שגן ♦ רכז מערכת: שלמה פרנקל ♦ עורכי כיתוב: תמי מוטוביץ וגיורא נוימן ♦ צלמי מערכת: ציון צפריר וענת סרגוסטי ♦ עורכת דפוס: אהובה קרן ♦ ראש המינהלה: אברהם סיטון ♦ מחלקת המודעות: רפי זכרוני ♦ המו"ל: „העולם הזה" בע"מ ♦ הדפסה: „הדפוס החדש" בע"מ, תל־אביב ♦ הפצה: „גד" בע"מ

קורא יקר,

יש אנשים המאמינים כי לפני דור היה הכל אחרת, וכי בשנים האחרונות — ובמיוחד תחת שילטון הליכוד — חלה הידרדרות איומה.

מי שסבור כך, כדאי לו לעלעל בגליונות ישנים של העולם הזה. למשל בגליון העולם הזה (915) מן ה־27 באפריל 1955, ערב יום־העצמאות השביעי של המדינה.

ערכנו אז מיבצע שעליו חזרנו השבוע (ראה עמודים 14־15). ניסחנו עצומה להחתמה ציבורית, שלא הכילה אלא פסוקים ממגילת־העצמאות. שלחנו צוות־סיקור של כתבים וצלמים (אז קראנו לזה „חוליית־כיסוי") להחתים אנשים ברחוב על עצומה זו.

ברחוב שוב אינם דוחים אוטומטית את הבקשה לחתום על עצומה. וכיום פוחדים מפני השילטון פחות מכפי שפחדו אז.

הצוות של 1955, בראשות עימנואל פרת (כיום צלם בטלוויזיה) פנה אל 842 אזרחים, וקבע כי השיג פחות חתימות מכפי שהופיעו על המגילה המקורית. הפעם דיווח הצוות כי כחמישית מכל האזרחים והאזרחיות שהם פנו אליהם הסכימו לחתום, אף שאיש מהם לא זיהה את המקור.

הטענה הבולטת ביותר אז היתה ש„זוהי עצומה קומוניסטית." היחס לקומוניסטים לא השתפר מאז בהרבה, אך נדמה כי תנועות־המחאה הציבוריות היקהו את החשד שמא כל יוזמה אופוזיציונית באה מצד הקומוניסטים השנואים.

מסימני התקופה ההיא: תימני בעל פיאות מסולסלות, שחיפש עבודה בלישכת־העבודה, אמר: „יודעים! יודעים! זה הכל ניירות של בוליטיקה! חותמים — לא תהיה עבודה. יודעים!" כי בימים ההם, הזכות לעבודה היתה קשורה במידה רבה בהשתייכות המיפלגתית. יתכן שהתוצאה היא, כעבור דור, האהדה של בני עדות־המיזרח לליכוד, שבאה לידי ביטוי גם במיבצע השבוע, כאשר בני הדור החדש — בניהם של אותו תימני וחבריו — סירבו לחתום בטענה כי הנה, תחת שילטון הליכוד, כבר הושג השיוויון.

העצומה ביום־העצמאות, 1955
„קומוניסטים!"

אחד ההבדלים בין אז והיום הוא שאז היו בתחובות שוטרים רכובים. כאשר ניגשה „חוליית־הכיסוי" שלנו אל שוטר רכוב ברחוב דיזנגוף בתל־אביב והושיטה לו את העצומה, הוא חתם בלי היסוס.

את הפסוק החשוב ביותר אמר אז עסקן־מפא"י: „כדאי לחתום רק על דברים שאפשר לקיים אותם!"

הוא סירב לחתום על עקרונות המגילה.

מי שישווה כיום את תוצאות המיבצע ההוא עם תוצאות המיבצע המקביל שערכנו השבוע, יווכח לדעת כי לא השתנה הרבה. ומה שהשתנה, לא השתנה דווקא לרעה. המצב היה רע למדי כבר אז, לפני 28 שנים, כאשר שלט המערך בכיפה, ודויד בן־גוריון היה האליל התורני והכל־יכול.

קודם כל, לא היה הבדל בין מיספר האזרחים שהבחינו אז והשבוע שהנוסח לקוח ממגילת־העצמאות. אז כמו הפעם: אפס. במלאת שבע שנים לקיום המדינה לא הכיר איש את המגילה, שנחתמה על־ידי 37 יהודים טובים באולם המוסיאון בתל־אביב. וכך גם הפעם, אחרי דור שלם של „תודעה יהודית" בבית־הספר הלאומי של מדינת־ישראל.

מיספר המסרבים לחתום עלה אז על מיספרם הפעם. קשה להסביר זאת. יתכן כי בשנים האחרונות חדרה לתודעת הציבור חשיבותן של יוזמות אזרחיות. תנועות ציבוריות ספונטניות, כמו שלום עכשיו, הוועד נגד המילחמה בלבנון, יש גבול ועוד הטביעו את חותמן על הציבור. האזרחים

כתבת השער הקדמי:

עיסקי פלאטו

הוא תפס טרמפ על גבם של שבויי צה"ל, אך למעשה נסע הנוכל סמואל פלאטו־שרון לביירות כדי לנהל עסקים מיסתוריים בבירת הלבנון. **8**

כתבת השער האחורי:

דב ופרדריקה

פעם הם היו מלכי חיי־הלילה. כיום שרוי דב סגל בדיכאון, אחרי שלקה בגידול ממאיר וניסה להתאבד — ו־פרדריקה מנסה להחזיק בו בחיים. **63**

דרכו של „טרוריסט" אל השלום

אורי אבנרי ממשיך לגלות סודות על מגעיו עם **עיצאם סרטאווי** במשך שבע שנים. הוא מגלה איך התקרב ידידו לרעיונות השלום, אחרי שחקר וגילה פרטים מדהימים על גורל יהודי עיראק. מי ערך טבח בשנת 1941? **6**

מיבצע

לקראת יום־העצמאות יצא צוות העולם הזה למסע החתמות על סעיפים נבחרים מתוך מגילת־העצמאות. ההיענות היתה פושרת מאוד ואיש — פרט לאחד — לא זיהה את הנוסח. **14**

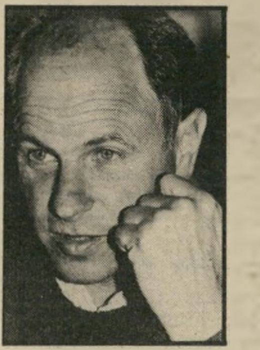

הלוויה שכזו

דרכו האחרונה של **אברהם יפה** שימשה הזדמנות למיפגש של כל המי־ימי באצולת השילטון הישראלי — מהקואליציה ומהאופוזיציה. **32**

„להוריד לצה"ל את הראש!"

הבימאי **יהודה („ג'אד") נאמן**, שסירטו נפסל, מספר להעולם הזה על נעוריו האבודים בצבא, על דרכו לקולנוע ויזכריז: „צה"ל הוא כל־כך חזק, שצריך להוריד לו את הראש!" **34**

השוטר היורה

פקד **חיים כהן** הוא האיש שירה ב**שימעון יהושע** מכפר־שלם. עתה מתלוננת עליו אשתו שהוא יורה גם בחתולים מייללים ובכלבים שוטים, מכה אותה ומתעלל בה ומאיים שיירה גם בה. **76**

סוף סוף הריון!

אשר ידלין ואשתו **טלי ליבני** (בתמונה) עומדים סוף־סוף להביא צאצא לעולם ושבים לישראל לקראת הלידה. **46**

תהילה

הם הופעו באמבולנס לכיכר מלכי־ישראל, מתו מרעב בהילטון, הצטננו קשה, אך הופיעו בכל זאת לפני קהל משולהב ומעריץ — כוכבי תהילה נמצאים בישראל. **71**

צה"ל־טורס?

הקצין שנעצר בחשד כי הבריח חיילים לחו"ל, טען כי עזר ל**רועי גדיש**, בנו של מנכ"ל חברת תעופה, להשתחט מצה"ל. **10**

אין דירה לג'ורג'

הזמר **ג'ורג' בן** נדהם. החדרים שהזמין בהילטון מראש, לא היו פנויים, והוא נשלח למלון אחר. מדורו של **נירה גל**. **62**

„התיאטרון הוא ביתי!"

בגיל 42 עורך הבימאי **צדי צרפתי** מאזן־ביניים ומספר על חלומותיו, על שחקניו ועל הצבעים שהוא אוהב. **48**

חגיגת הפרס

עכשיו כבר מותר לגלות: הפלמ"ח לא פורק! השבוע עלה מהמחתרת וחגג עם חיים חפר את פרס ישראל. **68**

מדורים קבועים:

תשקיף	4
במדינה	5
יומן אישי	12
הנדון — דימעות תנין	13
אנשים	16
בלונים	18
מיכתבים	24
תשבצון	26
הורוסקופ — בין טלה ושור	29
אנשים בעולם — הכובע המצחיק של אליזבט	37
שידור	43
מדריך שידורים — לישראל ולירדן	44
רחל המרחלת על כל העולם	46
זה וגם זה	51
חלון ראווה	52
נמר של נייר	56
זה היה „העולם הזה" לפני 25 שנה	58
קולנוע — אוסקר	64
לילות ישראל	66
אתה והשקל	73
מה הם/ן אומרים/ות — דייוויד ברוזה, אמנון דנקנר, ואליד צאדק, ריקי שלח, אלכסנדר פלאי ורון בן־ישי	74
ספורט	78

דף תשקיף

קרייסקי החרים בגלל פרס

להעדרו הבולטת של ברונו קרייסקי במושב האחרון של האינטרנציונל הסוציאליסטי היתה סיבה פשוטה: הוא סירב לשבת בחדר אחד עם שימעון פרס, שאותו הוא מתעב בגלל עמדתו במילחמת־הלבנון.

אף שנמצאו להעדרות זו תירוצים אחרים (בריאות, הבחירות הקרובות באוסטריה), הבהיר קרייסקי שזוהי הסיבה האמיתית. כתוצאה מכך הוא לא היה במקום כאשר נרצח ידידו עיצאם סרטאווי בידי אירגונו של אבו־נידאל, הזומם לרצוח גם את קרייסקי עצמו, בשל חלקו במאמצים למען שלום ישראלי־פלסטיני.

474

עד ערב יום־העצמאות נהרגו בפעולות־לחימה בלבנון 474 חיילים. מיספר הפצועים הגיע ל־2607.

נחמקין רוצה ברפול

ח"כ העבודה, אריק נחמקין, והח"כ לשעבר עמוס הדר, הם העומדים בראש מחנה־הניצים בעבודה, הפועלים לכניסת הרמטכ"ל הפורש, רפאל („רפול") איתן, למיפלגת־העבודה.

השניים ואחרים ניהלו איתו שיחות ממושכות בחודשים האחרונים, ואף פוקדים את ביתו מדי שבת.

עיר המפד"ל בגדה

בין הישובים החדשים, שעל הקמתם יוחלט השבוע, ישנם שניים הקשורים למפד"ל. הישובים כפר־צור וברוקין נמצאים זה ליד זה, ואף זכו בכינוי „עיר המפד"ל".

היוזמה להקמתם היא של שר־החינוך־והתרבות, זבולון המר. המלווה מקרוב את קבלת האישורים הדרושים להקמה.

ישוב אחר, שיוכרז על הקמתו, הוא רסכרכר של אגודת־ישראל.

וילה בגדה לכת מיסטית

אחת הכתות המיסטיות בארץ רכשה באחרונה וילה מפוארת בישוב חדש בגדה. הווילה נקנתה על־שם אחד מחברי הקבוצה, וכך לא התגלה מהי המטרה האמיתית לרכישת הבית.

התארגנות לקופת־חולים חליפית

גורמים כלכליים שונים פנו להסתדרות הרפואית והציעו לחברה להספקת שירותי־רפואה להרחיב את „שירות הרפואה התחליפי".

ההצעות הן שכירת שני בתי־מלון בתל־אביב, והפיכתם לבתי־חולים לכל דבר, השכרה בשיטת שכר־מכר של ציוד רפואי משוכלל לחדרי ניתוח ולמחלקות אחרות, בדיקת אפשרויות ביטוח של מבוטחי הקופות הקיימות בשירות החדש.

מכיוון שאיש מבין הרופאים אינו רואה סיום לשביתה, עשויות ההצעות להתקבל בחיוב.

מאחזים יאוזרחו

תוך כמה ימים יאוזרחו עוד שמונה מאחזי נח"ל בגדה המערבית, נוסף על ההכרזה על הקמת ישובים אזרחיים חדשים.

תפנית בחקירת עיסקי הברוקר

בתוך זמן קצר צפויה תפנית חשובה בחקירת הפרשיות הכלכליות הקשורות לרצח סוכן־הבורסה יעקב אלטרוביץ.

חלק זה בחקירה לא הופסק אחרי הגשת כתב־האישום נגד שני החשודים ברצח הברוקר. הוא הופקד בידי היחידה לחקירות־הונאה המטה הארצי, הממשיכה לחקור.

לא לגזירות כלכליות

בניגוד לשמועות אין האוצר מתכוון להטיל גזירות כלכליות או לבצע מדיניות מוניטרית שונה בחודשים הקרובים, כדי לעצור את הידרדרות המשק.

צפוי המשך המצב הנוכחי עד אחרי הבחירות לרשויות המקומיות בסוף השנה. הליכוד מייחס להם חשיבות עליונה, ושר־האוצר אינו מתכוון להעביר בוחרים למערך על רקע גזירות כלכליות.

הון הקיבוץ לא הוגדר

מושג „ההון העצמי" של הקיבוץ בחוק למיסוי־בתנאי־אינפלציה עדיין לא הוגדר.

על־פי החוק נאמר ששר־האוצר יקבע בתקנות מהו הון עצמי בקיבוץ. החוק נחקק בחודש אוגוסט, ועד היום לא קבע השר מהי ההגדרה להון זה. לעומת זאת נמצאה ההגדרה לגבי כל עסק אחר. עובדה זו תקשה על מערכת החשבונאות הקיבוצית, ועלולה לסבך את הקיבוצים בבית־מישפט בהתדיינות שונות.

סרט על פנינה

חברת סרטים פרטית תפיק סרט טלוויזיה דוקומנטרי על חיי פנינה רוזנבלום. את הסרט, שאורכו כ־60 דקות, תביים רותי פרס, והוא יתאר את פנינה מתקופת היותה צעירה לא־מוכרת ועד הופעתה בתחרות הקדם־ארוויזיון.

אלהרר יפנה לבית־המישפט

הזמר־מפיק, דודו אלהרר, שוקל פניה חדשנית לבית־המישפט, כדי להביא לביטול קטעים הפוגעים בו בפסק־הדין הנאשמת בניסיון לרצוח אותו, אסתר מרקוביץ.

בפנייה, שתוגש באמצעות עורך־דינו, יהודה טוניק, הוא יטען שפסק־הדין השמיץ אותו מבלי שניתנה לו אפשרות להתגונן.

אלהרר פנה כבר ליועץ המישפטי לממשלה, שיתן דעתו על כך. נראה שהוא לא יסתפק בכך.

אחי השגריר - לדין

הד"ר סקי רוזנהאופט, מי שהיה הקונסטרוקטור של „בית הלוחם" בחיפה, ושנאשם במעשי־מירמה בפרשה זו, הוא גם הקונסטרוקטור של גג המיבנה שהתמוטט באחרונה בתחנת הרכבת בת־גלים בחיפה. רוזנהאופט הוא אחיו של שגריר ישראל בארצות־הברית, הד"ר מאיר רוזן.

לפי כתב־האישום שהוגש נגדו בפרשת בית הלוחם, הוא סייע בשעתו לקבלני הפלדה לחסוך עשרות טונות של פלדה, אחרי שכל הכסף שולם לקבלנים מראש.

מדו"ח של פרופסור משה עדין מהטכניון, שחקר את ההתמוטטות בבת־גלים לפי הזמנת הנהלת הרכבת, עולה חשד כי גם במיקרה זה חסך הקבלן, זכריה דרוקר, כמות ניכרת של פלדה.

דרוקר שימש כיושב־ראש ועדת־הבנייה הציבורית של „בית הלוחם".

עיתון יומי לרק"ח

ביטאון רק"ח בערבית, „אל איתיחאד", המופיע פעמיים בשבוע, מתכוון להפוך בשבועות הקרובים לעיתון יומי. לצורך כך נרכש ציוד־דפוס משוכלל — מערבי, כמובן.

עורכי העיתון מודאגים ממחסור חמור בכתבים מיומנים, ונראה כי ייאלצו להסתפק בציטוט החדשות שיסופקו להם על־ידי סוכנויות הידיעות ובתירגום מאמרים מהעיתונות הסובייטית.

אלף שקל - שי למורה

כל מורה וגננת בישראל יקבלו ביום־המורה, בחודש מאי, צלחת שי, שבה מוטבע ציור של מרסל ינקו. שווי כל צלחת הוא אלף שקל וסך כל ההוצאה שתוציא הסתדרות־המורים מתקרבת ל־10 מיליון שקל.

את הרעיון הגו מזכיר הסתדרות המורים, אמנון אברמסון, והמישנה־למזכ"ל, יצחק ולבר. לטענתם, זוהי הפעם הראשונה שמורים וגננות בישראל מקבלים שי ליום חגם.

לחצים על היועץ

לחצים כבדים מופעלים על לישכת היועץ המישפטי לממשלה, כדי שלא יטפל בתיקים על ענייני־בנייה רנישים ועקרוניים.

אחת הפרשיות קשורה לפרשת בית־הלוחם בחיפה, והיא עולה בחומרתה על מה שנחשף בפרשת הקבלן אריה פילץ בבית־המישפט העירוני בתל־אביב.

בניית פאר בצבא

קצינים בכירים זועמים על הקמתן של לפחות שתי מיפקדות בצה"ל במרכז הארץ, לפי סטנדרטים יוקרתיים של בנייה שעלו כסף רב.

טלקסים לעצמאיים

חברת־בת של „כור־סחר" מייבאת לארץ מכשירי־טלקס אלקטרוניים קטנים, המתאימים במיוחד למישרדים של עצמאיים זעירים.

עד עתה פנו כבר יותר מ־400 עצמאיים והזמינו את המכשיר.

חיקויים לשטיחים פרסיים

רשת של חנויות שטיחים בישראל מייבאת לארץ חיקויים לשטיחים פרסיים. הם מיוצרים באירופה ודומים להפליא למקור.

מחירם זול בעשרות אחוזים משטיח פרסי מקורי.

„אל־על" טס 20 שעות

מטוס ג'מבו של אל־על הגיע מניו־יורק לאי טנריף, מול חופי אפריקה, אחרי טיסה של 10 שעות. צוות המטוס המתין ארבע שעות בנמל־התעופה הספרדי, עד שעלו 370 נוסעי חברת היסתור־נופש־פלוס, והמריא עימם בטיסה שנמשכה יותר משש שעות נוספות עד ללוד, מבלי להתחלף.

דובר חברת אל־על אישר שצוות מטוס זה פעל באוויר ובקרקע 20 שעות רצופות, במקום המכסימום של 16 שעות המותר לפי תקנות־הבטיחות. הדובר טען כי צוות המטוס היה מוגבר, כך שאחדים מהטייסים ישנו בטיסה, ואחר־כך החליפו את חבריהם.

במדינה

העם

תועבה היא לי!

זעם ה' ירד על יום־העצמאות, ורעמים בישרו את חרון־אפו.

למה לי רוב זיבחיכם? יאמר ה',
שבעתי עולות אילים וחלב מריאים
ודם פרים וכבשים ועתודים לא חפצתי!
כי תבואו לראות פני —
מי ביקש זאת מידכם רמוס חצרי!
לא תוסיפו הביא מינחת־שווא קטורת —
תועבה היא לי!
רחצו! היזכו! הסירו רוע מעלליכם מנגד עיניי!
חידלו להרע!
לימדו היטב, דירשו מישפט, אשרו חמוץ
שיפטו יתום! ריבו אלמנה!

אילו קם השבוע הנביא ישעיהו מקיברו, יתכן שהיה חוזר בעברית עדכנית על תוכחה מעין זו באוזני בני־ישראל. ובני־ישראל היו מקשיבים בחיל ורעדה.

כי ביום־העצמאות ה־35 של מדינת־ישראל קרה משהו, שהיה מתפרש בימי־קדם כהוכחה חותכת לזעם אלוהים ולחרון־אפו.

לפתע פיתאום, בראשית חודש אייר, קדרו השמים. על המוני בית ישראל, שהתכוננו לחגוג בחיק הטבע משני עברי הקו הירוק, ירדו גישמי־זעף פיתאומיים, בלתי־רגילים לגמרי בעונה זו. ברקים האירו את הלילה, כאילו באו לל־עוג לזיקוקין־די־נור, רעמים החרידו את העם ממנוחתו.

על מה זועם אלוהים?

האם על ההתנחלות השחצנית, שהקימו עובדי־האלילים הלאומניים על גיבעה מעל לשכם, בניגוד ל־אזהרתו המפורשת של יעקב לבניו?

האם על מעשי־העוול, שעושים המדברים בשמו יום־יום כלפי יצירי־כפיו בין הרי שומרון ויהודה?

האם על המצב הכללי של התפרקות המוסר במדינת־ישראל?

אולם ישעיהו לא קם מקיברו. הגשמים חלפו, הרעמים השתתקו, ומנחם בגין נשאר על כנו.

זר פרחים בוורשה

לפי המסורת היהודית, מתוך „לא לשמה" בא „לשמה"

שגריר אש"ף בוורשה הודיע כי יניח זר ליד אנדרטת לוחמי הגטאות בבירת פולין.

אלוף הג'וקים

ממשלת ישראל ומושבותיה ברחבי העולם — הקהילות היהודיות המאורגנות — הגיבו בזעם. אם יורשה לאש"ף לעשות כדבר נורא הזה, איימו, הם יחרימו את טקס־האזכרה הממלכתי, יגנו את פולין, ייצאו מגבולותיה מייד.

היתה זאת התפרצות ספונטאנית, המוכיחה עד כמה איבדו עסקני ישראל והקהילות את שפיות דעתם, בכל הנוגע לייצור המיפלצתי ששמו אש"ף, שהם יצרו בדימיונם.

שימחה לאיד. אילו היו דנים בעניין בצורה הגיונית, היו מבינים כי תגובה זו היא אבסורדית.

יתכן מאוד שאש"ף יזם את הפרשה כתעלול של פירסומת. אם כן, העניקה התגובה הישראלית־יהודית לאירגון את כל הפירסומת שביקש. תחנות־הטלוויזיה והעיתונים ברחבי העולם הקדישו למריבה זו את מיטב תשומת־ליבם, ולא פעם תוך רמז של שימחה־לאיד.

לגופו של עניין, יכלה מחווה כזאת של אש"ף רק להועיל. ישראל ינקה תמיד את הצדקת־קיומה במידה רבה מזיכרונות השואה. אם גם אויביה מכירים בזיכרונות אלה — ויהיו מניעיהם כאשר יהיו — הרי זה לטובת ישראל.

יתר על כן: לא פעם הופכת עשיית־מיצווה „שלא לשמה" ל„לשמה". כך מלמדת המסורת היהודית. אם שליחי־אש"ף עושים פעולה כזאת מטעמי פירסומת, סופם שיידבקו מרוח הדברים.

דבר אלי בפרחים. ההכרה במצוקת היהודים באירופה, שהולידה את הציונות המודרנית, תעזור לראשי אש"ף להבין את הקמת ישראל, ולהשלים עם קיומה החוקי. כך קרה לפלסטינים רבים, והמחווה בוורשה אך יכולה לקדם תהליך זה.

רק מי שחושש מפני מיפנה חיובי באש"ף, העשוי לשכנע את העולם שצריכים לחפש פיתרון של דו־קיום ישראלי־פלסטיני, תוך ויתור על הגדה והרצועה, יכול להתקומם נגד זר־פרחים פלסטיני (ראה הנדון). התגובה האינסטינקטיבית של ממשלת־ישראל ומשרתיה היהודיים אכן מאשרת הנחה זו.

העובדה ששליחי מפ"ם אימצו לעצמם גישה זו של זבולון המר וחבריו, חסידי ארץ־ישראל השלמה, יכולה לספק מזון רב למחשבה.

מי שמדבר בפרחים, סופו שיפסיק לדבר בכדורים. ומי שמתנגד לפרחים, סופו שידבר בדם ואש.

הפגנות

תחת מיטריה אחת

הממשלה רצתה טקס בהשתתפות אלפים, רוב הנוכחים נמנו עם המוחים, והשר ערך את האיזרוח בצריף, כמו גנב בלילה.

השמים היו שחורים ומאיימים. גשם שוטף ניתך ארצה, הרמקולים רעדו והרוח העזה נשאה עימה את מילות השיר, שהיה אסור ב־זמנו בהשמעה ברדיו: הסלע האדום של חיים חפר.

התנחלות ברכה חיכתה לטקס שיהפוך אותה ליישוב אזרחי. הארץ רעשה במשך כמה ימים סביב טקס זה, שעמד להיות אחד האירועים המרכזיים של יום־העצמאות ה־35.

פיקניק ואקורדיון. תנועת שלום עכשיו התכוננה גם היא ל־אירוע כמו לטקס צבאי. אנשי התנועה התנחלו כבר ביום השני שעבר על גיבעה קטנה, בכניסה לכביש המוביל ליישוב. הם העמידו במקום שלטים גדולים המגנים את ההתנחלות בהר גריזים, התנחלות שזכתה לכינוי: שכם עילית.

בוקר יום־העצמאות קידם את פני עם ישראל בגשם שוטף, ברקים ורעמים. הטקס אמור היה להתחיל בשעה 2 בצהריים, אך כבר משעות הבוקר היתה תכונה רבה במקום ההתנחלות. מכוניות מישטרה וג'יפים צבאיים חיכו לבאים בצומת הכניסה אל היישוב.

האוטובוסים החלו באים למקום זמן רב לפני תחילת הטקס. רובם נשאו שלטים של תנועת שלום עכשיו. לרגע נראה היה כאילו הם יהיו האורחים היחידים בטקס.

מאות אנשים ירדו מן האוטובוסים והתחילו לצעוד בבוץ הטובעני אל מקום הטקס. הרוח העזה העיפה את שילטי הבד שבידיהם והגשם ניתך בכוח, אך איתני הטבע לא הפחידו את ההמון הרב. הם הסתדרו במקום שנקבע להם.

חיש־קל נשלף אקורדיון מאי־שם, וכולם פרצו בשירה סוערת. הם שרו מחרוזות „שירי ארץ־ישראל" ותנועות־הנוער, והאווירה היתה של פיקניק בחיק הטבע.

איזור הבימה היה ריק לחלוטין, ומולו החלו להגיע טיפין־טיפין תומכי ההתנחלות. הם היו מעטים והצטופפו כדי להתחמם. גם מן הרמקולים שמעליהם בקעו ב־אותה שעה שירים של חיים חפר, אך חיים חפר עצמו עמד יחד עם אנשי תנועת שלום עכשיו. הוא הפגין נגד ההתנחלות.

השר נחטף. כולם חיכו בקוצר־רוח לתחילת הטקס, ואולי יותר מזה, חיכו לסיומו. היה קר מאוד ותוך זמן קצר היו כל הנוכחים, מימין ומשמאל, רטובים עד לשד עצמותיהם.

בשעה היעודה הגיע למקום השר דויד לוי, מלווה באלוף פיקוד המרכז, אורי אור. לוי נועד לסבול מטעם הממשלה בקור העז ולנהל את טקס האיזרוח, למרות מזג האוויר הסוער.

אירועים רבים בוטלו ביום־העצמאות בגלל מזג־האוויר, אך אירוע זה, אחרי כל מה שקדם לו, אי־אפשר היה לבטל כנראה.

לוי נתן כמה ראיונות קצרים לעיתונאים הרבים, שהקיפו אותו מייד עם בואו, ולאחר זמן קצר ביותר נחטף לתוך הג'יפ הצבאי של אלוף הפיקוד ונעלם מן המקום.

היה מי שהסביר לעיתונאים התמהים שדויד לוי יצא לסיור בהיאחזות, ומייד יחזור וינהל את הטקס. לאלפי האנשים שבאו לטקס, לא הסבירו כלום והם נותרו עומדים בגשם ומחכים.

כעבור יותר משעה וחצי של גשם שוטף וקור עז, החלו פושטות במקום שמועות עקשניות, לפיהן נערך הטקס בהיחבא ובזריזות בתוך ההיאחזות עצמה, הרחק מעדשות המצלמות ומעיניהם של התומכים והמפגינים. „אבל דויד לוי יבוא וידבר אל האנשים," הבטיח מישהו שכיפה סרוגה לראשו.

לוי לא בא. הוא ערך את הטקס בחדרי־חדרים, כגנב בלילה, בתוך צריף עלוב, ונמלט מן הסערה של מזג־האוויר ושל אלפי המפגינים.

בשלב הזה בא חנן פורת למקום, ניגש בעוז אל הבימה הריקה, כשהכיפה הלבנה הסרוגה שלו מתבדרת ברוח. הוא לקח את המיקרופון והחל לשיר „עם ישראל חי!"

כשהיה ברור שדויד לוי לא יבוא לנאום, מיהרו אנשי גוש־אמונים להתחיל את הטקס, אך לקהל כבר לא היתה סבלנות לחכות וכולם התחילו להתפזר.

איזרוח שהחל בהמולה גדולה, הסתיים בקול ענות חלושה, קול שנטמע ברוח העזה ובייצוג המפתיע של אנשי תנועת שלום עכשיו, שהיוו יותר משני־שליש מעשרת אלפים אנשים שבאו ביום סוער להר־גריזים שליד שכם.

ברכה ביום העצמאות: מפגיני „שלום עכשיו" (מימין) וחסידי ההתנחלות (משמאל)
קול ההמולה הסתיים בקול ענות חלושה, שנטמע ברוח העזה

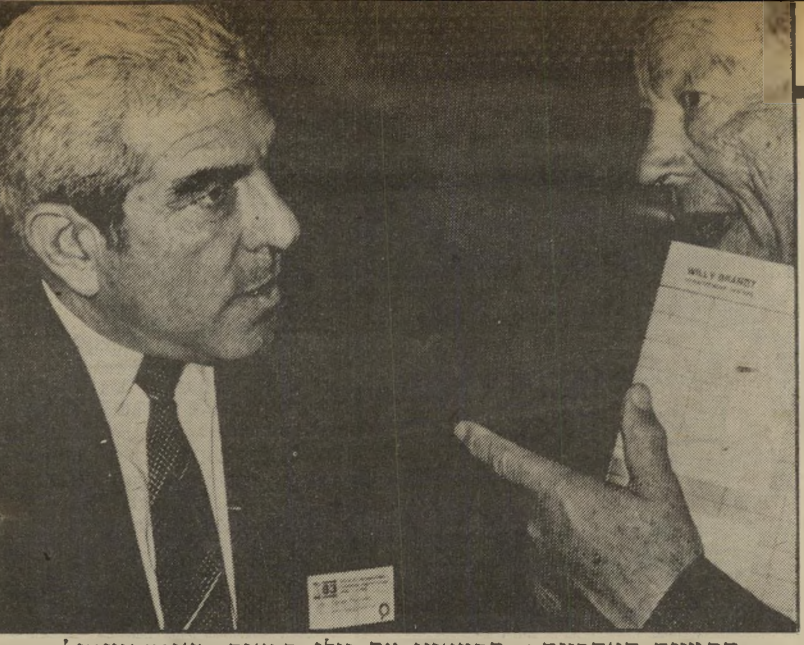

התמונה האחרונה: סרטאווי עם וילי בראנד באינטרנציונל
„הוא אהב את כל הפלסטינים, ובכללם גם את רוצחיו!”

סרטאווי (2)

את דברי־ההספד הנרגשים ביותר על עיצאם סרטאווי השמיע עיצאם סרטאווי עצמו.

בינואר 1978 נהרג סעיד חמאמי, נציג אש״ף בלונדון, בידי המרצחים של אבו־נידאל. שלושה חודשים לפני כן השתתף בסמינר גדול בלונדון, שבו השתתפו גם עיצאם סרטאווי, מתיתיהו פלד ואני. בשעה שנאם חמאמי, התקיימה מחוץ לבניין הפגנה של קנאים פלסטינים, שאליהם הצטרפו גם כמה „שמאלנים” ישראליים, וביניהם אורי דייוויס. המפגינים נשאו שלטים שבהם נאמר כי חמאמי הוא בוגד, הזומם לעשות שלום עם המדינה הציונית.

(היתה זאת מהדורה מוקדמת למה שקרה עתה. בפברואר הופיע סרטאווי יחד איתי באסיפה בלונדון. האסיפה הופרעה על־ידי קנאים יהודיים וערביים. הערבים הטיחו בפני סרטאווי שהוא בוגד. כעבור כמה שבועות נרצח בידי אותם האנשים שרצחו את חמאמי.)

ביום הארבעים לרצח חמאמי נערכה בלונדון אסיפת־אבל לזיכרו. אחד הנואמים העיקריים היה עצאם סרטאווי. נאומו הסתיים במילים המתאימות עתה לו עצמו:

„סעיד חמאמי נאלץ לבסוף לשלם בחייו עבור חזונו, אומץ־ליבו ואהבתו לעמו, שלא ידעה גבול.

„סעיד חמאמי אהב את כל הפלסטינים, ובכללם גם את רוצחיו. אך בראש וראשונה יצאה נפשו אל הפלסטינים בשטחים הכבושים.

„לבני־עמי החיים תחת שילטון־הכיבוש, החשים באובדן סעיד יותר מכל, אני רוצה לשגר מסר מדוכן זה: סעיד מת למען פלסטין, אך מעל לכל מת למענכם. אנחנו נמשיך לדאוג לכם, כפי שדאג הוא.

„הדורות הבאים של עמנו יתנו בבוא היום כבוד לסעיד, כאדם שאהב את ארצו ואת עמו בעוז של רגשות, שלא היו זקוקים למליצות.”

חסיד אומות העולם?

הרבה דיברי־הבל נכתבו בימים האחרונים על עיצאם סרטאווי — חלקם מתוך רצון טוב, בידי מי שלא הכירוהו היטב, וחלקם מתוך זדון, בידי המבקשים לסחור בגופתו, אחרי שהתנכלו לו בחייו (ראה הנדון).

עיצאם סרטאווי לא היה ציוני. הוא לא היה חסיד־אומות־העולם.

פסים ישרים ובטוחים. הוא היה גבר מרשים, שיכול היה להקסים כל אדם בקלות. הוא דיבר אנגלית מצויינת ועשירה. אחד המומחים, שראה את עבודת־הדוקטוראט שלו, אמר לו: „יש כאן חומר העשוי להוביל לפרס־נובל.” (לאחרונה אכן הציעו כמה אמריקאים, יהודים וקווייקרים, להעלות את מועמדותו לפרס־נובל, אך לא פרס־הרפואה, אלא פרס־השלום.)

שום דבר לא יכול היה למנוע בעד מנתח־הלב המזהיר מלרכוש

מילחמה ושלום

הוא לא פעל מתוך אהבה ללא־מצרים לעם היהודי. הוא לא היה אזרח־העולם.

עיצאם היה פטריוט פלסטיני. כל מחשבותיו, כל מעשיו, כל חלומותיו וחרדותיו היו נתונים לעמו הפלסטיני.

דווקא בכך היתה גדולתו, והמשמעות העמוקה של חייו ומותו. כי כלוחם־שיחרור פלסטיני, בכל רמ״ח אבריו, הגיע אל דרך־השלום, עד כי הפך אח וידיד בלב ובנפש לישראלים שוחרי־שלום, המסורים גם הם לעמם ולמדינתם בכל רמ״ח אבריהם. הוא הבין אותם, כשם שהם הבינו אותו.

מכיוון שהיה לוחם־שיחרור אמיתי, היה מסוגל להעלות רעיונות שנראו כפנטסטיים, שעל כמה הם אספר להלן, לעשות מעשים שלא ייאמנו. לעבור רגעים של דיכאון עמוק ואכזבות ממאירות.

הוא לא הגיע לכך בקפיצה אחת. התקדמותו בדרך שהובילה אותו — כפי שנדמה למי שלא הכירוהו — מן הקצה אל הקצה, היתה צעד אחרי צעד, כשכל צעד מוביל בהגיון מוחלט אל הצעד הבא.

הדרך הזאת מתחילה בעכו. מישפחת סרטאווי אמנם באה — כפי שמעיד שמה — מן הכפר הקטן סרטה, באיזור רמאללה, אך עקרה משם לעירי החוף הצפונית. עד כמה שסיפר לי, ביקר בכפר סרטה רק פעם אחת או פעמיים

לעצמו שם בעולם, להתעשר ולחיות בנוחיות ובכבוד. הוא היה נשוי באושר, הוא אהב את כל הנאות החיים — מאוכל טוב ועד צעירות יפות — ומן הצד כתב שירים.

ואז קרתה מילחמת ששת־הימים.

המילחמה שלפה את עיצאם אל־סרטאווי כיד־ברזל ממיסגרת חייו המסודרת בארצות־הברית, כפי ששלפה יהודים אמריקאיים רבים, שחשו לעזרת ישראל.

כל פלסטין נכבשה בידי ישראל. הצבאות הערביים נשברו תוך כמה שעות. ההשפלה צרבה בלב כל ערבי. אירגון פת״ח, בהנהגת יאסר ערפאת, שקם כמה שנים לפני כן בארצות־המיפרץ, היה הכוח הערבי היחידי שנותר, שהיה מסוגל איכשהו להילחם.

סרטאווי ידע ששוב אינו יכול לחיות בגולה ולהיות אדיש לגורל עמו. הוא נטש את הכל וחזר למרחב.

תחילה הצטרף באופן טיבעי לפת״ח. בנאום־ההספד שלו על חמאמי הוא תיאר כיצד פגש בו בנובמבר 1967, חמישה חודשים אחרי המילחמה. חמאמי הצעיר כבר פיקד אז על מחנה של כוחות פת״ח ליד דמשק. „דיברנו עד מאוחר בלילה. הוא סיפר לי על חלומותיו למען עמו ולמען העניין הפלסטיני. הוא גם דיבר על חששותיו. הוא אמר כי העתיד מפחיד אותו, מפני שהוא חש שהבעייה הפלסטינית מורכבת הרבה יותר מכפי שתופסים האנשים. יותר מכל נחרת בזיכרוני פסוק שהוא הזר עליו שוב ושוב: ,האם נעמוד במיבחן, או שנהיה המפסידים ונאבד את סיכוייו של דור שלם, כפי שקרה לדורות פלסטיניים קודמיב?' ואחרי הפסקה קצרה, השמיע הערה מוזרה: 'הלוואי ואשאר בחיים כדי לראות מה יהיה המצב בעוד 10 שנים.' מישאלתו זו של סעיד התמלאה בצורה המילולית בייתר: הוא חי בדיוק עשר שנים ועשרה שבועות, עד שמצא אותו כדור המרצח.”

גם את המילים האלה יכול היה סרטאווי לומר על עצמו. כפי שכבר סיפרתי,

כיצד הפך מנתח־הלב לטרוריסט, וכיצד הפך הטרוריסט ללוחם שהקריב את חייו למען השלום

באינטרנציונל
„לא ציוני, לא חסיד אומות העולם...”

בחייו. הוא נולד בעכו באחד בינואר 1934 — תאריך סימלי, שבו קרו לא פעם מאורעות חשובים ביחסים בינינו.

הילד עיצאם גדל בעכו ובחיפה הסמוכה. מישפחתו לא היתה אמידה. אך אמו, שהכירה פרופסור אחד למחלות־לב בחיפה, החליטה שעליו להיות רופא־לב כמוהו. היא היתה מוכנה להביא כל קורבן כדי שבנה יהיה אדם משכיל ורופא. (גם מבחינה זו החלו הפלסטינים דומים ליהודים, ודאגתה של האם הפלסטינית היא כדאגת האם היהודיה בעבר.)

בימי השואה הפלסטינית (כפי שנראית להם השנה שבה זכינו בעצמאותנו) נגרפה גם מישפחת סרטאווי בטרגדיה הגדולה. היא הגיעה לעיראק. שם גדל עיצאם, רכש את השכלתו, נשא לאשה את ודאדי שעמדה השבוע על קיברו בעמאן. אחרי שהתחיל ללמוד רפואה באוניברסיטה ערבית, עבר לארצות־הברית וסיים שם את חוק־לימודיו. אחרי כמה נסיונות אחרים, הפך מנתח־לב.

בזה יכלה הקריירה שלו לעלות על

התערבנו בראשית 1978 שהמדינה הפלסטינית תקום לצד ישראל תוך שבע שנים — עד ינואר 1986. כדור־המרצח פגע בו לפני כן.

פגישה עם חנה מרון

כאיש פת״ח עבר סרטאווי את טבילת־האש שלו. זה היה ב־21 במארס, 1968, בכפר קטן ממיזרח לירדן — כראמה.

צה״ל פשט על כפר זה בכוח רב, כמה שעות אחרי ששר־הביטחון, משה דיין, נקבר בתאונה במישמר־השיבעה, בחפירה ארכיאולוגית בלתי־חוקית. בעיני ישראל היה זה קרב בלתי־חשוב, אף כי היו בו כישלונות חמורים והקרב כולו היה בחזקת מפלה. אך לגבי הפלסטינים שהיו שם היה זה מאורע היסטורי כביר — הפעם הראשונה מאז 1948 שבה עמדו לוחמים פלסטיניים מול כוחו המקובץ של צה״ל, על הטנקים והתותחים שלו, ולא ברחו.

יאסר ערפאת היה שם, וגם סרטאווי, וגם חמאמי.

סרטאווי דיבר על חווייה זו פעמים רבות — כפי שחיילים רגילים לדבר על הקרב הראשון שבו טעמו את טעם האש והתגברו על הפחד. זה נראה להם תמיד כקרב גדול ונורא.

כעבור זמן לא־רב פרש סרטאווי מתנועת פת״ח והקים אירגון משלו — „אירגון הפעולה למען שיחרור פלסטין.” בימים ההם לא היה סרטאווי לאומן פלסטיני, אלא בעל אוריינטציה כל־ערבית. כמי שגדל בעיראק, היה לו קל להשיג תמיכה עיראקית. ביוני 1970 נבחר, כנציג אירגון זה, לוועד־הפועל של אש״ף, בן 27 החברים (אז), וגם למזכירות המצומצמת שלו, בת שישה חברים.

היה זה מעמד בכיר ביותר, המקביל לזה של שר בכיר בממשלת־ישראל. אך שמו היה ידוע אך מעט.

(כאשר נמסר לנו, בקיץ 1975, כי סודרה פגישה בינינו ובין נציג בכיר של אש״ף בשם עיצאם סרטאווי, לא ידע איש מאיתנו את השם. מאוחר בלילה עברתי על כל הספרים שהיו ברשותי, עד שנתקלתי בפרטים אלה על סרטאווי בספר של ויליאם קוואנט על הלאומיות הפלסטינית. אחרי חצות טילפנתי למתי פלד כדי לספר לו על כך.)

כעבור שנים, אמר לי: „כשהייתי איש־מילחמה, עליתי לדרגת שר. כשהפכתי איש־שלום, ירדתי בדרגה, והנני בקושי חבר המועצה הלאומית. אנחנו, אנשי־השלום, מטומטמים.״ השבתי לו במישחק־מילים: ״WE ARE PEACEFOOL״.

אירגונו של סרטאווי ביצע פעולות נגד סיורים של צה״ל בביקעת־הירדן, וביצע פעולת־טרור ראוותנית אחת בחו״ל, בנוסח הימים ההם: אנשיו הם שתקפו בינואר 1970 בנמל־התעופה של מינכן אוטובוס של נוסעי אל־על. בפעולה זו נפצעה חנה מרון, ונקטעה רגלה.

כעבור שנים סיפרתי לעיצאם מיהי חנה מרון, וכיצד ביקרתי אותה בפסח 1970 בבית־החולים במינכן והבאתי לה מצות ויין מישראל. אז כבר בחל סרטאווי בפעולות אלימות, ודמותה של חנה מרון העסיקה אותו הרבה. מדי פעם דיבר עליה, ביקש ממני למסור לה איחולים (עשיתי זאת) חשב על היום שבו ייפגש עימה ויבקש מחילה על המעשה. הבטחתי לו שאארגן פגישה כזאת כשהשעה תהיה כשרה לכך.

גם תוכנית זו לא תצא לפועל.

פוגרום בבגדאד

אופיו המיוחד של סרטאווי התגלה אחרי ששר־החוץ האמריקאי, ויליאם רוג׳רס, פירסם את תוכנית־השלום שלו בסוף 1969. „תוכנית רוג׳רס,״ שאושרה על־ידי הנשיא החדש, ריצ׳ארד ניכסון, הציעה לכונן שלום רשמי ושלם בין ישראל והערבים, תמורת החזרתם של כל השטחים הכבושים, מלבד „שינויי־גבול בלתי־מהותיים.״

בכנסת ישראל היה רק ח״כ אחד ויחידי שתמך בקבלת תוכנית זו: אני. במחנה הפלסטיני היה רק גורם אחד שדגל בקו דומה: אירגונו של האיש החדש היה מוכן להתעלם מן המליצות הדמגוגיות השגורות, ולראות את המציאות.

הדברים החריפו כאשר קיבל נשיא מצריים, גמאל עבד־אל־נאצר, באוגוסט 1970 את „יוזמת רוג׳רס״, שהביאה להפסקת־האש ולסיום מילחמת־ההתשה. גולדה מאיר קיבלה יוזמה זו. אני הצבעתי בעדה בכנסת, ומנחם בגין פרש בגללה מממשלת־הליכוד־הלאומי. בצד השני הותקף עבד־אל־נאצר קשות על־ידי רוב המנהיגים הפלסטיניים. ואילו אירגונו של סרטאווי תמך בו רישמית.

על רקע זה פרצה מילחמת־דמים בין אירגונו של סרטאווי, שהפך פרו־מצרי, ובין אירגונו של ג׳ורג׳ חבש, שהיה פרו־סורי. כוחותיו של חבש עלו על מיפקדתו של סרטאווי. סרטאווי, שקיבל מידע מראש, הכין לו מלכודת. בקרב שהתלקח ניצח סרטאווי, ועשרות מאנשיו של חבש נהרגו.

זמן קצר לאחר מכן אירע „ספטמבר השחור״. בעיקבות מעשי־הפרובוקציה של האירגונים הקיצוניים, תקף הצבא הירדני את הכוחות הפלסטיניים, ונערך טבח נורא באוכלוסיית־הפליטים בממלכה. סרטאווי הפיק את הלקח מן המצב וחזר עם אירגונו לשורות פת״ח. מאז, ועד סוף ימיו, היתה נאמנותו האירגונית כולה לתנועה זו, שהיא הכוח המרכזי באש״ף.

ערפאת הכיר בכישרונותיו ושלח אותו בשליחויות מיוחדות — לא במיסגרת אש״ף, אלא במיסגרת פת״ח — ברחבי העולם. תחילה התרכז סרטאווי באפריקה, קשר קשרים עזים עם רבות מממשלותיה והיה פעיל בתהליך שהביא לניתוק הקשרים בין ארצות־אפריקה וישראל.

באותו זמן התחיל תהליך אחר, שהיה גורלי לגבי עתיד חייו של סרטאווי.

כאיש הגיוני, שאל את עצמו לא פעם: מדוע דחפו הממשלות הערביות את היהודים בארצותיהן לצאת ולעלות לישראל? הרי כל הממשלות האלה נשבעו אמונים למאבק ב„אוייב הציוני״ — איך זה נתנו יד לתהליך הציוני של ריכוז יהודי העולם ב„פלסטין הכבושה״? מדוע לא דאגו לכך שהיהודים יהיו מרוצים בארצות־מולדתם, תחת לקום ולהגר לישראל, שהיתה זקוקה לעלייה זו כדי לחזק את כוחה במילחמתה בערבים?

הבעייה הטרידה אותו, ומכיוון שגדל בעיראק התחיל לחקור מה קרה ליהודים העיראקים. התוצאות היו מאלפות מאוד.

קודם כל התעניין במאורע שהיה סימן־דרך בחיי היהדות העיראקית: הפוגרום הגדול שנערך בבגדאד בשלהי תקופת ממשלתו של ראשיד עלי אל־כילאני.

ראשיד עלי היה לאומן עיראקי, ששינאתו לכובש הבריטי הפכה אותו לידיד־הגרמנים. ב־1941 חולל הפיכה בעזרת הצבא העיראקי וגירש את העוצר הפרו־בריטי, יחד עם המלך הקטין, בן־דודו של חוסיין. הבריטים הגיבו בפלישה מארץ־ישראל ומסוריה. אירגון־ההגנה עזר למנהיגים העיראקיים הגולים והעמיד לרשותם תחנת־שידור על הר־הכרמל. במיסגרת המיבצע נהרג בעיראק גם מפקד אצ״ל, דויד רזיאל, ששיתף פעולה עם הבריטים.

כאשר התקרבו הבריטים לבגדאד, אירע הפוגרום הנורא. הדיעה המקובלת היא שהיה זה מעשה־נקם אחרון של ראשיד עלי הפרו־נאצי ובעל־בריתו, חג׳ אמין אל־חוסייני, המופתי של ירושלים, שמצא אצלו מחסה.

כשהתחיל סרטאווי לחקור, גילה עובדה מדהימה: כאשר אירע הפוגרום, כבר לא היו ראשיד עלי, המופתי ואנשיהם בעיראק. נוצר חלל ריק, אך הבריטים שלטו במצב. אילו רצו, יכלו לשים קץ לפוגרום מייד.

סרטאווי השתכנע כי הבריטים הם שאירגנו את הפוגרום, כדי להסיח את דעת ההמונים מן העובדה שהכובש הזר חזר לשלוט בארצם, בעזרת סוכניו המקומיים.

זה היה סיפור יהודי קלאסי.

במהלך חקירה זו הגיע סרטאווי כמה פעמים ללונדון, גבר בארכיונים וחיפש ניירות. הוא גילה כי בניגוד לכל שאר מיסמכי התקופה, שפורסמו על פי חוק, השתמשה הממשלה הבריטית בסעיף מיוחד כדי להאריך את סודיותם של כל הדו״חות שהתייחסו לפוגרום זה עד הרבה מעבר לשנת 2000. לא הועילו גם שאילתות בפרלמנט, שהוגשו לפי בקשת סרטאווי.

קשה לתאר הודאה ברורה יותר באשמה.

פצצות בבתי־כנסת

משם הגיע סרטאווי, באופן הגיוני, למאורעות הסתומים של 1950.

במארס 1950 התירה ממשלת־עיראק לכל היהודים לעלות לישראל, תוך הפקעת רכושם וויתור על אזרחותם העיראקית. היה זה מעשה „ציוני״ מאין כמוהו.

קדם לכך, כנראה, הסכם סודי בין השליט האמיתי של עיראק, נורי סעיד (ששהה בארץ בימי שילטונו של ראשיד עלי בבגדאד) ובין דויד בן־גוריון.

אולם היהודים לא מיהרו לצאת. יתכן שחששו שמא זוהי מלכודת, או שדבקו ברכושם. מציבור של 135 אלף איש, נרשמו רק כמה מאות להגירה.

ואז החלו מתפוצצות פצצות מיסתוריות במוסדות יהודיים, לפי שיטה שדמתה מאוד לזו של העסק־ביש במצריים ב־1954. נערך מישפט לכמה יהודים עיראקיים, שהודו כי ביצעו את המעשים על פי הוראות מישראל, והם נשפטו. אחדים מהם נתלו. ואילו שליחים ישראליים, שנתפסו גם הם, שוחררו באורח מיסתורי וחזרו לארץ. בעיקבות כך, היהודים המבוהלים עלו בהמוניהם לישראל.

סרטאווי ערך חקירה יסודית מאוד של פרשה זו, הגיע אל המיסמכים המקוריים של המישטרה ובית־המישפט, והסיק מסקנות שנגעו גם לכמה אישים חשובים בישראל. הפרשה דמתה לסיפור־מתח מעולה.

עשרות פעמים דיברנו על האפשרות לפרסם פרשה זו, בשמו ובחתימתו, מעל עמודי „העולם הזה״. בכל פעם דחה את ההחלטה. יתכן כי מותו הביא ברכה לכמה מנהיגים מרכזיים בישראל, היכולים עתה לנשום לרווחה.

כך התקרב סרטאווי יותר ויותר לעניין היהודי. יחד עם אבו־מאזן (מחמוד עבאס), מראשי פת״ח, שיכנע את ערפאת שיש לעשות משהו. באותה תקופה התקדם אש״ף מן התפיסה של האמנה הפלסטינית, שפירושה היה גירוש רוב היהודים מהארץ, אל תפיסה חדשה, זו של „מדינה דמוקרטית חילונית,״ שבה יחיו כל היהודים, המוסלמים והנוצרים בארץ יחד כשווי־זכויות.

סרטאווי ואבו־מאזן טענו באוזני ערפאת שאי־אפשר לשכנע איש בכנותה של תפיסה זו, אם לא יובטח ליהודים תחילה שיוויון בכל הארצות שבהן שולטים הערבים. כלומר: ביטול כל חוקי־האפליה, שפגעו ביהודים, והענקת כל הזכויות, ובכללן הזכות לחזור מישראל לארצות־מוצאם, אם ירצו בכך.

400 הבתולות

במיסגרת זו פעלו השניים במשך כמה שנים, בין 1972 ו־1976. הם נפגשו עם הרב הראשי של דמשק, שתינה לפניהם את צרותיו. בין השאר: הטרדה ורדיפות

מצד השילטונות, חוקי־הפלייה, חוסר קרנות לתחזוקת בתי־הכנסת ובתי־הספר. לדבריו, היה זקוק לאלתר ל־50 אלף לירות שטרלינג. בהשפעת סרטאווי העניק פת״ח כסף זה לקהילה, מבלי לפרסם זאת.

לשם שיפור המצב הוקמה ועדה סורית־פלסטינית משותפת, לבדיקת מצבם של יהודי סוריה. הסורים הבטיחו לשנות את החוקים, כדי לאפשר את שיבת היהודים, אך לא עשו כן. לעומת זאת פורסמו חוקים כאלה בלוב ובמארוקו. עיראק קיבלה את העיקרון, אך השהתה את פירסום החוק לשם עריכת ניסוי מעשי. ממשלת־בגדאד רצתה תחילה להיווכח אם אכן יבואו יהודים לקבל דרכונים עיראקים, ואיך יתנהגו.

המיבצע הביא להענקת דרכונים מארוקאיים לעשרת אלפי יהודים, שחזרו מישראל לפאריס ושישבו שם בלי דרכונים. (כך אמר סרטאווי. אני מניח שהיו להם דרכונים ישראליים.)

הפרשה המפורסמת ביותר היתה זו של „הכלות הסוריות״. הרב של דמשק התלונן באוזני סרטאווי ואבו־מאזן שיש בסוריה 400 רווקות יהודיות, שאין סיכוי למצוא להן חתנים. סרטאווי הציע בו במקום פיתרון מעשי: לארגן 400 רווקים מקרב לוחמי פת״ח, שישאו את הבחורות.

ההוראות כבר הועברו למחלקת־האירגון, כאשר הסתבר לשניים כי לא זאת הדרך. הרווקות היו זקוקות לחתנים יהודיים. עוד באותו לילה בוטלה ההוראה. תחת זאת פנו אל הנשיא חאפט׳ אל־אסד. הלה החליט שכל חתן יוכל לבוא לסוריה, ושכל כלה שתתחתן תוכל לעזוב. אך לבסוף ניתנה הוראה פשוט יותר: לכל הרווקות ניתן לצאת מסוריה.

ההמשך היה עצוב למדי. הרווקות יצאו לארצות־הברית, לא מצאו חתנים וחזרו לסוריה.

ככל שצבר סרטאווי נסיון בשטח זה, כך חל שינוי בתפיסתו. הוא הבין שזהו מבוי סתום: אין היהודים מוכנים לחזור לארצות־ערב, ואין שום סיכוי שיסכימו ל„מדינה דמוקרטית חילונית״ בארץ.

סרטאווי היה אדם הגיוני. הוא היה אחד מאותם אנשים מעטים — מעטים בכל עם, וגם אצלנו ובעם הפלסטיני — המשנים את התיאוריה כשזו אינה מתיישבת עם המציאות, ולא להיפך.

הוא התחיל במיבצע כדי שהיהודים יחזרו מישראל לארצות־ערב, אך הגיע למסקנה הפוכה.

בשנים אלה התחיל סרטאווי להבין כי היהודים אכן מהווים עם, וכי קמה בישראל אומה אמיתית, אשר יוצאי ארצות־ערב הצטרפו אליה בלב ובנפש.

זה היה המיפנה המכריע בחייו. מבחינה זו עבר הוא עצמו את כל שלבי ההתקדמות של התודעה הפלסטינית בדורנו: מרעיון האומה הכל־ערבית לפי תפיסת הנאצריזם ואל־בעת׳; אל המדינה הערבית־הפלסטינית לפי האמנה הפלסטינית; אל „המדינה הדמוקרטית החילונית״ שהכירה בקיום היהודים בארץ, אך מבלי להעניק להם זכות

סרטאווי

(המשך מעמוד 7)
למדינה משלהם; אל המדינה הלאומית הפלסטינית בגדה וברצועה, לצד ישראל ותוך הסדר־שלום עימה.

באורח מוזר, מתועד מיפנה זה בכתובים — בידיעה שהופיעה בעיתון „הארץ” ביום ה־6 ביוני 1976. לפי בקשת עיצאם, השקעתי עבודה רבה במציאתה.

בכותרת של ידיעה זו נאמר: „שליחי אש״ף נועדו במארוקו עם נציגים יהודיים וניסו לגייסם לתעמולה לעזיבת ישראל.” בגוף הידיעה נאמר: „פגישה בין מנהיגי הקהילה היהודית במארוקו לבין נציגי אש״ף נערכה ב־24 במארס בביתו ובתיווכו של מנהל לישכת המלך חסן — נודע ממקור ישראלי מוסמך... בפגישה שנמשכה שעות אחדות, ושהתנהלה, לדברי משתתפיה, באווירה מתוחה, אמרו נציגי אש״ף כי לגביהם ישראל היא עובדה קיימת, ומגמתם היא לחיות בשלום עם היהודים. ידוע להם, הוסיפו, שכמה ממדינות־ערב, ובראשן עיראק וסוריה, נהגו עם היהודים שלא בצדק...” (ההדגשה שלי). שמותיהם של שליחי־אש״ף לא פורסמו.

על אותה פגישה, שהיתה בעיניו סימן־דרך בחייו, סיפר לי סרטאווי כמה פעמים. הדברים התגלגלו כך: אש״ף ביקש מהמלך חסן לחוקק חוק שיבטיח ליהודים שיוויון־זכויות מלא. המלך צחק ואמר ששיוויון כזה כבר קיים במארוקו. סרטאווי וחבריו ביקשו לחוקק בכל זאת חוק מיוחד. ראש ממשלת־מארוקו בא לעמאן כדי לדון על כך עם ראשי אש״ף, והכריז פומבית כי כל יהודי מארוקאי יוכל לחזור הביתה.

סרטאווי נסע לרבאט, כדי להודות לחסן המלך. אז הציע אחד השרים להפגיש את סרטאווי עם ראשי הקהילה היהודית. הפגישה אורגנה בביתו של אחמד בן־סודה, איש־אמונו של המלך (שהיה כעבור שנים גם המארח שלנו, כשבאנו — מתי פלד, יעקב ארנון ואני — למארוקו בחברת, סרטאווי, על פי הזמנת המלך).

חשיבות הפרשה, בדיעבד, היא רק בכך שיש כאן מיסמך מודיעיני ישראלי המאשר כי במארס 1976 הודיע סרטאווי — לפחות בשם חלק מאש״ף — שהוא מכיר בקיומה של מדינת־ישראל כבעובדה קיימת.

זה היה בדיוק חצי שנה לפני שקיבל לידיו את ניהול המגעים עם מחנה־השלום הציוני בישראל.

יורד בשם אורי

סרטאווי הגיע אל רעיון־השלום בדרך ארוכה, אחרי שעבר בעצמו את כל גילגולי ההתקדמות ממנהיג של אירגון־פידאיון (או „מחבלים,” לפי המינוח הישראלי הרישמי) ועד לראש מחנה־השלום. תהליך זה הוא שהבטיח את הבסיס המוצק לתפיסתו, שלא התערער גם תחת המהלומות האכזריות של התיסכול והאכזבה.

אך סרטאווי לא היה ראשון. קדמו לו אחרים. לא פעם, כאשר נפגשנו ביחד עם אנשי־צמרת מסויימים באש״ף, היה מנהיג זה או אחר מתלוצץ באוזניו: „אני קדמתי לך בהרבה! אני זוכר את הימים כשאתה היית מתנגד קיצוני לכל פשרה, ואני ניסיתי לשכנע אותך שצריכים לעלות על דרך ההסדר המדיני...”

שמענו דברים כאלה מפי מנהיגים אשר זהותם — אילו פירסמנו אותה — היתה מדהימה את הציבור.

המגעים הראשונים בין מחנה־השלום הציוני ובין אש״ף נפתחו בשיחות בין סעיד חמאמי וביני, שהחלו בלונדון ב־1974. קראתי את שני המאמרים שפירסם חמאמי מייד אחרי מילחמת יום־הכיפורים בטיימס של לונדון, על הצורך בהסדר מדיני בין ישראל והעם הפלסטיני. התקשרתי עם ראש השולחן המיזרח־תיכוני של טיימס, עיתונאי צעיר ואידיאליסטי בשם אדוארד מורטימר, וזה התקשר בשמי עם חמאמי. הוא ערב למהימנותי וליכולתי לשמור סוד. כך נפתח דו־שיח, שנמשך שנתיים.

היה ברור לי כי חמאמי אינו יכול לפעול בלי הוראת הממונים עליו, מכיוון שהיה נציג רישמי של אש״ף. אך רק מאוחר יותר סיפר לי סרטאווי כי כל דיווחיו של חמאמי הגיעו אליו, ומשם לידי יאסר ערפאת עצמו — שקרא אותם בעיון — כשם שאני דיווחתי (בידיעת חמאמי, כמובן) לראש־הממשלה, יצחק רבין.

במהלך 1976, אחרי דיונים והעלאת רעיונות רבים, הודיע לי חמאמי כי אש״ף מוכן להיכנס לדו־שיח רישמי, אך סודי, עם גוף ישראלי אשר ישמש כתובת למגעים אלה. כך קמה המועצה הישראלית למען שלום ישראלי־פלסטיני. רק אז עלה, במפתיע, שמו של סרטאווי.

סרטאווי היה איש בכיר מחמאמי. הוא היה חבר־לשעבר בוועד־הפועל של אש״ף, ולא היה משולב במנגנון הרישמי של האירגון, כמו חמאמי. הוא פעל כיחידה עצמאית, על דעתו של ערפאת ותוך קשר ישיר עימו. והוא הוסיף למגעים מימד מיוחד־במינו, שעוד אעמוד עליו.

אך לא היתה זאת הסיבה היחידה לכך שסרטאווי בא במקום חמאמי כממונה על המגעים עם מחנה־השלום הציוני בישראל. את הפרטים סיפר לי סרטאווי, בכאב רב, אחרי רצח חמאמי.

הדבר קשור בשמו של יורד ישראלי, אורי דייוויס.

דייוויס, בנו של יהודי בריטי שנפגע באדי־רעל במילחמת־העולם הראשונה, התפרסם בישראל בראשית שנות ה־60 כאשר אירגן הפגנות נגד הפקעת אדמותיהם של הערבים בגליל, בתקופה שבה היה גם אורי זוהר פעיל בשטח זה. דייוויס ישב תקופה קצרה במאסר, שוחרר וירד לבריטניה. שם הפך אנטי־ציוני קיצוני, התקרב לאגף הקיצוני ביותר באש״ף ודוגל עתה רישמית בחיסול מדינת־ישראל. במילחמת יום־הכיפורים הנהיג הפגנה של אנשי אש״ף מול בית־כנסת בלונדון.

בשלב הראשון, כאשר חיפש חמאמי מגע עם ישראלים, אך עדיין לא הוסמך לקיים מגעים עם מחנה־השלום הציוני, בא במגע עם דייוויס ואנשי מצפן. גם כאשר התחילו המגעים שלו עימי, הוא לא ניתק את המגעים ההם.

עמדתי על כך לא פעם בשיחותינו. הסברתי לו שכל מגע בין אש״ף ובין יהודים או ישראלים השוללים את קיום המדינה יבי נזק מוחשי, מפני שישכנע את הציבור הישראלי שאש״ף לא נטש את דרך המאבק לחיסול המדינה. חמאמי הבין זאת, אך אמר: „אינני יכול לנתק את המגע עם ידידים־מאתמול, כדי לקיים מגע עם ידידים חדשים. זה יהיה מעשה של כפיות־טובה!”

סרטאווי היה איש פחות ריגשי מאשר חמאמי, ויותר הגיוני. הוא הבין את הסתירה, והורה לחמאמי להפסיק כל מגע עם כוחות בלתי־ציוניים. כשזה לא עזר, הביא להרחקת חמאמי מתפקיד המגעים עם הישראלים.

באוקטובר 1977, כאשר נפגשנו כולנו — חמאמי, סרטאווי ואני — בסמינר בלונדון שכבר הזכרתי, בשעה שאורי דייוויס הפגין נגדנו בחוץ בחברת אנשי הסירוב הפלסטיניים, נערך (שלא בידיעתי) עימות בין השניים. חמאמי שאל מדוע החליף אותו סרטאווי, וזה ענה: „אתה בלתי־עיקבי. יש לך שיקול מוטעה בעניין דייוויס.”

כעבור חודשיים נפגשו השניים שוב, התפייסו ונדברו לעבוד שוב ביחד. חמאמי הודה שטעה בעניין דייוויס.

הם קבעו פגישת־עבודה בחודש ינואר 1978. ערב הפגישה הזאת נרצח חמאמי בידי אנשיו של אבו־נידאל.

„תודה לאל על שהתפייסנו ברגע האחרון,” אמר לי כעבור שנים, „אחרת היה מצפוני נוקף אותי עד סוף ימיי!”

מאז, כמעט בכל נאום פומבי על מגעינו, היה סרטאווי מעלה על נס את תפקידו המיוחד־במינו של חמאמי, כחלוץ שהלך לפני המחנה ושדמו נשפך בדרך. כך, כמובן, עשיתי גם אני.

כל מילה התאימה לו עצמו.

בהמשך הסידרה: פריצת הדרך לאירופה, הפרשה הסודית בין סרטאווי וקיסינג'ר בארצות־הברית, יחסיו עם יאסר ערפאת, והמילחמה החשאית בינו ובין אירגון־הטרור של אבו־נידאל.

משהו

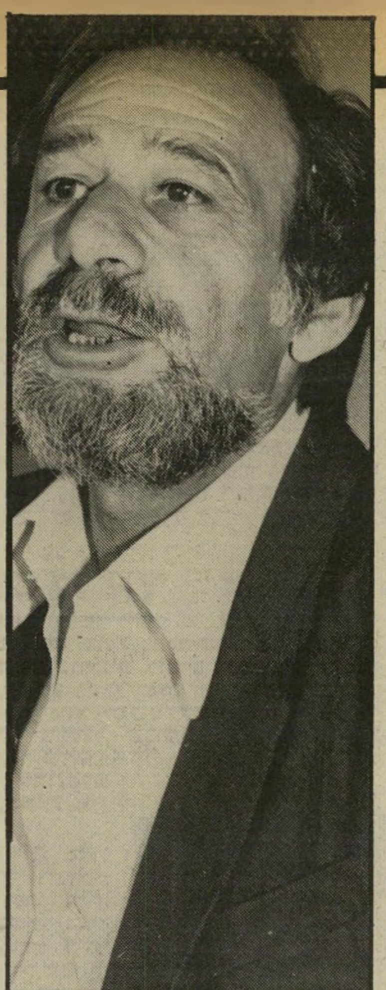

עוזר צפריר
„אסור לדבר”

שמו של סמי פלאטו־שרון נקשר כבר בהרבה פרשיות מוזרות ומתמיהות. אך פרשת נסיעתו ללבנון היא ללא ספק המוזרה והמתמיהה ביותר. על אחת כמה וכמה העניין נשמע מפוקפק, כאשר הוא ייחס לעצמו טיפול בשיחרור הישראלים החיילים שנשבו על־ידי אש״ף במהלך מילחמת הלבנון.

העובדות הקשורות בטיסה זו — ושאין עליהן עוררין — מדהימות.

ביום השלישי שעבר באו לנמל־התעופה בן־גוריון בלוד הח״כ לשעבר עם עוזרו המיוחד, רוני צפריר. השניים היו מצויידים באישור־טיסה בר־תוקף ללבנון. ליווה אותם קצין בדרגת רב־סרן, המשרת באכ״א. קצין זה, שחלוקת המקומות במטוסים היוצאים ללבנון נמצאת תחת פיקוחו, הוא שאירגן עבור פלאטו ועוזרו את הטיסה.

שני האזרחים עברו את כל הבדיקות ועלו על המטוס. כעבור פחות משעה הם נחתו בשדה־תעופה צבאי בדאמור, דרומית לביירות, ויצאו לטרמינל הקטן שהוקם במקום.

כמה דקות אחר־כך הם ניתקו מגע עם הכוחות הישראלים שנמצאים במקום, ויצאו צפונה — לביירות. סוכן לבנו, סוחר לבנוני שאיתו הם קבעו פגישה, חיכה להם ואסף אותם במכוניתו. הוא גם האיש שליווה אותם בסיורם בבירת לבנון.

הם הגיעו לביירות המיזרחית, ובתוך זמן קצר עברו לצד המערבי של העיר.

הידיעה על בואם של פלאטו־שרון ועוזרו ללבנון, כמו גם זהותו של האיש שהעניק להם כרטיסי־טיסה ואישורי יציאה, הגיעה למפקדי הכוחות הישראלים בדאמור ברגע שבו נחתו פלאטו וצפריר במקום.

למרות שהופעת השניים בשדה־תעופה צבאי היתה צריכה לעורר שאלות, הם לא נעצרו וניתן להם לצאת ללא בעיות.

כבר באותו היום יכלה סוכנות־הידיעות הצרפתית לספר, ששרון בא כדי לטפל בשיחרור השבויים.

כתבי סוכנויות־ידיעות אחרות קיבלו מידע דומה.

כעבור 36 שעות חזר פלאטו־שרון לישראל. למרות שבאשרת־היציאה שלו נאמר שהוא יכול לשהות בלבנון 48 שעות, החליט קצין בכיר המוצב בביירות להחזיר את הח״כ־לשעבר לישראל במהירות. הוא מיהר לסלק אותם מביירות, לפני שמישהו יתייחס ברצינות לסיפוריו, כאילו הוא הוסמך על־ידי צה״ל לטפל בקידום המשא־ומתן לשיחרור השבויים הישראלים.

כאשר חזרו השניים ללוד, הם לא נעצרו ולא נחקרו כלל, לא על־ידי המישטרה הצבאית ולא על־ידי מישטרת ישראל. הנוכל שהורשע בצרפת בעבירות כלכליות, ושבישראל יש צו־עיכוב־יציאה נגדו, יצא לביתו בסביון, כשהוא מלווה על־ידי עוזרו.

פטריוט בקולי־קולות

אם בתחילת הפרשה היה הזרקור מכוון אל פלאטו־שרון, שניצל את פרשת השבויים כדי להגיע בפעם המי־יודע־כמה לכותרות, הופנו עתה הזרקורים לכיוון אחר: לקצין צה״ל, שאיפשר לפלאטו לצאת מתחומי־ישראל.

מיהו הקצין הבכיר?

הרב־סרן, עורך־דין בהשכלתו, בן 32, עובד במטכ״ל במדור נפגעים באכ״א. מייד אחרי שהתברר איך הצליח פלאטו להגיע לדאמור — נעצר הקצין. שמו לא הותר לפירסום.

בחקירתו הסביר הרב־סרן, שהוא פנה לפלאטו־שרון ביוזמתו, ללא ידיעת הממונים עליו. לטענתו, הוא לא הכיר את פלאטו מעולם. הוא עשה מה שעשה, אחרי שנודע לו שפלאטו מכיר אנשים שונים בלבנון.

בחקירתו הסביר שהוא סבר לתומו שפלאטו יכול לקדם במשהו את המשא־ומתן על שיחרור השבויים, שנקלע למבוי סתום. „האמנתי שפלאטו־שרון יכול לתת תנופה לעניין,” אמר הקצין לחוקריו.

חוקרי־המישטרה הצבאית לא נטו לקבל את הגירסה. הסיפור נראה להם מפוקפק. הם פנו לאפיק־החקירה המתקבל ביותר על הדעת: חשד שהקצין קיבל שוחד מפלאטו־שרון, כדי שיתן לו אישור־יציאה צבאי ללבנון.

פלאטו שיחד אותו — סברו החוקרים — לא משום שהוא קשור לעניין המשא־ומתן על שיחרור השבויים, אלא משום שבסמכותו להטיס גם אזרחים ללבנון. נבדקה גם האפשרות, שהקצין פנה מיוזמתו למיליונר מסביון כדי לקבל הלוואה או מענק תמורת מקום בטיסה הצבאית.

איזו גירסה היא הנכונה — הראשונה או השנייה? אין לדעת, כי העניין לא התברר עד תומו.

הקצין שוחרר כעבור זמן קצר וחזר למישרדו. פלאטו־שרון לא נעצר, לא נחקר ולא הוזמן להתייצב במישטרה כדי להיחקר. לכתב העולם הזה שפגש בו בערב־יום־העצמאות הוא סיפר, ששום גורם מישטרתי לא ביקש ממנו הסבר על הפרשה.

עובדה זו מעלה את השאלה אם מישהו בכלל רוצה לחקור את מעשי פלאטו. שהרי איש אינו מעלה ברצינות על דעתו כי היתה לו איזו נגיעה שהיא לעניין השבויים, ושהקצין־מישפטן אכן סבר כי פלאטו יוכל לטפל בעניין עדין זה, ופנה אליו סתם־כך, מיוזמתו.

העובדה שפלאטו הכריז בביירות בקולי־קולות כי בא בשליחות פטריוטית, מעידה שאין לו אפילו מושג בעניין זה. בביירות אין מה לדבר ואין עם מי לדבר על השבויים הישראלים. גם הסורים וגם אש״ף אינם נמצאים שם. רק נציגיהם המוסמכים — שאינם נמצאים בביירות — הם בני־שיח על שיחרור השבויים.

ממשלת ישראל ושילטונות צה״ל מאוד רגישים לעניין זה. גם אנשים שיכלו באמת לתרום לקידום המשא־ומתן לשיחרור השבויים נדחקו הצידה. דובר מישרד־הביטחון הזדרז להכריז, ששום שליח מטעמו לא יצא לביירות כדי לטפל בפרשת השבויים.

ישראל מהלכת בין הטיפות, ומנסה בכל כוחה להחזיר את החיילים השבויים הבי־

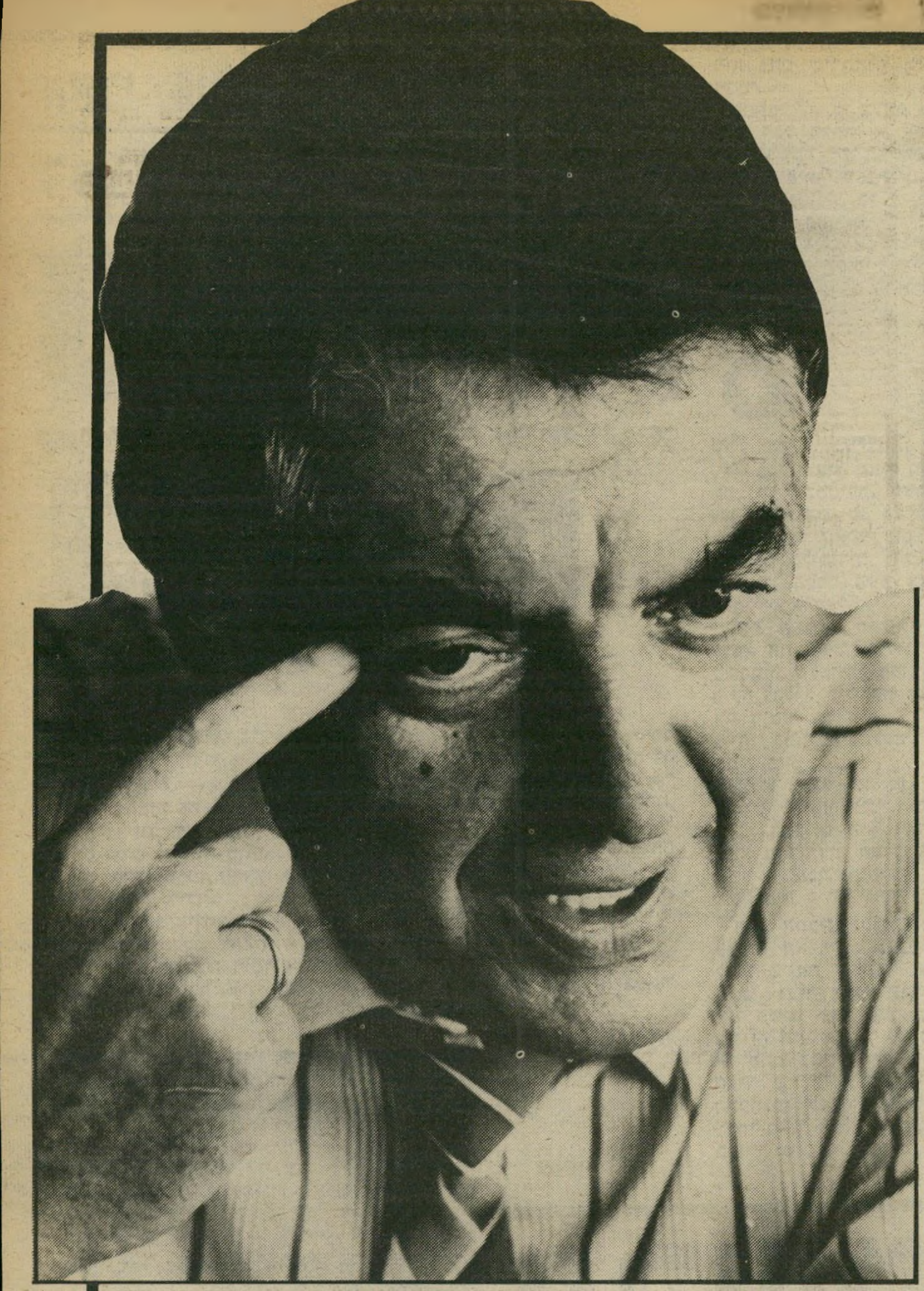

תה, מבלי להכיר בלוחמי־אש״ף שבידיה כשבויי־מילחמה. אין כל צל של ספק, של־משא־ומתן מסובך כזה, שאינו מתנהל כלל בלבנון, לא יישלח נוכל בינלאומי, שעונשי־מאסר בעוון שוחד וזיוף בחירות תלויים ועומדים נגדו בצרפת ובישראל.

לכן, די בהכרזותיו של פלאטו־שרון על מטרת בואו ללבנון, ובדרך שבה הוא הגיע לשם, כדי שהשילטונות יורו על חקירתו.

מצב זה לא נעשה.

מה שמדהים לא פחות הוא, שאין זה הביקור הראשון של פלאטו בלבנון, ואין זו הפעם הראשונה שהוא נפגש עם גור־מים לבנוניים מיסתוריים.

אורחים חשאיים

מגעיו של פלאטו־שרון עם הלבנונים החלו לפני חודשים אחדים. לפני חוד־שיים אף התארחה בחווילתו המפוארת קבוצה מכובדת של בנקאים מביירות. פלאטו־שרון, הנוהג להזמין עיתונאים וצל־מים כל־אימת שבביתו מתארחים עסקנים ישראליים מדרגה שלישית, העדיף הפעם לשמור על חשאיות ביקור זה.

בתחילת מרס פנה פלאטו־שרון למיש־רד־המיסחר והתעשייה בבקשה לקבל אי־שור לצאת ללבנון. מטרות הביקור, ציין: אחת. הוא עצמו מסרב בכל תוקף לדבר על כך, אך כאשר היה השבוע בלבנון, וגרם בעיקבות־כך לסערת־רוחות בארץ, סיפרו אשתי, אנט, ומזכירתו, קלרה חורי, שפלאטו יצא ללבנון לפחות פעמיים לפני־כן. הפעם האחרונה היתה לפני כחודש, אחרי שניתן האישור ממישרד המיסחר־והתעשיה.

מאז שפרצה השערוריה, פלאטו־שרון מסרב בכל תוקף לדבר על הסיבה לנסי־עותיו ללבנון. „זה מסוכן, מסוכן מאוד,” אמר כשנשאל על נסיעותיו התכופות.

אנשים המכירים את פלאטו־שרון אומ־רים, כי הוא נוהג להקים הרבה יותר רעש ממה שהוא עושה בפועל. כך בוודאי, הם אומרים, קרה גם בפרשה הלבנונית.

אך אם הוא אכן עשה משהו בלבנון, יש לכך בוודאי שני אספקטים. האחד, ככל־הנראה הבלתי־חוקי: עליו אין יודעים ואין מרחיבים את הדיבור. המישור השני הוא הפיננסי: חילופי מטבע, הקמת בנק פרטי, מכירת נכסים או תיווך בסחורות. לבנון הפכה כיום למרכז בינלאומי של מבריחים שונים, וזהו שטח־הפקר מצויין לעיסקות מפוקפקות.

בני־שיחו של פלאטו בביירות, שאף ביקרו בארץ בהיתר־מיוחד, הם בני המי־עוט הנוצרי, דוברי צרפתית, המוצאים שפה משותפת עימו — גם לשונית וגם עיסקית.

בחקירתו סיפר הקצין, שהוא שוחח עם

כבר לפני חודשיים החל פלאטו־שרון (משמאל) במיפגשים מיסתוריים עם סוחרים לבנוניים ✱ השבוע הוא ניצל את צה״ל כדי להעמיק את קשריו בביירות ✱ חוקרי מצ״ח לא שאלו אותו למעשיו, וגם המישטרה לא חוקרת

מריח בביירות

עסקים וקשירת קשרים כלכליים.

האישור ניתן, כפי שהוא ניתן לאנשי־עסקים אחרים. מכיוון שנגד פלאטו־שרון תלוי ועומד צו איסור־יציאה־מהארץ — מאז שהורשע ונדון לתישעה חודשי־מאסר בעוון שוחד בחירות — פנה שרון לבית־המישפט העליון, המטפל בבקשת הערי־עור שלו, כדי לקבל היתר־יציאה ללבנון.

פלאטו־שרון ביקר בלבנון יותר מפעם

עוזרו של פלאטו, צפריר, והציע לו ש־מעבידו ייצא בשליחות מסוג שונה לגמרי ללבנון.

כפי שהתברר מחקירת הקצין, התנהלו

רוני צפריר עם שמואל פלאטו־שרון
„סיור מסוכן”

המגעים שלו עם פלאטו ועוזרו כבר חוד־שיים, כשהוא דואג להסתיר את עובדת קיום המגעים ומטרתם מהממונים עליו, כולל האלוף משה נתיב, מפקדו הבכיר.

כדור החקירה מיד ליד

אין זו הפעם הראשונה שפלאטו נאחז באילנות גבוהים כשהוא בא לדבר על פרשיות שונות שהוא מעורב בהם.

פלאטו אינו יכול לצאת לרוב ארצות העולם, מפחד עונש־המאסר התלוי ועומד נגדו בצרפת. כל מדינה שיש לה הסכם־הסגרה עם צרפת, עשויה לשים אזיקים על ידיו ולשלוח אותו אחר כבוד לכלא הצרפתי. מהחווילה שלו בסביון הוא מנהל עסקים בעיקר בטלפון.

עד שהורשע במישפט שוחד־הבחירות, הוא יצא מדי פעם מישראל למדינות ש־אין להן הסכם־הסגרה עם צרפת, בדרום־אמריקה או באפריקה.

עתה, כאשר גם היציאה מישראל אסורה עליו, הוא מביא את בעלי־העסקים לביתו. גם אם הוא לא יודה בכך, הרי שעיקר כספו בא לו מעמלות על תיווך־עיסקות בלתי־ברורות, שנעשות מחוץ לגבולות ה־מדינה, ושגם בעיניו השתיקה יפה להם.

לעומת־זאת, ממהר פלאטו לקשר את שמו או שם איש מאנשיו עם עניינים מדיניים רגישים. הוא מנסה ליצור לעצמו תדמית של איש־עסקים מכובד, שעסקיו הם חובקי־עולם. תיווך־כביכול בשיחרור יהודים מכלא בברית־המועצות, בשיחרור מרגל מערבי במוזמביק ובחילופי־שבויים בין המיזרח למערב. פעם ניסה מישהו, שפעל בשמו, להקים כוח יהודי לוחם ב־אירופה, והודיע על כך במסיבת־עיתונאים בלונדון.

שום אדם רציני לא העלה על דעתו שמאחורי הצהרות אלה מסתתר שמץ של אמת, כשם שאיש לא העלה על דעתו ש־פלאטו קידם את המשא־ומתן בעניין ה־שבויים.

המדאיג בכל הפרשה הוא, שאיש לא יעמוד כנראה לדין — לא הקצין שנתן כרטיסי־טיסה במטוס צבאי וכיסוי ביטחוני לאיש בעל עבר פלילי; לא פלאטו־שרון עצמו, שאפילו לא נחקר על קשריו עם הקצין.

המישטרה הצבאית מחמירה עם כל נהג משאית צבאית שבמכוניתו מתגלה מכשיר וידיאו שנקנה במחיר מלא בלבנון ומוברח לישראל. אך כאשר מדובר באדם שעברו שחור משחור, איש אינו בודק מה יש לו לחפש מעבר לגבול — גם אם פור־מאלית הוא צוייד באישורים המתאימים לטיסה.

הגורמים השונים המוסמכים לחקור ב־פרשה מטילים את האחריות לחקירה זה על זה. צה״ל מעביר את הכדור לידי המישטרה, המישטרה מחזירה אותו למצ״ח, ושום מוסד אינו יוזם חקירה ממצה של מעשי המיליונר מסביון בעיר שבה מתפו־צצות מכוניות־תופת בכל פינה, והעסקים השחורים פורחים.

פלאטו זכה בפעם המי יודע כמה בכות־רות בעיתונים, ובוודאי גם בקידום עיסקו־תיו בביירות. אך השאלות עדיין נותרות ללא תשובה: למי יש עניין לחפות עליו ומדוע?

בן־ציון ציטרין ■

אחרי שנשלח לבקו"ם הסתבר לקצין כי הכל אפשרי בצבא

שחיתות בבקו"ם

המחלקה שהציבה היחידה לחקירות בילוש ועיקוב (חב"ע) בצה"ל — הצליחה. סג"ם אנטולי שחטמן נתפס בנמל־התעופה בן־גוריון מייד אחרי שליווה למטוס חייל בשירות חובה, שאותו התכוון להבריח מן הארץ, תמורת עשרת אלפים דולר.

כאשר נתפס הקצין הצעיר (23), יליד רוסיה, מסר עדויות אשר הקפיצו ממקומן כמה וכמה אנשים ומוסדות. הקצין, המשרת בבסיס־קליטה־ומיון (בקו"ם) בצה"ל, סיפר על מעשי שחיתות שונים ביחידה מרכזית זו של צה"ל. מעשים שעשה הוא עצמו או שהיה עד להם.

שחטמן החל את שירותו בצה"ל בגולני. הוא שירת שם בהצלחה ואחר־כך עבר לקורס־קצינים. עד אז היתה לו דיעה טובה על צה"ל. בסוף מאי 1982, אחרי סיום קורס־קצינים, נשלח שחטמן לשרת בבק"ום. „גיליתי דברים חדשים שלא ידעתי עליהם לפני זה במקומות בהם שירתתי," סיפר כאשר נעצר.

הסתבר לו, כי בעצם אפשר לעשות הכל בצבא — אם רק יודעים איך ומה, ויש הקשרים המתאימים. „ראיתי שבבקו"ם זה מובן מאליו שנותנים כל מיני אישורים וכל מיני פטורים. מורידים פרופילים רפואיים אפילו עד פרופיל 21, מקצרים תקופות שירות, מציבים אנשים לר"ם 70 כשהם למעשה בארץ."

הפסד בפוקר

שחטמן התחתן לראשונה בגיל צעיר מאוד והלך ללמוד בטכניון מתמטיקה. בטכניון הכיר את אשתו השנייה, פאלה, והתאהב בה. המשבר האישי נתן את אותותיו גם בלימודים, והוא עזב את הטכניון בטרם סיים את לימודיו והתגייס לצה"ל.

הוא התגרש מאשתו הראשונה ונשא את פאלה הבלונדית לאשה. משכורת של חייל בחובה לא הספיקה לכלכל מישפחה, ופאלה, ילידת רוסיה גם היא, עבדה במיקצועה כמתכנתת ועזרה לפרנסת המישפחה.

כאשר עבר שחטמן לשרת בבקו"ם, נפתחו עיניו. סיפרה אשתו: „בבקו"ם הוא ראה כי חלק גדול מהפקידים הם מיליונרים, ונוסעים במכוניות־פאר."

זה היה פיתוי גדול.

הוא התבונן סביבו וראה מה עושים האחרים: „אני לא רוצה להרחיב את הדיבור על אנשים שאני מכיר ואני עבדתי איתם, אני פשוט יודע שעושים הכל — אם זה תמורת כסף או משהו כזה, או סתם כטובה שעושים לחבר," העיד שחטמן כשנעצר. „אני לא התכוונתי לעבור עבירות, והשתדלתי מאוד למלא את התפקיד שלי בצורה טובה."

חשוד שחטמן
פקידים במכוניות־פאר

אבל ביולי 1982 הסתבך שחטמן במישחק פוקר והפסיד, לדבריו, 7000 דולר. הוא נדרש לשלם את הסכום בדולרים והחל מחפש מקורות לכסף.

במיסגרת תפקידו בצה"ל, עשה שחטמן גם תורנויות בנתב"ג, והכיר את כל הנהלים של יציאה מהארץ והבדיקות לגבי חיילים הנהוגות שם. „ידעתי שאני מסוגל להעביר חייל בנמל־התעופה בן־גוריון," ולכן כאשר פנה אליו מכר באוטובוס ושאל אותו אם יש דרך לשחרר עריק מצה"ל או להוציאו מהארץ, הסכים שחטמן להבריח מישראל את העריק אילן שטרקמן, תמורת עשרת אלפים דולר.

אולם בטרם הצליח להוציא את התוכנית אל הפועל, עצרה המישטרה הצבאית את העריק והתוכנית בוטלה. זמן מה אחר־כך הגיע אליו חייל נוסף דרך אותו מתווך. הפעם היה זה חייל שהציג עצמו בשם בנצי שחר, וסיפר כי הוא משרת בבקו"ם. הוא התלונן כי הוא סובל בצה"ל ורוצה לברוח מהארץ, לנסוע אל אביו המיליונר המתגורר באנגליה.

הסידור הפעם היה דומה. שחטמן התחייב להוציא את בנצי מישראל, תמורת עשרת אלפים דולר.

אולם החייל בנצי היה, בעצם, סוכן סמוי שהושתל כדי לגלות את השחיתות בבקו"ם. שמו האמיתי הוא שלווי בנציון, והוא ניסה לגלות את דרך פעולתו של שחטמן, ואם הוא פועל בעזרת אנשים נוספים.

שחטמן סיפר לו, כי חלק מהכסף נועד לשוטר בנמל־התעופה, ההאמור לעזור ליציאתו מן הארץ. שחטמן גם סיפר כי כבר עשה דברים כאלה בעבר, הוא גילה לו כי סידר פטור מצה"ל לחבר בשם רועי גדיש (ראה מיסגרת), וכי יצא הוא בעצמו מן הארץ ללונדון בדרכים בלתי־קונבנציונליות וביקר שם את חברו גדיש. עוד סיפר, כי שיחרר גם חייל משירות מילואים, תמורת 200 דולר.

חשוד אמיץ

הסוכן הכין המחאה בנקאית על שמו של שחטמן וקנה כרטיס־טיסה ליום שבת — מכיוון שמתורנותיו שעשה בנתב"ג ידע שחטמן כי ביום השבת לא נמצא שם קצין קישור של צה"ל, ולכן אין אפשרות לבדוק בנציגות צה"ל לגביו.

כאשר התקרב יום־הנסיעה, אמר הקצין לסוכן כי השוטר שאמור היה לעזור בהברחתו לחו"ל אינו מוצב לאותו שבת, והוא ביקש ממנו לדחות את הנסיעה. הסוכן דרש אז להיפגש עם השוטר בטרם יסכן את כספו, והוחלט על פגישה כזו.

אז גם סוכם, כי הכסף לא יינתן בצ'ק בנקאי, אלא יוכנס לחשבון בנק המשותף לסוכן ולשוטר, עם הוראות כי השוטר יוכל למשוך אותו רק כאשר הסוכן יעזוב את הארץ.

כמה ימים לפני היציאה המיועדת מהארץ הציג שחטמן לפני הסוכן אדם שהתיימר להיות שוטר בנמל־התעופה, גם הוא יליד רוסיה. עם אדם זה פתח הסוכן חשבון בנק, וביום המיועד נסעו כל השלושה ללוד.

ב־7 במרס היה הכל מסודר לנסיעה. לידיו של הסוכן נמסרה תעודת־פטור מזוייפת מצה"ל. האדם שהתחזה לשוטר ושחטמן ליוו אותו ללוד.

שחטמן היה מצוייד באישור שהתיר לו ללוות את הסוכן עד למטוס, כדי למנוע עיכובים של הרגע האחרון. כאשר ראה כי החייל עלה למטוס, חזר הקצין לנמל־התעופה, ושם דאג להוציא את כרטיס התושב החוזר שמילא הסוכן, כדי שאיש לא יוכל לדעת כי הוא אומנם עזב את הארץ.

זמן קצר אחרי מועד־הטיסה עצרה המישטרה הצבאית את שחטמן ואת חברו שהתחזה לשוטר. הסוכן שירד ברגע האחרון מן המטוס, צייד את המישטרה הצבאית בכל המידע שאגר, ושחטמן הואשם על־ידי חוקר מישטרה צבאית בכמה וכמה עבירות.

הוא נחקר ראשית על נסיון ההברחה מן הארץ של הסוכן שחר בנציון, על זיוף אישורי פטור מצה"ל, על גניבת טופס תושב חוזר מנמל־התעופה, על נסיון לקבל עשרת אלפים דולר תמורת ההברחה.

כמו כן הודיע לו החוקר כי הוא חשוד בביצוע עבירות נוספות הכוללות סיוע בהשגת פרופיל 21 ופטור בדרך בלתי־חוקית לחברו רועי גדיש. יציאות בלתי־חוקיות שלו עצמו מן הארץ, והברחת קסטות וידיאו לישראל.

בחקירה התגלה שחטמן כאדם אמיץ. הוא הודה בחלקו בקשר להוציא את הסוכן שחר מן הארץ, אולם הוא הכחיש את יתר האשמות, הנוגעות לחבריו ולמכריו. הוא לא רצה לסבך איש נוסף, ואמר לחוקריו כי כל הסיפורים על חבר שוטר בנמל־התעופה ועל רועי גדיש אינם נכונים, והם המצאה שלו בלבד.

מזה 35 ימים עצור שחטמן בבית־כלא צבאי והעניין בחקירה. כל העבירות שנתגלו בעדותו ובעדות הסוכן שחר נחקרות על־ידי המישטרה הצבאית.

העולם הזה שאל את דובר צה"ל, אם נחקרת פרשת השחיתות בבסיס קליטה ומיון כפי שסופרה על־ידי שחטמן, ואם נחקר גם עניינו של גדיש. דובר צה"ל אישר, כי כל עבירה לכאורה שעלתה בעדויות נחקרת לגופה, ואחרי שתסתיים החקירה יוחלט כיצד לפעול.

בית־המישפט הצבאי האריך השבוע את מעצרו של שחטמן בעוד 15 יום. סניגורו, צבי לידסקי, ביקש את שיחרורו, אולם בית־המישפט מצא שיש מקום להמשיך ולחקור עד להגשת כתב־האישום נגדו.

אילנה אלון

פרשת גדיש

אחד הסיפורים המוזרים ביותר שסיפר סג"מ אנטולי שחטמן לסוכן המוסווה, היה הסיפור על רועי גדיש. כדי לשכנע את הסוכן בכוחו להגיע דברים בצה"ל ולפעול בנמל־התעופה, הוא גילה לו את פרשת גדיש.

שחטמן סיפר, כי אחרי שהצליחו להוריד לגדיש את הפרופיל הרפואי ל־21, הוא שוחרר מצה"ל. רועי נסע ללמוד בלונדון ישחטמן נסע לשם כדי לבקרו. הוא סיפר כי יצא מהארץ בדרכים בלתי־שיגרתיות. וכדי לאשר את הסיפור, הוא הצביע על קאסטות וידיאו שאותן, לדבריו, הבריח ארצה מלונדון באותה הנסיעה. כאשר נעצר, הואשם שחטמן על־ידי החוקר הצבאי בכל העבירות האלה.

סיפור זה יכול היה להישמע כפרי דמיון חולני, אילולא היה אביו של רועי, יצחק גדיש, מנכ"ל של חברת־תעופה.

התברר, כי רועי אומנם שוחרר מצה"ל בשל סיבות בריאות. אחרי שנתיים בלבד של שירות. הוא אומנם נסע ללמוד בלונדון והוא נמצא שם עדיין. העובדות גם מראות, כי שחטמן הצליח בהזדמנות אחת להשיג אישור ללוות נוסע עד למטוס, דבר שהיה מקל עליו לעלות על מטוס בצורה בלתי־סדירה.

כמו כן ברור, כי שחטמן הכיר היטב את סידורי היציאה מישראל והיו לו קשרים בנמל, כך הצליח לגנוב טופס־תושב־חוזר של חייל מתוך הערימה הכללית, ובכך היה מונע את גילוי יציאתו מן הארץ של אדם זה.

הרישומים במישרד־הפנים אינם מראים כי שחטמן יצא מן הארץ, והוא טוען כי אין בידיו דרכון. אולם בעת הארכת מעצרו בבית־הדין הצבאי, הזכיר התובע את החשד כי הוא כבר יצא מן הארץ בדרך בלתי־חוקית, ולכן ביקש כי יוארך מעצרו.

שחטמן, בעדותו לפני חוקר מצ"ח, הכחיש את כל הסיפור כהמצאה שלו.

עיתונאי שפנה ליצחק גדיש לפני כשבוע נענה כי בנו לומד בלונדון, וכי הוא אומנם שוחרר מצה"ל לפני הזמן. אושר גם, כי רועי היה בבקו"ם בתקופה שבה שרת שם שחטמן.

כאשר פנה העולם הזה למישרדו של גדיש כדי לקבל ממנו תגובה, נמסר על־ידי מזכירתו כי המנכ"ל נסע לחו"ל. „הוא נסע לאירופה ויהיה גם בלונדון," אמרה המזכירה. היא שאלה במה העניין, ונענתה כי זה עניין פרטי, שהעולם הזה מבקש את תגובת גדיש.

המזכירה האדיבה אמרה כי תנסה להשיג את אשתו של גדיש, המצטרפת אליו באותו היום לחוץ־לארץ.

למרות שהעולם הזה לא רמז אפילו במילה אחת על נושא השיחה עם גדיש, טילפן עוד באותו היום אחר־הצהריים עורך־הדין של המישפחה. „כבר שבועיים מטרידים את גדיש בטלפון אנשים המציגים עצמם כאנשי־מישטרה, הם שואלים אותו שאלות בקשר לבנו וזה מטריד אותו," אמר הפרקליט.

הוא אישר כי רועי השתחרר מצה"ל מסיבות רפואיות, אך אמר כי הדבר היה בדרך המקובלת ובצורה הרשמית ביותר. „רועי עבר שלוש ועדות רפואיות והתנגד לשחרור," הסביר עורך־הדין.

עורך־הדין גם הכחיש בכל תוקף כי שחטמן ביקר אצל רועי בלונדון. את נסיעתו של גדיש לחו"ל הסביר עורך־הדין כנסיעת־עסקים רגילה, ואמר כי ידוע לו שמישטרת־ישראל אינה חוקרת בעניין. לדבריו, נבדקו הרישומים של חברת־התעופה ולא נמצא שמו של שחטמן כמי שהיה נוסע בחברה.

כאשר מסר לו העולם הזה את תגובת דובר צה"ל, כי המישטרה הצבאית חוקרת בעניין זה, הגיב עורך־הדין כי למיטב ידיעתו התברר כבר גם למישטרה הצבאית שאין כל אמת בעניין, וגם הם הפסיקו לחקור.

פנקס הצ׳יקים של סונסטה נותן לך הרבה יותר אילת!

רק מלון אביה סונסטה יכול להציע כל-כך הרבה:

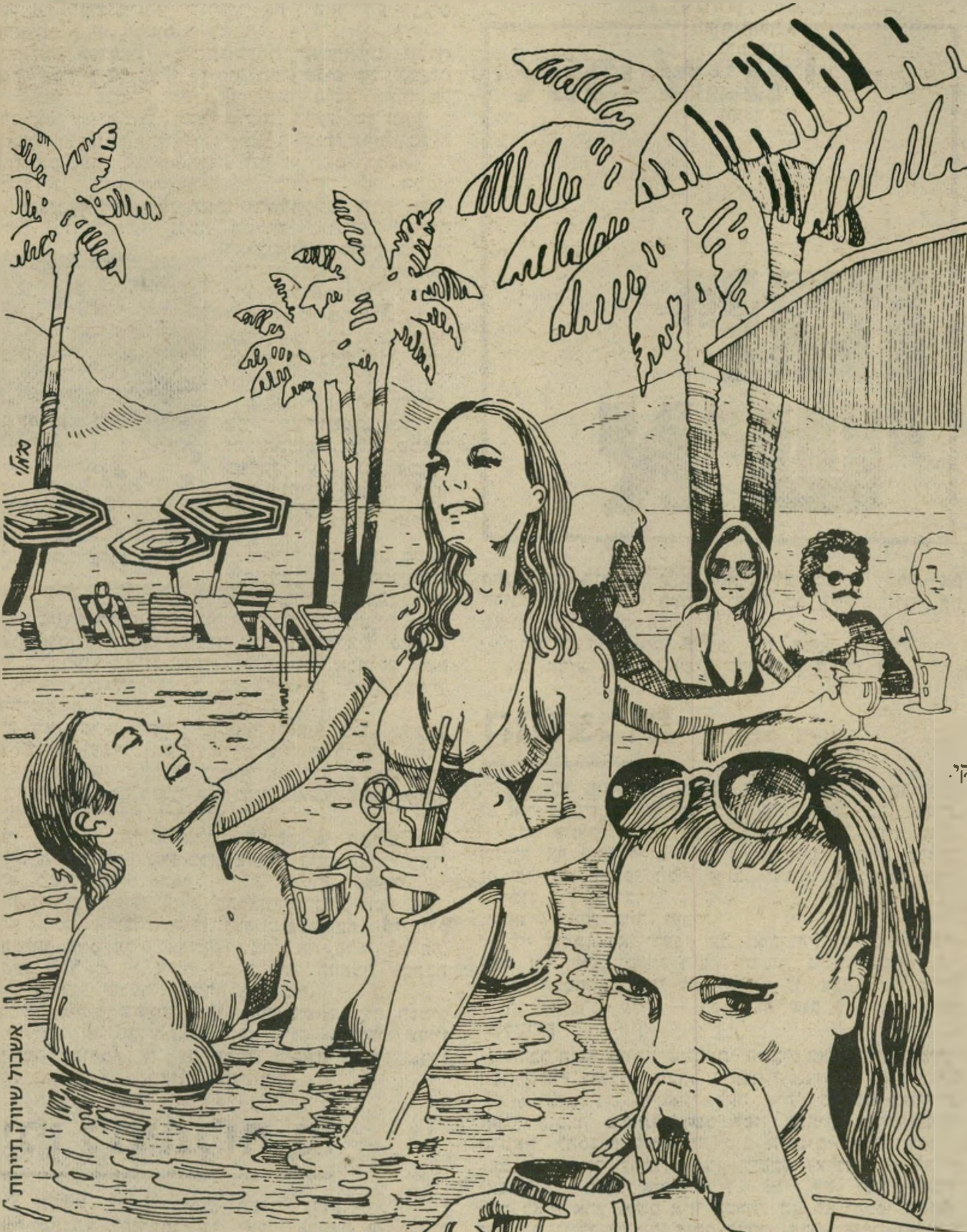

פנקס צ׳יקים מתנה של 800 שקל

כל אורח המגיע לסופשבוע מפנק מקבל חינם את פנקס הצ׳יקים של סונסטה בשווי 800 שקל, המאפשר רכישת מטעמים ומשקאות במסעדות, בטרקלין וכבר.

סופשבוע מפנק

בילוי מרתק מיום שישי עד יום ראשון, עם שפע של פינוקים בלי תשלום:

ביום שישי

★ קוקטייל של שקיעה — טאבה קולדה.
★ ארוחת־ערב חגיגית.
★ כניסה ומשקה ראשון במועדון ״סוף העולם״.
★ תוכניות בידור לכל המשפחה.

בשבת

★ ארוחת־בוקר ישראלית עשירה.
★ שעור קבוצתי בטניס או בגלשן־רוח.
★ 15% הנחה בשכירת ציוד צלילה או בשימוש במיצנח סקי.
★ משחקי חברה למבוגרים.
★ שעשועים מיוחדים לילדים.
★ בר־ב־קיו לאור הכוכבים על שפת הבריכה עם מוזיקה לריקודים.

ביום ראשון

ארוחת־בוקר ישראלית עשירה.

כל השפע הזה 4,950 שקל לאדם לכל סוף השבוע.

סופשבוע בלי סוף

לא כדאי להפסיק תענוג כזה! הישאר ליום נוסף של הנאה בלי סוף עם ארוחת בוקר של יום שני, תמורת תוספת קטנה של 650 שקל.

מתנה של 1200 שקל ליומים

קח לך חופשה של אמצע השבוע, ליומים, שלושה, ארבעה, או חמישה ימים (חצי פנסיון), קבל שעור קבוצתי חינם בטניס או בגלישה, קבל את פנקס הצ׳יקים של אביה סונסטה בשווי 600 שקל לכל יום, וכל זה במחיר המיוחד כל־כך — 2,225 שקל ליום.

תאר לעצמך: 3 ימים משגעים יעלו לך רק 6,675 שקל, ואתה מקבל חינם את פנקס צ׳יקים של סונסטה בשווי 1,800 שקל — למטעמים ומשקאות.

אנשי מלונות סונסטה וסוכני הנסיעות בכל הארץ ישמחו לספר לך הכל על החוויה שמחכה לך.

הטלפונים לרשותך:

משרדי סונסטה ישראל	מחלקת הזמנות	מחלקת הזמנות
תל־אביב — 03־455241/2	אביה סונסטה אילת	סונסטה ירושלים
תל־אביב — 455756	059־76191	02־528221

המיבצע בתוקף מ־1.5.83־עד 30.6.83. למעט חג השבועות מ־17 עד 22 במאי. המחירים לאדם בחדר זוגי, כוללים דמי שרות ואינם כוללים מע״מ. המחירים יעודכנו ב־1.6.83 לפי שער הדולר לילד בחדר ההורים — הלינה חינם.

חבילות נופש הכוללות ארוחות וטיסה

ניתן להזמין במשרדי ארקיע

תל־אביב: (03)413222־5
ירושלים: (02) 225888
חיפה: (04) 64337
נתניה: (053) 23644
ק. שמונה: (067) 44117

arkia ארקיע

מבצע הרץ אילת

שכירות יומית חינם

תשלום עבור קילומטרים, דלק, ביטוח ומע״מ כלבד. לכל השוכר מכונית במרכז הארץ ומחזיר אותה באילת, או השוכר באילת ומחזיר במרכז הארץ או השוכר במרכז הארץ ומחזיר - במרכז הארץ.

25% הנחה לכל השוכר מכונית באילת ומחזיר אותה באילת.

הֶרְץ

השנה אנחנו תיירים בישראל

מלון אביה סונסטה, חוף טאבה, אילת

הערב האחרון

אורי אבנרי
יומן אישי

בפעם האחרונה פגשתי את תמר גולן בהלווייה של אנוור אל־סאדאת, גיבור השלום. השבוע דיברתי איתה ביום הלווייתו של עיצאם זל־סרטאווי.

תמר, אשה רבת־עלילות החובקות ארבע יבשות, היא (בין השאר) כתבת מעריב בפאריס. הפעם פגשה את סרטאווי במטוס, בדרכה מבירת־צרפת למושב האינטרנציונל הסוציאליסטי באלבופיירה. כאשר גילה אותה עיצאם, ישב לידה, כדי לשוחח עימה, כדרכו בפוגשו ישראלים. תמר משכה לשיחה את שאר העיתונאים הישראליים שהיו במטוס.

כשגילה הפלסטיני כי הג'ינג'ית הישראלית נולדה בחיפה, העיר שבה בילה גם הוא כמה שנים של ילדותו, אמר: „אילו פגשתי אותך אז הייתי מושך אותך אל מתחת לעץ־תאנה, וכל ההיסטוריה היתה משתנה!”

(אצלי זה עורר מייד זיכרונות. בילדותי גרתי כשנה בנווה־שאנן, מעל לחיפה, והיה לנו עץ־תאנה בגינה.)

כשהגיעו לנמל־התעופה של ליסבון, לא המתין איש לנציג אש"ף. העיתונאים הישראליים צירפו אותו אליהם, וכל הפמליה נסעה בשלוש מכוניות שכורות לאלבופיירה, מרחק של כ־200 קילומטרים. (יואב טוקר, איש הטלוויזיה, מיהר להסתלק מן החבורה. רשות השידור אינה בית־ספר לגיבורים.) בדרך נחו, סעדו ושוחחו.

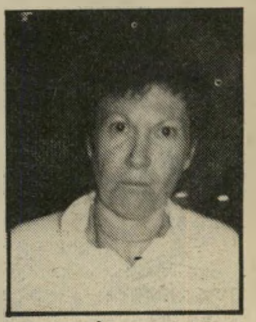

גולן

בשעה שסרטאווי ועוזרו, אנוור אבו־עיישה, עמדו בנמל־התעופה, ללא שמירה כלשהי, הגיע גם שימעון פרס, ומייד הקיפה אותו עדה גדולה של שומרי־ראש.

תמונה גרוטסקית ממש: הנה איש־השלום הפלסטיני, מס' 1 ברשימת המועמדים־להירצח מטעם חצי־תריסר אירגוני־טרור מיקצועיים, והנה שימעון פרס, פוליטיקאי ששום אדם בעולם אינו מעוניין לפגוע בו, מפני שאינו מפריע לאיש. מתי אמר או עשה פרס אי־פעם משהו שיכול היה להפריע לאיש מחוץ לקריית־שמונה עילית?

(זה לא הפריע לפרס להתפאר לאחר מכן, שרבים חשבו שהוא נרצח. ונאוה ארד, שטענה כי לא ישנה לילה שלם מפני שלחצה בטעות את ידו של סרטאווי בבית־המלון, סיפרה ברדיו שגם היא נחרדה מפני שהיתה בטוחה שפרס נרצח. רחמנות!)

את סרטאווי שיכנו במלון מרוחק מן המקום שבו התקיים הכנס, והוא נסע כמה פעמים ביום הלוך וחזור, לאורך כביש צר ומתפתל, ללא שמירה כלשהי.

את הערב האחרון בילה סרטאווי בחברת תמר גולן, ושוחח עימה ארוכות. ליבי נצבט כששמעתי כי חלק מן השיחה נסב עליי. „אילו רשמתי את פרטי השיחה, זה היה חוזר כמעט מילה ובמילה על המאמר שכתבת לזיכרו בשבוע שבער,” אמרה לי תמר.

במשך הימים שהיתה עימו, חזר עיצאם כמה פעמים על ההלצה של עץ־התאנה. הוא רמז שאפשר עדיין לתקן מה שהוחמץ אז. עד שתמר ביקשה ממנו: „די! לפחות תחליף את התאנה בעץ־זית!”

אילן להיתלות בו

זהו תעלול של פירסומת. תעלול גרוע.

אני מתכוון להודעתו של יאסר ערפאת על מינוי אילן הלוי, המוגדר כ„עיתונאי ישראלי”, כנציג אש"ף לישיבת־הנעילה של האינטרנציונל, במקומו של עיצאם סרטאווי.

קודם כל, אין בכך כל ממש. מושב האינטרנציונל ננעל לפני שאילן הלוי הגיע לפורטוגל. הוא לא היה שם, מפני שלא היה עולה על דעת סרטאווי להביאו עימו. המושב הבא יתקיים בעוד זמן רב, כאשר למינוי זה כבר לא יהיה ערך. משמע: תעלול של יחסי־ציבור.

תעלול גרוע. הוא מוכיח איזה חלל ריק אדיר השאיר אחריו סראטווי. כי סרטאווי הבין את רחשי־הלב של הישראלים. יהיה קשה ליורשיו ללמוד זאת.

אני מניח כי ערפאת התכוון במינוי פיקטיבי זה לעשות דווקא מחווה חיובית כלפי הציבור הישראלי. לאמור: סרטאווי מת, אך הקו שלו נמשך. ולראייה: אני ממנה ישראלי למלא את מקומו.

אם כן, החטיא את המטרה. התוצאה הפוכה. היא סותרת את רוחו של סרטאווי.

איני מכיר את אילן הלוי. מעולם לא פגשתיו, ואיני יודע מהם מניעיו. אולי הוא אידיאליסט, ואולי להיפך. זה עניינו הפרטי. העובדה היא שהוא עבר את הקו. הוא הצטרף לאירגונו הלאומי של העם הפלסטיני. משמע: הוא חדל מלהיות ישראלי.

אנשים כאלה לא יעשו שלום, ולא יסמלו את השלום. הם יכולים רק להרחיק את רוב רובו של העם הישראלי מרעיון השלום, ולהעמיק את התהום.

גם בעניין זה היתה קיימת תמימות־דעים עמוקה ומוחלטת בין סרטאווי וביני, ויתכן כי זה היה הבסיס לידידותנו. גם הוא וגם אני האמננו כי השלום ייעשה בידי אנשים לאומיים: ישראלים לאומיים ופלסטינים לאומיים. לאומיים — לא לאומניים. אנשים בעלי גאווה לאומית והזדהות לאומית, המבינים את ההזדהות הלאומית של הצד השני. רצינו לרכוש את ליבו של הציבור הלאומי — הישראלי והפלסטיני — לעניין השלום, התואם את האינטרס הלאומי האמיתי של שני העמים.

היה ברור לנו כי שום מאבק לשלום לא יצלח, אם הרוב הגדול בשני העמים יאמין כי השלום נוגד את מאווייו הלאומיים הבסיסיים.

התעלול הזה טומן בחובו את המסר ההפוך.

אני מציע לראשי אש"ף לרדת מן האילן הזה.

התנצלות

כן, אני מודע לכך שאני כותב הרבה על סרטאווי.

אני מבקש סליחה על כך. עדיין אינני יכול אחרת.

בכל עיסוקי במשך היום, המחשבה על מותו אינה רחוקה אף פעם מליבי. חיילים קרביים מכירים הרגשה זו של חייל כלפי חבר קרוב, שעימו עבר את כור־ההיתוך של הקרב.

אני מקווה שזה יעבור.

עד שמת, לא ידעתי עד כמה היה קרוב לי. מדי פעם אני תופס שאני רוצה לעשות משהו הקשור בו, לקיים הבטחה שנתתי לו, להזכיר לו שלא עשה עדיין משהו שדיברנו עליו — ושכל זה שוב לא יהיה. נותר חלל ריק.

הדבר היפה ביותר ששמעתי השבוע בא מפי יוסי אמיתי, חבר קיבוץ גבולות, חבר המועצה הישראלית למען שלום ישראלי־פלסטיני. סרטאווי לקח אותו בטרמפ בשווייץ, אחרי הופעה משותפת שם לפני שנתיים. בדרך ניסה סרטאווי להסביר ליוסי מה טיב היחסים בינינו, ואמר: „אם אני אגיד למתי (פלד), ליעקב (ארנון) או לאורי (אבנרי): ,בואו איתי מייד. אני לא יכול להגיד לכם לאיזו ארץ ולשם איזו מטרה', הם לא יהססו ויבואו. ואם הם יגידו לי את אותו הדבר, אבוא עימם בעיניים עצומות.”

אז אני מבקש עוד קצת סבלנות. זה מוכרח לעבור.

גילגולו של זקן

הייתי מוקף בבעלי זקנים — זקנים גדולים וקטנים, שחורים ובלונדיים, מטופחים ופרועים, כמעט כל חברי־הפרלמנט של „הירוקים” הם מזוקנים. הזקן הוא מעין סמל של מרד הצעירים – מרד נגד המימסד, נגד הסדר הבלתי־אנושי, נגד ההורים.

לפני 25 שנים הזדמנתי לגרמניה — בפעם הראשונה אחרי המילחמה. ידידים סחבו אותי למסיבת „פאשינג” (המהדורה הגרמנית של הקרנבאל בריו) בקלן. הנשף נערך בבניין גדול, ובו שלוש קומות המורכבות כולן מאולמות־ענק. הנשף התקיים בכל האולמות האלה גם יחד. כאלף זוגות הסתובבו בתיבת־נוח זו כשהם עולים ויורדים.

בעזרת כמויות אדירות של יין־שמפניה היתה האווירה עליזה מאוד. בני־הזוג היו נפרדים בדרך כלל זה מזה ליד הכניסה וקובעים פגישה במקום מסויים בשעה מסויימת („ליד הצמח הזה בשעה 2 אחרי חצות!”) כי אחרת היו להם סיכויים מעטים מאוד לראות זה את זה שוב בקרב ההמון במשך הלילה. הכל היו, כמובן, מחופשים.

הייתי זר, לא התכוננתי לנשף כזה, ובמילא לא הייתי מחופש. גם לא באתי עם בת־זוג. השתמשתי בהזדמנות כדי להכיר את העם, לדבר עם זרים, ובייחוד עם הצעירים, ובייחוד־בייחוד עם צעירות.

החל בשעה 11 בלילה לא היה איש פיכח בבניין, ולא כל שכן אשה פיכחת. וכמעט כל הנשים במקום רצו לדעת אם הזקן שלי אמיתי, או שזוהי התחפושת שלי.

היו שניגשו בביישנות, אך הרוב ניגשו בפצת יחושה, שלחו יד ומשכו בזקן. אחדות ביקשו רשות, באדיבות של גרמניה פיכחת, והשאר עשו זאת מבלי לבקש רשות, בעליזות של גרמניה לא־כל־כך־פיכחת. כמעט כל אחת טענה שהתערבה עם בן־זוג כלשהו (בשעה זו זה כבר לא היה זה בן־הזוג שעימו באה) ושיש ליישב את המחלוקת בהוכחה ממשית. אחרי המשיכה ה־500 כבר היה הזקן שלי מוכן להיפרד מפרצופי.

כל זה בא להראות כי בגרמניה של אז לא היו זקנים. פשוט לא היו. בעל־זקן נראה אז כמו סוס בעל־כנפיים. גבר גרמני הגון ומסודר היה מגולח למשעי.

הזקנים של השמאל החדש, של ההיפים ועכשיו של „הירוקים” מהווה מהפכה. בדרך כלל הוא מסמל את השאיפה לכל הדברים הטובים — איכות־הסביבה, פירוק־החימוש, חופש־האדם, התנגדות לאלימות, התנגדות לגיזענות ועוד ועוד.

אחת „הירוקות” שאלה אותי בן כמה הזקן שלי, ונדהמה לשמוע שהוא בן 35 — כמיספר שנות קיומה של מדינת־ישראל. היא התרשמה מאוד מן העובדה שכבר אז הייתי בעד כל הדברים הטובים ההם.

התקשיתי להסביר לה שהזקן שלי סימל, במקורו, דברים שונים לגמרי. בסיפרי בשדות פלשת 1948 הקדשתי לו פרק. הוא היה אחד הזקנים הרבים של מילחמת־העצמאות. אז בא מן הנגב, והיה סמל השוויץ של החיילים הקרביים שם. התירוץ הרשמי היה שבנגב אין מים, ואין לבזבז את הנוזל היקר על דבר כל־כך מיותר כמו גילוח. אך למעשה, היה זה חיקוי לזקנים של הבדווים. ציורים מצריים מלפני 4000 שנים מראים את אותם הזקנים עצמם, כשהם מעטרים את פניהם של תושבי סיני ודרום כנען.

בקיצור, הזקן היה אז סמל החווייה הקרבית, סמל מילחמתי. עכשיו הוא סמל השלום, בארץ ובעולם המערבי.

כמו בבית

ברגע שנכנסתי לבניין הבונדסטאג בבון, הרגשתי כמו בבית.

יש דמיון מפתיע בין הפרלמנט הגרמני והפרלמנט הישראלי. ואולי בין כל הפרלמנטים בעולם. ויש דמיון מדהים עוד יותר בין כל חברי־הפרלמנטים בעולם.

אומנם, הבונדסטאג גדול פי ארבעה מן הכנסת. ובמקום הקיר של דני קרוואן, יש שם העיט הגרמני הגדול, עוף זועם וזועף השולח בך מבט אימתני.

הסידורים דומים מאוד. היו"ר יושב ליד מזכיריו, העושים את העבודה. הנואם עולה לדוכן ונואם. בשנות כהונתי בכנסת הגעתי למסקנה כי שיטה זו היא אבי כל חטאת. השיטה הבריטית עדיפה פי אלף: חבר־הפרלמנט נואם בעומדו במקומו, אסור לו לקרוא נאומים מן הכתב, עליו לדבר כדבר אדם אל רעיו. ברגע שחבר־פרלמנט עולה לדוכן ונואם כשפניו אל הקהל, הופך הפרלמנט לאסיפת־עם, הוויכוח הופך לאוסף של מונולוגים דמגוגיים, ומדד־האיוולת קופץ בכמה עשרות מעלות.

בארצל

יש שאילתות, יש הצעות לסדר־היום. אילו רציתי, יכולתי לתת לידידיי הירוקים (תרתי משמע) עצות מדוייקות איך להתנהג ומה לעשות, כי כל הטריקים דומים. גם שם אין הצבעה אלקטרונית, כי גם שם מעדיפים החברים להעלים מעיני בוחריהם את העובדה שהמליאה ריקה כמעט תמיד. (מכונת־הצבעה אלקטרונית רושמת אוטומטית מי מצביע ומי לא, ואיך.) הצעתי להנהיג בכנסת, והצעתי לפטרה קלי לתבוע את הנהגתה בגרמניה.

גם ההרכב דומה. יש מערך (סוציאל־דמוקרטים), אוסף עייף של עסקנים, שרגליהם בשמאל וידיהם בימין, ואין שרץ בעולם שאין הם מסוגלים לטהרו. ויש הליכוד (נוצרים־דמוקרטים דמויי־ליברלים ונוצרים־סוציאלים דמויי־חירות), המורכב מבעלי־הון שמנים (תרתי משמע: בעלים שמנים של הון שמן) וקארייריסטים צעירים, שתאוות־הבצע ותאוות־הקאריירה ממש נודפות מהם כאפטר־שייב.

היו"ר החדש, ריינר בארצל (ליכוד) דומה להפליא למנחם סבידור (נוצרי־דמוקרט) — כלומר, להיפך. הוא פוסע כמוהו, כשכולו אומר חשיבות, ונואם כמוהו. איני יודע אם הוא יודע לשיר אריות ביידיש.

מי עזר לרצוח את עיצאם סרטאווי?

דמעות תנין

תנים מיילדים. וזה נשמע כמו בכי אמיתי.

עיני התנינים זולגות דמעות. והן נר־אות כמו דמעות אמיתיות של צער וכאב.

עיצאם סרטאווי, גיבור השלום, איננו.

עיצאם סרטאווי, נביא הדו־קיום, נרצח.

התנים מיילדים. התנינים בוכים.

ואילו יכול היה סרטאווי עצמו לראות, היה צוחק צחוק מר.

■ ■ ■

אני מתפלא על ממשלת־בגין, אבירי ארץ־ישראל השלמה, חסידי הסיפוח, הקנאים החשוכים של הלאומנות העיוורת, אותם המבקשים להשמיד את הפלסטינים, לגרשם או להכניסם כג׳וקים מסוממים לתוך בקבוק סגור — כדבריו בני־האל־מוות של רפאל איתן.

הם צוהלים בגלוי.

אומנם, עד אתמול היה עיצאם, בעי־ניהם, אוייב מסוכן. הם הכריזו שהוא רמאי, מתחזה, מחבל המבקש להשמיד את ישראל בדרכים מתוחכמות. הם הד־ליפו לעיתונאים כי סרטאווי הוא, בעצם, ראש מדור מיוחד ללוחמה פסיכולוגית, מחלקה לדיס־אינפורמציה שהוקמה במ־ייוחד על־ידי הארכי־מחבל, יאסר ערפאת.

הם אמרו שאנחנו, שכרתנו עימו ברית־אחים, משרתים את האוייב. שאנחנו אנ־שים תמימים, קלי־אמונה, נאיביים, ש־נפלנו בפח מתוחכם של רמאי־גאון, שהו־ליך את כולנו שולל. או גרוע יותר: שעצם הופעתנו עם סרטאווי היא בגידה. (לפני בית־המישפט העליון תלוייה ועו־מדת תביעה להעמיד את האלוף־במילואים מתיתיהו פלד לדין על הופעתו המשותפת עם סרטאווי בימי מילחמת־הלבנון. מה יקרה עתה לעתירה זו?)

והנה, ברגע שנרצח סרטאווי, הכל השתנה.

לפתע פיתאום הפך סרטאווי קדוש. נביא אמיתי של השלום. הפלסטיני ה י ח י ד י שעימו אפשר היה לדבר. ומכיוון שנרצח, הנה הוכח סופית שאין עם מי לדבר.

אלה הם התנים. הם מיילדים כמרחבי ארץ־ישראל, וליבם מת־רחב מרוב חדווה. להם היה רצח עיצאם סרטאווי מתנה מן השמיים.

■ ■ ■

אבל המתנה הזאת לא באה מן ה־שמיים. היא באה מידי אדם.

בני־אדם רצחו את סרטאווי. בני־אדם פלסטיניים.

קנאים חשוכים של לאומנות עיוורת. אבירי פלסטין השלמה. חסידי השמדתה של מדינת־ישראל. אנשים שהיו מסוגלים להשמיד אותנו, או לגרשנו, או להכניס אותנו לבקבוק כג׳וקים מסוממים. אנשי צברי אל־בנא, המכונה אבו־נידאל.

אלף פעמים אמרנו: יש שיתוף־פעולה יומיומי, הדוק ואוטומטי בין הלאומנים משני הצדדים. כל מעשה של לאומן פלסטיני עוזר למזימות הלאומן הישראלי. וכל מעשה של הלאומן הישראלי משרת את מזימות הלאומני הפלסטיני.

סרטאווי אמר זאת, ומותו מוכיח זאת.

מה ההבדל בין האיש המכונה אבו־נידאל ובין האיש המכונה רפול? האם רק בקביעת הזהות הלאומית של הג׳וקים המסוממים שיש לכלאם בבקבוק?

רצח סרטאווי, מעשה ידיו של מיעוט פלסטיני חשוך, הוא שרות ישיר למיעוט החשוך הישראלי, המחזיק בשילטון, בעזרת ציבור אדיש, מוסת או מרומה.

הוא מוכיח, כביכול, את אשר ביקשו התנים והצבועים להוכיח תמיד: שאין עם מי לדבר, שכל מי שמוכן לשלום בצד השני נרצח, שלכן אין תחליף לדרך הכיבוש והסיפוח, ובסופו של דבר לדרך הגירוש וההשמדה.

זוהי תרומת אבו־נידאל לרפול — תמורה נאה לכל השרותים ה־רבים שעשה רפול לאבו־נידאל.

שוטים מדברים על אינטרנציונל סוצי־אליסטי. אין דבר כזה.

האינטרנציונל היחידי בעולם בכלל, ובמרחב שלנו בפרט, הוא האינטרנציונל הפאשיסטי.

ולא במיקרה: שהרי שיתוף־הפעולה הזה בין הקנאים הלאומנים אינו זקוק לתיאום, להידברות, להשלמה הדדית. הוא פועל באופן אוטומטי.

שלום זקוק לדו־שיח. רצח הדדי אינו זקוק לכך. שפת האקדח היא חד־צדדית.

כדור לכדור יריע.

■ ■ ■

יללת התנים מבחילה למדי. דמעות התנינים מבחילות שיבעתיים.

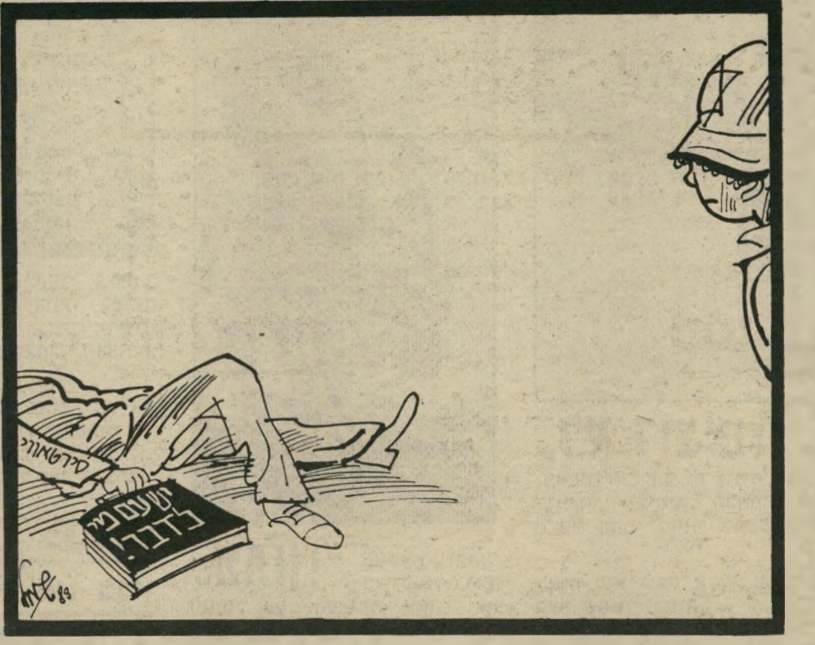

יללת התנים: קריקטורה ב„מעריב"

אני מתכוון לאותם אשר רוממות השלום בפיהם, וכלי המילחמה בידיהם.

אותם העושים מעשי זימרי, והמופיעים על כל בימה רמה בעולם בדמות פינחס.

אני מתכוון למיפלגת־העבודה.

אני מתכוון לשימעון פרס, אשר הת־פאר בכך שהצליח למנוע את הופעתו של עיצאם סרטאווי מעל בימת האינטרנציונל הסוציאליסטי במלון מונטה־שורו באלבו־פיירה, ואשר עלה כעבור כמה דקות על הבימה כדי להספיד את סרטאווי, שנרצח בינתיים. ואילו היה מתאמץ עוד קצת, היה שופך דמעות אמיתיות.

פוליטיקאי ממולח, האיש הזה.

הציעו לפרס ולדוב זכין, נציג מפ״ם, להיפגש עם סרטאווי — ולוא בחשאי, בחדר פרטי של מישהו. שניהם סירבו. ואחרי הרצח היתה לפרס עזות־המצח לטעון שמוטב כך, כי „אחרת היו אומרים שנרצח ביגלל פגישה זו"!

■ ■ ■

מי רצח את עיצאם סרטאווי?

כולנו יודעים: הקבוצה של אבו־נידאל. סוכני סוריה. פלסטינים לאומנים, שלא ינוחו ולא ישקטו עד אשר ישתלט מנחם בגין על הדונם האחרון של אדמה פלסטינית, עד שהפלסטיני האחרון יגורש מעל אדמת פלסטין.

אבל האם רק הם?

האם לא היו שותפים לרצח הזה?

היו גם היו. וראשי מיפלגת־העבודה יכולים לתפוס ביציע זה מקום מכובד.

מי רצח את סרטאווי?

כל ישראלי שעזר לשכנע את המוני העם הפלסטיני שאין סיכוי לשלום בין שני העמים. כל ישראלי שעזר לשכנע את חברי אש״ף ואוהדיו — ארבעה וחצי מיליון פלסטינים באשר הם שם — שדברי סרטאווי הם דברי־הבל מסוכנים, וכי חזונו הוא מיקסם־שווא.

כדי להצליח, היה על סרטאווי להוכיח לבני עמו כי דרכו מובילה להצלחות ממשיות, שלוחמי־השלום הפלסטיניים מסו־גלים להנחיל לעם הפלסטיני הישגים ש־מחרחרי־המילחמה אינם מסוגלים להנחילם.

סרטאווי היה פלסטיני לאומי, כפי ש־אנחנו הננו ישראלים לאומיים. הוא לא היה „מתון" בשאיפתו לעצמאות לאומית במדינה פלסטינית, כשם שאנחנו איננו „מתונים" בשאיפתנו לשמור על עצמאו־תנו הלאומית במדינת־ישראל.

אבל הוא האמין כי אופצית־השלום טובה מאופצית־המילחמה, וכי ניתן להשיג את המטרה בדרך של דו־שיח, משא־ומתן והכרה הדדית — ושאי־אפשר להשיגה בדרך של מילחמה.

אילו יכול היה להוכיח זאת לבני עמו ולחברי אירגונו הלכה למעשה — היה עיצאם סרטאווי חי היום. הוא היה תופס מקום מרכזי בהנהגת העם הפלסטיני, ושום קבוצה שולית של מטורפים לא היתה מעזה לפגוע בו.

מי מנע זאת?

קודם כל, ממשלת־ישראל.

שנית, המערך בכלל, ומיפלגת־העבודה בפרט.

■ ■ ■

בשלהי מילחמת־הלבנון הגיעה יוקרתו של עיצאם סרטאווי לשיא בקרב בני־עמו, וגם בקרב אותם שלא קיבלו עד אז את „קו סרטאווי".

המילחמה הוכיחה כי אין לעם הפלסטיני אופציה צבאית. היא שמה את הדגש על האופציה ה־מדינית, האופציה של השלום.

סרטאווי הזהיר מראש מפני המילחמה הזאת. הוא הפציר בעמיתים להקדים רפו־אה למכה על־ידי יוזמה מדינית נועזת.

דעתו התקבלה על דעת ערפאת וחבריו, אך הביצוע התמהמה, וכך ניתנה לאריאל שרון ההזדמנות הגדולה. (ואל נשכח: הזדמנות זו ניתנה לו על־ידי אבו־נידאל, אותו אבו־נידאל, ששלח ברגע הנכון את מרצחיו לרצוח את שגריר ישראל בלונ־דון. אילו היו אריאל שרון ורפאל איתן אנשים הוגנים, הם היו מעניקים לאבו־נידאל את אות־המילחמה — שהרי בלעדיו היה קשה להתחיל ברגע הנכון.)

כאשר קרה מה שקרה בביירות, הבינו הכל שסרטאווי צדק. היחסים בינו ובין ערפאת וחבריו בצמרת פת״ח התהדקו ביותר. שתי הפגישות עם ערפאת, שבהן השתתפתי, היו ביטוי להשפעה העצומה שהיתה לסרטאווי בימים ההם.

ערפאת דיבר בשפת סרטאווי באוזני כל אורחיו. לפתע התגלה כי קו סרטאווי הוא קו ערפאת.

אחרי יציאת אש״ף מביירות היה מנוי וגמור עם ראשי אש״ף להמשיך בדרך זו. ההפגנות של תנועת־השלום בישראל, ובעיקר הפגנת 400 האלפים אחרי טבח צברה ושאתילא, נטעו בהם תיקוות גדולות.

המיבחן הגדול הגיע כאשר יזמו מדינ־אים איטלקיים פגישה־רבתי של אישים מאש״ף ומישראל, ובניהם מנהיגים בול־טים של מיפלגת־העבודה.

תשובת מיפלגת־העבודה: לא!

לעולם לא נשוחח עם אש״ף. כל חבר במיפלגת־העבודה שייפגש עם איש כלשהו מאש״ף, כך נאמר, יסולק מהמיפלגה.

כפי שאמר יצחק רבין, כשהיה עדיין ראש ממשלת־ישראל: „לעולם לא ניפגש עם אש״ף אלא בשדה־הקרב!"

וכפי שאמר הנשיא יצחק נבון לאח־רונה, בעת ביקורו בארצות־הברית: יש קונסנזוס לאומי בישראל שלא להסכים לעולם למדינה פלסטינית, ושלא לנהל לעולם משא־ומתן עם אש״ף.

אם כן, מבחינת מיפלגת־העבודה אין הבדל בין אבו־נידאל וסרטאווי. בין ג׳ורג׳ חבש ויאסר ערפאת. אסור לדבר עם איש מהם.

משמע: מבחינה פלסטינית, אין שום סיכוי לדרכו של סרטאווי. דרך השלום לא תביא לשום תוצאות — לא למשא־ומתן, לא להגדרה עצמית פלסטינית, לא למדינה לאומית לצד ישראל.

משמע: סרטאווי הוא אדם נאיבי, חולם מסוכן, בוגד.

מי שאמר בישראל את הדברים האלה, סיפק כדורים לרוצחים.

■ ■ ■

אני יכול לפסוח כאן גם על כמה מן „היונים", אנשי השלום המדופלמים.

בשיא מילחמת־הלבנון, כאשר הגיעה שעתו של סרטאווי, והוא יכול היה להגיע לדרגה של מנהיג לאומי בכיר, שני לערפאת, קרא עיצאם סרטאווי לראשי מחנה־השלום הישראלי להיוועד עימו.

הוא הזכיר ארבעה אנשים בשמם המ־פורש: יוסי שריד, ויקטור שם־טוב, מרד־כי גור ומוחמד ואתד. שניים ממיפלגת־העבודה. שניים ממפ״ם.

כ ל ה א ר ב ע ה ס י ר ב ו.

כל אחד מהם מצא לכך תירוץ אחר. מתוך רחמנות, לא אצטט אותם כאן. אך הסיבה האמיתית היתה ברורה לכל: הם חששו למקומותיהם במיפלגותיהם.

כל אחד מהארבעה יטיב עם עצמו אם יקדיש את ימי האבל על סרטאווי למדי־טציה על פרשה זו ומסקנותיה.

כל אחד מהם ייטיב לעשות אם ירכין את ראשו וינמיך את קולו, בבואו להספיד את עיצאם סרטאווי.

שהרי אילו היה מיפגש כזה מתקיים אז, וסרטאווי יכול היה לכשר את פריצת־הדרך הגדולה אל מרכז הבימה הישראלית, יתכן שלא היה קורה מה שקרה.

■ ■ ■

רבים, רבים בישראל אבלים על מותו של איש אמיץ וכן זה — אבל אמיתי ועמוק.

היו שעיניהם זלגו דמעות — דמעות־אמת.

זוהי המצבה האמיתית לעיצאם בישראל.

בבוא יום־השלום יקימו לו עם־ישראל אנדרטה בעכו, עיר־ילדותו.

מאת אורי אבנרי

צוות „העולם הזה" יצא להחתים את הציבור על עצומה שלא היתה אלא נוסח מגילת־העצמאות, אך איש לא זיהה אותה, והרוב סירב לחתום

המגילה הגנוזה

עצומה הורכבה מציטוטים מתוך מגילת העצמאות של מדינת ישראל, המגילה שעליה חתמו בזמנו חברי מועצת העם הזמנית.

הציטוטים נבחרו עקב נגיעתם לעניין זכויות האדם, ונוסחו כעצומה המיועדת להישלח לראש־ממשלת ישראל. במשך יומיים פנינו לכ־150 איש, מתוכם 35 הסכימו לחתום על העצומה. מאות עוברים ושבים חלפו על פנינו מבלי לגלות כל סימן התעניינות. חלקם עצרו לשניות ספורות, הבינו, או היה נדמה להם שהבינו במה מדובר, והמשיכו הלאה כשהם מושכים בכתפיהם בחוסר־עניין בולט. כמה אנשים נבהלו כשהבחינו במצלמה, דרשו שלא לצלמם, ואחדים אף ויתרו על רצונם לחתום על העצומה, מחשש שתמונתם תתפרסם.

אל הדוכן מגיעים שני בחורים צעירים מראשון לציון. הם קוראים את העצומה. אחד מהם, מישל זפרני, לוקח את העט המונח על השולחן ורושם את שמו. חברו מושך מידו את העט ואומר: „השתגעת? זה נגד בגין! מה אתה חותם להם?" מישל נבוך, ומחליט שלא לחתום. אנו שואלים את חברו מדוע אינו רוצה לחתום. הוא אינו סבור שמגיע לערבים שוויון זכויות. מישל מחליט לחתום למרות הכל. הוא מסביר: „חתמתי כדי שלא יווצר מצב שבו הנורמה

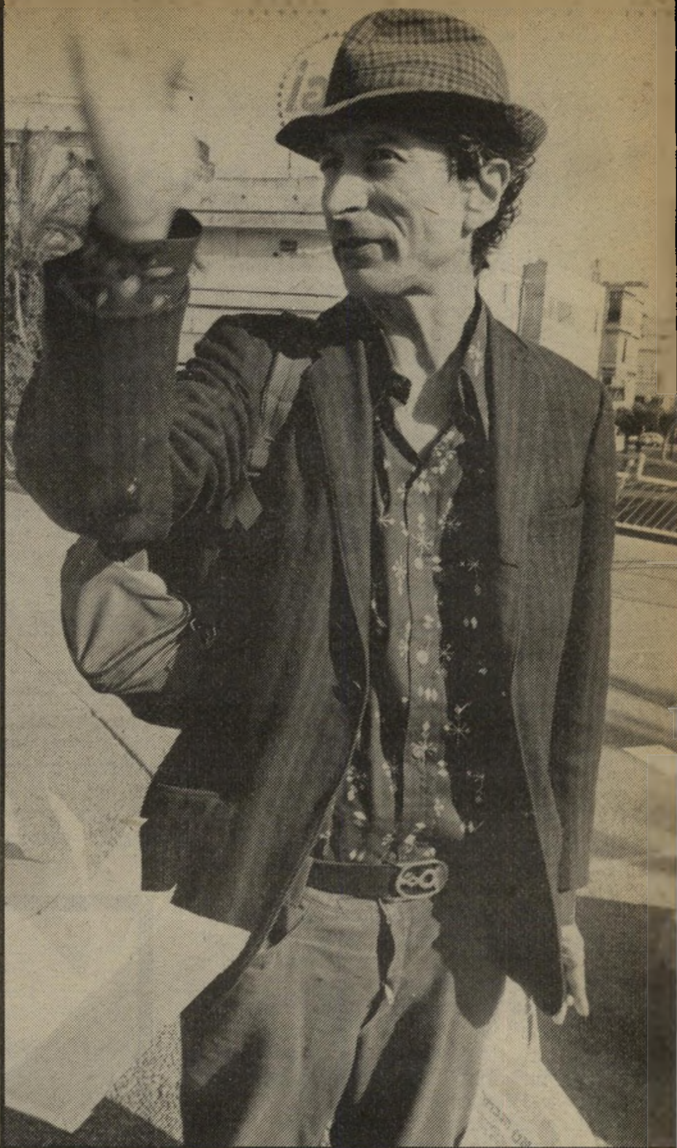

„לא שווה כלום!" עובר־אורח תימהוני מסרב לחתום על העצומה בטענה ש„כל העצומות לא שוות שום דבר." האיש, שהיה לבוש בגדים חורפיים ביום קיצי, סירב גם להזדהות ולקבל הסבר על הרעיון שמאחורי העצומה.

אדם נמוך־קומה ובעל שיער מתולתל ושפם דק הביט בנו במשך שעה ארוכה מעברו השני של הרחוב. לפתע חצה את הכביש, ניגש אלינו, ומבלי לקרוא כלל את העצומה החל צועק: „גם בשטחים עושים ככה? גם שם הערבים עושים הפגנות?"

ביקשנו ממנו שיקרא את העצומה. הוא סירב: „אני אקרא אם גם שם יעשו ככה! למה הם לא עושים ככה?" הסברנו לו שהמימשל הצבאי בשטחים הכבושים לא מרשה לתושבים להפגין. „בטח שאסור," הוא ענה, „גם פה צריך שיהיה אסור."

אלברטו ב־ין, גבר כבן 50 מאשדוד, עומד בצד ומאזין. כשהאיש הצעקן הולך, הוא ניגש אל הדוכן ושואל: „אפשר לחתום בצרפתית?" „אפשר," אומרים לו. הוא אינו קורא כלל את העצומה, וחותם.

כן בגין ✱ לא בגין

באמצע השבוע שעבר, בשעת צהריים, התייצבנו לפני מרסל, המלצר הוותיק של קפה כסית, וביקשנו שיקצה לנו שולחן להקמת דוכן־החתמה. חשבנו, שהעצומה שהכנו תעורר ויכוחים סוערים ברחוב דיזנגוף, הידוע כרחוב ההומה ביותר במדינת ישראל. ה־

„לא רוצים!" עוברי־אורח מעיינים בעצומה אך מסרבים לחתום. צוות **העולם הזה** התייצב בשני מקומות ברחוב דיזנגוף. האחד בבית הקפה **כסית** והשני בכיכר דיזנגוף. בניסיון החתמה נוסף עבר הצוות בין עוברים ושבים וביקש מהם לחתום. למעלה משמאל, גלופת העצומה ורשימת החותמים.

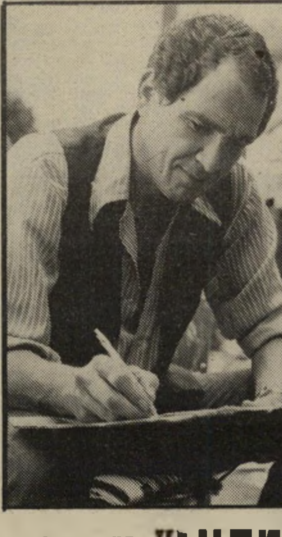

„מתון!" המשורר והמחזאי מוטי בהרב חותם על העצומה, אך הוא העיר שלדעתו היא מתונה מדי.

בארץ היא שרק אנשי שמאל הם בעד שוויון זכויות."

שרה, עקרת־בית תל־אביבית, מגיעה וקוראת את העצומה. היא מהססת. גם איברהים מטייבה מגיע ומצטרף לקריאה. מסתבר שהם מכירים זה את זה. איברהים מעיין בעצומה, וחותם עליה באומרו: „העיקר שזה נגד בגין." שרה מחליטה שלא לחתום: „אני חותמת רק לשלום עכשיו, לא לקומוניסטים."

איזה חלק ✱ באיזו מדינה!

אדם מבוגר מתקרב בצעדים מדודים ומביט בעצומה. הצלמת ציפי מנשה שולפת את המצ־

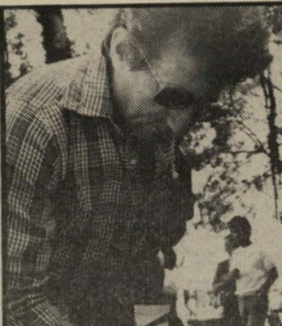

השכול אב שכול יעקב גוטרמן, ששיכל את בנו רז במילחמת־הלבנון, חתם על העצומה אחרי שהזדהה איתה.

„לא חותמים!" זוג מחובק מתעניין בכרזה שקראה לעוברים ושבים לחתום. השניים סירבו לקרוא את נוסח העצומה ואחרי ציחקוקים מיהרו לעזוב את המקום.

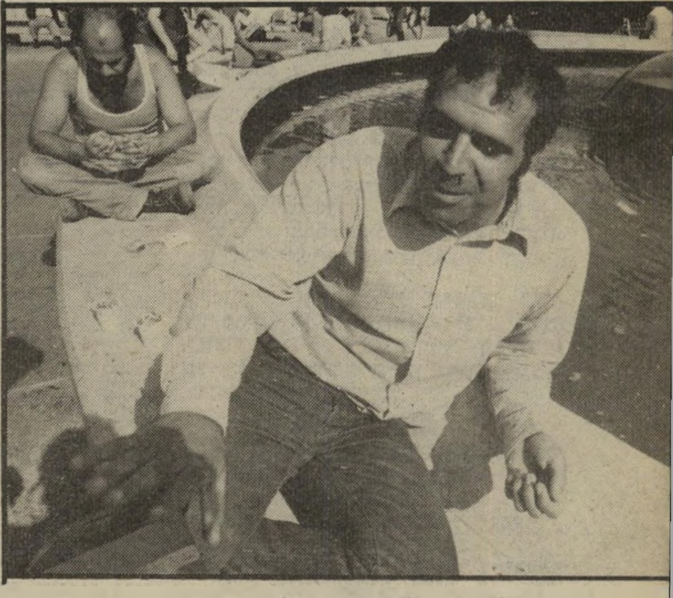

„כיום יש שיוויון!" צעיר שסירב לחתום ולהזדהות הסביר שמאז עליית הליכוד לשילטון יש שיוויון־זכויות מלא לכל תושבי המדינה, גם לערבים.

„חרא! פוץ!" יצחק, שהסכים לחתום על העצומה (מימין), מתווכח עם יושב־קבע בכסית, שסירב לחתום. יצחק הגדיר את עצמו כלוחם בלבנון ואילו יריבו, גדול־המימדים אמר ליצחק: „המדינה יכולה לתת לך כדור בראש ולא זכויות."

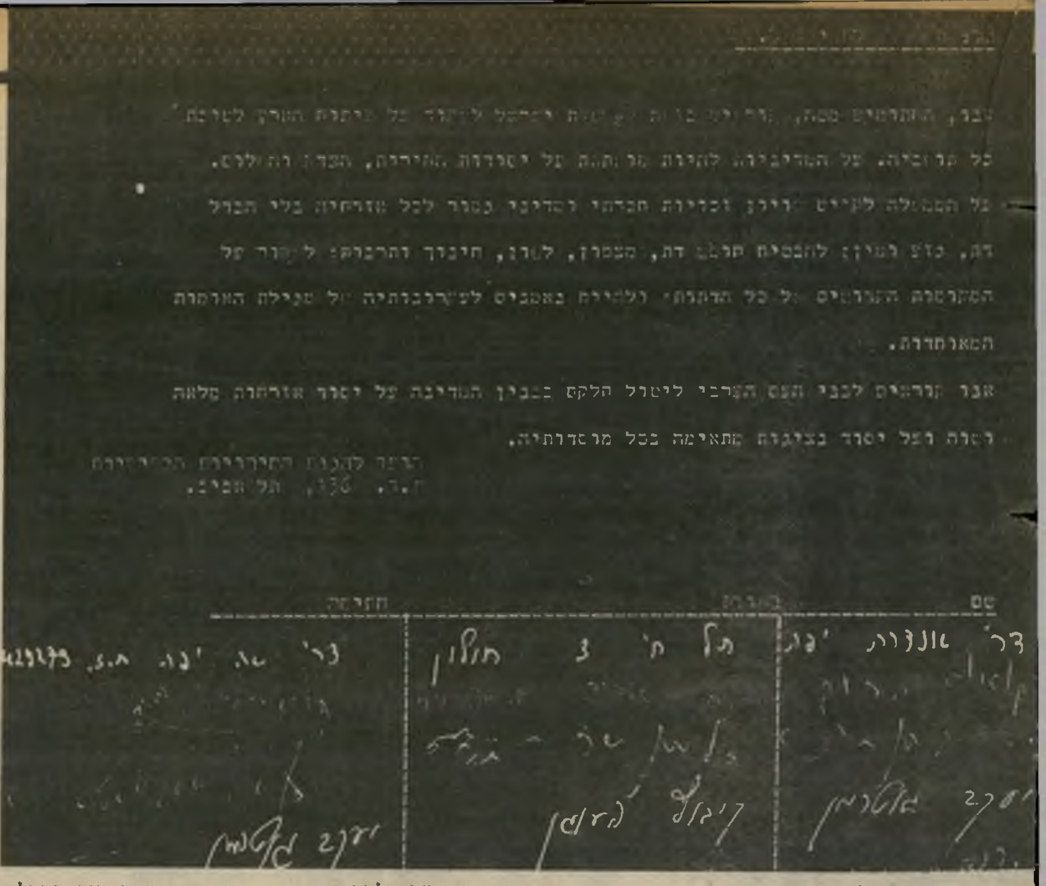
... על פיתוח הארץ לטובת
כל תושביה. על המדינה להיות מושתתת על יסודות החירות, הצדק והשלום.
על הממשלה לקיים שוויון זכויות חברתי ומדיני גמור לכל אזרחיה בלי הבדל
דת, גזע ומין; להבטיח חופש דת, מצפון, לשון, חינוך ותרבות; לשמור על
המקומות הקדושים של כל הדתות; ולהיות נאמנה לעקרונותיה של מגילת האומות
המאוחדות.
אנו קוראים לבני העם הערבי ליטול חלקם בבנין המדינה על יסוד אזרחות מלאה
ושוה ועל יסוד נציגות מתאימה בכל מוסדותיה.
הועד להגנת החירויות האזרחיות
ת.ד. 136..., תל אביב.

שם	כתובת	חתימה

„גם להומואים!" שלומי מתל־אביב מיהר לחתום אך ביקש להניח על השולחן עצומה שהחזיק בתיקו. היתה זו עצומה למתן זכויות להומוסכסואלים.

למה. „אל תצלמו!" הוא מזדעק, מושיט את ידו מול המצלמה, ומתרחק במהירות מהמקום.

אל הדוכן מגיעה אשה צעירה, נושאת בידה דפי תווים. היא מעיינת כעשר דקות בעצומה, ובסוף מחליטה לחשוב עד יום־העצמאות אם לחתום.

אנחנו עוברים לכיכר דיזנגוף, וגם כאן נוחלים אכזבה. הציבור הרחב אינו מעוניין לקרוא את העצומה שלנו. הכיכר מלאה בפנסיונרים המעיינים בעיתוני־הצהריים. איש כת „הכושים העבריים" מגיע וקורא את העצומה, הוא תומך בזכויות האדם, אך כשמסבירים לו שעליו לחתום הוא מתרחק בפחד בלתי מובן: „לא, לא," הוא ממלמל.

חולפת עוד רבע שעה, כמה אנשים נעצרים, אך אף אחד אינו מעוניין לקרוא את העצומה. שני בחורים צעירים מנס־ציונה מצילים את המצב. אחד מהם, צור עוגב, מצטט: „...אנו קוראים לבני העם הערבי ליטול חלקם בבניין המדינה..." הוא שואל: „לאיזו מדינה אתם מתכוונים? למדינה הפלסטינית?" אנו מסבירים שכוונתנו למדינת ישראל. הוא חותם, אך חברו אינו מסכים איתו:

„למה שיטלו חלקם בבניין המדינה?" אנו משיבים שאת חלקם בבניין המדינה הם נוטלים ממילא, כפועלים. „אז שילכו מפה," הוא אומר. וצור עוגב שואל: „פיתוח הארץ לטובת כל תושביה, זה כולל גם את הדוסים?" „הדוסים לא יותר גרועים מהערבים," מסכם שני.

מה זה חירות?

יומיים מאוחר יותר, ביום השישי אחרי־הצהריים, יצאנו שוב להחתמה. ביום השישי, בין כסית וכיכר דיזנגוף, הקהל שונה מאשר במשך כל השבוע. אמנים, עיתונאים ואנשי השמאל ממלאים את בתי־הקפה והמידרכות. לפני יומיים הביעו כ־20 אחוזים את נכונותם לחתום, אולם ביום השישי זכינו להצלחה גדולה יותר. רוב האנשים שאליהם פנינו הסכימו לחתום. אולם גם ביום השישי לא זיהה איש שמקור העצומה הוא מגילת העצמאות. אף איש — פרט לאחד — הפיזמונאי חיים חפר: „חתמתי על העותק המקורי," הוא הצהיר.

„זה מתון מדי," העיר המשורר והמחזאי מוטי בהרב. אחר־כך חתם, באומרו: „אתם עוד תתבלבלו מרוב כל הוועדים האלה." אורנה שילון חתמה ואמרה: „הדברים האלה צריכים להיות ברורים מאליהם במדינה המסריחה הזאת." מאיר דביר, תסריטאי בטלוויזיה הלימודית, חתם על העצומה מכיוון שעל פי הבנתו היא מכוונת נגד חוק השבות: „אם יש שוויון בלי הבדלי גזע ודת, אז ברור מאליו שחוק השבות בטל ומבוטל."

אדם קשיש, בחליפה ועניבה, הפסיק לקרוא את העיתון שלו. הוא הביט בעצומה בעיון: „לא חותם," אמר, וחזר לקרוא בעיתון.

בכיכר דיזנגוף יושבות אילנה ורוויטל קדוש, שתי אחיות העובדות כפקידות בבנק־הפועלים. אילנה קוראת וחותמת, ורוויטל חותמת אחריה, מבלי לקרוא.

שלושה יהודים אמריקאים השוהים בישראל תופסים שמש בכיכר. הם מבקשים לקרוא את העצומה. אחת מהם, אינגריד נויסטט, מקריאה לאחרים. כשהיא מגיעה למילה חירות עוצר אותה הווארד זנגביל: „מה זה חירות?" הוא שואל. „חירות מינז פרידום," מסבירה אינגריד.

סגן מחיל־הים מתקרב ואנו מבקשים ממנו שיחתום. הוא מבחין בצלמת ענת סרגוסטי המכוונת את המצלמה. „לא לצלם!" הוא צועק ונמלט במהירות. בפינה אחרת בכיכר יושבת יעל אזולאי, יפהפיה בעלת שיער צבוע, עגילים, נזם, ואיפור מטורף. היא חותמת ברצון.

יעל מספרת. כי שבה לחופשת מולדת מלונדון, שם היא פורטת על גיטרה בס בלהקת פאנק. היא חותמת ברצון ומתוך הזדהות מלאה. גבו' כבן 30, שסירב להזדהות, ניגש ומבקש בתקיפות שנסביר לו במה מדובר. אנו מגישים לו את טופס ההחתמה, אך הוא אינו מעוניין לקרוא. „המדובר בזכויות האדם," מסבירים לו. „למי אין זכויות אדם — לערבים? אז שילכו לצבא! למה הם לא רוצים לשרת בצבא?" הוא מסיים ופונה לדרכו.

אנו חוזרים לרחוב דיזנגוף, מתייצבים לפני דוכן למכירת דיגלי ישראל מפלסטיק. אנו קונים דיגלון ומנסים להחתים את בעל הדוכן על העצומה. האיש, מסתבר, אינו יודע לקרוא. הוא מסכים לחתום כי אנחנו נראים לו נחמדים, ושואל: „מה אני מקבל מזה? דירה?"

צוות העולם הזה הסתובב במשך יומיים ברחוב דיזנגוף. העוברים והשבים התייחסו אליו באדישות. לאנשים, כפי הנראה, יש עניינים אחרים, מאשר עצומות המיועדות שחלמו על מדינה דמוקרטית, יצ־לראש־הממשלה. מקימי המדינה, רנית, ושיוויונית, היו בוודאי מעדיפים לשוב אל קיברם, אילו ערכו את אותו מסע החתמות ש־ערכנו אנחנו. **יפתח שביט** ■

„לא!" הדוגמנית ושחקנית הקולנוע סמדר קל־צ'ינסקי וחברתה עוברות על־פני דוכן ההחתמה מבלי להתעניין.

„בטח!" האופנאית ליאת נישרי וידידה הצייר יוסי לדרמן ממהרים לחתום.

„גם לחיילות מותר!" חיילת בשירות קבע, גילה עג'מי חותמת על העצומה, אחרי שקראה.

„זה קומוניסטי!" שרה, עקרת־בית תל־אביבית סירבה לחתום על העצומה. „אינני חותמת לקומוניסטים."

אנשים

רוני מילוא ממשיך להודיע על תרומותיו לליב"י ולמי דומה הזמר אבי טולידאנו

■ ח"כ חרות **רוני מילוא** טרם שילם את המגיע ממנו לליב"י, עשר מיליון לירות, והוא כבר הודיע על תרומה חדשה. בישיבה של צעירי חרות הוא הודיע שלכבוד פרישתו של הרמטכ"ל מצה"ל הוא תורם מיליון לירות לליב"י.

■ שר־הפנים יצא לשדרות כדי לנחם את **בבא סאלי** על מות קרוב מישפחה שלו. מכיוון שנהגו לא מצא את הרחוב, שאל הד"ר **יוסף בורג** עובר־אורח איך מגיעים למקום. האיש קרא בהפתעה: „או, אתה השר בורג!" שר־הפנים ענה בבדיחות הדעת: „אני רואה שהצופה מגיע גם לשדרות."

■ הד"ר **אהוד מנור** הלך עם הזמר **אבי טולידנו** בשכונת־התיקווה. מולם הופיעו אב ובתו. כשהקטנה חששה לגשת אל הזמר, הרגיע אותה אביה: „אל תפחדי, הוא רק נראה אשכנזי."

■ בבוקר שבת תרבות סיפר הד"ר **צבי בכרך**, ראש החוג להיסטוריה באוניברסיטת בר־אילן, על ההבדל בינו ובין הפרופסור **ישעיהו לייבוביץ**, שאמר לו פעם: „אתה עתידן ואילו אני עבריין."

■ חלבי סיפר, שתמיד קוראים לו בערבי־ראיונות קריאות־ביניים כמו: „האם היית יכול להתבטא כך גם בסוריה?" תשובתו היא, שמסיבה זו הוא מעדיף לחיות בישראל. שאלה דומה שאל אותו ח"כ מפא"י לשעבר **ברוך אזניה**, כאשר חלבי בא להתראיין בקיבוצו, גיבעת־חיים־איחוד.

■ בקיבוץ השכן, גיבעת־חיים־מאוחד, הציעו חברים לשנות את שם הקיבוץ. הסיבה: שוקלים להכניס לשם כספומט, וברוח התקופה הוצע שהקיבוץ יקרא רמת־חיים.

■ בין היוצאים לפולין לטכס 40 שנה למרד גיטו ורשה, נמצא גם המנכ"ל לשעבר של רשות־השידור, **יצחק ליבני**. הוא ו**שלמה** („צ'יץ' ") **להט**, ראש עיריית תל־אביב, יצאו לוורשה ללא אשרות, משום שבניגוד לאחרים, הם לא קיבלו עד שעת היציאה את האשרה המיוחלת. כבר שנים שליבני רוצה לבקר בפולין, אך רק עתה זה התאפשר, אחרי שהשילטונות שם הרשו לישראלים לבוא לציון 40 שנה לחיסול הגיטו. את עשרת ימי ביקורו שם ינצל ליבני למסע אינטנסיבי לעברו המישפחתי. לפני שנים הקליט ליבני את הוריו ובני־מישפחה אחרים על מקומות מגוריהם ושושלת היוחסין שלהם בפולין, הנמשכת על פני 40 דורות. ערב הנסיעה הוא האזין לעשרות שעות ההקלטה, ועל־פי מידע זה הוא יטייל עתה בפולין.

■ ח"כ חרות **מיכה רייסר** סיפר שהוא התכוון לעברת את שם־מישפחתו, אך החליט לחזור־בו אחרי שהושמץ בגלל שם מישפחתו הנוכחי. רייסר נזכר, שכתלמיד בבית־חינוך של זרם העובדים בצפון תל־אביב הוא היה היחידי שהיה מקורב בדיעותיו לחירות. בסוף כיתה ח' כתב לו אחד המורים ביומן הזיכרונות שלו: „בתיקווה שתשנה את דיעותיך." לא רק שהוא לא שינה את דיעותיו, לבנו הקטן הוא נותן לקרוא את כתבי זאב ז'בוטינסקי.

■ ח"כ העבודה **דב בן־מאיר**, מועמד מיפלגתו לראשות עיריית תל־אביב, הוא גם מחזיק תיק הפועל תל־אביב. הוא שם דגש מיוחד על טיפוח קבוצת הכדורגל התל־אביבית. כפועל יוצא מכך הוא נוהג לבוא ביום השישי, יממה לפני המישחק, למקום ריכוזם של השחקנים ולדבר אל ליבם על הקבוצה, על ההסתדרות ועל בעיות המדינה. מסתבר שבכל הפעמים שבהם הוא הופיע בעונה הנוכחית לפני השחקנים, הם ניצחו למחרת היום. כך גם היה לפני הדרבי המסורתי בכדורגל עם מכבי תל־אביב. הוא דיבר, השחקנים התלהבו וכוכב הקבוצה, **שבתאי לוי**, אף אמר לו: „אם אנחנו לוקחים את המישחק אתה לוקח את ראשות העירייה." האדומים ניצחו בדרבי ומילאו את החלק הראשון בדבריו של לוי.

■ לא כל תושבי כפר תבור אוהבים את ראש־המועצה הדינמי שלהם, **מיכה גולדמן**. אחרי שפורסם בהעולם הזה (2375) איך התנהג גולדמן בחתונת ידידו העיתונאי **שעיה סגל**, החליט מישהו בכפר שעל כל התושבים לדעת מיהו גולדמן. הקטע, שבו מסופר שגולדמן העיף כל הזמן עין בחתיכה מקומית נגזר, שוכפל והודבק כמעט בכל פינה במושבה הצפונית.

■ ח"כ **שולמית אלוני** אינה מתרגשת כנראה מאיומים על חייה. היא גילתה שאינה מחזיקה נשק בתיקה, למרות שבעלה, **ראובן**, לוחץ עליה שלא להיפרד מהאקדח.

■ דובר מועצת פועלי תל־אביב **צביקה אידלמן** ניצל שעת־פנאי שהיתה לו, כדי לקפוץ לתערוכת הישגי־הבנייה בשטחים שהתקיימה במרכז הבנייה שברמת־אביב. בבואו למקום נאמר לו, שהתערוכה תיפתח כעבור שעתיים. בעודו עומד ומעיין בפרוספקטים של חברות המשכנות בגדה, הוא שמע רעש גדול. כשהביט לאחור, נדהם. לוח עץ ענק, שעליו התנוססה כרזת התערוכה, נפל וכמעט פגע בו. אידלמן מיהר לעזוב את המקום כשהוא פולט: „זה כנראה סימן משמיים, שלי אין מה לחפש פה."

■ גם אחרי בחירת השר השישי של המיפלגה הליברלית, עוד לא נרגעו הרוחות במישרד־החקלאות בתל־אביב, שם יושב סגן־השר **פסח** („פייסי") **גרופר**, שהפסיד בהתמודדות. פייסי הוא איש סיעת השר **יצחק מודעי**. גם **אריה זייף**, עוזרו של **שימחה ארליך**, שר החקלאות, משתייך לאותה קבוצה. כנאמן לקבוצתו, החל זייף פועל למען בחירת פייסי. ארליך, שהתנגד לבחירת פייסי, קרא לזייף והורה לו להפסיק לעשות לובינג למועמד של מודעי.

■ **נאווה סמל**, בתו של **יצחק ארצי** ואשתו של מנכ"ל תיאטרון חיפה, **נועם**, עסוקה עד מעל לראשה בעניני השואה. ראשית היא תירגמה בהתנדבות מחזה על השואה, שיוצג בתיאטרון חיפה. היא יצאה עם אביה לפולין לרגל האזכרה הממלכתית שם לציון מרד גיטו ורשה, וכאשר תחזור היא תכתוב ספר על השואה, כובע זכוכית שמו, שיופיע בהוצאת ספרית הפועלים.

■ התפקידים שאותם נאלצים שחקנים לעשות בתיאטרון חיפה, משנים את הופעתם החיצונית. **יוסי פולק** מככב לצד **דורון תבורי** במחזה בשם העקומים, על הומוסכסואלים שנרדפו בשואה. כיאה לתפקידו, נאלץ פולק להוריד קילוגרמים רבים ממישקלו, כדי שיראה רזה כמו תבורי. השחקנית **תחיה דנון**, המשתתפת באותה הצגה, נאלצה להוריד 15 קילו ממישקלה, כדי להתאים לתפקיד. השחקנים **יוסף אבו־ורדה** ו**מכרם חורי** משחקים במחזה האי, המועלה בתיאטרון בשפה הערבית, והעוסק בגורלם של אסירים פוליטיים הכלואים באי. כדי להיכנס לתפקיד הם קיצצו את שיערם כדי להראות כמו אסירים בכלא.

■ בימאי האי, **עמית**

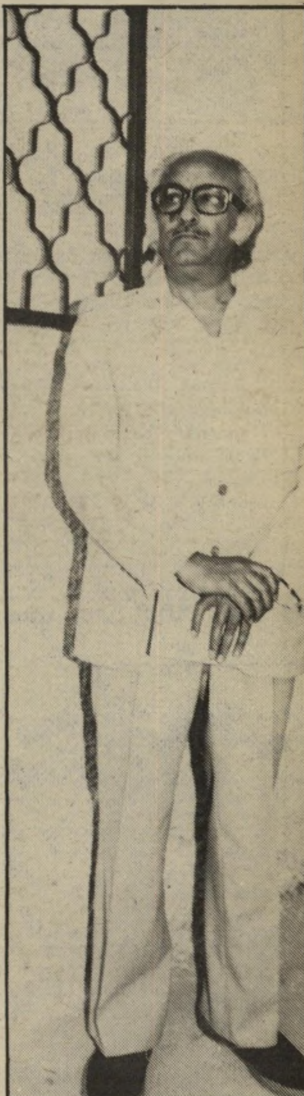

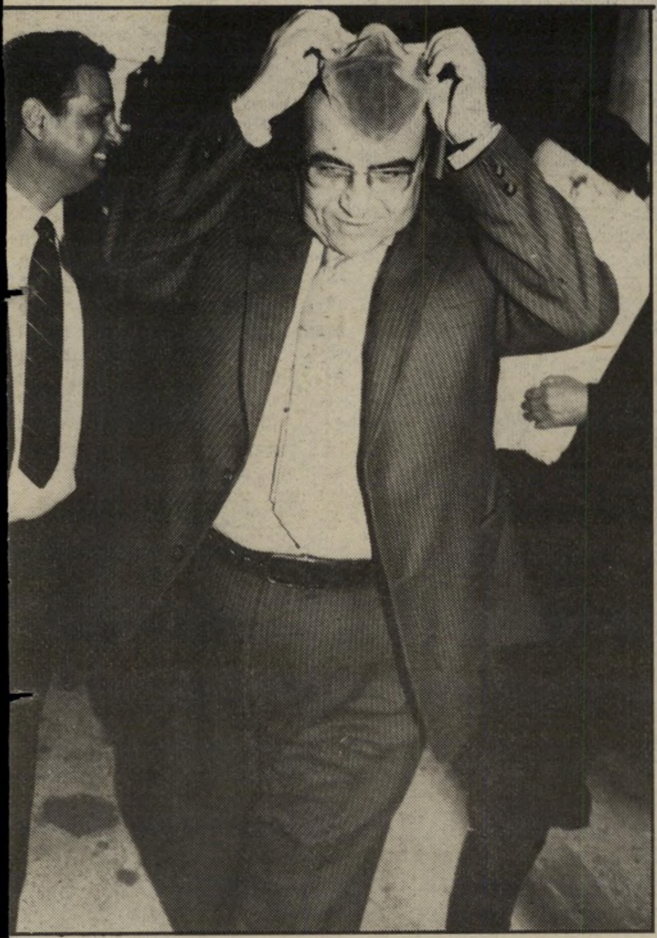

מרים תעסה־גלזר יושבת בין שתי נשים (באמצע) בשורת המכובדים שהוזמנו לחנוכת מרכז קשישים בשכונת־התיקווה. מכיוון שבמקום היו מוזמנים ונואמים דתיים רבים, הושיבו את הנשים בנפרד, ולא בין הגברים. כאשר בא למקום שר העבודה הרווחה והקליטה, אהרון אוזן (משמאל), הוא מיהר לחבוש כיפה בצבע כחול על ראשו. הוא בא למקום עם הרב התימני הראשי של תל־אביב יוסף צוברי, והתיישב לצד סגנית שר־החינוך, שעברה לכיסא שלידו. הטקס החל באיחור, והמנחה משה חובב (מימין) המתין לצד הבימה בסבלנות, וביקש לברר אצל המארגנים מי כבר הגיע.

■ כתב הטלוויזיה **רפיק חלבי**, שיחזור בקרוב למסך אחרי חופשה ללא תשלום, סיפר על השינוי שחל בהשקפת־עולמו של אחיו. „פעם היתה תלויה אצלו תמונה של **בנימין־זאב הרצל**. היום הוא החליף אותה בתמונה של **פידל קאסטרו**."

נועה בן־נון מלמד

מקבלת זר פרחים מאביה, יוחאי בן־נון, לשעבר מפקד חיל־הים (מימין). נועה צלמת במיקצועה, פתחה תערוכת צילומים שלה בתל־אביב, ולמסיבה שנערכה בגלריה הלבנה בא בעלה, יוסי מלמד (משמאל), מפקד חטיבה בדרגת אלוף־מישנה. הוא מיהר לחלוץ את פקק בקבוק היין ושתה לחיי תערוכת אשתו.

גזית, אינו דובר ערבית, אך למרות זאת הוא התגבר על בעיית הבימוי. הצעיר, קבוצניק לשעבר מעין־דור, מחזיק בתיקו מילון עברי־ערבי וספר לימוד בסיסי של השפה הערבית, לצד הטכסט הערבי של המחזה, ויום־יום הוא לומד את השפה החדשה.

■ סגן־שר־החקלאות **מיכאל דקל** יצא לחופשה בת שבוע עם אשתו **צביה**, אחרי שנים של עבודה רצופה. הוא אומנם בילה בארץ, אך במישרד התבדחו שהוא יצא לחו"ל. הסיבה: הוא בילה במלון שבשטח המריבה בטאבה.

■ בראיון האחרון שהעניק הד"ר **עיצאם סרטאווי** לפני הרצחו לעיתון המצרי אל מוסאוור, הוא סיפר על המגעים שקיים עם אנשי המועצה לשלום ישראל פלסטין. במהלך הראיון הוא הזכיר את עיתונאי ידיעות אחרונות, **שלמה נקדימון**, שפירסם בזמנו פרטים בלעדיים שהודלפו לו על פגישת חברי המועצה עם אישים פלסטינים. סרטאווי הזכיר בראיון שפירסומו של נקדימון — שדיעותיו אינן קרובות למחנה השלום הישראלי — עוררו אז סערה גדולה בישראל.

■ הסופר ושדרן־הרדיו **יצחק בן־נר** מצא פירוש חדש לראשי־התיבות פ"ש, אותיות רשימתו של **שמואל פלאטו־שרון**, שלא הצליחה לעבור את אחוז החסימה בבחירות האחרונות. בעיקבות נסיעתו המוזרה של פלאטו לביירות, וטענתנו שהוא נשלח לטפל בשבויים הישראלים שנמצאים בידי אש"ף, קובע בן־נר כי פ"ש פירושו: פודה־שבויים.

■ כאשר ביקרה **אופירה נבון** עם בעלה **יצחק** במעון לילדים של נעמת, היא הצטרפה אליהם לשירה בציבור. היא בחרה בשיר כל העולם כולו גשר צר מאוד, וכאשר הגיעה לשורה „והעיקר לא לפחד כלל," הרימה את קולה בהדגשה.

■ אחד משותפי חנות המין ארוס **צביקה צוויינגברג** חיבר באחרונה ספר הנקרא הזיות מין. כדי להדגים את נושאי עבודתו וכתיבתו, הוא בא לערב־ראיונות עם ויברטורים בצבעים שונים, שאותם הוא הציג לקהל והדגים כיצד הם פועלים וכמה רעש הם עושים. לשאלת המראיין הוא סיפר, שהוא רואה בקהל גברים ונשים שביקרו בחנותו. הוא כמובן לא זיהה אותם.

■ האחים **עובדיה** ו**יצחק אלי** הם חברים בתנועת החרות, וכל אחד מהם משתייך לפלג אחר בתנועה. עובדיה, ראש־עיריית עפולה, הוא מתומכיו של סגן־ראש־הממשלה **דויד לוי**, ואילו אחיו הוא מנאמני שר־החוץ **יצחק שמיר**. לראש העירייה הגיע באחד הימים סיפור, שאחיו יצחק תקף בכנס פומבי את שר־הבינוי־והשיכון. במצודת זאב מספרים, שהיחסים בין השניים הורעו מאוד מאז, והם כמעט שאינם מדברים זה עם זה.

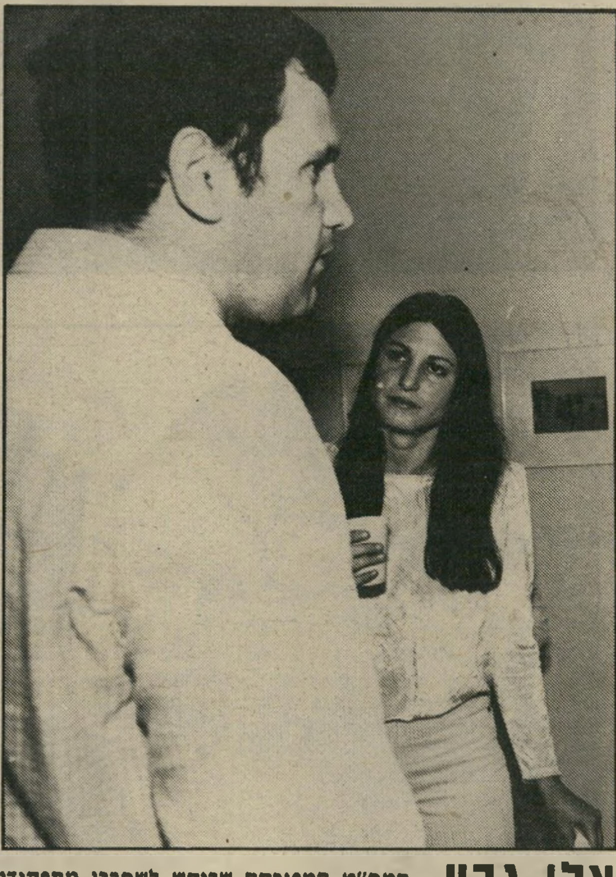

אלי גבע

המח"ט המפורסם שביקש לשחררו מתפקידו בחזית ביירות במילחמת הלבנון, בא לתערוכת צילומיה של נועה עם אשתו, ליאורה. בני־הזוג גבע מכירים את מישפחת בן־נון־מלמד, ואחרי שגבע קיבל מנועה הסבר על הצילומים, הוא יצא עם בעלה ושוחח עימו ארוכות בחוץ.

■ מזה שנה משרת המסען **רימון בן־יקיר** במילואים בגלי־צה"ל. הוא משוטט בדרכים עם חברו, איש הרדיו **אליעזר** („לייזי") **פני־גיל** ומכין כתבות ותוכניות למחלקה הצבאית. בימים אלה הוא עסוק במיוחד בהתרמות המוקדמות לקראת השירותרום 83. רימון, יחד עם העיתונאים **דב עצמון** מידיעות אחרונות, **חיליק לימור** ממעריב ו**חיים טל** ממבט, מנסה לשכנע בעלי־עסקים בכל רחבי הארץ לתרום כמה שיותר לשירותרום.

■ **אוריאל נעמן**, מנהל הכספים של שירותי אשראי לישראל, התחיל את הקריירה שלו לאו־דווקא באותו תחום. הוא למד לתואר ראשון בערבית ובאנגלית. אחר־כך שינה כיוון ולמד מינהל־עסקים. תואר שני כבר עשה במכון האירופי למינהל עסקים. בחדר עבודתו ניצבים על מדפים כלי עבודה חקלאיים ומכוניות מיניאטוריות. נעמן אינן אוסף אותם — אלה הם דגמים מוקטנים של הציוד שמחכירה החברה שבה הוא עובד.

■ שתי בדיחות על **פנינה רוזנבלום** נשמעו בהיכל שלמה בירושלים, מישכן הרבנים הראשיים לישראל. האחת שפנינה הגיעה למסקנה שהיא מתאימה לרשימת מצ"ד, של הרב **חיים דרוקמן**. הסיבה: כמו חברי התנועה החדשה, גם היא הולכת עם ציצים בחוץ. הסיבה השניה: חברי מועצת הרבנות הראשית החליטו שרוזנבלום תצטרף אליהם, כי היא פוסקת נכון.

■ איך קיבלה מחלקת החדשות של הטלוויזיה את שידורי הצבע? **יעקב אחימאיר** אימר, שבעיקבות המעבר הקציבה הנהלת הטלוויזיה סכום כסף לכל קריין — שנועד לקניית סט אחד של ביגוד עליון, שכלל מיקטורן, עניבה וחולצה.

■ תערוכת דירה לדוגמה היא חזיון נפוץ לקידום מכירת דירות. אך אנשי שיכון ופיתוח יוצרים תקדים בתצוגת דירה כזו בבאר־שבע. מול הדירה המרוהטת, בבניין המוצע למכירה, נפתחה תערוכה של **רות באומן**, בוגרת האקדמיה בצלאל ומורה לאמנות בדרום. יושב־ראש הדירקטוריון של חברת השיכון הממשלתית **יהושע מצא** התלהב מהרעיון והזדרז להעניק את חסותו לתערוכה.

גידעון זינגר

מחקה את האיכר המופיע בתמונה, כשהוא מדגים פוזה של יהודי בארץ, בתחילת המאה. הוא צולם במועדון בתל־אביב, שברוח הנוסטלגית של ימים אלה, מילא את האולם בציוד חקלאי ישן.

בלונים מאת דניאלה שמי

טדי קולק במימונה

אנשים

הסמאטוכות, הג'וקים והארונות של הרמטכ"ל

חרזן רפאל איתן

פסוקי השבוע

• **הרב מנחם הכהן,** ערב יום־העצמאות: „עוד לא אבדה תיקוותנו להיות עם חופשי בארצנו.”

• **המחזאי יהושע סובול:** „מודעה בעיתונים — בלה את חופשת יום־העצמאות הנפלאה ביותר שאתה יכול להציע לעצמך, סע לרודוס! — איך אומרים? בשביל זה הקמנו מדינה.”

• **הנ"ל:** „למה יוקדש השנה פסטיבל ירושלים? ל־פסטיבל הרוק היהודי.”

• **הרמטכ"ל היוצא רפאל („רפול”) איתן:** „אין אלטרנטיבה אחרת לצבא מאשר להיות חזק וטוב, כדי ש־מאחריו כל הסמאטוכה, המדינה תתארגן לה — לטוב ולרע.”

• **הנ"ל,** בהופעה אחרונה שלו לפני ועדת־החוץ־והביטחון של הכנסת: „יש להקים 100 ישובים בין שכם לחברון, ואז הערבים יזחלו כמו ג'וקים ב־תוך בקבוק, כמו ג'וקים מסוממים.”

• **הנ"ל,** בחמשיר מיוחד בעל שש שורות שחיבר לפגישה: „מי שהגיע למרומיו / תוך כדי טיפוס במעלה זנב / על עצמו אל נא יחוס / ממה שיעלה בנחיריו / ולעיתים אף יכסה עליו הזבל / מכף רגל ועד ראש.

• **ח"כ העבודה יוסי שריד,** בתגובה על החרוזים: „אני מקווה שאתה נגר טוב יותר מאשר משורר.”

• **רפול לנ"ל:** „אני נגר ויודע לעשות גם ארונות.”

• **ח"כ הליברלים בני שליטא לשריד:** „של נעליך מעל רגליך כאשר אתה מדבר על הרמטכ"ל הזה.”

• **העיתונאי לוי יצחק הירושלמי,** על חילופי הדברים הנ"ל: „הוא היה באמת לוחם מצויין. למה הוא מקלקל לעצמו?”

• **סגן יושב־ראש הכנסת מטעם חרות מאיר כהן,** על התגובה ההולמת ליידוי אבנים בגדה: „צריך שגם בידי החיילים בזחל"מים יהיו אבנים, שאותן יוכלו להשליך לעבר התוקפים אותם באבנים.”

• **ח"כ הליברלים צבי רנר,** על שר־האנרגיה יצחק מודעי: „יש לו עוד מוגלה ב־פצע שנקרא השר השישי של הליברלים. הרוגז שלו פורץ בגלל נושא כזה. אבל גם זה יעבור בעוד זמן מה.”

• **ראש המינהל האזרחי שלמה איליה:** „תרמית ההרעלות אורגנה על־ידי המימסד החתרני.”

• **הבימאי ריצ'רד אטנבורו,** שסירטו גנדי גרף תישעה אוסקרים: „מוסר גנדי — התשובה לרגנים ולאנדרופובים.”

• **מפקד המיליציות הנוצריות בדרום לבנון, סעד חדאד:** „אני הייתי זה שמנע שש שנים את כניסת הקומוניסטים והטרוריסטים ל־דרום לבנון. מדוע הממשל בארצות־הברית דוחה אותי ו־מסרב לשוחח איתי?”

• **אמנון אברמסון,** מזכ"ל הסתדרות המורים, על דרישות המורים: „במה שאגודת־ישראל קיבלה, אפשר היה לכסות חצי מהתביעות שלנו בדו"ח עציוני.”

תמי בן־עמי סועדת ארוחת־ערב עם חברה אולסי פרי. תמי ממעטת לצאת לאחרונה, מאז ששמה הוזכר כשותפתו לדירה של החשוד ברצח הברוקר בתל־אביב. כשבאה עם כדורסלן מכבי למיסעדה סינית בנאות־אפקה שבצפון תל־אביב, כיסתה את עיניה במישקפי־שמש כהים, שאותם לא הסירה.

פינוקים חדשים לגוף.
רוצה להתפנק?
מעתה צפויה לך חוויה חדשה של פינוק במקלחת. קחי טיפה של "פינוק מקלחת" על ספוג לח או בכף היד ותרגישי את הקצף הריחני על גופך.
"פינוק מקלחת" מנקה ומטפח את גופך ומעניק לך הרגשת רעננות ורכות.
התפנקי במקלחת עם "פינוק מקלחת" - אל סבון רך ועדין - לעור נקי, מטופח וחלק.
ומה אחרי?
קחי לעצמך "פינוק אחרי" תחליב גוף BODY LOTION אחרי המקלחת, אחרי הרחצה בים, אחרי יום קשה וסתם אחרי...
"פינוק אחרי" מעניק לגופך מגע קטיפתי וריח עדין ורענן לאורך זמן. מחזיר לעורך את הלחות הטבעית, הגמישות והרכות. התפנקי עם הפינוקים החדשים לגוף. "פינוק מקלחת" ו"פינוק אחרי".
פינוק
אחרי
ody lotion · תחליב גוף
פינוק
מקלחת
אל סבון רך
חדש
חדש
הגוף זקוק לטיפה של פינוק

מאזן בנק לאומי

בימים אלה, פורסם המאזן הכספי שלנו - מאזן הקבוצה הבנקאית הגדולה בישראל.
פעילותנו הענפה בשנת הכספים שעברה, משתקפת היטב במאזן, ולך הלקוח, חלק מרכזי וחשוב בפעילות זו.
על האמון שנתת בנו, אנו מודים לך.
בעמודים אלה, אנו מציגים מספר נקודות מתוך המאזן:

בשפת אנשים:

מספר החשבונות בבנק הגיע ל־7 מליון, כאשר
פקדונות הציבור הסתכמו
ב־440 מיליארד שקל.

נכסי קופות הגמל שבניהולנו הגיעו ל־80
מיליארד שקל. סכום זה נצבר לזכותם של
קרוב למליון ומאה אלף חשבונות של עמיתים
בקופות.

נכסי קרנות הנאמנות, המנוהלות על ידי
קבוצתנו, הסתכמו ב־32.5 מיליארד שקל,
הודות לאמון שנתנו בהן מאות אלפי לקוחות.

מניות בנק לאומי הניבו ב־1982 תשואה נאה
של 171% או 17% ריאלית - עבור למעלה
מ־450,000 בעלי מניות של הבנק.

תודתנו לכל לקוחות הקבוצה ב־455 הסניפים
והמשרדים שלה (מתוכם 70 מחוץ לישראל, על
פני 6 יבשות).

תודה מיוחדת לעובדי הבנק המסורים, בסניפים,
במחלקות וביחידות השונות.

סה"כ מאזן הקבוצה הסתכם
ב־ 7.88 מיליארד שקל.
זהו המאזן שאנו גאים בו
אנו מודים לך, הלקוח, על חלקך בו.

ויזה יותר טוב מכסף. ויזה-כרטיס האשראי של קבוצות **בנק לאומי** **בנק דיסקונט**

במדינה

השטחים

אין קתים לטפים

תערוכת הבנייה בשטחים שיזם השר דויד לוי לא הביאה המוני רוכשים, אך עלתה הון למשלם המיסים.

המידע שיצא מלישכת שר־השיכון־והבינוי אל הקבלנים הבונים בשטחים היה חד־משמעי. השר, כך נאמר, יראה זאת כפגיעה אישית בו אם קבלן זה או אחר לא יטול חלק בתערוכת הישגי הבנייה הישראלית בשטחים.

בחודשים האחרונים מתנהל מאבק בין דויד לוי וסגן־שר־החקלאות מיכאל דקל על השליטה בבנייה שמעבר לקו־הירוק. לא מזמן יצא מנכ״ל מישרד־השיכון בהודעה שהקצאות הקרקע שנותן מישרד־החקלאות ליזמים בגדה נוגד את תנאי הרשיון שנותן מישרד־השיכון לקבלנים. מישרד־השיכון אף הזהיר שהוא לא יעזור בפיתוח סביבת ההתנחלויות החדשות, כפי שהוטל עליו על־ידי הממשלה. אחרי שראש־הממשלה התבקש להיכנס לעובי הקורה נוצרה הפסקת־אש בהתגוששות בין שני היריבים, שלמעשה מייצגים שני מרכזי־כוח בתנועת החרות. מישרד־החקלאות חזר להוביל בפיתוח שמעבר לקו הירוק.

דוכנים חינם. מסיבה זו ראו הקבלנים את ההזמנה להשתתף בתערוכה כמיותרת. מה גם שמחיר דוכן בגודל 4 מטרים רבועים היה 3000 דולר, שהם יותר מ־1.2 מיליון לירות. זהו מחיר גבוה ביותר אף בהשוואה לשטח תצוגה של דוכנים בתערוכות־ענק באירופה.

למרות האיום שיצא מלישכת השר לא הצליחו מארגני התערוכה, שנועדה לרכז את מוכרי הקרקע והדיור בשטחים, להשכיר את כל הדוכנים, וחלק מהם ניתן חינם לקבלנים אחדים.

פתיחת התערוכה בישרה על כישלונה הצפוי. לוי הזמין רבים מחברי מרכז חרות לאירוע שהתקיים בבית מרכז־הבנייה שברמת־אביב. למקום באו פחות מ־50 איש. באותה שעה קיים מיכאל דקל כינוס תומכים בביתו שבמושב גורדיה. נכחו שם קרוב ל־450 איש.

איש ממרכז הקבלנים והבונים לא בא לפתיחה, להוציא קבלנים עצמאיים ספורים.

מכונית במתנה. הדוכן הגדול ביותר בתערוכה היה של חברת נופים שבבעלות דני ויינמן, מנכ״ל חברת־הביטוח אנשים. ערב פתיחת התערוכה נתן מישרד־השיכון לנופים רשיון של חברה משכנת, כדי שסוכני החברה יוכלו למכור דירות בתערוכה. היה זה מהלך מפתיע, משום שרק לפני חודשים ספורים התנגדו במישרד־הבינוי לפרוייקט נופים, בטענה שוויינמן לא קיבל את האישורים המתאימים לבנייה בשטחים, והוא אינו עומד בקריטריונים.

נופים הציעה לרוכשי הווילות בשטחים מכונית פיאט במתנה. הדוכן שלה היה עמוס במבקרים, אך איש־מכירות מומחה שביקר במקום טען שהיקף המכירות שנעשו שם הוא קטן ביותר. היו קבלנים שנטשו את דוכניהם לפני סיום התערוכה משום שאיש לא התעניין אצלם מה הם מציעים.

התערוכה עלתה למשלם המיסים הישראלי יותר ממאה אלף דולר, שהם יותר מ־4 מיליון לירות. סכום זה יצטרף להון־העתק שמשקיעים מישרדי־הממשלה השונים בהתנחלויות בשטחים.

השר לוי (בחנוכת מעלה־אדומים)
מכונית לכל דורש

ניקמת החיילת

החיילת הנאה התלוננה במישטרה כי חמד אוסיימר, תושב טול־כרם, סוחט ממנה כספים בגלל קשרים קודמים שהיו ביניהם, כאשר שכב איתה בעודה קטינה. אוסיימר נעצר, וכאשר הובא לפני שופט לשם הארכת מעצרו, סיפר סיפור שונה לגמרי.

הוא לא הכחיש כי הוא מכיר היטב את החיילת (שמה נאסר לפרסום) וכי קיים איתה יחסים קרובים במשך כשנה. אך לדבריו, יחסי־מין קויימו ביניהם רק מאז שעברה את גיל 17, ולא כאשר היתה קטינה.

קעקע מעל השדיים

הצעיר גולל לפני השופט פרשת־אהבים רצינית, שהתפתחה לדבריו בינו ובין הנערה היהודיה. הם אהבו איש את רעותו והחליטו להינשא. הם התגוררו יחדיו בדירה אחת וחיו כזוג נשוי.

היתה זו הנערה שהציעה להתאסלם ולהתחתן עם אוסיימר על־פי חוקי דתו. אבל הערבי ידע כי מעשה כזה ירחיק את אהובתו לנצח ממישפחתה, ולכן סירב לאפשר לה להקריב קורבן כזה עבורו, והבטיח כי הוא יהיה זה שימיר את דתו, כדי שהם יוכלו להינשא. הוא אומנם פתח תיק לגיור.

לפני זמן מה נסע אוסיימר לבקר את הוריו, המתגוררים בירדן. כאשר חזר ארצה, נדהם לשמוע כי חברתו לחיים בגדה בו במשך עשרת ימי חופשתו עם שני צעירים יהודים.

הדבר זיעזע את הגבר הערבי ופגע בו מאוד, והוא הודיע מייד לצעירה כי לא יוכל לשאת אותה לאשה. „אצלנו לא סולחים על דבר כזה,״ אמר לה, „ואני לא אוכל לשאת אותך לאשה.״

הצעירה, שעדיין אהבה את אוסיימר, עשתה מאמצים נואשים להחזירו אל חיקה. היא אפילו נסעה לעיר העתיקה בירושלים, ושם חקק על חזה אמן כתובות־קעקע את שמו של אוסיימר.

מעל כל אחת משדיה חקוק שמו של אהובה בערבית ובאנגלית.

אך גם כאשר הראתה לגבר את מה שהיא מוכנה לעשות עבורו, סירב לסלוח לה ולחזור לחיות איתה. להיפך, הוא הציג לפניה תמונה של ארוסתו, שאיתה הוא מתכוון להתחתן. „היא בחורה ערביה מכפר קטן, אנחנו מבינים אחד את השני, ואיתה לא יהיו לי צרות,״ הסביר לאהובתו הקודמת.

החיילת הציצה בתמונה, שממנה נשקפה נערה דשנה לבושה שימלה פרחונית כדרך הכפריות בגדה, ונתקפה בקינאה נוראה. היא גזרה את ראשה של המתחרה מתוך התמונה ועשתה סצינה קולנית.

היא גם הודיעה, כי לא תשלם את הצ׳ק שמסרה עבור חלקה בהוצאות הדירה המשותפת.

אז גמלה בליבה, לפי דברי הצעיר, ההחלטה לנקום בו בכל דרך שהיא. היא פנתה למישטרה והתלוננה, כי הוא שכב איתה בעודה קטינה וגרם לה חבלות כאשר חקק את שמו על חזה, והוא סוחט ממנה כספים.

חשוד אוסיימר וארוסתו
בגידה במשך עשרה ימים

בית־המשפט האריך לפי בקשת החוקר, פקד יוסי קידר, את מעצרו של אוסיימר שלוש פעמים. אולם כאשר ביקש עורך־הדין צבי לידסקי לראות את התמונות הפורנוגרפיות שהוגשו, התברר לו כי תמונות כאלה אין מצלמים באונס. בתמונות נראתה הצעירה מחייכת ומרוצה, כאשר היא שוכבת עירומה בתנוחות נועזות. „התמונות הללו מחזקות את גירסת החשוד,״ טען הסניגור.

לפני חג הפסח שיחרר השופט את אוסיימר בערבות של 10 אלפים שקל, וציווה עליו להישאר בטול־כרם ולא לבקר בישראל.

בעת השיחרור בערובה נאמר, כי התביעה תגיש נגדו כתב־אישום בתוך חמישה ימים, אולם עד היום לא הוגש כתב־האישום. הסניגור שוקל כעת אפשרות לבקש את ביטול האיסור שהוטל על אוסיימר לבקר בישראל, כדי שיוכל להמשיך לעבוד כאן במפעל לג׳ינס, שבו הוא עובד כבר כמה שנים.

מישפט

מחכים בפיצה

הם זוכו בבוקר מאשמת נסיון לרצח, והפרקליטות מיהרה להכין נגדם כתב־אישום נוסף, באותו הבוקר.

כל כפר טייבה היה בבית־המישפט. הם באו לשמוע את פסק־הדין בעניינם של בני הכפר איחסן מסארווה, טלאל סמרה וקמאס אבו־סעדה. השלושה נאשמו בכך, כי לפני שמונה חודשים ניסו לרצוח את בן־כפרם באסם מסארווה, ביריות אקדח.

לדברי כתב־האישום, שהוגש על־ידי התובעת ד״ר דרורה פילפל, נסע באסם באחת הסימטות של כפרו בלילה, שם ארבו לו השלושה וירו לעבר מכוניתו בשני אקדחים ותמ״ק עוזי. לדברי התביעה, היה נסיון הרצח על רקע של סיכסוך בתוך כנופיה עבריינית, שגם התוקפים וגם הקורבן היו חברים בה.

„נשארים או לא?״ שמונה חודשים היו השלושה עצורים עד תום ההליכים, ואלה באו לקיצם השבוע. בבוקר השכם הקריא השופט יעקב קדמי את פסק־דין הזיכוי, שניתן על־ידיו ועל־ידי השופטת ויקטוריה אוסטרובסקי־כהן, בראשות נשיא בית־המישפט המחוזי, השופט בנימין כהן.

שאגת שימחה עלתה מהקהל לשמע פסק־הדין, השלושה זוכו מכל אשמה.

השופטים מצאו כי הקורבן, באסם, שהיה עד־התביעה הראשי, הוא בלתי ראוי לאימון, ולכן זיכו את השלושה.

אולם שימחת המישפחה לא ארכה זמן רב. כאשר רצו הצעירים להשתחרר וללכת לביתם, עצרה אותם המישטרה והורידה אותם שוב לחדר־המעצרים. התברר, כי הפרקליטות ביקשה לעכב את שיחרורם עד שתספיק להדפיס כתב־אישום נוסף נגדם, בעבירות של שוד וגניבת־רכב.

הסניגור עוזר בכר נדהם מהליך בלתי־מקובל זה. הוא מיהר לברר במה מדובר, והסתבר לו כי הפרקליטות מבססת גם את כתב־האישום החדש על עדותו של באסם, אותו העד שנמצא שקרן ובלתי ראוי לאימון על־ידי הרכב הנשיא.

כאשר הועלו הנאשמים שנית לאולמו של השופט אריה אבן־ארי, למעצר בתיק החדש, הביע הסניגור בקול רם את זעמו, והשופט אומנם שיחרר מייד את הנאשמים.

התרגיל של הפרקליט

שופט נזף בעורך־דין, שפנה לכל סוגי בתי־המישפט בתביעת גירושין.

שופט בית־המישפט השלום בתל־אביב, חיים אילת, קבע בפסק־דין תקדימי כי מכונית של בני־זוג מהווה חלק ממשק־בית מקובל בישראל. ובאותה נשימה חיווה דעתו על עורכי־דין מסוימים המטפלים בתיק־גירושין.

המדובר הוא בקצין־קבע במודיעין, אשר ביקש להתגרש מאשתו. הקצין פנה לבית־הדין הרבני באמצעות פרקליטו, חיים שטנגר, והגיש תביעת־גירושין. בתביעה הוא כרך גם את ענייני המזונות והרכוש הנובעים מקשר הנישואין שבינו ובין אשתו.

נעלמה עם המכונית. האשה, באמצעות פרקליטה, מנשה בר־שלטון, פנתה לבית־המישפט המחוזי והגישה תביעת מזונות על סך 175 אלף לירות לחודש. במקביל הגיש בר־שילטון תביעה לבית־מישפט השלום ולבית־הדין הרבני. בו־זמנית ביקשה האשה בבית־המישפט המחוזי בתל־אביב כי יוצא צו האוסר במעמד צד אחד על בעלה להבריח את המכונית הרשומה על שמו, או למנוע ממנה שימוש בלעדי במכונית זו.

השופט המחוזי אריה סגלסון קבע, כי הבקשה תישמע במעמד

(המשך בעמוד 50)

מכתבים

חלל השלום

עיצאם סרטאווי הוא אמיל גרינצווייג הפלסטיני.

אם נגזר עליו למות — והוא היה מוכן לקראת מותו בכל רגע בשנים האחרונות — לא היה יכול עיצאם סרטאווי לבחור לו נסיבות מרשימות יותר.

גדולי העולם, מנהיגי המיפלגות הסוציאליסטיות במערב, התפתלו בניסוח החלטותיהם, ניסו ליישב בין הצדק ובין מחוייבותם המסורתית לישראל. הם התחמקו מלהכיר באש"ף, למרות שהעניקו לנציגו, גיבור מחנה־השלום הפלסטיני, מעמד רישמי.

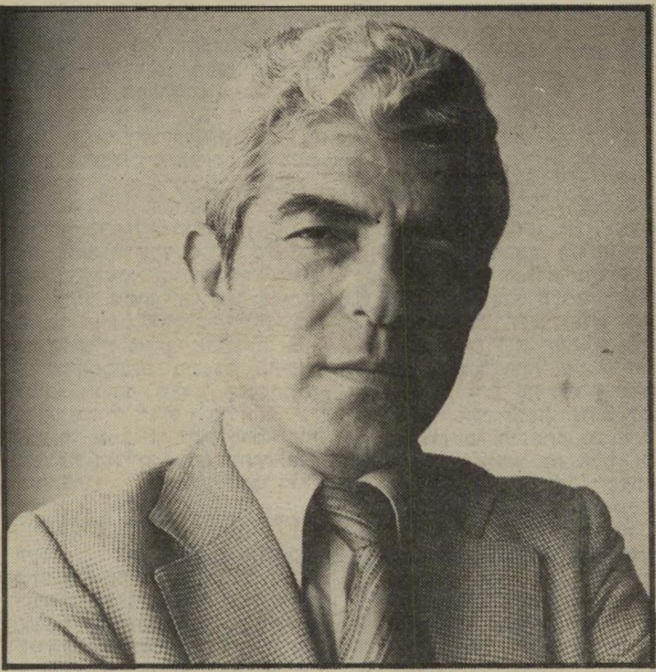

נרצח סרטאווי
מילות נימוס של שימעון פרס

ההתפתלויות נמשכו עד ליומה האחרון של הוועידה, עד שכדוריהם של בני־בליעל המחישו לכל שאין המדובר במילים ריקות, אלא בעניינים של חיים ומוות.

המת, שהיה מוטל בפתח בניין הוועידה כחמש שעות תמימות, זיעזע את המתכנסים, מיקד את תשומת־ליבם בדרכו הפוליטית יותר משהצליח לעשות במשך שנות חיים ארוכות.

אולי קורבנו יעלה את שני העמים על דרך השלום, אחרי שבחייו לא הצליח להטות את הזרם הכללי — למרות שעמד מולו בצורה כה מרשימה.

יוחנן אופיר, תל־אביב

במותו זכה עיצאם סרטאווי במה שלא זכה בו בחייו: הכרה של פוליטיקאים ישראליים, דיברי שבח והלל באמצעי־התיקשורת, צער על גורלו מצד הישראלי המצוי.

ברור שכמה מילות נימוס מפיו של שימעון פרס אינן שוות אפילו מאמץ קל — לא כל שכן חיי־אדם. אך התגובה העממית בישראל לשמע החדשה המרה היתה בוודאי משמחת את סרטאווי, לוא יכול היה לשמוע אותה.

ורדה רפאלי, חיפה

● ● ●

אות הקלון

הסמל קרלוס ויינר נדון למחבוש ולהורדה בדרגה — משום שסירב לענוד את האות.

ובצדק! אם כל חצוף יסרב לענוד אותות־מילחמה, יוותרו האותות רק על חזיהם של תומכי התוקפנות בלבנון. כך יוכל כל עובר ושב לזהות אותם ברחוב, על־פי אות־הקלון.

כל הכבוד לשילטונות הצבא, היודעים להשליט מישמעת. הסובייטים יכולים לקחת מהם דוגמה, כיצד יש לטפל במחזירי מדליות למיניהם ובסרבני אפגאניסתאן.

יוסף דגן, רמת־גן

● ● ●

פושעי המילחמה - לדין

עתה, אחרי ששככה הסערה הציבורית שקמה בעיקבות פירסום מסקנות ועדת־החקירה לעניין הטבח בצברה ושאתילא, ואחרי שכביכול מוצו האפשרויות הפוליטיות בנושא — יש למקד את המאמץ בהיבט המוסרי.

על כל הכוחות הנאורים ושוחרי־הצדק בישראל לנהל מאבק שייעדו להביא את שרון, רפול ושות' — האחראים ישירות לפוגרום צברה ושאתילא — לדין פלילי בישראל.

מוצע גם להקים ועד ציבורי רחב ככל האפשר, שיתמסר לנושא זה ואשר יקרא „הוועד לעשיית דין לפושעי מילחמת לבנון."

על מאבק הזה להיות ארוך טווח, אמיץ ובלתי־מתפשר, גם אם בתחילתו הוא עלול להיראות עקר וחסר־סיכוי. אל ישקטו כוחות הצדק ואל ידומו, עד אם יובאו פושעי מילחמה אלה לדין. סוף הצדק לנצח, אם רודפיו לא יטשוהו וידיהם לא תירפינה.

דוד איש־שלום, רמת־גן

● ● ●

רמט"כובע

„לשבור לו את המילה!" ממליצה הקוראה ציפי ערן („העולם הזה" 2378).

בתשובה לדברייך, ברצוני לשאול אותך: מי את בכלל, שאת מרשה לעצמך לכתוב על אדם דגול, רמטכ"ל בצה"ל, את הדברים שכתבת?

הלוואי וירבו אנשים ישרים ודגולים מסוגו של הרמטכ"ל, ועלייך רק להסיר את הכובע בפניו.

רוביק אסגין, עפולה

● ● ●

אמינות טראגית

לכבוד פסח הכין רפאל

(המשך בעמוד 26)

בעיות ולבטים בחיי המין
מאת
ד"ר מרדכי זידמן
הוצאת רשפים

נפתח המזח
THE PIER
מסעדה ים תיכונית מאכלי גריל ודגים
רח' הרברט סמואל 78 (טיילת)
טל. 659241 (דרך מלון קונקורד)
פתוח כל ימות השבוע מ-11.00 בצהריים עד 01.00 בלילה.

ישראלית יפה
אם ברצונך לשפר חיצוניותך
מכף רגל ועד ראש
אם ברצונך לרכוש גינוני חברה
ויחסי אנוש טובים ולקבל
בטחון עצמי
הרשמי לקורס טיפוח החן
קבעי ראיון אישי עם הגב' לאה פלטשר
מורה יחידה בישראל מוסמכת להוראת
מקצוע טיפוח החן ונימוסים
טלפני 267682 אבן גבירול 50, תל־אביב

הפרדס
חתונות באוירה כפרית
בלב הפרדסים.
מסיבות גן בסגנון ייחודי.
הפרדס נס ציונה
טלפון: 054-70856
שרותי קייטרינג - תעשיות דונסקוי 1981 בע"מ
(מתפעלי מסעדות מכון ויצמן)
טלפונים: 054-75533, 72732

הצטרף למועדון המחשב האישי
יעוץ למתחילים ומתקדמים
החלפת מידע בין חברים
רכישות מוזלות בתשלומים
ירחון מקצועי
ארגון מפגשי חברים
לפרטים:
ת.ד. 674
ת"א
פרסם ת"א

מודעות בטלפון
לכל העתונים
בכרטיסי אשראי במחירי המערכת
DINERS CLUB INTERNATIONAL ISRAEL LTD
ויזה
ישראכרט
שרות ת.ד. ללא תשלום - חניה חופשית במקום
פרסום אידיאל
אבן גבירול 110 ת"א, פתוח 7.30 - 20.00 רצוף
03-227117/8

תן טרמפ לחייל

לנוסעים לחו"ל
הזמן בארץ
קבל בביהח"ר בגרמניה!

עוד שירות של חב' ליאו גולדברג בע"מ
לנוחות הלקוחות

הרקורד של אופל: אופל רקורד

פנים חדשות באולם התצוגה

את אופל רקורד כמעט ואין צורך להציג.
אנו מציגים רק את החידושים שלה.
לבחירתך 2 דגמים: סטנדרט ולוקסוס.
בנפח מנוע 1800 סמ"ק (90 כ"ס O.H.C) ו־2000 סמ"ק (100 כ"ס), נוסף על ה־1700 סמ"ק המוכרת.
חסכון כ־15% בצריכת הדלק לעומת הדגם הקודם.
הוצאות אחזקה נמוכות יותר.
מיבנה אוירודינמי משופר.
תיבת הילוכים חדשה (4 הילוכים עם אפשרות ל־5 הילוכים) או הילוכים אוטומטיים+ הצתה אלקטרונית.
אביזרי נוחות רבים וגימור מהודר.
אפשרות להגה כח בדגמי 1800 ו־2000 סמ"ק.

מאז 1953 נמכרו 6.8 מיליון מכוניות אופל רקורד!

OPEL REKORD

משרד ראשי: ת"א, דרך פ"ת 65; דרך פ"ת 86, טל. 251374; **חיפה:** דרך יפו 132, טל. 04-528285-7, **ירושלים:** שלומציון המלכה 15, טל. 231798, 02-234536,
סוכנים: חיפה: בית המכונית, יפו 19, טל. 04-512251 **נתניה:** מכונית נתניה, סמילנסקי 24, טל. 053-39423, **נצרת:** בישארה יוסף סרוגי, רח' פאולוס השישי 56, טל 065-54677. **באר-שבע:** רכב בן שושן, רמב"ם 13, טל:057-70527

GM OPEL
ליאו גולדברג בע"מ

מאת **נדיב אבידן**

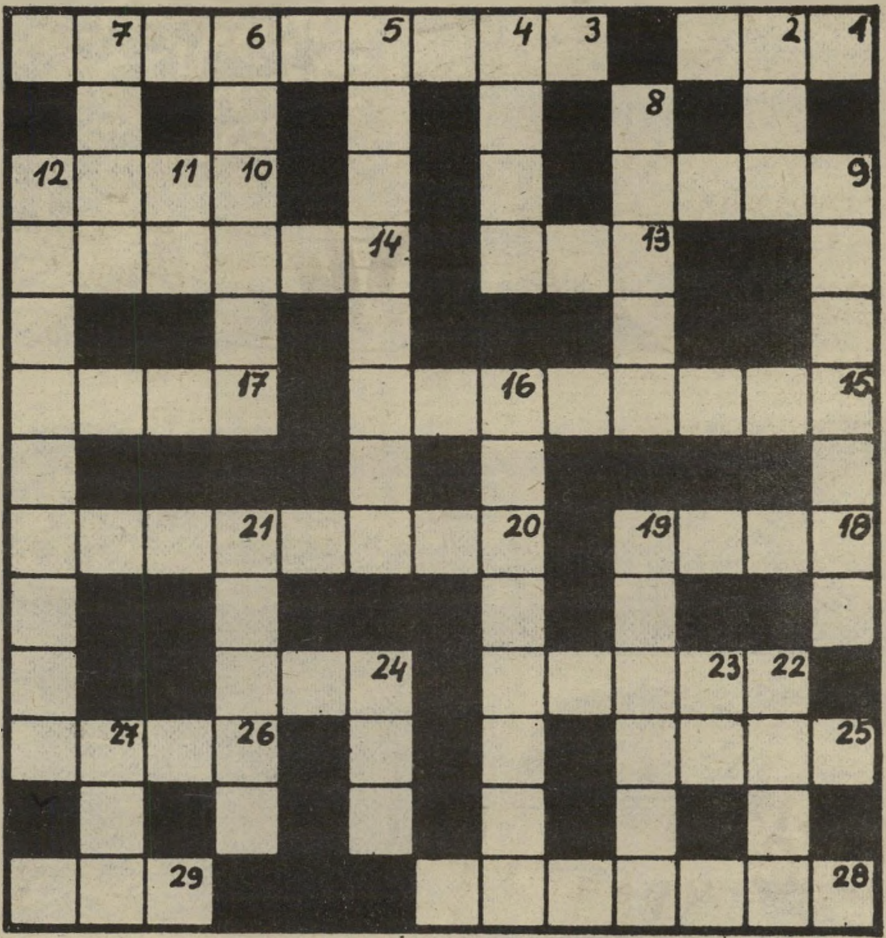

מאוזן

1. נקבת הצבי מרגישה שהיא עושה משהו לא טבעי (3)

3. לאחר ספירת הקולות השלגרים של הכנסת מנהלים מאבק כוחות (5, 4)

9. איזה שוטר כבר יצא מהחור (4)

10. החורף חזר בטעות (4)

13. אשה ליברלית כשמה כן היא (3)

14. פתיחה שירית „לאלה הם חייך" לדב (2, 4)

15. נערך משאל לשנאה הנובעת ממחלה (8)

17. מבנה כפרי לשהיה ארעית (4)

18. עושה מאמץ להעמיד קונוס על השפיץ (4)

20. בעזרתה ובעזרת אמנון יפתר, אולי, את בעיית ההרפס (5, 3)

22. למרות שהוא רק בן 18, במסוס הוא כבר עושה סבובים (מ) (5)

24. הוא מתגורר עם חזירים? (3)

25. קיבל אחולים לרגל האסון (4)

26. ...והמחברת שלו בארבע מחברות (4)

28. בשורת השכל: אפשר להפיק אנרגיה (7)

29. טוב בחיל אויר אבל לא מוסרי (3)

מאונך

2. אפשר לקבל שם כמעט הכל — גם הלם (3)

4. נצחון המשקה על החיים (4)

5. סרב להכניס את האורחים מיד בהתחלה (3, 2, 3)

6. גברים בדרך כלל לא נהנים מהאיום הזה (3, 3)

7. גבוי לא יציב לחקלאי (4)

8. אני מתפלא על גוש אמונים ודומיו, הרי זה חטא באיסור (2, 3)

9. כזו פרברטית אפשר למצוא רק בארה"ב (7)

11. ברכה חוזרת להניק (2)

12. בעקבות התאונה עם השטן אינו כתמול שלשום (3, 4, 2)

16. נו! גם אורי עדיין שר (4, 4)

19. „התנאים איומים" ביטא טולסטוי בצחוק חרישי (3, 3)

21. כשאין לחות אפשר להתבשם (5)

22. כתב דרמות ושירה אבל לא ליקק דבש (4)

23. אלדד פרש מהשחורים? בשום פנים ואופן! (2)

24. לרופא אמריקאי דרושות ידים יציבות (3)

27. לשוא טרח לקבוע הספק (מ) (3)

פתרון תשבצופן 2379

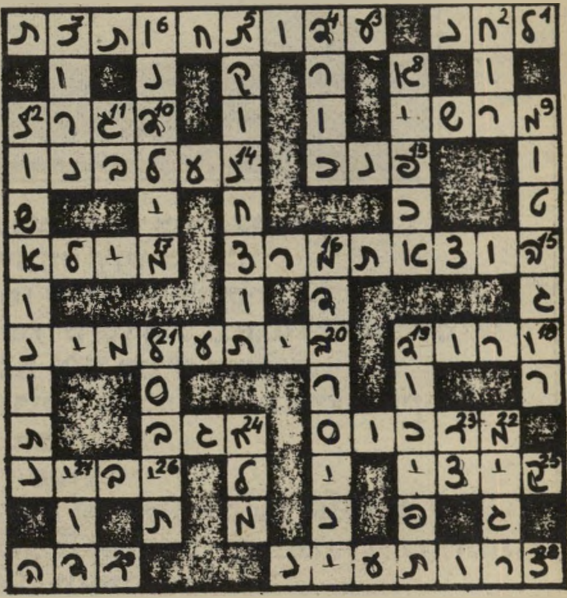

מכתבים

(המשך מעמוד 24)

איתן עלילת־דם מתוצרת עצמית.

בהפגנה מזוויעה של חוסר־אחריות יזם הרמטכ"ל עלילת־דם, באומרו כי „טרוריסט פלסטיני" הוא שרצח את נאוה אלימלך לפני שנה.

מובן שלדבריו לא היה כל יסוד, ומייד באה הכחשה רישמית מצד המישטרה, ואף מצד המפכ"ל עצמו, בראיון מיוחד לקול ישראל. אך המעשה נעשה, ומי שהיה צריך לקלוט את מסר הרמטכ"ל — קלט אותו.

ההכחשות הרישמיות של המישטרה לא הפריעו לרפול, והוא המשיך „לעמוד על דעתו" ולהסית בצורה פרועה ומגעילה.

פירקי דרבנו שבתאי

לרבנים הראשיים, לרב הצבאי הראשי, לשר־הדתות, תלמידי חכמים, גדולי תורה וראשי ישיבות אדמו"רים שליט"א — בעיה"ק ירושלים השלמה שחוברה לה יחדיו תובב"א:

אני עבדכם הנאמן, העושה ימים כלילות בלימוד תורתנו הקדושה והוגה בה יומם וליל, מצאתי טעית מצערת ר"ל, והנני מביאה בזאת לפניכם, למען תתוקן ולא תמיט עלינו חרפה.

בספר פירקי אבות, בפרק חמישי, בפסוק בעניין ארבע מידות האדם, חל שיבוש חמור. אחרי יגיעה וטירחה מרובה, זיכני השי"ת לתקנם.

אמר רבי שבתאי: ארבע מידות באדם;

האומר שלי שלי ושלך שלך — תבוסתן,

האומר שלי שלך ושלך שלי — קומוניסט,

האומר שלי שלך ושלך שלך — בוגד,

האומר שלך שלי ושלי שלי — גוש־אמונים.

שבתאי לוי, ק"ק רמת־גן

אדם זה הוא שהנהיג את צה"ל במילחמת־הדמים בלבנון, אדם זה הוא שפיקד על צבאנו במשך כמה שנים טובות. האם זו היתה אמינותו במשך כל שנות כהונתו?

אילן פלדמן, אשקלון

● ● ●

„ישראל היפה והקטנה"

אמנון דנקנר חוא תוצר של חברה בלתי־תרבותית.

צודק משה וייס מפתח־תיקווה, כאשר הוא מפנה את תשומת־הלב לתומכים האמיתיים בבגין — בעלי הממון למיניהם: אלה המרוויחים ממכירת נשק, מחשבים, „סיוע" לארצות מתפתחות (באמריקה ובאפריקה), ספסרי קרקעות בישראל ובשטחים.

האחרים הם רק ספקי קולות בבחירות, ואינם מתרכזים בשכבה עדתית דווקא (אם לדון לפי עכברושי הליכוד במישפחתי ה„אשכנזית").

התמיכה בליכוד היא התמיכה הקלסית של מישטרים פאשיסטיים: מחוסרי כוח כלכלי (והבנה פוליטית), הנסחפים אחרי דמגוגיה לאומנית, ובעלי הממון המרוויחים

(המשך בעמוד 28)

תן טרמפ לחייל

המכון הישראלי לספרות נשים קוסמטיקה ופדיקור

★ קורסים

ספרות נשים - קוסמטיקה - פדיקור מניקור

הוצאת שיער בחשמל לצמיתות (אפילציה)

★ סלון ומכון יופי

תסרוקות, תספורות, החלקות, סלסול, צביעות, פסים, טיפול פנים, איפור, הוצאת שיער לצמיתות (אפילציה) ובשעוה

★ הכנת כלות

מחירים עממיים * שרות מעולה

1983 העסק הנבחר

ת"א, דיזנגוף 190 (יודפת 4) 226066, 229388

כל השיר של סאבא

וידיאו עם אבא!

הגיע משלוח להספקה מיידית!

וידיאו סאבא — היצירה המושלמת בתמונה ובצבע עם הראש החכם המגנטי (HELICAL) הפועל בשיטת V.H.S (קסטות גדולות) הנפוצה ביותר בעולם ובישראל.

2 שיטות PAL/SECAM, מנועי הסרבו, האפשרות להרצת התמונה במהירות קדימה ואחורה תוך כדי צפיה, מגוון האפשרויות המתוחכמות להפעלה ולפיקוד והקפדנות בתכנון ובעיצוב — נותנים בידיך יצירה מושלמת עם אחריות לשנה שלמה כולל ראש הוידיאו (+ אפשרות לחידוש השרות בתום שנת האחריות).

האחריות ניתנת לך על ידי אבא חזק ואמין — השרות של תדיראן!

חדש! שאל על הוידיאו הנייד-סאבא

הראש החכם של וידיאו סאבא

היכן תוכל לרכוש את וידיאו סאבא?

במת"ם ובמקומות הבאים:
(רשימה חלקית)

תל-אביב: **"שיווק הוגן"**, דיזנגוף סנטר, טל' 03-292311.
"א.ל.מ. אינטרנשיונל", ה' באייר 76, טל' 03-454598 (ככר המדינה ליד בנק לאומי).
"גרינוולד", הרצל 68, טל 03-829313.
"סלון רז", אלנבי 132, טל' 03-613042
"סלון טוקיו", אלנבי 66 טל' 03-283770
"אל־דאי", העליה 23, טל' 03-824649
ירושלים: **"סלון סיני"**, בן-יהודה 6, טל' 02-222627
"טטרון", אבן ישראל 2, טל 02-222322
חיפה: **"אסטרו אמריקה"**, שד' ההסתדרות 20, טל' 04-721234 — צומת הצ'ק פוסט (ליד היפר כל-בו)
"סלון קרידמן", צידון 4, פינת הנביאים 14, טל' 04-640640
"סלון מהיר", הנביאים 17, טל' 04-640106.
אשקלון: **"צלילי הדר"**, הרצל 29, טל 051-22513
"קרן אור — ברזילי", הרצל 22, טל' 051-28411
באר-שבע: **"סלון אדיב"**, החלוץ 122, טל' 057-31131.
"מימון", הרצל 82, טל' 057-70699
בת-ים: **"כל בו ליפשיץ"**, בלפור 33, טל 03-863698
גבעתיים: **"צלילי המוסיקה"**, כצנלסון 117, טל' 03-739550
"נתנאלי", כצנלסון 18, טל' 03-317105

הרצליה: **"רדיו T.V"**, סוקולוב 53, טל' 052-82088.
"סלון הרצליה", סוקולוב 59, טל' 052-85565.
חדרה: **"ש. שויצר ובניו" בע"מ**, הרברט סמואל 68, טל' 063-26945/6
"מרכז הוידיאו", הנשיא 43 טל' 063-22284
חולון: **"סלון סבוי"**, סוקולוב 77, טל. 03-882588
יפו: **"פינדר"**, שד' ירושלים 28, טל' 03-824068.
כפר-סבא: **"חשמל כל"**, ויצמן 74, טל' 052-44411.
לוד: **"גט-אין"**, הנשיא 2 (ע"י מגן דוד אדום), טל' 054-20195
ספרית קסטות וידיאו במקום
נס-ציונה: **"פינקלשטיין משה"**, וייצמן 25, טל' 054-73292.
נתניה: **"גולן שניר"**, הרצל 41, טל' 053-40014
"סלון בת קסם" בע"מ, הרצל 30, טל' 053-35454.
נהריה: **"טל רון אלקטרוניקה"**, סמטת רון 19, טל' 04-928240 ספריית קסטות וידיאו במקום.
עכו: **"אחים סט"**, גבורי סיני 5, טל' 04-912540.
עפולה: **"פינת האושר"**, ירושלים 5, טל 065-23797
פתח-תקוה: **"פרידמור"**, חיים עוזר 1, טל' 03-912843.
"סלון ברק", חובבי ציון 30, טל. 03-911330
צפת: **"אחים בוכניק"**, ירושלים 75 טל' 067-30077.
"מארק", רח' ירושלים 40, טל' 067-72344
קרית אתא: **"אחים סיאג"**, כביש קרית אתא טל' 04-723162
קרית ים: **"אחים נפתלברג"**, ים 3 טל' 04-717393.

קרית שמונה: **"סלון 2000" (פרס)**, מרכז מסחרי, טל' 067-40461
"בזק", מרכז מסחרי, טל' 067-41887
קרית-מלאכי: **"לוסי"**, מרכז הדר, טל' 055-82158
רעננה: **"סלון אפי"**, אחוזה 109, טל' 052-20945
רחובות: **"סלון להט"**, בית הפועלים, טל' 054-58001/4
"סלון אלקטריק", הרצל 187, טל 054-57574
"אלון אלקטרוניקה", רח' רמב"ם 100, טל' 054-55595
רמלה: **"אסתר אוניברסל"**, ביאליק 2, 054-23077.
ראשל"צ: **"תומר"**, הרצל 22, טל' 03-995772
רמת-גן: **"סנסור"**, ז'בוטינסקי 91, טל' 03-793685
רמת-השרון: **"סנסור"**, סוקולוב 42, טל' 03-474917

לוידיאו סאבא יש אבא-שרות תדיראן

SABA

תדיראן
שיווק, אחריות ושרות

אנו

אורית רינגל, **איגוד הבנקים**, אילנה הראל, **אילנות דיסקונט**, אוסי רוקח, אריאלה הררי, ארלט בסיס, ארנה טמיר, **בנק דיסקונט**, **בינות**, **בריטיש אירוויס**, **גולד פרוסט**, **גיל אלקטרוניקה**, **ג'מבו**, גילה פלינט, דוד טמיר, דוד אוחנה, **דיגיטל**, **דיור־סולל בונה**, **דיינרס קלוב**, **הביטאט**, הדסה ירדני, **החברה הישראלית לטרקטורים וציוד**, **החברה המרכזית למשקאות קלים בע"מ (קינלי, ספרייט, גרנד סיידר)**, **הלן קרטיס**, הרמן יעקבי, ונדה סרברו, **ויצו**, **יינות מונפורט (שטוק)**, חוה לפידות, **טריומף אינטרנשיונל**, יהלי אדמתי, יוני בן שלום, יעל מאיר, יצחק רז, **כספומט**, לוטה פרגמן, **לופטהנזה**, ליאורה רון, לילי צדיק, **מגדל** – **חברה לביטוח**, מלכה קלוו, **מפעלות דיסקונט**, **מפעלי עלית**, **למען התרבות בישראל**, **נילי** – **אפנת כלי מיטה**, נתן, סוזי כהן, **סולב**, ספי מטיוק, עדנה גרינשטין, עודד באומן, עזרא דבת, עירית שטראוס, **עלית**, **עץ־הזית (בול)**, צולי קשת, צילה לביא, ציפי אהרוני, **קומפיוטרלנד**, **קרנות הנאמנות**, ראובן וימר, רובי מרלי, רוני כהן, רונית בן־טוב, רותה כהן, רוזית כהן, רעני שובה, **שטיחי ארבל**, **שירותי בנק אוטומטיים**, **שטראוס**, שלומית גרטי, שמיל מעין, שרה גינדי, שרי רכס, תמי פילוסוף, תמי שמחי, תרצה פיין
ועוד הרבה בדרך...

עוברים למשרדינו החדשים –
בבית גיבורי ישראל,
רח' גיבורי ישראל 127, קומה רביעית,
תל־אביב 23594
טלפון: 268251

פרסום וימר יעקבסון טמיר בע"מ

מכתבים

(המשך מעמוד 26)

ממדיניות חופשית־כביכול, המזריי מה ממון לכיסם על חשבון המאמינים־הדיוטות המסייעים בידיהם, משולהבים על־ידי ההסתה הלאומנית חסרת הרסן.

ובאשר ל„תרבות האשכנזית" של מר דנקנר — היכן היא מסתתרת? למרות בטהובן, באך, היינה, הרי מה שבולט לכל מבקר בישראל או מי שפגש את נציגי ה„אשכנזים" בחו"ל הוא חוסר־התרבות המופגן של ישראלים רבים. גרוע מזה: המאפיין את קו המחשבה הישראלי הוא חוסר־ההתחשבות בערכים אנושיים, בזכויות בסיסיות. הדבר מתבטא החל בזילזול בחיי אדם שאינו יהודי, וכלה בזילזול בבני עדות המיזרח.

זילזול זה לא החל כעת, אלא באותם ימים של „ישראל היפה והקטנה," אשר הודות למאמצים חינוכיים ממושכים מהווה את תרבות־היסוד הישראלית — ומר דנקנר הוא רק אחד ממוצריה.

רות שירטון, גלזגו

● ● ●

פאשיסטים בישראל

„מיין קמפף" של מאיר כהנא והאיית־אללה אריאל.

מתמעטים האנשים, אשר ראו בעיניהם את התנועה הנאצית בהתהוותה והתעמקו בתורתה מראשיתה, וחוו את הזילזול מצד אישי גרמניה בסכנה הפאשיסטית.

עם התעוררותה והתרחבותה של תנועה כך, נדהמנו לא רק מהדמיון אלא מהזהות המוחלטת בין העקרונות שפירסם „הרב" מאיר כהנא ובין הרעיונות במיין קמפף של היטלר. גם היטלר לא דיבר שם על השמדת היהודים אלא על גירושם. גם הצורר הזה דיבר על המוסר הגרמני השונה מזה של „הגויים," והעלה את העם הגרמני מעליהם.

מנהיגי הקואליציה אומנה מגנים ישראל אריאל, אך עושים זאת באת האיש ההוא ואת האיית־אללה לשון רפה, ואינם שוכחים לשבח את לאומיותם. הם אינם מבינים, שאצל כל הפאשיסטיים האמיתיים, השקפת־עולמם היא רק תירוץ למעשיהם הנפשעים, הבאים לספק את יצריהם הפליליים. בוודאי אין לשער, לדוגמה, שיש איזו השקפת־עולם המצווה לירות במישפחה שלווה.

אך אפילו אנשי האופוזיציה מכריזים, שאין חס וחלילה להוציא את תנועת כך אל מחוץ לחוק. האם לא הבינו, שהתנועה הזאת עשתה זאת בעצמה. מגילת־העצמאות מבטיחה חופש־הפולחן לכל הדתות, ומגנה על מיעוטים דתיים ולאומיים. על כן, האיום לשלול את זכויותיהם והניסיון להצר מוסדות הדת המוסלמים נוגדים למגילה, בעלי אופי פלילי מובהק.

עת לפעול במיסגרת החוק — ולא רק לדבר. לא נהיה כריפובליקה הווימרית, אשר התאבדה מרוב ליברליות. אין לחכות שמיסגד אל־אקצא יעלה בלהבות. כשהרייכסטאג נשרף — כבר היה מאוחר.

שלום ויינשטיין, הרצליה

● ● ●

עור עבה

„את מכירה את פנינה רוזנבלום?" נשאלה ח"כ שרה דורון על־ידי שרית ישי („העולם הזה" 2379). „אין תגובה," היתה תשובתה של הגברת דורון.

תמהתי.

אני מתפלאת על זיכרונך הקצר, גברת דורון. הרי את זו שהיזמנת אותי לארוחת־צהריים בכנסת, ואחרי ארוחתנו עודדת אותי להצטרף למיפלגה.

הוזמנתי על־ידי מזכירתך ללוותך בביקורך בבית־הספר לילדים מעוטי־יכולת. בהזדמנות אחרת פגשתי בך במישרדך במיפלגה הליברלית בתל־אביב.

כמו־כן הצטרפתי אלייך לישיבה סגורה של חברי מחנה אברהם שריר במיפלגה, וכן הצטרפתי אלייך למיפגש של נשות הליברלים, לשמוע הרצאה מפי שר־המישפטים, משה ניסים. פגישה זו זכורה לי היטב, משום שבמכוניתי חלה תקלה, אחרי שהיסעתי אותך לביתך, בסיומו של הערב.

כמה פעמים התקשרה מזכירתך ושלחה לי הזמנות לפעילויות שונות במיפלגה, שאותן נאלצתי לדחות בשל עיסוקי השונים.

מרואיינת דורון / קוראת רוזנבלום
„מטפחת את חיצוניותה.."

שמחתי לפגוש בך בביקוריי הרבים בכנסת ולגלות מצידך יחס אוהד, כאשר ביקשתי ממזכירתך לסדר לי אישור כניסה קבוע לכנסת.

ואני ממשיכה להתפלא. לעיתון אחר סיפרת שלא ידעת מה אני מייצגת, ושבמיפלגתכם יש אנשים שמרנים, שאני איני מוצאת חן בעיניהם. מהו, אם כן, התוכן האמיתי של מיפלגתך — ליברלי או שמרני? החרדה את לתדמיתך? האם אפשר לספר עלייך את הרכילות שמספרים עליי — „היא מטפחת את חיצוניותה ואין לה תוכן פנימי"?

ואני ממשיכה להתפלא. האם את מקשיבה לרכילות. האם אין לך כושר־שיפוט משלך? הרי פגשת בי כמה פעמים. זכורה לי היטב שיחתנו הטלפונית שבה סיפרתי לך על הרכילות שגונבה לאוזניי, על כמה אנשים המתנגדים להצטרפותי למיפלגה. את אמרת: „רכילות לא משפיעה עליי. רק אני קובעת מה אני מרגישה וחושבת על כל אדם!"

הערצתי את מאבקך למען הנשים ומקומן בחברה, דאגתי בכל האמצעים שעמדו לרשותי — ערבי־ראיונות, העיתונות וכדומה — לדבר בשיבחך ובשבח רעיונותייך. עודדת אותי באשר למעורבות פוליטית, עודדת אותי להאמין בדרכה של המיפלגה הליברלית, דאגת לצרף אותי כחברה במיפלגה ואמרת לי: „פנינה, בשביל להיות בפוליטיקה צריך עור עבה."

עכשיו, אחרי שהבהרת שאינך מעוניינת בקשר איתי, הבנתי למה התכוונת אז.

פנינה רוזנבלום, תל־אביב

דגלים פליליים

המישטרה מנעה משני אזרחים להשתתף בעצרת שנערכה ברישיון.

ביום האדמה לפני שבועיים נשללה מאיתנו, חברי שבתאי לוי ואנוכי, הזכות להפגין.

בדרך לכפר טייבה עצרה אותי המישטרה בשל סמל קטן שענדתי, סמל של המועצה הישראלית לשלום ישראלי־פלסטיני, שבו נצבים זה לצד זה דיגלי ישראל ופלסטין. סמל זה הוחרם ממני בתואנה שאינו חוקי, ומסיבה זו גם נעצרתי.

חברי, שבתאי לוי, נעצר מפני שענד סמל שעליו כתוב: „אוניברסיטת ביר־זית".

מכיוון שסמלים אלה הם חוקיים לחלוטין, לא נותר אלא להסיק שכוונתם של השוטרים היתה לשלול מאיתנו זכות בסיסית בדמוקרטיה — הזכות להפגין.

בנימין וולמן, ראשון־לציון

● ● ●

שר התיירות המטייל

שר־האוצר מסתלק מהארץ, ומשאיר את הרס"ר עזרא סדן לטרטר את הרופאים.

קופת המדינה (בעברית עתיקה: סימיון) ריקה, המדד עולה ורזרוות הדולרים יורדות. אך שר־האוצר סבור שימים אלה הם המתאימים ביותר לטייל ברחבי העולם, לשאת נאומים נמלצים לפני יהודים קשישים ומתמוגגים.

למה לא — בישראל יש לו משהו יותר נעים לעשות? מו"מ עם הרופאים הוא בוודאי עניין פחות מסעיר מאשר איסוף תרומות בארוחות־ערב מפוארות. זה גם עניין פחות מכניס. חוץ מזה, הוא הרי שר. ובמה ניכר שר אם לא בנסיעות חינם לחו"ל?

אנו, שלא כמו יהודי אמריקה, ניאלץ להסתפק במנכ"לו המחמיץ פנים, המנסה להוליך שולל את הרופאים.

דורון גל, תל־אביב

לידיעת הקוראים

קוראים השולחים מיכתבים מתבקשים לנסח אותם בקצרה, לכתוב אותם במכונת־כתיבה ברווח כפול ועל צידו האחד בלבד של הנייר. עדיפות תינתן למצרפים תמונות למיכתביהם.

מרים בנימיני

בין טלה לשור

במזל שור יתחלפו הסערות במשהו בסיסי וסבלני יותר, והאווירה תרגע

השמש שוהה במעלות האחרונות של מזל טלה ומתכוננת להיכנס למזל שור. התקופה שבין טלה לשור אינה קלה בדרך־כלל, מכיוון שקומבינציה בין טלה ושור אינה נחשבת לנעימה ביותר. גם בהורוסקופ אישי — כששני מזלות אלה שולטים במפה, זה מצביע על אדם הנוטה לחוסר־התחשבות, אדישות לזולת ולפעמים אפילו מגיע לאכזריות. אם נשווה את התקופה לאדם בעל הורוסקופ כזה, נסיק מכך שימים אלה אינם אמורים להיות קלים.

כשהשמש נמצאת במזל טלה בחודש הנוכחי, אנשים מרגישים התעוררות, התלהבות ומשיכה להרפתקות ולנסיונות חדשים ואולי אפילו מסוכנים. המרץ התחדש יחד עם האביב, והיתה תחושה שכעת אפשר לקדם סוף־סוף עניינים שנעצרו על המקום. מי שפחד לבצע שינויים משמעותיים בחייו, הרגיש יותר אומץ ויותר אופטימיות, והחליט לצרף עשיה למחשבה ולגשת לפעולה.

בחודש של מזל טלה, אנשים נהנו מטיולים ומנסיעות, יצאו מהבית ומהשיגרה, והרשו לעצמם להנות מהחיים כילדים שאינם חוששים מהעתיד.

דיבורים גלויים וישירים הביאו יחסים לא ברורים לסיומם או להידוקם. הגישה לעניינים כספיים הצטיינה בחוסר־זהירות והדבר הבולט ביותר בתקופה זו היה ביזבוז כספים.

החשש והפחד והדאגות בכל מה ש־קשור לפיננסים אינו מאפיין את מזל טלה. תופעה זו תוכל לחזור בחודש אחר, אך בתקופת טלה אנשים ביזבזו כספים כמעט ללא חשבון, כשליוותה אותם הרגשה אופטימית שלבסוף הכל יסתדר.

אולם לא הכל היה טוב בחודש זה, ואין לשכוח שמזל טלה מסמל תוקפנות, מילחמות, מריבות ותאונות הנובעות מחוסר זהירות. ובאמת, בחודש זה שוב התבשרנו על ריבוי תאונות־הדרכים, על מריבות בעניינים ציבוריים ועל מבוכה בעניינים פוליטיים. בחודש זה אנשים לא חשבו על פשרות, כל אי־הבנה קטנה התנפחה והפכה לעניין גדול ומסובך. כמה שניסו לתקן ולטפל בזהירות ובקור־רוח, הסתבר שזה לא ניתן, כי האווירה הכללית משכה את האנשים להגיב בתקיפות ובתוקפנות.

כשהשמש תיכנס למזל שור, שוב נרגיש בשינוי שבין טלה לשור. התוקפנות, העירנות והסערות של מזל טלה מתחלפים במשהו בסיסי וסבלני, שיתאים למזל שור. האנשים יהיו שוב הרבה יותר זהירים, כשהם נוטים לשמור על הקיים ולא לחפש דברים חדשים.

כבר כעת, במעבר, מתחילים להרגיש שהאוויר נרגע. זה לא הזמן לחפש שינויים, בפרט בכל מה שקשור לבעיות פיננסיות.

אלה שביזבזו את כספם בחודש טלה מתחרטים על כך ומחליטים להתייחס מעתה לכספם יותר ברצינות. הארנק אינו ממהר להיפתח, בעיקר כשמדובר על בקשת הלוואה. מי שינסה לבקש הלוואה בימים אלה, יתקל ללא ספק בסירוב כשהסיבה שתושמע „אין לי — אני חנוק" (אלה המלים המקובלות על בני מזל שור, כשמבקשים מהם הלוואה). כמו כן לא יהיה קל לבקש הלוואה מאלה הממונים על כספים. הם לא ימהרו להיפרד מכספם, אלא אם יהיו בטוחים שהמבקש הוא אדם המבוסס היטב, ואין חשש שלא יחזיר. וגם אז יתנו לו רק חלק מהסכום שביקש.

אולם למרות הזהירות והחסכנות, אנשים יהנו לצאת ולקנות לעצמם דברי אוכל או לבלות במיסעדות. הנאות האכילה משוייכות למזל שור, ובחודש זה אנשים מרגישים צורך חזק להנות מכל מה שנכנס לפיהם ולבטנם. אנשי הדיאטה יתקשו להחזיק מעמד בחודש שור, ויצטרכו לגלות אופי חזק וכוח רצון כדי להתגבר על הפיתויים.

בחלק הראשון של החודש תבלוט תופעת הזהירות. זהו למעשה הזמן הזהיר ביותר. מישחקים של כוח פוליטי מתחילים להיות רציניים, ואלה שהסתירו קודם לכן את כוונותיהם מתעקשים לחפש להם עמדה. כשהשמש תגיע לאמצע המזל, המצב יהיה יותר רגוע. הזמן יתאים למניחה או לעיסוקים, ויביא שקט נפשי וסבלנות.

ביחסים בין אדם וחברו יורגש שינוי חיובי. כבר לא מתפרצים ולא מגיבים בתוקפנות. אנשים כמעט מתעצלים לריב, ומעדיפים להתעלם ממצבים שיגרמו להם לצאת משלוותם. הנוחות חשובה להם, ואין להם די מרץ לפתוח במריבות לוהטות. ניכרת סלחנות והעולם נראה יותר שקט ויותר בטוח.

מי שעוסק בגננות עציצים, או כל צמחיה אחרת מרגיש סיפוק עצום, שכן זו התקופה שבה רואים כבר תוצאות חיוביות למאמצים שהשקיעו בחודשים האחרונים.

לא פעם קורה שהשמש בשור נמצאת בקשרים קשים עם כוכבים אחרים ואז החודש אינו עובר בקלות. הימים שבהם השמש „מוכה" מכוכבים אחרים הם ימים פחות נעימים. הבעיות העיקריות העלולות להתעורר קשורות לעניינים כספיים, שכן שור מסמל כספים. בימים כאלה שומעים לפתע על הפסדים או פשיטות רגל. לפתע מעלים את המיסים או מייקרים מוצרים חיוניים.

בחודש מאי, כשהשמש תהיה במזל שור, יהיה כוכב מרקורי בנסיגה, וזה עלול לגרום לכמה בעיות בתחומים שונים. אולם מדובר על השנה בלבד, כלומר מאי 1983. מרקורי בנסיגה עלול להביא לבעיות כספיות קשות, שישפיעו פעם נוספת על הבורסה, ומדובר על כל חודש מאי. כמו כן רצוי לא לחתום על חוזים או להתחיל בעבודות חדשות. אי־הבנות בענייני תיקשורת עלולות להעיב על התקופה. ובכל זאת נאחל לכולם שיהנו מטיולים ומפיקניקים בחיק הטבע או באחו, כפי שמתאים לתקופת מזל שור.

בעיות כספיות עלולות להטרידכם השבוע, רצוי שלא תתייחסו בקלות לכספכם, קחו בחשבון את המחר. קניות או השקעות גדולות, כדאי לדחות לזמן מה. בעניינים רומנטיים השבוע הוא שלכם, פגישות מיקריות יביאו לשינויים משמעותיים בתחום זה. בני מזל אריה וקשת יוכלו לצאת אתכם לטיולים משותפים ולנסיעות בלתי־שיגרתיות שיביאו לכם הנאה וסיפוק רב מאוד.

★ ★ ★

המתחים והקשיים שאיפיינו את השבועות האחרונים ירדו מעט, ותוכלו לחזור לשלווה ולשקט שאתם אוהבים. יחסים עם בני המין השני עולים על פסים שקטים יותר, הדברים מתבהרים, ואתם שוב תוכלו להרגיש יותר בטוחים. יצר הביזבוז עלול לדלדל את כיסכם, עליכם להתאפק ולהימנע מלהתפתות ולקנות דברים שאינם הכרחיים, ובעיקר כלים וקישוטים לבית. שוורים נשואים עלולים להיקלע למריבה רצינית.

★ ★ ★

ענייני בריאות יעסיקו אתכם השבוע. הבריאות שלכם או של בני מישפחתכם תגזול זמן יקר, ותגרום לעיכוב בתוכניות. אל תתכננו להתחיל דברים חדשים בעבודה, קרוב לוודאי שתיאלצו לבלות בבית יותר מכפי שהתכוונתם. פרשיות אהבה חדשות יתחילו בימים אלה, ההתלהבות תביא להרגשה אופטימית ולרצון לגלות דברים שהשתיקה יפה להם. ביקור קרובי מישפחה עלול להקדיר מצב רוחכם.

אי־הבנה במקום העבודה עלולה להתנפח ולצאת משליטתכם, אנשים שעליהם סמכתם יאכזבו אתכם ולא יעמדו לצידכם. השתמשו באינטואיציה ותיעזרו רק בידידים מהעבר. למרות שהצדק לצידכם רצוי להמתין לשבוע הבא, שאז עמדתכם תהיה יותר טובה. בענייני אהבה תורגש התקדמות, אך עליכם לשמור על סודיות מירבית ביותר. בני המין השני מתנהגים בצורה מטעה ומצפים ליוזמתכם ולתשומת ליבכם.

★ ★ ★

השבוע יהיה די מוזר. יתכן שבתחילתו תתאכזבו מכל מה שקשור להתקדמותכם בקריירה, אולם כבר בסוף השבוע תוכלו להתבשר על שיפור במצבכם הכספי ועל אפשרויות חדשות בתחום המיקצועי. חיי החברה יפצו אתכם על הקשיים, הפופולריות שלכם עולה, ואנשים רבים מעוניינים בחברתכם. חיי האהבה מוסיפים ביטחון וטעם טוב לתקופה. בני מזל שור יתאימו לפעילות משותפת.

★ ★ ★

ימים רביעי וחמישי יהיו די קשים ומרגיזים. תוכניות שתיכננתם, בעיקר אלה הקשורות לנסיעות לחו"ל, עלולות להתעכב ולגרום לאכזבה. חבל להתעצבן, כבר בשבוע הבא יתברר לכם שהעניינים בכל זאת מסתדרים. קרובים או ידידים השוהים בחו"ל ייצרו קשר באמצעות הטלפון, וזה ישפר מאוד את מצב־הרוח, מאחר שיש להם בשורות נעימות עבורכם. עליכם להסדיר כעת את ענייניכם הכספיים.

הרגשת בדידות עלולה להכביד עליכם השבוע. הקשרים עם בני המין השני אינם עונים על הציפיות שהיו לכם. טוב יהיה להתרחק מהם לתקופת מה ולתכנן את העתיד מחדש. ההרגשה הקשה נגרמת לכם גם בגלל העייפות שהצטברה. עליכם להרבות בשינה ומנוחה. בריאותכם אינה כתמיד, ואתם נוטים לחלות במהירות. פרידה קרובה מאדם קרוב הנוסע לחו"ל מכבידה עליכם.

★ ★ ★

העבודה תגזול השבוע מזמנכם, וזה עלול להביא למריבות ולכעס מצד בן הזוג שידרוש שתקדישו לו יותר תשומת לב, ותקזו על עצמכם התחייבות מישפחתיות. עליכם לוותר קצת וללכת לקראתו. במקום שבו אתם עובדים עליכם להיזהר מלהשמיע את דעתכם. הימנעו מביקורת ואל תגיבו לשמועות או לרכילות המגיעה לאוזניכם. בצעו את תוכניותיכם בשקט ובלי לעורר תשומת לב מיותרת.

★ ★ ★

עומס עבודה יפול עליכם השבוע. תצטרכו להרבות בנסיעות ולהיפגש עם אנשים. תמצאו את עצמכם מלמדים או מרצים או מארגנים פרוייקט ציבורי חשוב. למרות עול העבודה, תזכו להצלחה ולהערכה. נסיעה לחו"ל עשויה להתבצע בקרוב. גם אם לא תכננתם זאת מראש תופתעו כשהיא תגיע. אהבות קלילות ובלתי מחייבות צפויות לכם בתקופה הקרובה. שימרו על כספכם.

מצב הרוח הקשה שהיה לאחרונה עומד לחלוף. מתחילת השבוע הבא תתחילו להרגיש יותר קלילים ופחות כבולים. בתקופה זו תהיו יותר מקובלים, בני המין השני ישימו לב אליכם. הקפידו על הופעתכם, קנו בגדים חדשים וצפו להפתעות שלא יאחרו לבוא. במקום העבודה יחייכו אליכם ויבואו לקראתכם, בעיות כספיות עדיין אינן מסתדרות אך תוך כמה ימים תשתחררו מהחובות שהעיקו עליכם לאחרונה.

★ ★ ★

הרגשת המתיחות והעצבנות הופכת אתכם לחסרי סבלנות והדבר מורגש במיוחד בביתכם. אתם באים בטענות כלפי בני המישפחה ומאשימים אותם שלא בצדק. אתם תובעים מהם יותר מדי ואינכם מוצאים מלה טובה לומר להם. גלו מעט יותר סבלנות. תוך זמן לא רב, תוכלו להתנחם בפרשיית אהבה חדשה, וזה יקל עליכם את התקופה. בני מזל תאומים יתאימו לכם בתקופה הנוכחית.

★ ★ ★

פגישות חשובות עלולות להידחות ביומיים, אך כשהן יתבצעו התוצאות יהיו משביעות רצון. בנסיעות בענייני עבודה אתם עשויים לפגוש מכרים שעימם לא התראיתם מזמן, וזה יביא לחידוש קשרים ישנים. בקרוב כדאי לכם לחשוב על לימוד שפה חדשה, שכן במקום עבודתכם יהיה לכם שימוש בשפה נוספת, וזה עשוי להביא לקידומכם או לקידום תוכניותיכם. אורחים שיגיעו בסוף השבוע יביאו לחם מתנה.

ايُّها الجَامعي!
في البنك العَربي الإسرائيلي
يمكنك أن تصبح مديرًا
وَتشعر وكأنك في بيتك!

البنك العربي الإسرائيلي ـ اكبر مصرف في الوسط العربي الاسرائيلي

البنك العربي الاسرائيلي يدعو الجامعيين الشباب
خريجي كليات الاقتصاد وادارة الاعمال وكليات الآداب
الأخرى، الى الانضمام الى العمل في البنك،
واغتنام فرصة التقدم الحثيث في نطاق جهاز
الإعداد التابع للشركة الأم ـ بنك القومي لإسرائيل.
البنك العربي الاسرائيلي هو اكبر مصرف
في الوسط العربي الاسرائيلي.
للبنك ٢٢ فرعًا في مختلف القرى والمدن العربية.
يعنى البنك بكافة الشؤون المصرفية الحديثة،
وفي السنوات الأخيرة تطور جدًا من ناحية حجم
ميزانيته وعدد زبائنه وفروعه التي افتتحها
أو رممها.

ايها الجامعي
انضم الى كادر المدراء الشباب في البنك العربي.
البنك الذي يفتح امامك المجال لتصبح
مديرًا فيه وتشعر وكأنك في بيتك.
للمزيد من التفاصيل يرجى التوجه الى
مدير الجهاز الاداري في البنك العربي الاسرائيلي،
هاتف ٤/٥١١٢٩١.

בנק ערבי ישראלי البنك العربي الإسرائيلي

הקבורה של ששת הימים

הלווייתו של אברהם יפה הפכה לכנס מחזור: אלופי ששת הימים ויורשיהם נפגשו וחבשו כיפות

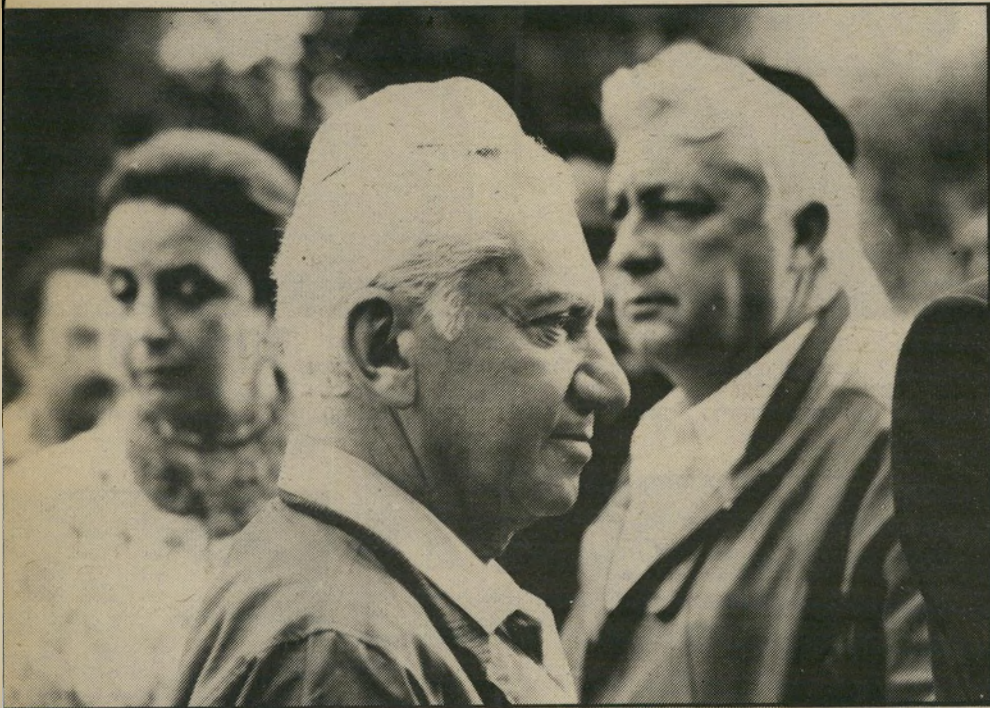

הקונסנזוס הלאומי ח״כ העבו־דה, חיים בר־לב, חולף על פני השר ללא תיק אריק שרון, ואשתו לילי (משמאל), בכניסה לבית־הקברות, שם הובא למנוחות אברהם יפה. שרון בא למקום ביחד עם הקומנדקר שהביא את ארונו של יפה, ועמד במרחק משאר שרי־הממשלה שהיו במקום. במילחמת ששת־הימים היה אריאל שרון מפקד אוגדה, כמו יפה.

אילולא ארון־הקבורה, ש־הובא על גבי קומנדקר צבאי, היה נדמה שזוהי פגישת מחזור מרגשת. אך גם כך ארון־העץ שבו היתה מונחת גופתו של אברהם יפה, לא הפריע בסופו של דבר לפגישה של בני־מחזורים שונים בחברה הישראלית, שבאו להלוויה.

70 שנות חייו של יפה, בן מושב יבניאל שבצפון הארץ, ניכרו היטב בדמויות שבאו לחלוק לו כבוד אחרון.

זה לצד זה צעדו בהלוויה מוש־בניקים ותיקים ותיאורי־סבר כמו בני שושלת מישפחת יפה, שהפכה לאחת המישפחות המפוארות וה־מסועפות בארץ (העולם הזה 2062). קיבוצניקים, שיפה נמנה עימם כ־שהיה בין מקימי תל־עמל, היום קיבוץ ניר־דויד; אנשי השומר ה־צעיר, הפלג הסטליניסיטי של תנו־עת הפועלים בארץ־ישראל, שיפה נמנה בעבר עימם, לצד חברי התנועה למען ארץ ישראל השלמה, שאליה הצטרף יפה אחרי מילחמת יום־הכיפורים, ושמטעמה אף נבחר לכנסת;

ח״כים ושרים שזכרו את יפה, אף שכח״כ היה מאוד לא פעיל בסיעת הליכוד בכנסת השמינית.

הופיעו גם חברים רבים ממיש־רד־החקלאות, אנשי רשות שמורות הטבע והסיירת הירוקה המציקה לבדווים בנגב. יפה היה האיש שה־קים בראשית שנות ה־60 את רשות שמורות־הטבע, שהפכה לבית־אול־פנה של חסידי ארץ־ישראל השל־מה, הנושאים את אהבת ארץ־יש־ראל ונופיה בפיהם.

אך יותר מכל בלטו בהלווי־חבריו לנשק של יפה — קצינים בכירים בצה״ל, בשירות קבע או מילואים, ששירתו לצידו או תחת פיקודו של האיש שהגיע עד ל־

כיפה נשיאותית הנשיא הנבחר חיים הרצוג מחייך, ואילו מבטו של ראש־הממשלה מנחם בגין, העומד לידו, קפוא לחלוטין. הרצוג, בגין, משה ארנס, שימחה ארליך, ויועצו של בגין לענייני התיקשורת, אורי פורת, באו לבית־הקברות בסמיכות זמנים והמתינו ביחד לבוא הארון. הם לא הוקפו בשומרי־ראש אלא בחיילות־קצינות שהוצמדו אליהם. במילחמת ששת־הימים היה הרצוג הפרשן הצבאי של **קול־ישראל** וקנה אז את פירסומו העולמי, ובגין היה חבר בממשלת הליכוד הלאומי, שהוקמה סמוך ל־5 ביוני. אחר־כך, ב־1974, נבחר יפה לכנסת מטעם **התנועה למען ארץ־ישראל השלמה**, שהיתה בזמנו אחד ממרכיבי הליכוד.

הקבורה כבר לא היה מקום חניה בשבילים שבין העצים.

במקום בלטו חבריו לעבודה של האלוף (מיל'), אנשי רשות שמורות הטבע, לבושים בחולצות ירוקות בהירות.

האלופים במילואים באו בין ה־ראשונים. אחריהם באה הצמרת הפוליטית, בעיקר מהקואליציה אך גם של האופוזיציה.

בשעה היעודה, 3.30, הופיע הקו־מנדקר. הארון הורד ומסע ההלוויה החל מייד, כאשר ראש־הממשלה ו־השרים שבאו לטקס מתערבבים ב־קהל האבלים, ללא ניסיון מצד שו־מרי־הראש להפריד ביניהם.

הארון הנישא קטע את השיחות החבריות ואת החלפת הרשמים בין הנוכחים, אך לא לזמן רב. מייד אחרי שהארון נטמן בעפר וה־רב הצבאי הראשי החל נושא נאום משעמם, התחדשו השיחות החב־ריות של האצולה הישראלית.

מחפשים מכרים

ה רמטכ"ל היוצא, שבא עם אשתו, פרש לצד ולחץ ידיים רבות. שיחת־היום היתה התבטאו־יותיו בישיבות ועדת־החוץ־והביי־טחון שנערכה באותו יום, שבה הוא השמיע ביטויים גזעניים חס־רי־תקדים נגד ערביי ישראל וה־שטחים ואמר דברים בוטים נגד חברי־כנסת. כאשר יורשו המיועד, משה („מוישה וחצי") לוי, לחץ

צילום משותף

האלוף (מיל') אהרון יריב (מימין) מחייך במלוא הפה למצלמה, כשהאלוף אורי שימחוני (במרכז מציע לו תמונה משותפת, אחרי שראה שצלם **העולם הזה** נמצא לידם. לצידו (משמאל) עומד בלבוש אזרחי האלוף אביגדור („יאנוש") בן־גל. יריב, שהיה ראש אגף־מודיעין במילחמת ששת־הימים, בא להלוויה הישר מיום העיון השנתי שנערך לזכר הרמטכ"ל דויד אלעזר, שנערך באוניברסיטת תל־אביב מטעם המכון ללימודים אסטרטגיים. כמעט כל משתתפי הכנס באו להלוויתו של יפה.

מישקל כבד

ארונו של יפה נישא בידי שישה תת־אלופים מפתח בית־הקברות של רמת־השרון אל הקבר. מישקל הארון לא היה קל, וכאשר הגיעו נושאיו אל הקבר הם נראו מתאמצים מאוד. יפה היה ידוע כגדול־מידות, אך בתקופה האחרונה רזה מאוד. מחלת הסוכרת שבה חלה ושבעטיה נותח ואושפז זמן רב בבית־החולים — כירסמה בגופו הגדול.

עזר

ראש אג"ם במילחמת ששת־הימים, עזר וייצ־מן, בא להלוויה עם אשתו ראומה.

(המשך מעמוד 31)

דרגת אלוף, ואפילו כאלה שזכרו אותו מהשירות המשותף בצבא הבריטי.

רובם שירתו יחד איתו במילחמת ששת־הימים, כאשר הוא נקרא ל־התייצב, בגיל מבוגר יחסית (53), בראש אחת האוגדות שהוטל עליה לכבוש את חצי־האי סיני. אחרים שירתו עימו כבר ב־1948, עת התגייס לצה"ל.

„מבעד לכוונת"

ה באים להלוויה לא השתייכו כלל למחנה פוליטי מוכר אחד. היו שם אנשי ימין קיצוניים, כי סגן־יושב־ראש הכנסת מאיר כהן והרמטכ"ל רפאל איתן, והיו שם אנשים הנושאים עד היום את נס מפא"י ההיסטורית, כמו אריה („לו־בה") אליאב.

כולם זכרו בוודאי את האימרה שיוחסה ליפה מאז שנות הארבעים. הוא נשאל אז איך הוא רואה את הבעיה הערבית. תשובתו, על פי הסיפור: „מבעד לכוונת הרובה."

יפה היה איש יוצא־דופן. ביתו רחב־המידות בנווה־מגן שבצפון תל־אביב היה עמוס באוספי תחביביו השונים: בולי טבע, כובעים, מקלות־הליכה, מטבעות, והרבה כלי־זין — רובים, אקדחים, סכי־נים, אולרים. בין הפריטים המוז־רים היו גם ספרים. הרבה ספרים. הוא היה תולעת ספרים.

מותו של יפה לא בא בהפתעה. היו אף שאמרו, כי מותו גאל אותו מיסורים קשים של מחלת הסוכרת, שכירסמה בגופו. אולי מסיבה זו לא הוזלו דמעות רבות בבית־הק־ברות הקטן של רמת־השרון, שם הוא נקבר.

בית־הקברות, השוכן בלב פרדס שתפוזיו נרקבים משום שלא נקטפו השנה, היה צר מלהכיל את הב־אים להלוויה. שעה ארוכה לפני

את ידו, הזדרז גם לדווח לו את התגובות ששמע על כך במהדורת החדשות ברדיו.

עזר וייצמן הסתודד עם אלי לנדאו, עוזרו לשעבר. גד יעקובי חיפש ידיד שיוכל לדבר איתו בזמן ההספדים ולא להשתעמם. מוטה גור חיפש חברים לנשק, ואילו יגאל הורביץ נאלץ לשמוע את הזמר אילקה רווה מזכיר לו בקול רם כיצד שאל בפחד לדעתו של חבר, שאיתו נסע בחיפה בשנת 1948, מתי יש להחזיר מכות לתו־קפיהם הבריטים. השר בלי תיק, מרדכי בן־פורת עמד במרחק מה־

כתובת

קצין צנחנים ראשי עמוס ירון מצייר את הדרך הנוחה ביותר לה־גיע לביתו, לבקשת תת־אלוף צורי.

ג'וקים

הרמטכ"ל היוצא רפאל („רפול") איתן בא להלוויה ישר מהכנסת.

קבר הפתוח, עיניו מחפשות אחרי מכרים.

כאשר סיים יצחק רבין לומר את הספדו, זה היה מעין סימן לסיום טקס ההלוויה. ברקע נשמ־עו דבריו של המספיד שימחה אר־ליך, אך הבאים כבר החלו מחלי־פים כתובות, טלפונים וברכות. ראש־הממשלה עזב, וכמוהו עשו אנשי־צבא בשירות ובמילואים. אפילו עוזריו של ארליך נעלמו, והוא נאלץ לחפש אותם כאשר סיים לשאת את דבריו.

הזרים הונחו במהירות על הקבר הרענן. האלמנה אביבה ביקשה מ־קרובת־מישפחה שלא תבכה, וראש עיריית תל־אביב שלמה („צ'יץ'") להט, שבא באיחור רב, חיפש בין אותם שלא עזבו עדיין, למי יוכל לומר שלום.

הרב הראשי האשכנזי לשעבר, שלמה גורן, שעמד בסמוך לקבר ועקב מקרוב אחרי הטמנת הגופה, לא נשא נאום. הוא עזב את המקום במהירות, בלווית נהגו הצעיר.

דן טולקובסקי, לשעבר מפקד חיל־אוויר, ניצל את נוכחותו ב־בית־הקברות כדי לשאת ארון ב־הלוויה אחרת, שנערכה לפני הל־וויתו של יפה.

פגישה שכזאת

האלוף ישראל („טליק") טל מב־רך לשלום בטפיחת שכם את סגן־אלוף (מיל') שלמה באום, מוותיקי הצנחנים. טליק, שהיה אף הוא מפקד אוגדה במילחמת ששת־הימים ולחם לצידם של אריק שרון ואברהם יפה, משך אליו רבים מלוחצי הידיים.

מפקד מישמר־הכנסת, יצחק בן־גל, נאלץ לעמוד לאורך כל הטקס ברחבת המוזמנים, ולא יצא מתו־כה. לעומתו, מפקד פיקוד־הדרום, חיים ארז, הצליח להתחמק לשולי בית־הקברות ולשוחח עם מכרים.

נציב קבילות החיילים, דני מט, שהיה מראשוני הבאים, הפך למו־קד לעלייה לרגל של קצינים במ־דים שניגשו אליו. שר־התיקשורת, מרדכי ציפורי, התקרב קרוב־קרוב לרחבת המכובדים, שעמדו מסביב לקבר.

האלוף דויד מימון עמד לצידם של ערבים לובשי כופיות, שבאו אף הם להלוויה. מפקד מישמר־ה־גבול, ניצב צבי בר, שחייליו איב־טחו את בית־הקברות מכל צדדיו, בדק בעיניו כל הזמן את הנעשה מסביב.

סגן שר־החקלאות, מיכאל דקל, בא עם אשתו, צביה, שיש לה קשר מישפחתי רחוק עם מישפחת יפה. שר־העל לענייני כלכלה, יעקב מרידור, בא לבית־הקברות כשהוא מלווה בעוזרו האישי, ראובן שלום, ועזב מבלי לשוחח עם הנוכחים במקום. גם ראשו של השר נמוך־הקומה יובל נאמן, עמיתו האידי־אולוגי של יפה, נראתה לא הרחק מהקבר.

השיחות החבריות היו נמשכות עוד זמן רב, אילמלא התחיל להח־שיך, ואילמלא היו צריכים באי־ההלוויה לחזור לעיסוקיהם — עד ההלוויה הבאה.

שני זוגות

לאה ויצחק רבין (מימין) ואריאל ולילי שרון מביטים בארון המובל אל הקבר. לרבין, רמטכ"ל מילחמת ששת־הימים, יש גם קשר מישפחתי ליפה. האלמנה אביבה היא אחותה של לאה רבין. לכן רבין נשא הספד ליד הקבר, וסיפר על יפה כפי שהוא הכיר אותו. אחרי דבריו החלו רבים עוזבים כשברקע נושא את דבריו סגן־ראש־הממשלה ושר־החקלאות, שימחה ארליך.

גביש

האלוף (מיל') ישעיהו („שייקה") גביש, אלוף פיקוד־הדרום במילחמת ששת־הימים ומפקדו של יפה, באותה תקופה, בא להלוויה ופגש בחברים רבים. הוא לא פסק מללחוץ ידיים.

זרו

האלוף (מיל') מאיר („זרו") זורע בא בין הראשונים להלוויה. זרו מקיבוץ מעגן־מיכאל, ומי שהיה חבר־כנסת, הכיר את יפה משירות משותף בצבא. הוא פגש בהלוויה חברים משותפים, והתעכב לשיחה ליד כל אחד ואחד מהם.

ארתור היפה

אשר בן־נתן, לשעבר עוזר שר־הביטחון ושגריר ישראל בגר־מניה ובצרפת, בא באיחור להלוויית יפה. הוא התייצב מעט בצד, והביט מרחוק בטקס.

צילומים: ציון צפריר

יהודה („ג'אד") נאמן, שסירטו נפסל ע"י הצנזורה, מספר על יחסיו המורכבים עם הצבא שהעניק לו צל"ש, על סרטיו, על פחדיו מפני עשיית סרטים אישיים, ולראשונה - על סירטו „מגש הכסף"

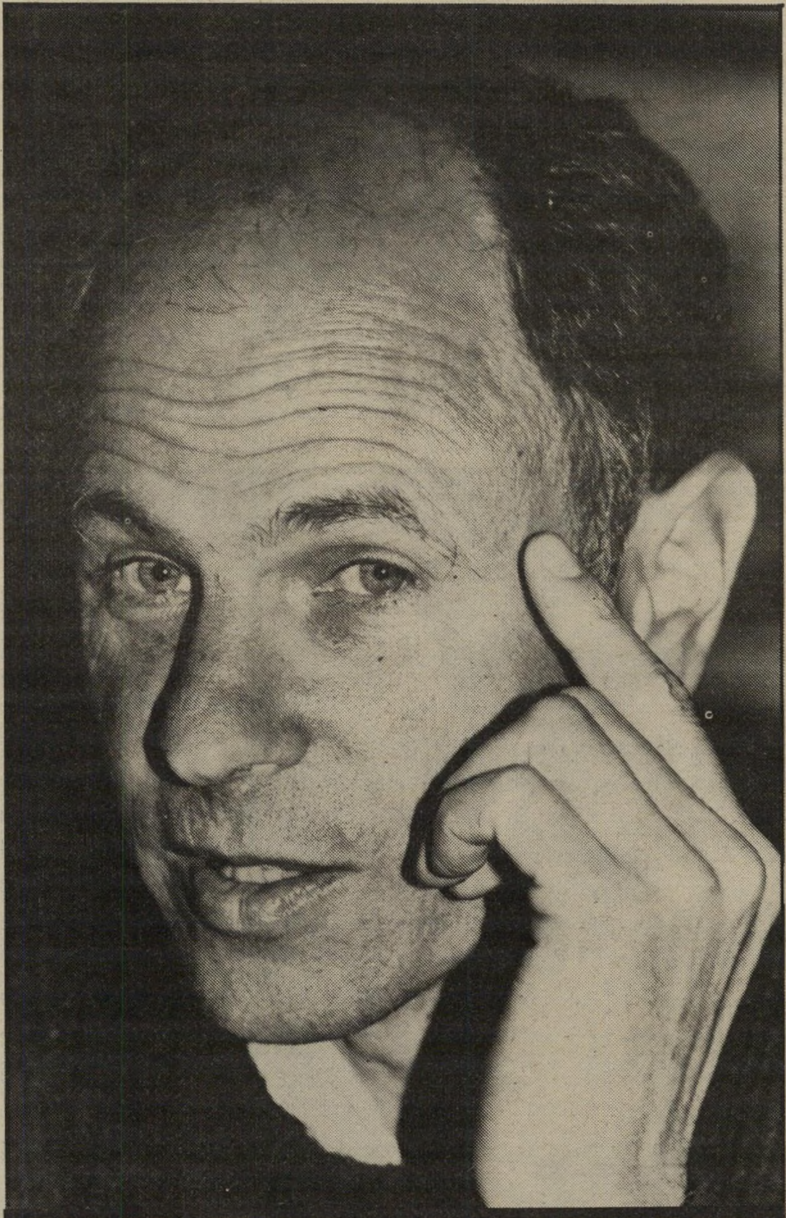

ראיינה שרית ישי

אני לא יודע למה קיבלתי צל"ש. בסך הכל, כל האחרים ירו על האוייב ואני סיפלתי בפצועים

במילחמת יום־הכיפורים הייתי ברמה, בתל־אל־חרה, התנחלות מז"ל־צואה, ואז הרגשתי שאני לא אוהב את זה

הרמטכ"ל אמר שהערבים יהפכו לג'וקים בתוך בקבוק. אדם המדבר כך הוא איש מושחת, רוחו מושחתת

כמו שאומר אברהם שפירא, הגיבור מפתח־תיקווה: כל החיים שלי לא הרגתי ולא נהרגתי

אני לא רופא בכלל! יש לי השכלה רפואית, כי אבא שלי חשב שחשוב שאלמד רפואה. הוא צדק. הצלתי את חייו

המעט שהרשיתי לגלות בסירטי, ממה שאני מרגיש, כל־כך הפחיד אותי שברחתי לסרטים על בעיות חברתיות

"יש לי חשבון פתוח עם הצבא!"

אט־אט הוא הולך והופך לקוסטא גאברס במהדורה ישראלית — כל סרט שלו הוא פצצה. לא אכנס כאן לפרטים של ביקורת קולנועית, אני מדברת על התוכן, על המסר ועל הדרך שבה מוע־ברים הדברים. ג'אד נאמן, שלפני שמו יש להוסיף את התואר דוקטור, אינו עושה סרטים רבים — אך כשהוא עושה סרט, אי־אפשר לעבור עליו לסדר־היום.

לא רק שהצנזורה והמימסד אינם עוברים בשתיקה על סרטיו, גם קהל הצופים אינו נשאר אדיש.

כשצפיתי בהקרנת סירטו „הלילה בו נולד מלך", על פי סיפורו של אמנון דנקנר, זה תפס אותי, אולי מפני שלא קראתי קודם את הסיפור. הנושא: שני קציני צה"ל, המתעשרים מספסרות ב־אדמות ערביות בשטחים הכבושים. הם הופכים לקלגסים ותת־אדם, נצלנים ו־מזוועים, פורצים באישון ליל בעזרת מתנחלים לביתו של ערבי זקן, מכים אותו עד מוות ומאלצים אותו להעביר את אדמותיו בטאבו. הם נדחפים למע־מד המכוער הזה אחרי שסוחר דתי מבני־ברק, שאותו משחק אמנון דנקנר, דורש מהם מיסמכים כי הקרקע שמכרו לו בגדה — כנראה במירמה — אכן עוברת לרשותו. אחרת, הוא מאיים, ילשין עליהם במישטרה.

זה פחות או יותר הסיפור. השניים, אחר סגן־אלוף אשכנזי, שני רב־סרן ספ־רדי, אוספים מתנחלים בדרך ופורצים לביתו של אבו־עיסא הזקן באמצע הלי־לה, תופסים את בנו כבן־ערובה, מביימים רצח של הנער, מכים את הזקן ומאלצים אותו לחתום על הניירות, כשהוא מנשק את רגליהם.

סרט קשה. לצפות בו זה כמו לחטוף בוקס בפרצוף. ואם לא זו מטרתו של סרט — אז מה כן?

באמתחתו של ג'אד, שסירטו הוחרם על־ידי הצנזורה, סרט נוסף, „מגש הכסף". מי יודע איזו סערה ציבורית יעורר הסרט הזה.

ג'אד נאמן נולד בתל־אביב, ב־1936, והוא דור שלישי בארץ מצד אביו, שהיה מהנדס בעירית פתח־תיקווה. הוא למד

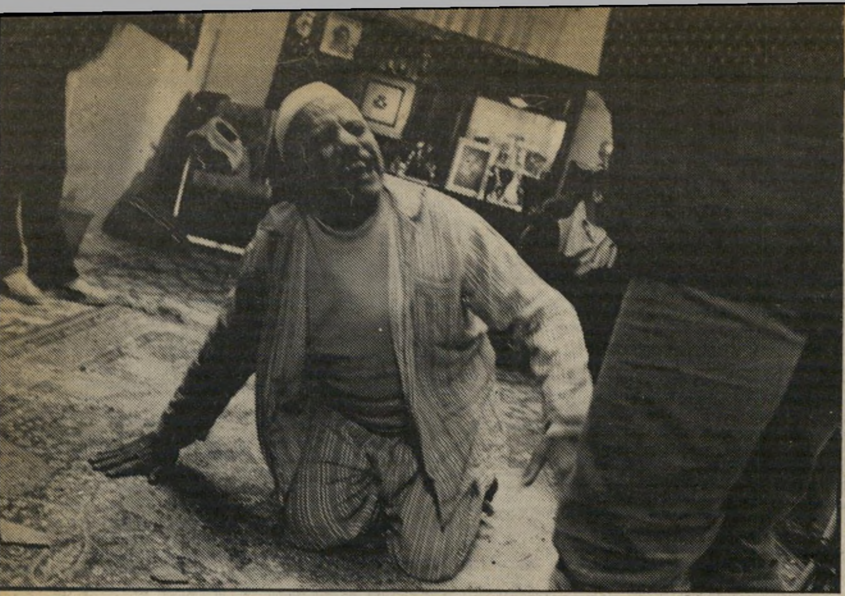

סצנה מהסרט: דליק ווליניץ, דני וקסמן ומוטי שירין כקציני צה"ל מכים ערבי זקן

„הצבא גזל ממני את נעוריי, והפך אותם למסע־אלונקות ארוך..."

רפואה בירושלים, עבד כסטז'ר ב„איכי־לוב", עבד שלוש שנים כרופא כירורג, בחדרי־מיון והיה רופא בדרום סיני, טיפל בבדואים של סנטה־קאתרינה. ב־שירותו הצבאי הוא רב־סרן (מיל'), רופא קרבי, שבאחת ממגירות ביתו חבוי צל"ש, שאותו קיבל על הצלת אנשים תוך גילוי גבורה בקרב.

ג'אד נאמן, החייל הקרבי המצטיין, הפך לפציפיסט. הוא משמש כראש החוג לקולנוע באוניברסיטת תל־אביב. מאחוריו סירטי דראמה כמו „החצר של מומו הגדולה", סרט על ברנר, על מרד הימ־אים ו„מסע אלונקות". סירטו הראשון היה „השימלה".

מזה 14 שנים הוא מחלק את חייו עם הפסיכיאטרית ד"ר רוחמה מרטון. לאחרונה היא שותפה לסרטיו, כתבה את התסריטים ל„מגש הכסף" ול„הלילה בו נולד מלך". הם מתגוררים בבית בסיגנון ספרדי בסביבות צהלה. החצר פורחת וריחה של האפונה הריחנית גובר בקלות על שאר הריחות. בחצר יש עשרות סוגי תבלינים. מספרים לי, שג'אד הוא בשלן מעולה.

הוא ורוחמה מעורים מאוד בפעילות פוליטית. אפשר לראות אותם בכל ההפ־גנות של השמאל נגד המילחמה ונגד הכיבוש. הם חברים בקבוצת „יש גבול" ובקבוצת „שטח משוחרר".

הוא יושב דרך קבע מדי יום שישי בשולחן מסויים ב„כסית", שיתר יושביו מזוהים עם אותו הקו הפוליטי. מישהו אמר, שבזמן האחרון הוא חושש מאוד לשבת בשולחן הזה — הסכנה הפכה כמעט מוחשית.

בדרך־כלל איננו דברן גדול, אפשר אפילו להתרשם שהוא ביישן. בראיון הזה, כך נדמה לי, פתח את סגור ליבו, אולי אמר דברים שרצה לומר כבר זמן רב, דברים שהעיקו, שהכאיבו.

פרשת הצנזורה, כך נדמה לי, לא גרמה לו לזעזוע. נדמה לי שאילו הצנזורה היתה מניחה לסרטיו — או־אז היה מוטרד.

הוא מתוודה לפניי שאיננו מסוגל ליצור סרטים אישיים. הוא פוחד לחשוף את עצמו ובורח לבעיות פוליטיות־חבר־תיות. אני עצמי גיליתי בכל אחד מסר־טיו שבהם צפיתי, למרות מה שהוא אומר, משהו אישי מאוד.

■ ■ ■

● איך זה קורה, שאתה מס־תבך תמיד עם הצנזורה?

אני לא יודע. כל הסרטים שאני עושה, לכאורה לא צריכים לעורר בעיות עם הצנזורה, כי הם משקפים אמת ומציאות.

קחי למשל את מרד הימאים. זה צריך היה להיות סרט שימצא חן בעיניהם, כי הוא תקף את בן־גוריון ואת הבנגוריוניזם.

● למה, אם כן, לא מצא חן?

היו בו יותר מדי דברים שרמזו על מה שקורה עכשיו, בעיקר ביחסים שבין האזרח לשילטון. הסרט עסק בתקופה ה־שחורה ביותר במישטרו של בן־גוריון. ובדיעבד, כשנותק הקשר להיסטוריה, אפ־שר היה לראות בו את מה שקורה עכשיו.

● יש להניח שזו היתה המט־רה שלך.

כן, ויוסף לפיד — שהוא בן־אדם מאוד אינטליגנטי — הבחין בכך.

● הסרט הזה יועד לטלוויזיה. למה אישרו אותו, אם היה ברור שהוא לא ימצא חן, האם שינית תסריט במהלך הצילומים?

הסרט הזה איכשהו התחלק ללפיד מהיי־דיים. פרשת מרד הימאים היתה פרשה כואבת בתנועת־הפועלים. האפקט של ה־סרט על הצופים בו היה חזק מאוד. במה־לך השידור הגיעו טלפונים נזעמים מצידם של מפאיניקים ותיקים והן מצידם של אנשי ליכוד.

● וכשעשית את „מסע אלונ־קות", האם לא ידעת מראש שה־צנזורה לא תניח לך לפגוע בפרה קדושה ששמה צה"ל?

הצנזורה התנהגה בצורה לא חוקית. היא השעתה את האישור או את ההחלטה. כש־לחצנו, אמרו לנו שאם נחכה לאישור, זה יקח זמן — והם ידעו שאנחנו לחוצים מבחינת בתי־קולנוע — לכן הציעו לנו

> **כשהייתי צעיר הייתי מאוד ביישן, והדרך שלי להסתדר היתה להסתיר את הבושה ולהפוך אותה לחוצפה, לגאווה, לאדישות, לקרירות**

שנזמין את המטכ"ל והרמטכ"ל. אם הם יגיבו בחיוב, הציעו, זה יהיה אור ירוק לצנזור.

● אמרו לך במפורש לערוך הקרנה למטכ"ל ולרמטכ"ל, חיכו לאישור מצידם?

כן, בפירוש. יו"ר המועצה לביקורת סר־טים ומחזות ב־1977 היה לוי גרי, והוא לא התבייש להציע זאת.

הזמנו את מוטה גור. ביום העצמאות 77, אחרי המהפך, בא מוטה, הביא את אשתו, ראה את הסרט עם החברים שלו מהמטכ"ל — ויצאו מרוצים. אחרי יומיים היה אישור של הצנזורה, דרשו מאיתנו להוציא מישפט אחד, שבו מג"ד נותן פקו־דה לפקידה והולך ומתעסק איתה. הם אמרו שזה לא מתאים שקצין בצה"ל יתנהג כך.

● הם לא תיארו לעצמם ש־אחרי חמש שנים תעשה סרט על

טירון בצבא אחר."

הוא גם אמר לי: „לפני שנעשה את מ־א־ש, בוא נעשה את איווג'ימה. ואז היה מבצע אנטבה, עשו סרטים על זה, וזה שיפר את מצבי. אפילו דב שיאון הודה בכך, רק אמר שאקבל סיוע אם אעשה שינוי בתסריט, שבו כזכור מתעללים בטי־רון עד שברגע מסויים הוא מתאבד.

● איזה שינויים הוא דרש?

הוא הציע שבמקום ההתאבדות של ה־חייל, שפשוט נשבר, אכניס כדבריו „התא־בדות קונסטרוקטיבית." התאבדות שמחה. נגיד שהחייל מסתער על מוצב האוייב ומת בקרב!

ברגע מסויים נשבר לי. אמרתי לו שהוא פוגע בחופש הביטוי והיצירה. אמרתי לו: למה לך לקחת אחריות? תן למוטה לקרוא.

סברתי בתמימותי הרבה שמוטה הוא בן־אדם נאור, שיקרא ויגיד — תנו לו כמה רובים, שיעשה את הסרט. וזה אחרי

קצינים המתנהגים הרבה יותר גרוע.

עוד לפני הצנזורה היו לי בעיות. ידוע שבארץ אם אתה רוצה לעשות סרט הקשור בצה"ל, אין לך דרך אלא לקבל סיוע מצה"ל — מכיוון שאין כל גוף ש־יכול לספק לך מדים צבאיים, אביזרים צבאיים או נשק.

ניהלתי משא־ומתן במשך שנה עם מי שהיה דובר צה"ל, דב שיאון, שהיו לו טיעונים נגד התסריט, בסיגנון של „למה לך לעשות סרט כזה על צה"ל? תעשה את הסרט על הצבא הניגרי, על אש"ף יתקבל את כל הסיוע שבעולם. למה שדווקא טירון בצה"ל יתאבד? שיתאבד שג'יזס קרייסט סופרסטאר קיבל מטוסים בלי חשבון, שלא לדבר על מה שנתנו לאנטבה.

מוטה קרא ואמר: לא. ואז התחלתי לב־רר אם אפשר להביא רובים ארצה. אמרו לי שאני צריך להיות סוחר־נשק, וזה נסחב ונסחב. ממש התייאשתי, עד ששבו־עיים לפני תחילת הצילומים החלטתי לע־קוף את הרמטכ"ל וצילצלתי לאלוף ישראל טל, שהיה עוזר שר־הביטחון, סיפרתי לו את הסיפור והוא אמר: „כתוב מיכתב, ואני אעלה את זה בישיבת מישרד־הביט־חון." כעבור כמה ימים הוחלט לאשר לי רובים ועוד סיוע על בסיס מיסחרי, ובתנאי שלא אכתוב באף מקום שקיבלתי סיוע מצה"ל.

● זה הוגן, לא?

הוגן לגמרי. ובכל מקום בעולם אני מס־פר את הסיפור הזה כדוגמה לאופי הדמו־קרטיה בישראל.

כמובן שלכל הסיפור יש סיום אירוני. אחרי שהרמטכ"ל והמטכ"ל ראו את הסרט, הם נתנו אור ירוק לקצין־חינוך־ראשי, והסרט נרכש על־ידי צה"ל, נמסר לפסי־כולוג הראשי, והוא מוקרן בקורס־קצינים, כשאחרי ההקרנה מתקיים עליו דיון.

● בעיקבות הקרנתו בקורס־קצינים, עזר „מסע אלונקות" במידה לא מעטה למתן את הטירו־טורים בצה"ל.

נכון מאוד. הסרט הזה באמת היה חשוב מהבחינה הזאת, ואומנם הטירטורים פחתו.

● הסרט הוקרן לא מזמן ב־טלוויזיה הצרפתית, במיסגרת תוכניתו של העיתונאי הנודע ז'אן לה־קוטיר. התוכנית נקראת „סינ־מה סאן ויזה", שפירושה קולנוע בלי ויזה — או, בלי אישור. איך קיבלו הצרפתים את הסרט?

לשם התוכנית יש משמעות כפולה: ויזה פירושו בצרפתית אישור של הצנזור וגם אישור־כניסה. התוכנית משודרת אחת ל־חודש, והיא מאוד יוקרתית.

אחרי הקרנת מסע אלונקות התקיים דיון באולפן, בהשתתפותי ובהשתתפות פרופסור זאב שטרנהאל וקולט אבישר, שהיא נס־פחת־העיתונות של ישראל בפאריס, וכן ז'אן קלוד ז'אבו, שהוא כתב אובזרווטר.

הדיון נשא אופי אקטואלי, מפני שבדיוק אז ניתן בארץ פסק־דין בקשר לטירטורי האזרחים הערביים על־ידי קציני צה"ל, ואני העליתי את הטיעון כי מחמת אופי הצבא והמיליטריזם, מה שקורה כעת ב־צה"ל הוא שנוהגי הצבא כלפי חייליו מופ־עלים כעת גם כלפי אזרחים. זו היתה הז־דמנות להראות את הקשר שבין סוג כזה של התייחסות לבני־אדם בתוך מיסגרת צבאית, ובין כך שאותו יחס הופך לסטנ־דרט מקובל של התעללות באוכלוסיה מדוכאת.

● כיצד הציג לה־קוטיר את צה"ל?

הוא הציג אותו כצבא המנצח תמיד. הוא דיבר על צה"ל בהערכה ובהערצה.

● איך התייחסת אתה בתוכ־נית הטלוויזיה הצרפתית לצה"ל?

אמרתי שכל עניין הטירטורים לא אופיני בהכרח לצה"ל, אלא הוא עניין אוניבר־סאלי.

● לא אחת קורה, שישראלי הנלחם בארץ על ערכים מסויימים, מוצא עצמו בחו"ל מגן על הדב־רים שנגדם הוא נלחם פה. גם לך זה קרה, האם מצאת את עצמך מגן על צה"ל?

לא רציתי להגן על צה"ל. אני לא חושב

נאמן (מימין) בהפגנה הראשונה נגד היריות בגדה

„התנהגות הקצינים בסרט הפכה נורמה בצה"ל!"

"יש לי חשבון פתוח עם הצבא!"

עם רוחמה מרטון

„אנחנו עובדים באותו המוסד..."

(המשך מעמוד 35)

שצה"ל זקוק להגנה, הוא צבא כל־כך חזק, שצריך להוריד לו את הראש.

צבא שהרמטכ"ל שלו מדבר בצורה כזו? הם אומרים שהלילה בו נולד מלך פוגע בצה"ל. ומה עושה הרמטכ"ל שלו, אחרי שוועדת החקירה כתבה עליו את מה שכתבה! לא רק שלא מצא לנכון להתפטר, אלא עוד אומר שהערבים יתרוצצו כמו ג'וקים מסוממים בתוך בקבוק. מי שמדבר כך, הוא איש מושחת, רוחו מושחתת.

● כאשר צילמת את „הלילה בו נולד מלך", לא חשבת שיהיו לך בעיות עם צנזורה?

מצד אחד חשבתי שזה סרט שאין לצנזורה מה להיטפל אליו. הסרט לא עוסק בנושא ביטחוני, אינו פוגע בעדה או בדת כלשהן.

אלא שבתוך עמי אני יושב, ואני מכיר את המנטאליות. ידעתי שמדובר בפרה קדושה — קציני צה"ל — וזהו זה.

■ ■ ■

● מדוע אתה חוזר ונובר בצה"ל?

לי יש חשבון עם צה"ל. כשהייתי בגדנ"ע, רציתי להיות חייל. וכשהייתי ילד בן 14, אם היית שואלת אותי מה אני

> **אין לי אומץ לפתוח את עצמי בסרטים שלי. בגלל זה הסרטים שלי הם לא טובים ממש, אלא שזה לא בידי**

רוצה להיות כשאהיה גדול, הייתי אומר לך: חייל.

כשהייתי חייל, בתקופת סוף פעולות התגמול, שירתתי בנח"ל, ובעקשנות הייתי ממלא טפסים ומבקש העברה לצנחנים. לא העבירו אותי. זה מאוד פגע בי, מאוד הצטערתי. אחר־כך חלק מהנח"ל הפך לצנחנים, והייתי כל־כך גאה! עברתי את שטיפת־המוח מההתחלה ועד הסוף.

● איזו שטיפת־מוח?

שלהיות חייל זה טוב. לא במובן שצריך להגן על המדינה, או במובן שחברה צריכה להגן על עצמה כדי שהחיים שלה יתאפשרו — אלא במובן של האופי של החיים הצבאיים, האימונים הקשוחים, היחסים בין האנשים, הסתרת הרגשות, האומץ. אלה היו הערכים שגדלתי איתם בבית־הספר ובגדנ"ע.

זה היה סמוך ל־1948, והמודלים שלי היו המחתרות והפלמ"ח, והאידיאל היה אימונים מפרכים ומסעות ארוכים, לא להשבר ולהיות גבר — כל הדברים האלה הוטבעו בי ובאנשים אחרים בני דורי. וזה דבר שקשה מאוד להשתחרר ממנו.

אני זוכר שכאשר בשנות השישים פגשתי לראשונה ילדי־פרחים אמריקאים, פיתאום הבנתי שבכל זאת יש משהו אחר. אבל לא אהבתי אותם, כי המשכתי לחשוב כמו חייל בצה"ל.

זה החשבון שיש לי עם הצבא. הם גזלו ממני את נעוריי. ובשביל, הנעורים הם דבר יקר מאוד. הם הפכו את נעוריי למסע־אלונקות אחד ארוך.

● גם אז לא אהבת את זה?

לא, אז הייתי גאה להיות אחד מנושאי־האלונקות.

● כלומר, הצער שלך והכאב שלך הוא בדיעבד. לא סבלת כשהיית צעיר.

לא, אז לא הבנתי. אז הייתי אחד מכולם כמו כולם. היום אני מוחה, אני מוחה!

אני מוחה שעשו לי דבר כזה, יש לי חשבון פתוח עם הצבא, ועל החשבון הזה עשיתי את מסע אלונקות ואת הלילה בו נולד מלך, והחשבון עדיין פתוח.

אני יכול לתת לך דוגמה: כשהייתי בגדנ"ע, נער בן 14, השתתפתי בקורס מ"כים בתנאים מאוד קשים. הקורס נמשך שלושה חודשים. כל חופשת הקיץ הריצו אותנו בין קוצים, זחלנו מתחת לגדרות־תיל, אכלנו אבק וחול.

● אף אחד לא הכריח אותך לעשות את הקורס.

נכון, אבל אז אהבתי את זה, ועל זה אני מוחה. כי אני פשוט חושב שהייתי יכול לעשות בשנות נעוריי דברים אחרים, ומפני שלא הכריחו אותי — זה עוד יותר נורא. כי גרמו לי לחשוב שאני אוהב את זה, ולא הניחו לי לבחור.

הרי יש עוד צורות של אושר בחיים, חוץ מאשר לשקוע בבוץ עד צוואר ולהסתער בגיל 14 על גדרות־תיל, ואחר כך לחלום להשתתף בקרבות ולקנא בחיילים הגיבורים!

● על מה קיבלת צל"ש?

קיבלתי עיטור מופת, שזה אני חושב האות הכי־נמוך. הייתי רופא גדודי צנחנים. בתקופת ששת־הימים שירתתי באוגדה של שרון, במיתחם אבו־עגילה. בהנחתת המסוקים אום־כתף היינו שני גייסות שהונחתו מאחרי הקווים.

קרה לנו אסון תוך כדי הפעולה. כשהיינו בתוך אגד־תותחנים מצריים, הבזוקאים שלנו ירו על משאיות נשק שלהם, והן התחילו להתפוצץ. והיינו שני רופאים, אז באופן טיבעי שנינו טיפלנו בפצועים.

למה כל־כך התפעלו מזה שטיפלנו בפצועים? כי כל האחרים ירו על האוייב, אנחנו לא ירינו רק הוצאנו תחבושות ואינפוזיות. אז זה היה נראה כאילו זו גבורה גדולה, אבל בעצם זה לא. כי מה שאנחנו עשינו דרש פחות אומץ ממה שעשו החיילים, כי החיילים רצו וירו, ואנחנו טפלנו.

● אתה לא יודע למה קיבלת צל"ש — בסך הכל רצית לחזור הבית בשלום?

בדיוק!

● אתה מפחית מערך המעשה בדיעבד, בעיקבות שינוי התפיסה והערכים שלך, או שגם אז חשבת שלא מגיע לך צל"ש ושהאחרים היו יותר אמיתים?

אז נורא התרגשתי מהצל"ש. בכלל, התרגשתי מכל המילחמה הזו. זו היתה הפעם השנייה בחיי שהייתי בתוך דבר כזה. כולנו התרגשנו מהמילחמה הזו.

אני מאוד התרגשתי כשזה קרה וכשהעניקו לי צל"ש ועיטור. וכשדן בן־אמוץ כתב עליי בספר שלו או, איזו מילחמה נחמדה, הייתי מאוד גאה.

● מתי השתנו ערכיך, מתי „יצאת מהראש" של להיות גאה בעברך הצבאי ו„נכנסת לראש" של להתנער מעברך הצבאי?

זה היה תהליך מאוד איטי. זה התחיל ביום־הכיפורים. שוב הייתי באותה יחידה, שוב הייתי רופא, וזו לא היתה חגיגה.

הרגשתי דפוק באופן אישי. הייתי מגוייס שיבעה חודשים במובלעת באיזה תל־אל־חרה. התנחלות־נחל־צואה קראנו לזה. לראשונה בחיי הרגשתי שאני באמת לא אוהב את העניין — לא את המילחמה, לא את החיילים, לא את הצבא, לא למות ולא להיות גיבור — ושאני רוצה הביתה.

ואז התחלתי לריב עם דמויות נערצות בחיי, כמו המג"ד, המח"ט והאוגדונר — שהיה אז רפול.

● כלומר, המשבר שלך היה אישי, לא אידיאולוגי.

כן, כן. הכל אישי, אין אידיאולוגיות.

● בעיקבות זה עזבת את היחידה הקרבית?

לא כל־כך מהר. הם הבינו שנשבר לי, לא מצאו לי מחליף, ולכן סיימתי את הקריירה שלי כרופא קרבי.

אחר כך הרשיתי לעצמי בשביל הכבוד,

> **רוחמה היא החברה הכי־טובה שהיתה לי, שיש לי ושתהייה לי, ולמרות שאנחנו חיים יחד כבר 14 שנים, אנחנו עדיין חברים. זה הישג, לא?**

שימנו אותי כרופא חטיבתי של אותה יחידת צנחנים. נתנו לי דרגת רב־סרן, וזה החניף לי מאוד. כי תמיד רציתי שתהיה לי דרגה גבוהה, ולא היתה לי. הייתי המון שנים סגן וסרן, וכולם היו סגן־אלוף. את מתארת לך איזה תיסכול? לא יכולתי לעמוד בפיתוי, והסכמתי לשרת כרופא חטיבתי.

אחר־כך רצו לשלוח אותי לקורס מג"דים, החליטו שרופאים חטיבתיים צריכים השכלה צבאית. ואז הבנתי שזה סוף הקריירה, כי אני לקורסים בצבא לא הולך. עד אז הלכתי לקורסים ויצאתי חניך מצטיין, וזה עלה לי בבריאות נפשית.

בקיצור, את יכולה לסכם את הקריירה הצבאית שלי — כמו שאמר אברהם שפירא, הגיבור הידוע מפתח־תיקווה, לא ההוא מהשטיחים: כל החיים שלי לא הרגתי ולא נהרגתי. בכל המקומות שבהם הייתי ירו, אני לא יריתי. קנה הרובה שלי נשאר חלוד. אפילו לא יריתי יריה אחת.

■ ■ ■

● איך הגעת אל הקולנוע?

למדתי רפואה, כי אבא שלי אמר: „אתה צריך להיות רופא." והיום אני יודע, שרצה שאהיה רופא כדי שיהיה מי שידאג לו לעת זיקנה — והוא לא טעה.

לפני שנתיים היצלתי אותו ממוות בטוח מידי הרופאים, ואם לא הייתי רופא היה מת. היום הוא חי ומבסוט מהחיים. היו לו כאבים בכתף, מה שנקרא „כתף שמאל קפואה." רופא קופת־חולים נתן לו תרופה שנקראת אינדומר. כל רופא מטומטם יודע, שאסור לקחת את התרופה ברציפות, כי היא גורמת לכיבים. אבא שלי לקח ולקח ולא סיפר, כי היה מבסוט, זה עזר לו לכתף.

יום אחד אני מקבל טלפון, ואמא שלי אומרת שאבא מקיא דם. רצתי כמו משוגע, לקחתי אותו לאיכ'לוב — שלא היה בשביתה — אמרתי להם: הבן־אדם מדממם, צריך למדוד לו את לחץ־הדם. נתנו לו אינפוזיה והלכו עשו בדיקת־דם. דרשתי עירוי־דם, אך לא התיחסו אליי, כי לא מתייחסים אל סתם בני־אדם. אמרתי שאני רופא, או־אז לא גירשו אותי משם, כי רופאים לא מדברים סתם אל בני־אדם, הם הרי רופאים. אמרו: נמדוד לו את כמות ההמוגלובין בדם. מצאו שיש לו 10 גר', וצריך שיהיה 13. ואז אמרו: אם זה לא יורד מתחת לעשר, לא נותנים דם בעירוי. כך אמר הפרופסור.

בינתיים לחץ־הדם של אבא שלי יורד ואין דופק, ואני רואה איך הוא עומד להיכנס לשוק, והם הולכים לפי הכללים. כי לפי הכללים אסור להם לערות דם, והפרופסור הלך ואבא שלי הולך למות מחוסר־דם. ואז אני הבנתי שאין דרך אחרת, אלא לתת להם פקודות ואמרתי להם: מדובר פה באבא שלי, אתם עכשיו תביאו לו מייד דם!

צעקתי בעיקר על האחות, והיא נבהלה הלכה לבנק־הדם והביאה שתי מנות־דם. בינתיים ירד לחץ־הדם של אבא שלי. אי־אפשר היה למשש לו את הדופק, וכשהדם הגיע הוא אמר: „אני הולך למות," והיה מכוסה כולו בזיעה קרה. בקושי מצאנו וריד כדי לתקוע לתוכו את האינפוזיה.

ואז, לאט־לאט הוא התחיל להתעורר, וכך ניצלו חייו ממוות. אז הוא צדק כששלח אותי ללמוד רפואה.

● אתה בעצם אומר לי שלמדת רפואה, מפני שזה מה שאבא שלך רצה.

לא ידעתי מה אני רוצה לעשות כשהשתחררתי מהצבא. אנחנו היינו אנשים מאוד רומאנטיים בסוף שנות החמישים. רומאנטיים בכל המובנים — האמנו באהבה, בקידמה, בצדק. האמנו שאנחנו צודקים, טהורים. היה לי אידיאל ומחשבה רומאנטית ללכת לחיות באיזה מקום מבודד בגליל, בכפר, ולקרוא.

כמובן שלא היה לי אומץ לעשות את זה לבד. הייתי קשור לחברים, ומכיוון שהוריי היו אנשים בעלי אמצעים, הם סייעו לי בלימודים.

נאמן עם אבי עוז בהפגנה נגד הכיבוש

„אף פעם לא הייתי אמיץ, פחדתי שיידעו שאני לא אמיץ!"

נסעתי לירושלים ולמדתי מתמטיקה ופיסיקה, ועד מהרה הבנתי שלא זו תהיה תיפארתי. הפסקתי ללמוד, ואז אבי, שהינו אדם מאוד פרקטי, הפסיק לסייע לי ואמר: „פארזיט לא תהיה!" ולא נותר לי אלא לעבוד לפרנסתי כפועל־בניין.

לא ידעתי מה לעשות אחרי השנה הזו, ואז אבי אמר: „שמע, אם אתה לא יודע מה אתה רוצה לעשות, מה איכפת לך? למד רפואה." לרוע המזל, עברתי בחינות־כניסה לפקולטה לרפואה אחרי בית־הספר־התיכון, ונשמרה לי הזכות. כך מצאתי עצמי בפקולטה.

● אף פעם לא אהבת רפואה?

המיקצוע אף פעם לא היה אהוב עליי. היתה לי סקרנות גדולה להבין דרך המיקצוע את סודות הקיום ומה זה בן־אדם.

● אף פעם לא חשת תחושה

(המשך בעמוד 72)

אנשים בעולם

פול בלמונדו: בעיקבות אביו המיקצוען

אילולא הפך **ז'אן־פול בלמונדו** כוכב קולנוע מס' 1 בארצו, בוודאי היה בוחר להיות כפיל או איש־פעלולים בסרטים. שכן, בלמונדו מעולם לא הניח למפיקיו — למגינת ליבם הנוראה — לשכור לו כפיל. הוא אומנם כבר כמעט שבר כמה עצמות מקפיצות מגגות וננשך על־ידי נמר — אבל נראה שבנו, **פול**, מאיים בגיל 18 להיות מיקצוען לפחות כמו אביו. הבן זכה כבר בכל מירוצי המכוניות האיזוריים בצרפת, ולא נשאר לו הרבה כדי להדביק את בכירי זוכי הפורמולה 1, המסוכנת בכולם.

המלכה אליזבט: הקאסקט המלכותי הביך את רבבת מקבלי פניה בסן־דייגו, וייזכר כאחד הכובעים המדהימים בכיעורם שנראו אי־פעם על ראשה של מלכה

בתמונה זו נראים הוד־מעלתה המלכה **אליזבת** השנייה ובעלה, הוד מעלתו הנסיך **פיליפ**, כשהם סוקרים מישמר של כבוד, המקבל את פניהם בשעת רידתם מן הספינה המלכותית בריטניה אל חוף סן־דייגו שבקליפורניה, ארצות־הברית.

עשרת אלפים איש באו לקבל את פני המלכה, שהגיעה לסן־דייגו אחרי ביקורים ממלכתיים באיים האנטיליים ובמכסיקו. מבט אחד באופנת־החוף שהדגימה המלכה, יכול להסביר מדוע לא זכתה מעולם להיחשב לאחת מעשרת הנשים האלגנטיות ביותר בעולם — וכל הסיכויים גם שלא תיבחר. להיפך, במישאלים שערכו עיתונים בארצות־הברית ובצרפת — להוציא את בריטניה שאינה אובייק־טיבית — נימנתה המלכה עם אחת מעשר הנשים הלבושות בטעם הגרוע ביותר בעולם. מה לבשה המלכה כשירדה מכלי־השיט המלכותי? חליפת פלאנל אפורה ומקושקשת, תפורה באורח מיושן לחלוטין, ומתחתה חולצת־משי. אבל מה שהיכה את האמריקאים בהלם מוחלט היה הכובע המוזר שחבשה לראשה, בחושבה כנראה שתפגין בעזרתו העזה ספורטיבית. היא חבשה קאסקט, מבד החליפה, שגיזרתו אופיינית למוכרי הפיצות בלונדון.

אין פלא איפוא שעל כובעיה של המלכה האנגלית נכתבו כבר סקרים לרוב ונעשו גם ניתוחים השוו־אתיים בין כובעיה וכובעיה של המלכה **מרי**, אם המלכה, הנסיכה **דיאנה**, כלת המלכה, הנסיכה **מארגרט**, אחות המלכה, הדוכסית **מארי־כריס־טין** מקנט, דודנית המלכה. שלא לדבר על כובעיה של **אודרי הפבורן**, השחקנית הבריטית חביבתה של המלכה.

אפילו בחתונתו של הנסיך **צ'ארלס** הודו כולם שהמלכה־האם מרי נראתה צעירה והדורה יותר מבתה, בגלל הצבע הוורוד והפלומה השובבה שהיתה לכובעה. שעה שהמלכה אליזבט לבשה כובע חסר־צורה, נפוח ומקושט יתר על המידה, שבולט בו צבע אורא׳נג׳.

הנסיכה פאראנהז: האף הולך אחרי הכסף

מאז עברה **פאראנהז פהלאווי**, בתו הבוגרת של השאה, ממצריים לארצות־הברית, עבר עליה שינוי רציני. בעיקבות אמה, **פארה דיבה**, החליטה גם היא שאפה עומד בעוכריה מבחינה אסתטית, וטרם יצאה לוורמונט ללמוד שם באוניברסיטה, גייסה לעזרתה מנתח פלסטי מפורסם, **איבו מיטאנגי**, שיערוך את השיפוץ. לזכותו ייאמר, על פי תמונה זו, כי הוא עשה נפלאות.

האף המשופץ לא רק הגביר את ביטחונה העצמי של פאראנהז, שהיתה תמיד ביישנית ומסוגרת, כי אם גם משך אליה את המחזרים יקרי־הערך. בתמונה אחד המחזרים המיליארדר **ויליאם קונובר**.

אנשים בעולם

וילהלמנייה פרנאנדז: ויאולטה מסוג אחר

לפני כשנה נערכה בפאריס הצגת הבכורה של הסרט דיווה, ולבד מביקורות קולנועיות פושרות, איש לא שם אליו לב. אחרי שכבר כמעט נואשו ממנו, החליטו לנסות שוב והוציאו את הסרט מחדש — וזכו בארבעה פרסי סזאר (האוסקר הצרפתי). אחד הפרסים הוענק לקול הטוב ביותר, קולה של האלוהית גיבורת הסרט — בחיים קולה של זמרת־אופרה שהוכיחה שוב שבעלת סופראן מעולה אינה חייבת להיות שמנה, מבוגרת וענקית. להיפך: לא תהיה זאת טעות להגדיר את אחת התכונות המייצגות את **וילהלמנייה פרנאנדז** כיופי בולט ומדהים.

היום, כשהסרט עומד להגיע לישראל (ראה: מדור קולנוע, עמוד 64), מופיעה וילהלמנייה בהצ־לחה אדירה בתפקיד ויאולטה באופרה לה טראווייטה של ורדי. המיקרה מעניין במיוחד, כי באותה שעה עצמה מוצגת גם הגירסה הקולנועית של לה טראווייטה, סרט רב פאר שביים הבימאי האיטלקי **פראנקו** („רומיאו ויוליה") **זפירלי**. גם בגירסה המוסרטת ליצירתו של אלכסנדר דיומא, הנקראת במקורה הספרותי הגברת עם הקאמליות, מופיעים שני זמרי־אופרה נפלאים שנראים טוב מאוד — **תרזה ברגאנצה** ו**פלאסידו דומינגו**. לשניהם יופי חיצוני בולט, המתקבל יפה על מסך־הקולנוע. מול ויאולטה הקולנועית שרה באולם השייך לאופרה קומיק בפאריס הזמרת וילהמנייה פרנאנדז, שיופיה הרב וקולה המדהים יכולים בהחלט להצדיק את כל הדמעות שנשפכו בעבר על ויאולטה ואלרי, הגיבורה הטראגית של דיומא וורדי. וילהלמינה למדה מוסיקה בפילדלפיה, שם נולדה, והשיגה את פירסומה באירופה בתפקידים מהוללים באופרות דוגמת לה בוהם, דון ג'יובאני, כרמן, נישואי פיגארו ולאחרונה גם באאידה.

אין פלא שהביקוש לאוטוגראפים גדל בזמן האחרון, והזמרת עושה זאת ברצון — בעיקר כשהמדובר בסטודנטים נחמדים.

קאתרין דנב: המלכה האפריקאית

על **קאתרין דנב** אומרים שהיא יפהפיה מאין כמותה, ושקרירה ממנה אין. לא כך חושבים בימאים גדולים דוגמת בוניואל או טריפו, שהפקידו בידיה תפקידים בעלי עומק דרמאתי. ולא כך בוודאי, סבור, הבימאי **פיליפ דה־ברוקה**, ידידה של קאתרין מזה עשרים שנה, שכתב במיוחד למענה תסריט בשם האפריקאי. היא מופיעה בסרט לצד השחקן המעולה **פיליפ נוארה**, וכמו כל זוג אוהבים הם רבים, נפרדים וממשיכים לאהוב. דה־ברוקה, אחד הבימאים הססגוניים ביותר בצרפת, מגדיר את קאתרין כמייצגת עבורו את האשה בת־ימינו. אותה אמזונה שאותה רואים בטלוויזיה, במישרדי הממשלה ובכל עמדות המפתח.

סופי מארסו: פורנוגרפיה לא תמיד

עניין של ג'יאוגרפיה

צאו וראו מה עושה להיט כשר למהדרין לילדה קטנה בשם **סופי מארסו**. קודם כל, מה שנקרא בישראל שיגעון של מסיבה ובצרפתית המדוברת במולדתה של הכוכבת נקרא לה בום, הפך אותה ל„סופי לה בום". אחרי כן באה המסיבה השנייה שלה, ועשתה אותה לכוכבת המבטיחה ביותר בצרפת — מהדורה צעירה וחדשה של שאנטל גוייה, גיבורת תוכניות הטלוויזיה לילדים. למה דווקא שאנטל גוייה? כי סופי התמודדה היא ילדה מבית טוב, שאינה עוברת את גבולות הטעם הטוב. ובתור נציגה של הדור הצעיר והמחונך הוקם לכבודה מועדון מעריצים גם ביפאן. כדי להכירם מקרוב נסעה סופי לקיטו, והתוצאה ניראת בתמונה למעלה.

מצלמת אגפא ספורט בנרתיק הפלסטיק
הקשיח והנוח לנשיאה,
הגיעה לישראל!
AGFAsport
מצלמה עם מנוע
במיוחד לנופש וטיולים!
באגפא ספורט מותקן מנוע אשר מבצע עבורך באופן
אוטומטי את העברת הסרט אחרי כל "קליק"!
כך תהיה בטוח שתוכל לצלם במהירות ברגעים בהם אין זמן
לחשוב פעמיים... קליק, וזהו!
AGFAsport
COLOR APOTAR
הסנסור של מצלמת אגפא ספורט
פעולת הסנסור המהירה מונעת טישטוש התמונות
ומבטיחה איכות בפיתוח.
AGFAsport
המבזק (פלאש) של מצלמת אגפא-ספורט
המבזק בנוי בגוף המצלמה וניתן להפרידו ממנה.
AGFAsport
קשר בגאל&שותי
חינם! 3 סירטי אגפא 100 בקנותך מצלמת אגפא-ספורט.
עם אגפא זה מצליח
Agfa

הו, הימים הטובים של 1983...
Lady Bagir Van Dyke
להשיג ברשת חנויות פולגת ובחנויות המובחרות.

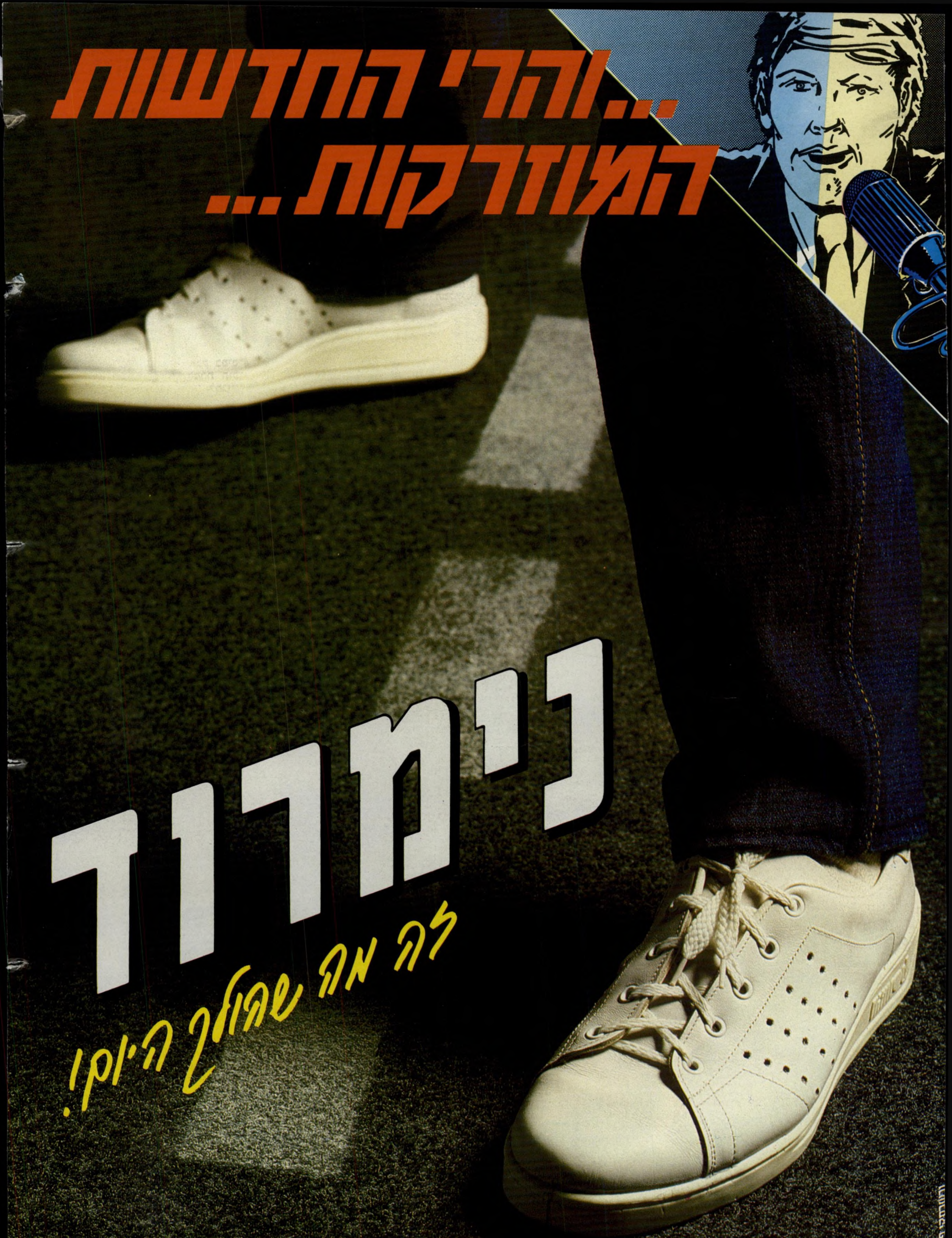

נא להכיר: נעלי הספורט החדשות של נמרוד עם הסוליה המוזרקת.
זה מה שהולך היום, נעליים קלות וספורטיביות שהולכות עם כל דבר.
להשיג בחנויות הנעליים המובחרות, חנויות הספורט וכמובן בנמרוד.

שידור

צל"ש

צנזורה חדשה

● למגיש המישדר ערב חדש, **רפי רשף**, על רמת השאלות האינטליגנטית שהציג ליהודה („ג'אד") **נאמן**, שקטעים מסירטו החדש נפסלו בידי הצנזורה, ולצנזור למחזות ולסרטים, העיתונאי (לשעבר) **יהושע** („יוססוס") **יוסטמן**. רשף איפשר לנאמן לטעון את טענותיו, ולבקר את ההחלטה הפוליטית של הצנזורה. במהלך השיחה לא עצר רשף את נאמן, שאמר דברים בוטים על החלטת הצנזור.

מאחרי הקלעים

„כותרת לילה"

מזה כמה חודשים מתנהל מאבק במיסדרונות בניין הטלוויזיה על המרת תוכנית חדשות־הלילה, כימעט חצות למגזין־חדשות חדש ויוצא־דופן, בעריכתו של **דן רביב**, ששב באחרונה מתפקידו כשליח הטלוויזיה בארצות־הברית.

אלא שוועדי־העובדים של בניין הטלוויזיה, ששכחו מזמן את תפקידם, להעניק תיקשורת ומישדרים לאזרחים המממנים את משכורותיהם מאגרות־הטלוויזיה, החליטו להכריז מילחמת־חורמה בתוכנית החדשה, שנועדה לרענן את דיווחי החדשות בטלוויזיה.

ועדי הכתבים והעובדים של הטלוויזיה נדבקו בחיידק אי־התיקשורת של מנהל התחנה, ודואגים אך ורק לדבר אחד: לתנאים הסוציאליים והמעמדיים של מקום־עבודתם. העובדים הצליחו להקפיא את

מתי נח חיים יבין?

רב־מגיש יבין
אדם לכל תיקשורת

אין ספק ש**חיים יבין** הוא הפעלתן שבין אנשי התיקשורת בישראל. בימים אלה הוא מתמקד בעיסוקים רבים.

הוא משמש ככתב הפרלמנטרי של הטלוויזיה, מגיש מהדורות מבט, ועומד בקרוב להתחיל בעריכת ובהגשת במבט שני המשופר. הוא גם עוסק בכתיבת ספר על מחלקת־החדשות של הטלוויזיה, בסיועה של התחקירנית **שולמית טאוב**.

השאלה ששואלים עובדי חטיבת החדשות של הטלוויזיה: מתי נח חיים יבין?

עובדי החטיבה יודעים גם שיבין מפיק בימים אלה, במיסגרת פרטית, סרט על מוסיאון ישראל.

בעיניהם של מנהלי חטיבת־החדשות היה בשידור טקס זה, שנועד לרומם ולפאר את מילחמת הלבנון, משום „ערך חדשותי."

שבוע קודם לכן לא מצאו מנהלי חטיבת החדשות „ערך חדשותי" כלשהו, בדיווח מהלך בחירת נשיא־המדינה בבניין הכנסת.

פופוליזם במסך

ידיעה קטנה בבוליטין המשוכפל, שמפיצה דוברת רשות־השידור אחרי ישיבות הוועד־המנהל של הרשות, גילתה בשבוע שעבר פרט מעניין על מדיניות־השידורים

יום־העצמאות הלחוץ

כאשר התברר לעיבדי הטלוויזיה לוח מישדרי יום־העצמאות, כפי שאושר בידי מנהל הטלוויזיה **טוביה סער**, לא היו עובדי הטלוויזיה מוכנים לשאת את הבושה שרוב מישדרי יום־העצמאות יהיו 'מישדרים חוזרים' או 'שידורים קנויים'.

הרחש שהחל במיסדרונות הטלוויזיה הגיע עד מהרה לחדרו של טוביה סער, שברגע האחרון החליט על עריכת שינויים בלוח־המישדרים, בניסיון להצילו.

אך דלילות שידורי יום־העצמאות בטלוויזיה, לא היתה ניתנת לתיקון.

„אוסקר" בטלוויזיה

פרק נוסף בתהליך הידרדרות הטלוויזיה הישראלית היה בשבוע שעבר, כאשר בלילה, שבו נערך בהוליבוד טקס הענקת פרסי אוסקר לכוכבי־הקולנוע, שידרה הטלוויזיה הישראלית סרט תיעודי על צילומו והכנתו של הסרט גאנדי, שרוב פרסי האוסקר נפלו לחיקו.

בעוד שיותר מ־400 מיליון צופי טלוויזיה ברחבי תבל צפו במהלך הטקס באמצעות מסכי הטלוויזיה שלהם, שהביאו בשידור חי את ההתרחשות הקולנועית מס' 1, לא זכו צופי הטלוויזיה הישראלית לצפות באותו טקס גם למחרת בערב, ונאלצו להסתפק בסרט תיעודי־פירסומי, על הכנתו של הסרט הזוכה באוסקר.

פרק זה הוא עוד שורה במדיניות הזילזול של הנהלת הטלוויזיה הישראלית בקהל צופיה, המתבססת על ההנחה שצופי הטלוויזיה בישראל יצפו בכל שיוגש להם.

נדמה כי יחידה זו הפכה למפיקת סרטים בהתאם לעמדותיו של הרמטכ"ל היוצא, רפאל („רפול") איתן.

אחד הסרטים האלה מבהיר את הצורך בישוב השטחים הכבושים (בעיקר הגדה המערבית). זהו סרט־תעמולתי מובהק, שהוקרן באחרונה בכמה מיחידות צה"ל.

באחד המקומות האלה, בבסיס של חיל־האוויר, עורר סרט זה מחאה בפי הטייסים ואנשי החיל שצפו בו.

בידי פיקודו של איתן הפכה יחידה זו ליחידת תעמולה צבאית במעגל־סגור.

פסקול

התחליף הצרפתי

בישיבת הוועד־המנהל בשבוע שעבר אמר נציג המערך **ישראל פלג**: „ישראל היא המדינה היחידה בעולם שענף הקולנוע מעודד בה את הטלוויזיה..." זה לא מנע בעד פלג מלהשתתף בהצעה לשיפור רמת סירטי הקולנוע המוקרנים בטלוויזיה הישראלית ●● באחרונה חדל הרחוב הישראלי לצפות בסרטים המצריים, המוקרנים מדי יום שישי בטלוויזיה הישראלית. הסיבה: באותו הזמן, מקרינה הטלוויזיה הירדנית סרט־פעולה צרפתי, המכונה בפי עובדי הטלוויזיה הערבית בישראל בכינוי „התחליף הצרפתי" ●● כתב הטלוויזיה בגליל **מוטי עדן**, המחליף באחרונה את **עמוס כרמלי**, תוך שהוא מפעיל כמינהגו את הדיווח מהגליל מעמדת חיפה ברמוט־קונטרול (בקרה מרחוק), זכה באחרונה בחטיבת החדשות לכינוי „מוטי גן־עדן" ●● המנהלת: לשעבר של מחלקת התיכניות **אסתר סופר**, ששבה באחרונה מיצוג רשות־השידור בתצוגת סרטים באדינבורו שבסקוטלנד, עומדת להיכנס בימים אלה במישנה מרץ להפקת מגזין כולבו על בעיות שונות וכלליות של החברה הישראלית.

מגיש רפי רשף (משמאל) עם אחיו *
אילו שאלות?

התוכניות של כותרת לילה, ולהפוך אותן לעוד כותרת בלתי־מכובדת במאבקם הבלתי־מקצועי, שמזמן חרג מגבולות הטעם הטוב והאתיקה העיתונאית.

מצער מאוד בפרשה זו, שמנכ"ל הרשות, **יוסף לפיד**, המנהל את הטלוויזיה ביד רמה (למרות שמתחתיו משמש **טוביה סער**) מוותר בשלב זה לוועדי־העובדים, ונותן להם להכתיב לו את מה שישודר ומה שלא ישודר.

שיקולי דיווח

לחטיבת־החדשות של הטלוויזיה יש, כנראה, באחרונה מדד של כדאיות לגבי השאלה: מה לשדר ומה לא לשדר? ודומה כי מדד זה עבר את גבולות הטעם הטוב וחובת הדיווח.

מעט מאוד פעמים חודרת הטלוויזיה הכללית למישדרי הבוקר, המצויים בידי הטלוויזיה הלימודית. לרוב מדובר בנושאים לאומיים בעלי חשיבות רבה.

בשבוע שעבר, חרגה הטלוויזיה הכללית משעות־השידור המקובלות שלה ושידרה בשידור חי ומיוחד את טקס הענקת העיטורים במישכן נשיאי ישראל, בשעות לפני הצהריים.

הפופוליסטית, המנחה באחרונה את קברניטי רשות־השידור (מנהל טלוויזיה, מנכ"ל והוועד־המנהל). מדיניות זו באה להרדיד את מיפלס השידורים, ולהתאימו למיפלס הנמוך ביותר של צופי הטלוויזיה.

הידיעה: „הוועד המנהל, על פי הצעת מיכה ינון וד"ר ישראל פלג, ובתמיכת כל חבריו, הטיל על ועדה מיוחדת (שיטרית, אלמוג, אדמון ונחמן רון) לבדוק את האפשרות להגדיל את התקציב לרכישת סרטים ב־25%, כדי לשפר את רמת הסרטים הקנויים ואיכותם. הוועדה תביא המלצות על חשבון אילו סעיפים בתקציב תתבצע ההגדלה, ותדווח על כך לוועד המנהל עד סוף חודש מאי שנה זו."

אין ספק כי הגדלה תקציבית זו תיעשה על חשבון השידורים המקוריים (שבלוא הכי הצטמצמו במהלך הקדנציה הנוכחית של הוועד־המנהל לכדי מינימום) והפקות־בית של הטלוויזיה.

התוצאה: מסך הטלוויזיה יהיה בעתיד הקרוב לבית־קולנוע, תוך שהוא זונח את המטרות הכתובות בחוק רשות־השידור, שחברי הוועד המנהל נועדו למלא אותו, ולהשגיח על קיומו.

---

* דובר שלום עכשיו, צלי רשף.

עורך־מגיש רביב (עם יצחק ליבני)
היכן הלפיד?

תעמולה במעגל סגור

יחידת דובר־צה"ל הפכה באחרונה למפיק־סרטים עצמאי, המפיק סרטים שונים לשימוש יחידות צה"ל השונות.

תוכניות מועדפות בטלוויזיה הישראלית

יום רביעי

20. 4

● **סידרה קומית: רודה** (8.03 — שידור בצבע. מדבר אנגלית). הפרק מחפשים את מרטין ממשיך בתיאור הרפתקותיה של גרושה ניו־יורקית.

● **סרט טלוויזיה: מאחורי הקלעים באפ־בי־איי** (10.05 — שידור בצבע. מדבר אנגלית). סרט מתח על יחידה מיוחדת של המישטרה הפדרלית האמריקאית, החוקרת פרשת־שחיתות באיגוד הסווארים של ניו־יורק. הפרשה קשורה בהברחת סמים ו־בפשע מאורגן. בתפקידים הראשיים מופיעים השחקנים: מיי קונורס, טוני דל ביאנקו, סטיב קייטס ופול סרבינו. הסרט הוקרן לפני חודשיים בטלוויזיה הירדנית.

טורט: עיר ושמה אליס
סדרה חדשה: יום חמישי, שעה 10.00

יום חמישי

21. 4

● **בידור: לקט שירי תחרות האירוויזיון 1983, חלק שני** (9.30 — שידור בצבע. מדבר ומזמר בכמה לשונות). בין השירים שיושמעו — שיריהם של הזמרים והלהקות המייצגים את: הולנד, יגוסלוויה, קפריסין, גרמניה, דנמרק, ישראל, פורטוגל, אוסטריה, בלגיה ולוכסמבורג.

● **סידרה חדשה: עיר ושמה אליס** (10.00 — שידור בצבע. מדבר אנגלית). סידרת טלוויזיה דרמאתית בת שישה פרקים, המבוססת על ספר ועל סרט שזכה בעבר בהצלחה רבה (בכיכובה של וירג'יניה מק־קנה). זה סיפור־אהבה על רקע הפלישה היפאנית למלאיה בימי מילחמת העולם השנייה, העוסק בקורותיה של ג'ין פג'ט. הסידרה חושפת את זוועות המילחמה שלתוכן נקלעו תושבי המושבה הבריטית, שנכבשה בידי היפאנים.

● **סידרה קומית: שלושה בדירה אחת** (10.50 — שידור בצבע. מדבר אנגלית). הפרק כללי המישחק.

יום שישי

22. 4

● **מחול: דייזי פיט** (9.15 — שידור בצבע. מוסיקה). תוכנית שזכתה בפרס ורד הזהב. התוכנית משלבת רעיונות חדשים בתחום הריקוד. את הריקודים מבצעים גדולי הרקדנים באנגליה, בסיגנונות שונים.

● **סרט קולנוע: גלוריה** (9.55 — שידור בצבע. מדבר אנגלית). סיפורה של דוגמנית יפהפיה, המתאהבת בנער־שעשועים עשיר ונשוי. כאשר הקשר ביניהם הופך להיות מכביד מדי לדידה, היא מנסה לעבור לעיר אחרת כדי לבנות מחדש את חייה. אז באה התמוטטות דרמאתית, הפוגעת בשניהם. סרט זה מבוסס על רומן מפרי עטו של הסופר ג'ון או'הרה, שהופק ב־1960. זה הסרט הראשון שבו כיכבה אליזבט טיילור לאחר החלמתה ממחלה קשה, והיא זכתה בפרס אוסקר על הופעתה בסרט זה. את התפקידים האחרים בסרט מגלמים בעלה לשעבר של טיילור, אדי פישר, והשחקן היהודי הבריטי המנוח לורנס הארווי.

שבת

23. 4

● **בידור: תחרות הזמר ה־28 של האירוויזיון — בשידור־ישיר ממינכן** (9.00 — שידור בצבע. מדבר בלשונות אירופה).

טיילור והארווי: גלוריה
יום שישי, שעה 9.55

● **בידור: ויין ושוסטר** (11.00) — שידור בצבע. מדבר אנגלית). בפרק רצח בסטארדפורד עוד אירוע היסטורי בראי הקומדיה.

יום ראשון

24. 4

● **ספורט: מבט־ספורט מוגדל** (8.03 — שידור בצבע. מדבר עברית). סיקור מישחקי הליגה הישראלית בכדורגל, שנדחו בשל האירוויזיון.

● **סידרה: דאלאס** (9.30 — שידור בצבע, מדבר אנגלית). הפרק מילחמה בסאותפורק.

● **תעודה: כתם לבן** (10.20 — שידור בצבע. מדבר אנגלית). סרט שהופק בידי איליה סידיס. זהו סרט פרידה אישי מסיני, שאותו הפיק תושב זר, שישב שנים באיזור זה.

יום שני

25. 4

● **בידור: עוד להיט** (8.03 — שידור בצבע. מזמר אנגלית). תוכנית בידור לפיזמונים לועזיים.

● **סידרה מקורית: קרובים־קרובים** (8.30 — שידור בצבע. מדבר עברית). פרק נוסף בסידרה המישפחתית של הטלוויזיה הלימודית.

● **מותחן: קאז** (9.30 שידור בצבע. מדבר אנגלית). הפרק אחות לצרה.

יום שלישי

26. 4

● **צרכנות: כולבוטק** (8.30 — שחור־לבן. מדבר עברית). תוכנית הצרכנות של הטלוויזיה הישראלית.

● **בידור: טקס חלוקת פרסי אוסקר** (9.30 — שידור בצבע. מדבר אנגלית). המישדר שנראה שבוע קודם לכן על־ידי יותר מ־400 מיליון צופים ברחבי תבל, מגיע אל מסכי הטלוויזיה.

● **סידרה: לא ייאמן כי יסופר** (11.00 — שידור בצבע. מדבר אנגלית).

תוכניות מומלצות בטלוויזיה הירדנית

יום רביעי 20. 4

● **קומדיה: למורים בלבד** (8.30 — ערוץ 6 — שידור בצבע, 25 דקות, מדבר אנגלית). סידרה קומית חדשה, המטפלת הפעם במורי בתי־ספר תיכוניים ותלמידיהם. העלילה מתרחשת בבית־ספר תיכון עיוני באנגליה. בתפקידים הראשיים: לין רדגרייב, נורמן פל, אדם ארקין וריצ'ארד קרון.

● **סידרה היסטורית: מילחמת־האזרחים בספרד** (9.10 — ערוץ 6 — שידור בצבע ושחור־לבן, 50 דקות, מדבר אנגלית וספרדית). סידרה היסטורית־דוקומנטרית, המשחזרת את מהלכי מילחמת־האזרחים בספרד בשנים 1936־1939, מתוך פרספקטיבה היסטורית ותוך שימוש בקיטעי סרטים, בשילוב ראיונות עם אישים שנטלו חלק במילחמה זו.

יום חמישי 21. 4

● **סידרה עלילתית: החברה** (9.10 — ערוץ 6 — שידור בצבע, 50 דקות, מדבר אנגלית). סידרה חדשה ברוח הגל הפמיניסטי. במרכזה אשה יפה צעירה ודינמית, אם לשני ילדים, שהחליטה לתפוס את מקומו של בעלה — שנפטר מהתקף־לב — בראש דירקטריון של חברת־ענק. כל זה למורת רוחם של חברי ההנהלה המבוגרים והשמרנים.

יום שישי 22. 4

● **לילדים: לאסי** (2.15 — שני העירוצים — שידור בצבע, 25 דקות, מדבר אנגלית). פרקים חדשים בסידרת הילדים המפורסמת ביותר על הכלבה לאסי, הממשיכה לשעשע ולהקסים את צופי הטלוויזיה בכל העולם.

● **סידרת מתח: הוואי חמש־אפס** (4.50 — ערוץ 3 — שידור בצבע, 50 דקות, מדבר אנגלית). סידרת־מתח בכיכובו של ג'ק לורד, כראש יחידת חמש־אפס בהוואי — הפותר תעלומות רצח ושוד בעזרת צוות נאמן.

● **סידרה עלילתית: פלקון קרסט** (10.15 — ערוץ 6 — שידור בצבע, 50 דקות, מדבר אנגלית). ג'ין ויימן, אשתו לשעבר של הנשיא רגן, מככבת בסידרה זו, שעלילתה מתרחשת בעיירה אמריקאית קטנה בקליפורניה, המפורסמת ביינותיה. מזימות ותככים בין בני־מישפחה מורחבת, הנשלטת בידי אשה.

יום שבת 23. 4

● **ספורט: עולם הספורט המוזר** (6.55 — ערוץ 3 — שידור בצבע, 25 דקות, מדבר אנגלית). סידרה מרתקת המציגה ענפי־ספורט נדירים, מוזרים ומסוכנים. אין צורך בידיעת שפות כדי להנות מסידרה זו.

● **בידור: תוכנית־בידור של מוצ"ש** (9.30 — ערוץ 6 — שידור בצבע, 30 דקות, מזמר בשפות אירופיות שונות). תוכנית־הבידור המרכזית של הערוץ הלועזי בירדן. זמרים, רקדנים ואמנים אחרים מן השורה הראשונה בהופעה מרשימה.

יום ראשון 24. 4

● **סידרה משעשעת: לא יאמן** (6.15 — ערוץ 3 — שידור בצבע, 50 דקות, מדבר אנגלית). תוכנית המצולמת לפני קהל באולפן טלוויזיה. להטוטים עוצרי־נשימה, מעשים מוזרים ותופעות מדהימות כגון: פיל במשקל 3 טון מהלך על מישטח מעץ, שמתחתו שוכב איש יוגה, היוצא בריא ושלם. שחקן כדורגל קטוע רגל; אדם שעורו אינו ניזוק מחומצה גפריתית. התוכנית מוגשת על־ידי ג'ון דייווידסון, פרנק דרקדנטון וקתי־לי קרוסבי.

יום שני 25. 4

● **סידרה לילדים: בית קטן בערבה** (6.35 — ערוץ 3 — שידור בצבע. 50 דקות, מדבר אנגלית). פרקים חדשים יותר בסידרה שהתחבבה על בני־נוער רבים. עם מייקל לנדון, קרין גרסל, ג'ונתן גילברט וקתרין מק־גרגור.

● **ריגול: אנשי סמיילי** (9.10 — ערוץ 6 — שידור בצבע, 50 דקות, מדבר אנגלית). סידרה מרתקת אודות רשת ריגול רוסית בצרפת.

יום שלישי 26. 4

● **סידרה עלילתית: דאלאס** (10.15 — ערוץ 6 — שידור בצבע, 50 דקות, מדבר אנגלית). ג'יי־אר מוכן להשתמש בכל אמצעי כדי להשיג עוצמה ושליטה. הוא מבקש מגרושתו בעבר וחברתו בהווה, סו־אלן, „להיות נחמדה" כלפי בעל בית־זיקוק רודף־נשים, כדי לזכות בעיסקת קניית בית־זיקוק.

קנה דירה אצל אברהם גינדי ותקבל

דונם אדמה חינם!

מבצע חד פעמי

לבעלי החלטה מהירה בלבד!

15 רוכשי הדירות הראשונים החל מיום 15.4.83, יזכו ללא הגרלה בשני הפרסים הבאים:

1. מגרש לוילה בשטח של דונם אחד באחד הישובים היפים ביותר שיוקמו ביהודה ושומרון — דקות ספורות מהקו הירוק.
2. 2 דירות נופש לכל החיים, לבילוי שבוע באילת ושבוע בטבריה. כדאי למהר!

מגרש לוילה או 2 דירות נופש!

15 רוכשי הדירות הבאים אחריהם יזכו באחד משני הפרסים הבאים:

1. מגרש לוילה בשטח של דונם אחד באחד הישובים היפים ביותר שיוקמו ביהודה ושומרון — דקות ספורות מהקו הירוק.
2. 2 דירות נופש לכל החיים לבילוי שבוע באילת ושבוע בטבריה.

ההגרלה תערך במעמד חתימת זכרון הדברים ע״י איש המכירות ובנוכחות הרוכשים.

במבצע נכללות כל דירות החברה (על פי מחירון מרץ 1983):

בנתניה ★ בפתח-תקוה ★ בראשון-לציון ★ בבני-ברק ★ ברמת-השרון ★ בתל-אביב

דירה ללא מזומנים

אברהם גינדי יאפשר לך לקבל הלואה עד $50,000 שתוחזר בתקופה של עד 12 שנים. היתרה תשולם על ידך עד הכניסה לדירה.

TRADE IN

אברהם גינדי יקבל את דירתך הנוכחית במחיר גבוה ויאפשר לך לגור בה עד שתקבל את דירתך החדשה.

שיא הפאר

כל דירות החברה כוללות שכלולים כמיטב מסורת הבניה של אברהם גינדי. המבצע הנ״ל כפוף לתקנון שבמשרדי ההנהלה.

אברהם גינדי

תל־אביב — ככר המדינה ה׳ באייר 10
פתח־תקוה — חיים עוזר 28
רמת־השרון — סוקולוב 84
ראשון־לציון — הרצל 62
נתניה — הרצל 18

1983

העסק הנבחר 1983

הקניה הטובה ביותר 1983

העסק התיירותי המובחר

אברהם גינדי בונה דירות שאנשים אוהבים

גיהינום פרטי

ראלף קליין, מאמן נבחרת הכדורסל הלאומית שטרם קם לו מתחרה בארץ, עזב ביום השישי עם משפחתו את הארץ ועבר לאמן קבוצת־כדורסל גרמנית. איני מקנאה בו, היות ובתקופה האחרונה הוא עבר גיהינום פרטי. כימעט כל יום הוצפתי במיכתבים אנונימיים על סקופ השנה.

הרמתי טלפון קטן לראלף, לאחל לו נסיעה טובה, ובאותה הזדמנות בירררתי את פשר העניין. הגיב ראלף: „בשלושת השבועות האחרונים קיבלנו, אשתי ואני, עשרות מיכתבים וטלפונים אנונימיים, שהפכו את חיינו לבלתי־נסבלים. זה נגע לפרשה עם נערה, שהסתיימה לפני זמן קצר.”

כשהעליתי את ההשערה שהבחורה עצמה יזמה את מישלוח המיכתבים, מחמת תיסכולה האישי על הרומן שהגיע לקיצו, ענה ראלף בתקיפות: „לא! זאת לא היא! אני בטוח!”

איש המתנות

ביום הרביעי יחגוג הספורטאי **גיל לנדאו** את ברית־המילה של בנו.

גיל ידוע כמשוגע למתנות. ואיזה מתנות!

כשחלה חבר שלו, הלך הבחור וקנה לו מכוניות, דובונים, ואפילו הליקופטר קטן. מה חשוב המחיר? זה עלה רק 3500 שקל.

הוא לקחת את המתנות, בא ופשוט זרק לו אותן על המיטה. האחיות בבית־החולים סיפרו, שהן ראו אנשים מביאים שוקולד, פרחים — אבל כאלה צעצועים?

מעניין אם חבריו יזכרו את רוחב ליבו, כשיבואו להשתתף בשימחת ברית־המילה. מה הם יביאו?

גיל לנדאו
תמיד מפתיע

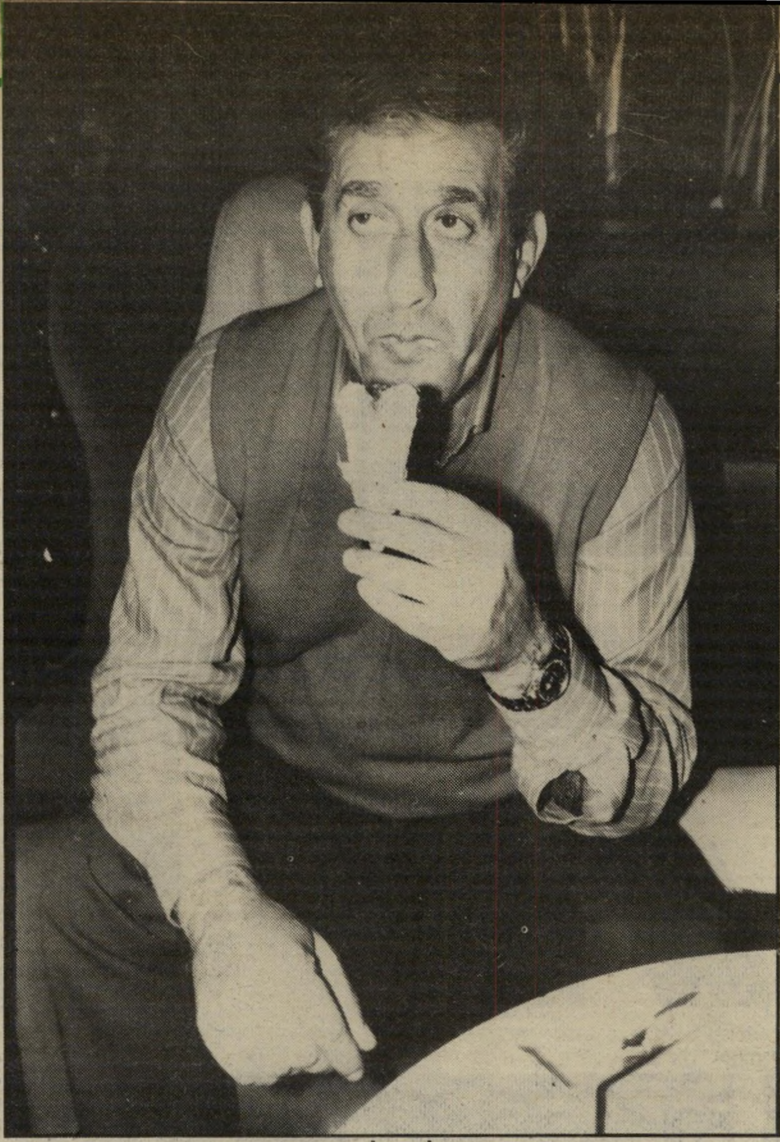

ראלף קליין
בחור בצרות

נשמה של ילדה

הם הפתיעו את כולם בהזמנה לחתונה שלהם — הזמרת **נורית גלרון** בת ה־33 ו**רפי רשף** בן ה־27 ינשאו אחרי ל״ג בעומר, ב־5 במאי.

אף אחד לא האמין שזה יותר מסתם עוד רומן, משום שרפי צעיר מנורית בכמה שנים טובות, ונודע בעיר כבחור רומנטי ומחוזר מאוד. הוא גם הכוכב התורן של הטלוויזיה הלימודית, שמחליף את **דן מרגלית** בתוכנית ערב חדש.

נורית, שהיא טיפוס סגור ועצמאי מאוד, שלא כעמיתיה למיקצוע, לא נקלטה בבורמה הישראלית. היא התחילה לשיר בגיל מבוגרת יחסית, כשאמה, שהיתה זמרת בת־קופת מלחמת־העצמאות, נפטרה. רק אז זכינו לשמוע את קולה של נורית, והתברר שהוא נהדר.

ידוע שנורית היא טיפוס של ילדה־אשה, ורפי, מסתבר, הוא אומנם צעיר, אך בוגר בנפשו ויודע מה הוא רוצה.

נורית גלרון
חופה אחרי ל״ג בעומר

דירה ב־9 מיליון דולר

איזה מזל זה שבניו־יורק בונים כל הזמן בנייני־פאר יותר ויותר יקרים. מדי פעם מגיעה עוד שמועה על ישראלית הגרה בבית היקר ביותר בעיר — והרי לא ייתכן שכולן יגורו באותו הבניין.

זה קרה שוב. לפני שבוע, בארוחה מפוארת שנערכה ל־50 מוזמנים במיסעדה דן בתל־אביב, סיפרה **שרה (בינשטוק) טל** לחברותיה, על שתי הדירות שבונה בניו־יורק בעלה הטרי. מחיר כל דירה: ארבעה וחצי מיליון דולר.

שרה, שהופיעה בשימלה לבנה ולא היתה עדויה דווקא ביהלומים מפוצצים, הזמינה לארוחת־הערב את חברותיה וחבריה מהארץ. השתתפו בה **שרה סלע** ובעלה **מיכאל**, שהוא נשיא מכון וייצמן. באה גם **מלכה רוזנשטיין**, שלפני שנים התחרתה עם המארחת על התואר מלכת־יופי, ולבשה חליפת קטיפה שחורה. **אסתר רובין** באה לארוחה בשימלה שהבליטה את עיניה הכחולות. ומתכננת האופנה **רחל ברזין** לבשה חליפת סאטן בצבע שחור. גם השגריר־לשעבר **קידר** ואשתו **רות** השתתפו בארוחת־הערב האינטימית.

אפילו הזוג המדובר ביותר, **אילנה רובינא** ו**יצחק קול**, היה בין הסועדים.

שרה טל היתה נשואה לאיל־נפט, ויש לה שני ילדים. בעלה החדש עונה לשם **ביל**, והוא עוסק בהשקעות ובשאר ענייני כסף.

מעניין כיצד ירהטו השניים את הדירה הכפולה, שעלתה 9 מיליון דולר. מה שבטוח הוא, שזה יהיה הכי־הכי. כי זה הרי מה שחשוב באמריקה.

טלי ואשר ידלין: הריון וחזרה לארץ

והרי סקופ: **אשר ידלין** ואשתו **טלי** עומדים לחזור לישראל. ידלין קיבל כאן הצעות עבודה קוסמות, והגעגועים לארץ גם הם עשו את שלהם.

זה כבר מסוכם, הם חוזרים. ואם לא די בזה, הרי עוד סקופ: טלי בהריון, בחודש הרביעי.

שתי אלה הן בהחלט ידיעות מפוצצות, למי שמכיר את הפרשה.

טלי היתה נערה תל־אביבית צנועה, שגדלה בסביבות רחוב הרמן כהן. בבגרותה היתה ידועה כמעריצה של דויד בן־גוריון. במיפלגתו, רפ״י, הכירה את **יאיר** („קויה”) **רובין**, נישאה לו — ממנו יש לה בן.

כשהתחיל הרומן שלה עם אשר ידלין, המבוגר ממנה כמעט ב־20 שנה, כולם נדהמו. מה גם שהוא היה נשוי. היא הופיעה לכל דיון בבית־המישפט, וממש היתה צמודה אליו בכל הזדמנות, עד לשיחרורו.

אחרי שיחרורו הם נישאו ועזבו את ישראל. אשר ניהל בניו־יורק חברה ועשה עסקים — כי ראש לזה, כידוע, יש לו. טלי עבדה שם כעורכת־דין, וכל הזמן חיכתה לרגע המיוחל, שבו תיכנס להריון.

ואכן, חלומה התגשם. הם חוזרים לארץ והיא תלד את ילדם פה.

איזו עקשנות של אשה — כל הכבוד! היא השיגה בדיוק את מה שרצתה.

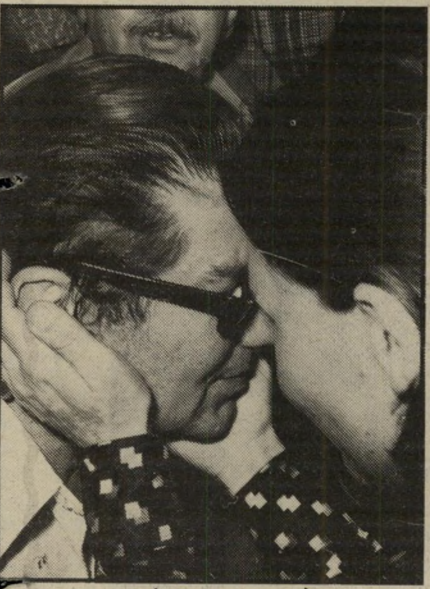

טלי ואהרון ידלין
החלום התגשם

איזו אידיליה

מזמן כבר נאמר שלהתגרש זה לא סוף העולם. השאלה היא איך עושים את זה. יש כמה זוגות שיכולים ללמד את האחרים איך ממשיכים לחיות בצורה אלגנטית גם אחרי הגירושין — לא רק למען הילדים, אלא למען עצמם.

הם נראים באירועים חברתיים, ופשוט קשה להאמין שהם נפרדו או התגרשו.

במסיבת חג הפסח השני, שנערכה בכסית, נראה הצייר **אורי ליפשיץ** יושב עם **עדה** אשתו־לשעבר ואם שלושת ילדיו. קשה היה להאמין שהם חיים בנפרד.

הזמר **בני אמדורסקי** עוד מגדיל לעשות: הוא יוצא עם **מיקי**, גרושתו ואם בנו, למסיבות רבות בעיר. לפעמים הם נראים אפילו ממש מאוהבים — למה לא?

הפירסומאי **דוד ארמון** נראה מדי פעם עם אשתו באירועים חברתיים. היא גם נראית פורחת, אחרי שהיא חוזרת מדי פעם מבילויים במועדוני הים התיכון.

במסיבת יום־ההולדת שנערכה למפיק־במאי **יהודה ברקן**, הוא נראה נהנה מאוד מחברתה של אשתו־לשעבר, **נילי**.

זוג נוסף שמבלה ונראה מדי פעם יושב ביחד הם **רפי שאולי** ו**מנדי**. ממש לא יאמן כמה שהם נראים טוב ביחד.

שולט בכיפה

לפני שנים רבות הדביקו **דן בן־אמוץ** ו**עמוס קינן** ל**דוד קופרמן** את הכינוי היומרני „דודו ראש־העיר,” בטענה שהוא האיש המחזיק את מפתח חיי־הלילה בירושלים. בני־עירו אף מתלוצצים ומספרים כי הוא מכבה את החשמל אחרון בעיר.

המסיבה שנערכה בעת האחרונה בירושלים היתה מסיבת יום־הולדתו של דודו, שמלאו לו 40. כל חוגגי העיר תרמו כסף ו־21 בקבוקי שמפניה — המקבילים ל־21 מטחי־כבוד — כש**שרה** ו**יאן חלפון**, תרמו את ביתם המפואר לאירוע.

שלוש שנים מסתובב דודו עם העיתונאית **נעמי ארליך** בת 30, והכריז כטוב ליבו ביין: „נכנסתי לעידן חדש, וזה כמו להיוולד מחדש — רק עם הרבה יותר שכל. אני עדיין צעיר ולא חושב על חתונה.”

כיום הוא מנהל את אולפן החדשות בטלוויזיה, ועבודת־הביכורים שלו היתה הקדם־אירוויזיון. ידוע, שיש באמתחתו קוריוזים למכביר, כמו הסיפור על חברו העיתונאי **גדעון קוץ**, שחשקה נפשו לקנות דעת באנגליה והפרוטה לא היתה מצויה בכיסו. מה עשו? דודו אירגן מסיבת־חתונה בבית האומנים. הופיעו כ־700 מוזמנים פלוס צ׳קים. חתני השמחה והמוזמנים חיכו לרב, שלא הופיע. בחצות בדיוק התנצל בעל השימחה בשם הרב, וגילה לקרואים שזאת מתיחה.

דודו, השומר בלהט על מעמדו, מספר בזעזוע כיצד הרגיש פעם שהמוניטין שלו עומד לרדת. זה קרה כשהעיתונאי **רוברט רוזנברג** סיפר, שיש מסיבה סודית ברחוב המעיין. נשמע מוזר, אבל דודו התפתה ובחברת שני זוגות יצא ומצא מינזר עתיק ברחוב שומם, והרגיש מרומה. לפתע נשמעה מוסיקה חרישית מכיוון המינזר, ומבעד לפישפש נראו מתהוללים פנקיסטים ונזירות. עורכת המסיבה לא היתה אלא בתו של הרב הראשי של עיר אירופית יפהפיה מיקצועית שביקשה שלא יצלמו אותה, כדי שהסיפור לא יגיע לאוזני מישפחתה.

עד היום טוען דודו, כי רק אז הבין את משמעות המושג סוריאליזם.

דודו ראש העיר עם פנינה רוזנבלום
ממסיבה למסיבה

אחת פחות

משה דיין השאיר אחריו הרבה פצעים פתוחים. די היה להציץ בתצוגת־אופנה אלגנטית שנערכה לאחרונה, ולראות שם את שתי נשותיו הרשמיות, המקפידות שיפריד ביניהן מרחק־מה. הן בוודאי ישמחו לשמוע, שלפחות אחת מהפרשות הרציניות של בעלן עזבה את הארץ.

המדובר הוא בגיבורת הפרשה שכונתה בשעתו, בשנות השבעים, „פרשת פרופיומו הישראלית”: **אלישבע** („אליזבט”) **צ׳יזיס**, שחרחורת שהיתה אז בת 23. למרות הסודיות שאפפה את הפרשה, שנמשכה כשנתיים ושהסתיימה בפיתאומיות, היא היתה ידועה לרבים.

אמה של אלישבע **אלפרידה ברשל**, נתנה יד למעשה בתה ואף ראתה בכך כבוד.

עם סיום הרומן איימו האם ובתה על דיין בהגשת תביעה על הפרת הבטחת־נישואים.

באותה תקופה היה דיין נשוי ל**רות**, והיה ידוע בציבור כמאהבה של **רחל כורם**, שמאוחר יותר הפכה אשתו.

כדי למנוע את אי־הנעימות של הגשת תביעה, שילשל דיין לידי אלישבע סכום נכבד, ולמרות זאת לא ניצל — אלישבע הגישה תביעה מישפטית נגדו, מכרה את זכויות הסיפור לעתון הגרמני שטרן בסכום אגדתי, ופירסמה ספר על יחסיה עם דיין.

אלישבע צ׳יזיס עם אמה, אלפרידה ברשל
ממשיכות בדרכן

מאז הפרשה נעלמו עיקבותיהן של השתיים, של האם ובתה. מסתבר שהן העבירו את שטח פעולתן לשווייץ, ונראו לאחרונה בעיירה נופש אקסקלוסיבית, צפונה מוינטרטור, לבושות בפרוות יקרות־ערך.

בחינה במחשבים

אני לא הייתי עושה ל**ברנדה** בחינה במחשבים, למרות ש**יוסי ממן** טוען שהיא מבינה בזה.

יוסי, חתיך בן 26, שהינו חלוץ מרכזי במכבי יבנה בליגה הלאומית, נראה בתקופה האחרונה מהלך בחוצות העיר אבל וחפוי־ראש. הלשונות הרעות מיהרו לספר, כי אשתו הטריה נעלמה מן האופק.

כולם עסקו בניחושים במה מדובר. יוסי, שהזדעזע עמוקות כשהשמועה הגיעה לאוזניו, זעק: „מה, אשתי נעלמה? היא פה, לידי!”

ברנדה החמודה, שהינה סטודנטית למדעי־המדינה וליחסים־בינלאומיים, הכירה את יוסי באחת מפגרות הכדורגל. זו היתה אהבה ממבט ראשון. הם נישאו בארצות־הברית ואת ירח־הדבש ערכו בהוואי.

יוסי מסביר, כי עקב התחייבויותיו בספורט, לא יכול היה להצטרף לאשתו, שאחזוה געגועים ונסעה לבקר את מישפחתה בארצות־הברית, ובאותה הזדמנות השתלמה בקורס תיכנות־מחשבים. על כן התארכה שהותה בחו״ל כחודשיים בערך.

יוסי וברנדה הרגיעו את כולם ובישרו שהם עדיין מאוהבים.

ברנדה ויוסי ממן
אושר במישפחה

התאוששות מהירה

הנה סיפור עם הפי־אנד, כמו שכולם אוהבים.

אחרי הגירושין של **אסי** ו**אהרונה דיין**, אף אחד לא דאג לאסי. הוא הסתדר מצויין. אך לאהרונה דאגו כל חבריה.

היא עברה לגור בדירתה של **רות דיין**, ליד האוניברסיטה בתל־אביב, עם שני ילדיה. היא עבדה כעוזרת הפקה בטלוויזיה, והפכה אחר־כך מפיקה. אך בגלל סיכסוך עם **חנוך חסון**, הפסיקה להפיק.

היה ברור שרק אהבה חדשה תחזיר אותה לימיה הטובים, כפי שידעה בעבר.

ואכן, באחרונה היא שוב עולה ופורחת. הסיבה: היא מאוהבת ב**פירסומאי**, שהוא בהחלט גבר מבוקש.

בימים אלה כבר ניתן לראות אותה רזה יותר, וחוזרת לעצמה. מה שאהבה יכולה לעשות!

בלי קישקושים

אם אתה מחפש רומן, מצא לעצמך אחת שלא תבלבל לך את המוח — אמר לעצמו עסקן הסטודנטים, ועשה.

קלוד מלכה, עוזרו של סגן־שר־החקלאות מיכאל דקל, שהוא גם יושב־ראש אגודת הסטודנטים בתל־אביב, אכן עשה את זה.

הוא יצא עם צעירה שהיתה אומנם קרובה אליו בדיעות הפוליטיות, אבל תמיד צצו חילוקי דיעות, כמו בכל מיפלגה מצויה.

לכן, יום אחד קם הבחור הממושקף והחברותי ומצא לעצמו צעירה אחרת, מוסיקלית, העונה לשם **עינבל שם־טוב**. היא בת 27, וכשמה כן היא. עכשיו האוקטבות בביתו הן יותר מיגוריות.

כי „ברוך השם,” אומר הבחור, היא לא מבינה בפוליטיקה, ולכן אין בינינו מריבות.

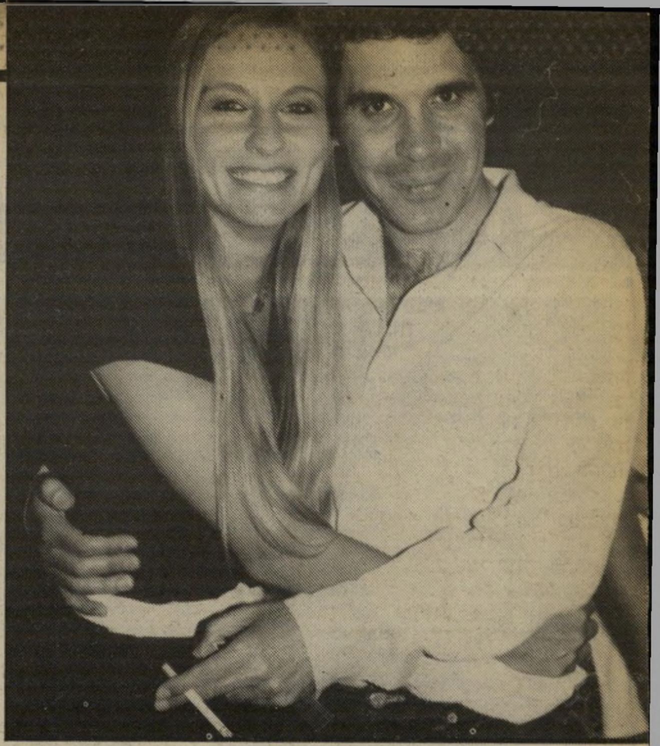

"לא הצלחת'י!" „בערב אילנית סולו, שבו הצלחתי מבחינה מיסחרית, לא הצלחתי
'הפוך את אילנית לזמרת־קבארט. הקהל הישראלי אוהב אותה סולידית."

צדוק צרפתי. בימאי בן
.4. בגילו נהוג לערוך סי־
:ום־ביניים. ברגע של פנאי
:ין הצגות, דיבר באוזני
,העולם הזה" על מיקצועו,

כאילו שילדתי ולד מת.
אני נשוי לתיאטרון. לכן אני רואה את עצמי עוד הרבה שנים בלי מישפחה.
מעולם לא סיפרתי על ילדותי.

בתולין

ל חייו, על השחקנים ש־
ימם הוא עובד. רשמה מ־
:ין: שולמית יריב.

תיאטרון וההצגות זה ה־
בייבי שלי. תקופת החזרות —
ה ההריון. והלידה היא קשה ו־
תמשכת. כישלון של הצגה זה

אני בן להורים גרושים. זה היה נושא שהיה טאבו במישפחה. אין ספק שהמצב שאני גדלתי בו היה לא בריא לי, ולא לסביבתי.
אבי הוא סנדלר מסלוניקי, ש־חלם שאמשיך את דרכו. חוסר־הביטחון שסביבת הילדות שלי גר־מה לי, הביא אותי למצב שניי

דית פיאף במופע טלוויזיוני בשם ספיישל של חווה אלברשטיין, שמופץ גם באירופה, מדגים
פתי לחווה אלברשטיין כיצד לשיר. ברקע — אדית פיאף.

אני מכוער בעיני עצמי - לכן

אני מנסה להיות נחמד על הבימה ובחיים

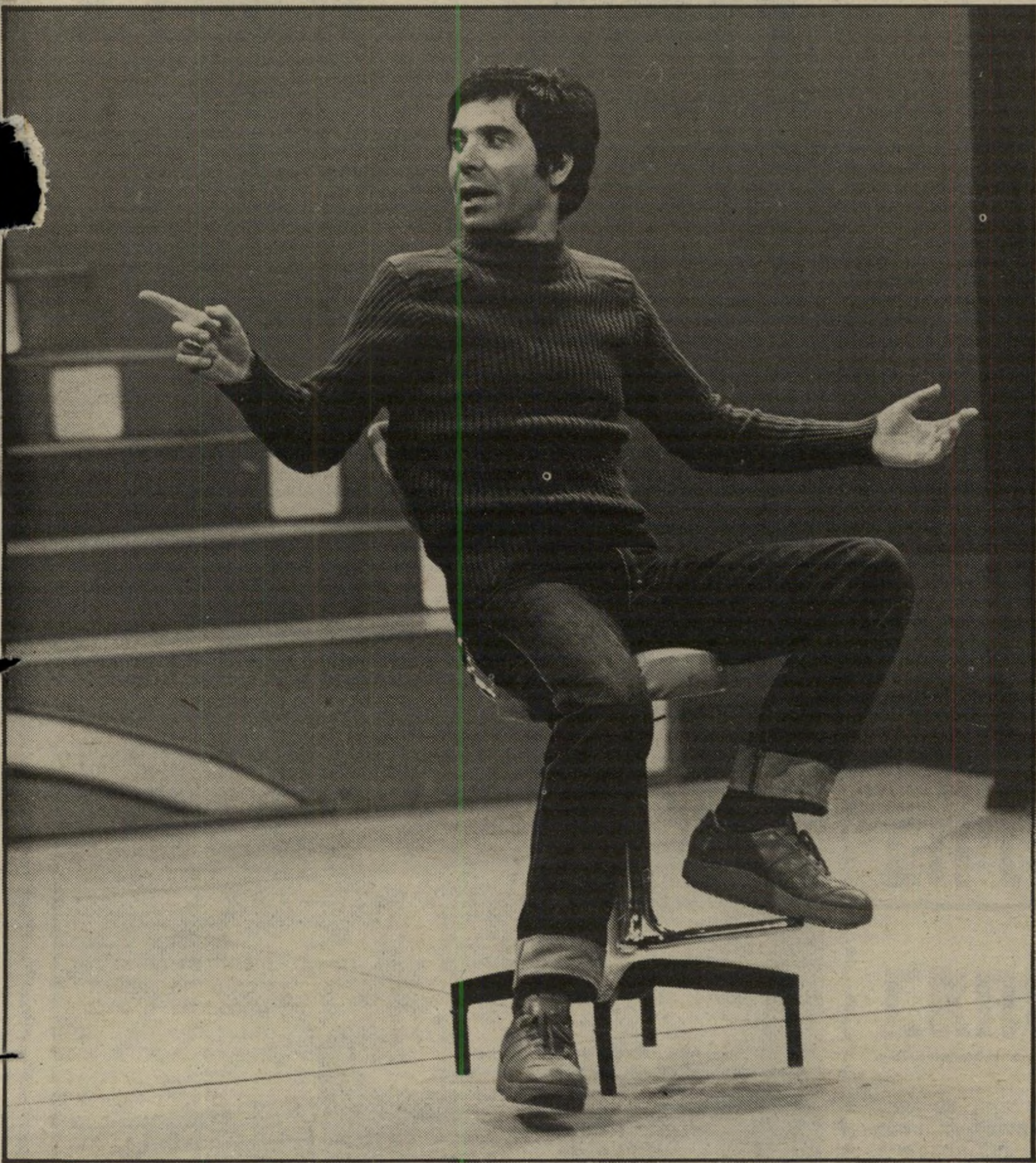

על הבימה

סיתי להיות נחמד לכולם — בעי־קר בעיני שתי הנשים החשובות ב־חיי: אמי הביולוגית, והאשה ש־תיפקדה כאמי. השתדלתי, בהתנה־גות מופתית, לגרום לה שתהיה אמי.

ניסיתי להראות אסטתי ולמצוא חן בעיניה. ומשום־מה, הרגשתי תמיד מכוער.

כל הבעיות האלה הביאו אותי לחפש את הבית בתיאטרון. במיק־רה שלי, התיאטרון הקאמרי. שם ביליתי מגיל 12½. הופעתי ליי־לה־לילה עד הצבא. זה היה ה־פיצוי. שם קיוויתי למצוא את התמימות והאהבה שהיתה חסרה לי. עד היום אני מחפש אותה.

בילדותי נמשכתי לתיאטרליות. לכן הקסים אותי הצד החיצוני של הדת הנוצרית. אהבתי נורא כנ־סיות. לראות את קרני השמש בוקעות דרך החלונות הצבעוניים, זה דבר נהדר.

לדעתי, כמה מהבעיות שלנו נוב־עות מהדת. הדת היהודית דורשת צניעות, שהיא יפה מיסודה.

התיאטרון הישראלי נורא נזירי ודפוק. ולכן התיאטרון הקל הוא המקום היחידי שבו אפשר לתת ל־קהל לדמיין ולהשתולל. התיאטרון צריך להיות מקום לפורקן.

אני בימאי בלי תעודות. אפי־לו תעודת בגרות אין לי. אני עובד רק עם תחושות, ומשתדל שלא להפעיל את הראש.

כשהייתי שחקן, אמרו שאני צריך להרגיש ואחר כך להלביש את המסכה. בבידור, קודמת המס־כה.

הבידור הוא סלקאטי. לכן חשוב המראה החיצוני. אני מביים כאילו אני רואה את הכל דרך מסך טלוויזיה. אני בעצם מצייר חלו־מות.

כשאסיים עם התיאטרון, אחזור להיות צייר.

קרו דברים במשך 10 השנים האחרונות בישראל. אבל כנראה, עוד לא די. כי קשה להעמיד ב־משך יומיים וחצי את ההצגה עדלאידע בהיכל הספורט. כי כל יום עולה הון תועפות למפיק: 14 נגנים מהטובים והמפונקים בארץ; 11 זמרים — כל אחד כוכב; אל־פיים תילבושות; 150 משתתפים מסביב; תפאורה שמשתרעת על 1200 מטר מרובע.

ביומיים אלה אני לא מסוגל לאכול ולשתות, רק לעשן סיגריות. הסיגריה זה הביטחון שלי והחבר הכי טוב שלי, כשאני עומד לבד באולם.

בתחילת הקריירה נחשבתי לבימ־אי היסטרי במיקצת. זה שיקף את חיי. הייתי נפחד וחסר־ביטחון. כי־ום אני רואה את הכל בפרופור־ציה הנכונה.

ההיסטריה שלי מתבטאת בשיער. לפני כל מופע אני רץ לספר, כאי־לו שאני יוצא לקרב. אני מגיע לחזרה והופך לצל — לא צריך להתבלט.

בכלל, כל חשיפה אישית מר־תיעה אותי. עד היום, לפני סוף ה־הצגה בפרמיירה, אני מאבד את הביטחון, כשאני יודע שאני צריך לעלות לבימה בסוף ההצגה.

זה אותו הפחד של ילד קטן, שעלה בפעם הראשונה על בימת הקאמרי. אני מפוחד שלא אדע מה לעשות בידיים וברגליים. וזה למרות שעמדתי 15 שנה על בימה.

כנראה שאני מפוחד יותר מכל אמן שאני מביים. כמובן שאחרי שהסיוט עובר, אני נהנה לקבל את מחיאות־הכפיים.

כיום אני מתפרנס בכבוד מהבי־דור. יש לי סוכן שמייצג את נעמי שמר ואותי בלבד.

אנשים מתפלאים איך בימאי כ־

נופל על הריצפה, צריך להתיישב עליו.
כשאני יוצא לחזרה, וחתול שחור חוצה את הרחוב, ברור שיהיו בעיות.
על כל מחמאה אני יורק מייד 3 פעמים.
אסור לדבר לפני פרימירה — זה לא מביא מזל טוב.
אמונות אלה למדתי עוד בי־הקאמרי.
בבית אני מאוד נזירי. אני אוהב תמונות וציורים, והכל נשאר בי־ארון — מכסימום, על הריצפה. כי ברגע שאני תולה, יש לי הרגשה של מחנק. אולי זה היה אחרת, אם היה לי בית ענק.
למרות הציבעוניות במופעים שלי, בדירתי הריצפה שחורה והקירות לבנים. אני פוחד מרהיטים, ומסתדר איתם רק כשהם קטנים. החדר החשוב ביותר הוא חדר־האמבטיה הגדול והלבן. אולי זה פיצוי על מחסור בילדותי. כל־כך סבלתי בנעוריי בקיץ החם!
אני מאוד ידידותי, אבל מעטים נכנסים לביתי. ביתי הוא מיבצרי.
אני מאהב בקולנוע, אבל נהגה ללכת לבד. כי אני ממש שקוע בו. אפילו שזה יכול להיות סרט מ־דרגה שלישית.
אבל הבילוי האמיתי שלי זה לשבת בבית ולאכול קוטג' וצימו־קים ולראות טלוויזיה.

להגשים חלומות

„כשהייתי ילד, חלמתי על מכוניות מפוארות, על בגדים נוצצים, ועל פאר ללא גבול. בבגרותי מעולם לא למדתי לנהוג, אני הולך רק בג'ינס ולא איכפת לי איך אני נראה ובבית הריצפה היא שחורה והקירות לבנים וחשופים. אך על הבימה אני מגשים את כל החלומות — ובצבעים בוהקים!" בתמונה: סצינה מתוך **ברנשים וחתיכות**.

מוני עושה גם תצוגת־אופנה ות־חרויות־יופי. אין כיף יותר גדול מלעבוד עם זמר רציני, ולמחרת להעמיד את תמי בן־עמי. בתוך השיממון בארץ, לי לא משעמם.

בהצגה עדלאידע ההישג שלי היה לקחת זמרים שאף פעם לא הופיעו ביחד, לגרום שכל אחד ייתן את מה שיכול: ירדנה ארזי — כוכבת לכל המישפחה; ציפי שביט — מלכת־הילדים; חווה אל־ברשטיין — נסיכת הזמר העברי; אילי גורליצקי — חיית תיאטרון שמסוגל לעשות הכל; ריקי גל — זמרת־פופ תיאטרלית.

הזמרים הם לא קולגות. לשחקן יש תיאטרון — לזמר יש רק עצמו.

העם שלנו אוהב את הזמרת ש־הדימוי שלה הוא בתולי. ברגע שהיא עוברת את ה־30 והיא משנה את התילבושת שלה והתיסרוקת והיא הפכה בינתיים לאמא — ה־ביקורת מתמוטטת.

הנה, מה שעשו לחוה אלבר־שטיין -- ריבונו של עולם, כמה שנים יכולה זמרת להופיע עם גיטרה ביד 20 שנה?

לפעמים נדמה לי, שמדינת־יש־ראל זה מסכת בקיבוץ, בלי תיח־כום. פשוט שירה בצוותא: נעורים, אם אפשר — קצת צבא מאחור, וקולות בריאים.

בהכל עובר חביבי לקחתי בחו־רה צנועה שפחדה פעם לזוז, והיום זה מופע שהוא שואו. העליתי אותם על הפסים, וזה נוסע.

את יהודית רביץ לעולם לא אל־ביש כמו שאני מלביש את ירדנה ארזי. אבל השאיפה שלי היא, ש־היא תבין את המומנט התיאטרלי בהופעה. כי על הבימה חייבת להיות יהודית אחרת מזאת שפג־שתי ברחוב. השנים עוברות, ואי־אפשר לעלות על בימה בנעליי־התעמלות. גם הג'ינס כבר לא נראה כל־כך טוב כמו בגיל 24, ו־חולצת הטריקו צריכה להתחלף. כי קורים דברים, גם בגוף וגם בראש.

העצלות של רבקה מיכאלי

בגורית גלרון יש דבר שמ־פתיע אותי מאוד, כי בזמן העבודה על ההצגה פנטזיה בארץ הפלאות היא שרה יותר גדול ופ־תוח. היא השתוללה ורקדה, והקהל היה בשוק.

יש לה דימוי של זמרת מלנכו־לית. היא נלחמת בו, אבל היא שסוחבת לכיוון הזה. במשך הזמן היא תבין שיש לה בעיה.

את אילנית ביימתי בערב אילנית סולו. שם היא עשתה דברים שלא עשתה קודם. תוך כדי הערב הבנ־תי שהקהל אוהב אותה כזמרת סו־לידית, בשום אופן לא לכיוון ש־אני סחבתי אותה — זמרת קבארט.

אם יש מישהי שהיא באמת זמרת־קבארט, זו ריבקה מיכאלי. כל מה שהייתי צריך לעשות אי־תה, זה, קצת להתגבר על העצ־לות שלה, לעסוק קצת באיסוף חומר ובלמידתו.

ריבקה היא לא שחקנית וזמרת של בימאי, היא חיית־בימה ויודעת בדיוק מה היא רוצה. קשה — ואין טעם — לשנות אותה.

מי שעוד זמרת קבארטית כבירה זו מירי אלוני. חבל שלא רואים אותה. עבדתי איתה פעמיים, ב־שירי נעמי שמר, ובברכט. כל פעם היא ריגשה מחדש. ממנה אתה יכול לעשות מה שאתה רוצה, אם ה י א רוצה.

ירדנה ארזי היתה ידועה כנ־חמדה. היא הופיעה בשירים מיופי־פים. ואז נדהמו כשנתתי לה לשיר את הלו דולי בברנשים וחתיכות. זה שיר לאשה פטאלית וטמפרמנ־טית. מאז היא שינתה את כל ההו־פעה, היא אגרסיבית יותר. אפילו הצבע הקולי שלה השתנה.

את עדנה גורן החזרתי לבימה. היא היתה זמרת ג'אז שהופיעה רק עם תיזמורת. הכנסתי אותה לילדי הכרך, שם היא רוקדת, מצ־חיקה ועושה הכל. היא היתה מלאה פחדים, וכל הזמן שאלה אותי: „בשביל מה אני צריכה את זה?"

עבדתי המון עם ציפי שביט. לעדן אותה זו משימה בלתי־אפ־שרית. גם למסגר אותה זה קשה. אבל בפסטיגל היא סיימה בשיר המינורי מתוך הצגת אנני. לאחרו־נה התבגרה נפשית.

כשבאתי לביים את אילי גורלי־צקי בברנשים וחתיכות התרגשתי. הוא היה כוכב בשלמה המלך ושל־מי הסנדלר כשאני הייתי רק סט־טיסט בהקאמרי.

אבל הוא הלך איתי עד הסוף. מעטים יודעים לעשות את זה.

ששי קשת הוא דוגמה לזמר ש־במשך שנים איבד כיוון. הוא הת־חיל כזמר־פופ, ואחרי זה באה כמובן, הנפילה הגדולה. הוא ניסה להתחדש. כשזה לא הולך, מתחי־לים בהגזמה.

אז היכרתי אותו. הוא מתאים למיוזיקל. זאת הסביבה הטיבעית שלו. הוא ממש נולד מחדש.

אני הולך לכל 50 ההצגות הרא־שונות של כל מופע שלי. המצב מחמיר כשיש לי שתי הצגות. אני ממש נקרע ביניהן.

למרות ההגיון שלי, יש לי אמו־נות־טפלות. אסור לשרוק מאחריי הקלעים בזמן חזרות, ואם הטכסט

כל מיני זמרים

„במופע **עדלאידע** הצלחתי לאסוף זמ־רים עם סיגנונות שונים ולהעלותם על בימה אחת. זה הישג, כי הזמרים אינם קולגות האחד של השני. הם אפילו לא באים לשמוע האחד את השני. זה המופע הגדול ביותר שהעליתי עד עתה." אומר צרפתי.

במדינה

(המשך מעמוד 23)

שני הצדדים. האשה נטלה את ה־מכונית ונעלמה. הבעל פנה לבית־הדין הרבני וביקש כי זה יורה במעמד צד אחד על החזרת המכו־נית. גם בית־הדין הרבני קבע ש־הבקשה תשמע בנוכחות שני ה־צדדים.

בינתיים פנה בר־שילטון לבית־מישפט השלום בתל־אביב וביקש בפסק־דין הצהרתי לקבוע, כי ה־מכונית או מחציתה שייכת לה. תוך כדי כך שבה האשה וביקשה צו שיאסור על בעלה למנוע מ־מנה שימוש בלעדי במכונית. כל זאת כאשר בקשה דומה תלויה ו־עומדת לפני השופט סגלסון, ש־סירב לתיתה במעמד צד אחד.

השופט אילת נענה לבקשה.

בשלב זה פנה הבעל לבית־ה־מישפט השלום וביקש צו שיורה על החזרת המכונית, משום שלט־

פרקליט בר־שילטון
להחזיר את המכונית

ענתו הועלמה מידיעת השופט אי־לת העובדה כי בקשה דומה תלוייה ועומדת לפני השופט סגלסון. אי־לת נעתר לבקשה, וחייב את ה־אשה להחזיר את המכונית והמפ־תחות לבעלה.

מה עם בית־הדין לעבו־דה? במהלך הדיון אצל השופט אילת טען פרקליט הבעל, חיים שטנגר, כי לבית־מישפט השלום אין סמכות עניינית לדון בתביעה, שכן הוא הקדים את האשה בהג־שת תביעתו לגירושין לבית־הדין הרבני, ובה הוא כרך אתענייני הרכוש — ולטענתו המכונית הינה רכוש לכל דבר.

אילת קיבל את טענת פרקליט הבעל, במוצאו לה תימוכין בפסק־דין של בית־המישפט העליון, ש־לפיו נקבע כי דבר אשר מעצם טיבו וטיבעו הינו עניין של רכוש בני־הזוג, אין צורך לפרטו בת־ביעת־הגירושין המוגשת בבית־ה־דין הרבני.

השופט ציין כי אינו יכול ל־סיים את פסק־דינו מבלי להביע את מורת־רוחו על כך שבני־הזוג שיתפו בבעיותיהם כמעט את כל בתי־המישפט האפשריים, ורק במי־קרה בית־הדין לעבודה לא הובא בבעיותיהם.

בימים אלה תלוייה ועומדת לפני השופט סגלסון בקשת הבעל לד־חות על הסף את תביעת האשה למזונות, בנימוק שבתביעת הגירו־שין שהגיש נגדה בבית־הדין הר־בני כרך גם את ענייני המזונות. בכך שלל את סמכותו העניינית של בית־המישפט המחוזי לדון ב־ענייני מזונות שבינו ובין אשתו.

קיץ שיכור

משקה יפה בכוס יפה

כדי שכולם יהיו מוכנים לקיץ, חשבתי שכדאי להקדיש דף שלם למשקאות קרים. כאלה שאפשר להגיש לאורחים בערבים החמים והארוכים על המירפסות של ארץ־ישראל. חצי יום חשבתי על ה־משקאות שאני מכירה והצלחתי להיזכר בקפה קר, תה קר ומיץ עגבניות קר. בעניין המשקאות האלכוהוליים אני עוד פחות מוצלחת, כי המשקה הכי חריף שאני אוהבת הוא בירה שחורה. אבל אל יאוש. אנשים יותר חכמים ממני כבר אמרו לא פעם שאף אחד לא צריך לדעת הכל. מה שצריך לדעת זה למצוא יועצים טובים. ובזה אני חזקה מאוד.

זוכרים שבשבוע שעבר סיפרתי לכם על ארוחת־צהריים שאכלתי במלון קרלטון פנטה, ואפילו הבאתי לכם משם את תגלית המרק בתוך תפוח־האדמה? מי שלא קנה העולם הזה בשבוע שעבר הפסיד.

ובכן, באותה ארוחת־צהריים הראו לי איש אחד נחמד, ואמרו לי שהוא המנהל של האוכל והמשקאות במלון. תיכף נטפלתי אליו והסברתי לו בלהט למה כל־כך חשוב שהוא יגאל אותי מבורותי בעניין המשקאות.

נו, מה אגיד לכם? לפני ימים אחדים מצאתי את עצמי בשעה 10 בבוקר יושבת בבר אפל של מלון קרלטון ושני אנשים, מיקי שוגול הנחמד הזה והבר־מן דויד ביטון, עשו לי הצגת עירבוב והגשת משקאות במיוחד בשבילכם.

בהתחלה זה היה קשה. מהאפלולית של הבר לא ראיתי איך הם עובדים ומהמהירות שלהם קיבלתי קצת סחרחורת, זה מבלי לדבר כבר על ההסברים שהם נתנו בשפה זרה. צעקתי „קאט" והם הפסיקו את העניין ועברנו לדבר במילים של השפה העברית. גם הכרחתי אותם להמציא לי מידה שיש בכל בית במקום המידות שהם אמרו לי, ושלא אומרות כלום לבן־אדם מהישוב. הוחלט על מידה של כף־מרק גדולה.

מיקי שוגול ודויד ביטון שעזרו להכין

דרך אגב, הם סיפרו לי שכל עניין הקוקטלים התחיל בארצות־הברית כשהיה איסור על מכירת אלכוהול, ואנשים התחילו לייצר את התועבה הזאת בבתים שלהם. מה שיצא להם בתור ויסקי, למשל, היה כל־כך רע שהם נאלצו להמציא כל מיני פטנטים כדי לשפר את הטעם. המיסכנים.

עוד הסבירו לי — ותוכלו לשרבב את זה לכל שיחה מיקצועית (תיראו חכמים מאוד) שלכל קוקטייל יש שלושה מרכיבים: **משקה בסיסי** — ויסקי או וודקה, או ג'ין או רום, או ברנדי או אקווה־ויש. **משקה הטעם** — ורמוטים, ליקרים, שמנת או חלב ו**תבלינים** — אנגוסטורה, טבסקו או ווסטר־סוס. לשלושת הגדולים האלה מוסיפים מיצי־פירות, חתיכות פרי, מיצים מרוכזים, צבעי־מאכל ובעצם מה שרוצים.

או.קיי. מספיק תיאוריה. בואו נתחיל לעבוד. אני לא רוצה לתאר כאן איך נירא שולחן העבודה של הבר־מן דויד ביטון, כי העורך הגביל אותי במקום. אתם תקראו איך עושים את המשקאות ואז תחליטו מה ניראה לכם ולפי זה תצאו למסע קניות. דבר חשוב מאוד שצריך לזכור: כוסות יפות עושות משקה יפה. את זה המצאתי לבד — ברור.

נתחיל בכמה משקאות לא אלכוהוליים במיסגרת התוכנית „מה שקרוב לליבי."

אגב, שני האדונים הנכבדים אמרו לי את השמות של כל משקה ומשקה ואני רשמתי אותם, אלא שכרגע אני לא מצליחה לפענח אף שם, ולנוחיותכם אולי כדאי שניקרא להם א' ב' ג' וכך הלאה.

משקה א'

4 כפות מיץ־תפוזים, 4 כפות מיץ־לימון טבעי, 2 כפות ליים וכף גרנדין (שהוא מיץ־רימונים ואם זו עונת רימונים אפשר לעשות את המיץ לבד). טעמתי — שגעון.

משקה ב'

4 כפות מיץ־תפוחים, 2 כפות מיץ־תפוזים, 2 כפות מיץ־לימון, 2 כפות סירופ של ליפתן אפרסקים וחצי אפרסק חתוך. גם כן טעמתי. גם כן שיגעון.

משקה ג'

שהוא יופי של משקה לילדים ואפשר לקרוא לו משקה אי־טי.

שני שליש קוקה־קולה ושליש חלב.

טולין שעזרה לטעום

אפילו לא צריך לערבב. האמריקאים מתים על זה.

משקה ד'

שקוראים לו גם המשקה של שירלי טמפל.

2 כפות תרכיז מיץ־לימון, 2 כפות גרנדין או תרכיז מיץ־פטל. להוסיף מים או סודה, כמה שרוצים.

■ ■ ■

עכשיו כמה משקאות על גבול האלכוהול.

משקה ה'

2 כפות איריש קרים, עליו שופכים קפה קר וממותק, עליו שמים מנת קצפת ועל הקצפת מפזרים קצת פירורי קקאו.

משקה ו'

2 כפות טיה־מריה ועל זה שופכים חלב קר. אחרי הכנות כל־כך מסובכות מותר לשבת ולנוח קצת.

משקה ז'

קוראים לו סקרלט אוה'רה. את זה הצלחתי לפענח. 2 כפות תרכיז מיץ־לימון, כף קרם דה־מנט ועל הכל סודה. לא טעמתי כי אני שונאת מנטה.

■ ■ ■

והנה הגענו למשקאות הרציניים באמת. זה נכון שבקבוקי המשקה עולים הון־עתק, אבל אם תשתמשו בהם רק לקוקטיילים הם יחזיקו מעמד אפילו עד סוף המילחמה. פה אגב, השמות לא כל־כך קשים ולכן אכתוב אותם.

ג'ולי היפה

כף וחצי ג'ין, חצי כף מיץ־לימון, כף ויסקי, 2 קוביות קרח. על כל זה לשפוך סודה.

קפה קולדה

2 כפות ברנדי, 2 כפות קרם־קוקוס. על זה לשפוך מיץ אננס.

השקיעה

כף טקילה, כף גרנדין אי מיץ־רימונים טבעי. להוסיף מיץ תפוזים.

אביב

2 כפות קירסאו כחול, כף וחצי קרם בננה, 4 כפות מיץ־אננס ו־6 כפות מיץ־תפוזים.

עץ הלימון

1 כף רום, חצי כף ליקר שקדים, חצי כף מיץ־לימון. על זה מיץ־אפרסקים. טעמתי. משקה אלוהי.

חלום ליל קיץ

2 כפות פירות העונה (חתוך), כף רום, כף ליקר שקדים. לשפוך על הכל סיידר קר.

ואחרון אחרון חביב משהו באמת חגיגי ששמו **רויאל קלבדוס:**

4 תותי שדה חתוכים דק, כף קלבדוס. אחרי שהנחתם את כל העניין לנוח 5 דקות, שופכים עליו שמפניה מתוקה.

זהו. לפי דעתי יש לכם משקאות לכל הקיץ כולו, ולפי הרמזים המפוזרים בין השורות, אפשר להבין שכל צמא יכול להמציא משקה לעצמו, כיד הדמיון הטובה עליו. לפי אותם רמזים אפשר גם להבין שהגעתי הביתה במונית, עליזה ומחייכת. נהג המונית לא הבין מדוע נתתי לו את תעודת הזהות שלי כשאמר „640 שקל, בבקשה." החיים לא כל־כך קלים לבן־אדם שצריך לטעום כל מיני משקאות בשעה 10 בבוקר, אבל זה מה שיש ועם זה צריך לנצח.

פינת ליב"י

רוני מילוא,
שלם כבר. ערך הכסף יורד כל הזמן.

דניאלה שמי

גם בקיץ אפשר

אורית ורינה, מורות לשעבר, מעצבות חולצות, חליפות ובגדי־ים סרוגים, מחוררים ומאווררים

„מה, השתגעת? מי קונה סריג בקיץ? מי לובש סריג בקיץ?" זוהי התגובה האופיינית לנשים רבות בישראל. סריג בישראל משמעותו חורף. סריג מעורר אסוציאציה של זיקנה. אבל גבירותי, למען הרחבת הידע הכללי, גם טריקו הוא סריג, שעשוי בטכניקה סריגה מסויימת.

אבל כמו בכל שטח, גם בשטח הסריגים יש חלוצות. אותן שלוקחות סיכונים ונותנות את הטון. שתי מעיזות כאלה הן אורית קמינר ורינה אל־רון, או בקיצור, כפי שהן מכנות את עצמן אר.

הן התחילו את דרכן בעולם האופנה לפני כשנה וחצי, כאשר לשתיהן ביחד ולכל אחת לחוד נמאס ממיקצוע ההוראה — חינוך מיוחד בכיתות של טעוני־הטיפות.

אורית הרווקה בת ה־26, ורינה בת ה־28, הנשואה ומטופלת בתינוק, הן חברות משכבר הימים. „תמיד היה לנו תחום התעניינות משותף, שהוא האופנה. כשהגיעו מים עד נפש במקצוע המתיש והשוחק שלנו. החלטנו לממש את אהבתנו לבגדים.

„זה היה בחורף," מספרת אורית. „חיפשנו תחום שיהיה באופנה, אך שאיננו קיים בשוק. חשבנו, וצץ במוחנו הרעיון של סורדים סרוגים במכונה."

השתיים, שהיו חסרות ידע מיקצועי, גילו תושיה. הן פירסמו מודעות בעיתונים שהן מחפשות סורגות למכונה. מיספר לא מבוטל של נשים התקשרו איתנו, ועם אלה שנשמעו בטלפון לרוחנו קבענו פגישה. ראינו עבודות קודמות שלהן והימרנו על כמה מהן. רוב הסורגות, מסתבר, הן נשים מבוגרות שרגילות לסרוג לנשים שמנות וזקנות, שמיבחר הבגדים עבורן בשוק מוגבל. אבל בכל זאת ניסינו אותן.

„הקוריוז הראשון שהיה לנו היה מאוד מאכזב ומעציב. היום אנחנו צוחקות על כך, אבל אז כמעט בכינו. הגענו לסורגת מסויימת וביקשנו ממנה לראות את נסיונה ב־

חצאית־מיכנסיים

סרוגה בציבעי כחול־לבן מחוטי אקרילן משי. למטה: אנושקה בלקין בת השנתיים בחליפה סרוגה. „גם לילדים יש אצלנו מקום."

ביקיני סרוג

בצורה א־סימטרית ו־חזית קשירה בצבעי לורקס ירוק ואקרילן לבן. בגד־הים אינו נמתח במים ואינו מאבד את צורתו בזכות איכות הסריגה והגימור. המחיר: 1100 שקל. השנה זכו דגמיהן להתעניינות רבה. בתמונה למעלה: אורית (מימין) ורינה.

בסריגים

עבודה. היא הראתה לנו כמה מו־צרים שסרגה. התרשמנו מהעבודה המעולה, היא נראתה טיפוס מהי־מן ונחמד ונתנו לה את הדגם ה־ראשון לביצוע. שבוע שלם היינו במתח, חיכינו בקוצר־רוח לתוצאה, וכשהגיע היום באנו שמחות וסו־בות לב. ואז חשכו עינינו: הדגם יצא קטסטרופה. מין משהו שאפילו לא קרוב למה שרצינו. אותה סורגת הרגישה צורך נפשי להוסיף את טעמה האישי בעיצוב, ונופך משלה, וזה היה נורא.

„אז גם גילינו שבסריגה אפשר ליצור מאותו חוט מוצרים בעוביים שונים, כך שכל דגם ייראה אחרת, ואותה הגברת הסרגנית החביבה הוציאה דבר שקראנו לו שמיכה. זה היה עבה, זקן ולא לביש, ואנ־חנו רצינו סוודר גדול, נוזל ונש־פך. יצאנו ממנה במפח נפש ולא ידענו מה לעשות. חשבנו איפה טעינו. אולי אנחנו לא מתאימות לסריגים, אולי באמת צריך ידע והכשרה קודמים?"

לא צבעים אופנתיים

אבל אורית ורינה לא הרימו ידיים. במשך חצי שנה הן הלכו מסורגת לסורגת, למדו איך עושים גיזרה, איזה חוט מתאים למה ואיך לתת הוראות כדי שה־מוצר יתקבל כפי שהן רוצות. ל־דבריהן, סריג הוא חוט קשה לעבו־

(המשך בעמוד 56)

מלחית נירה פרדר ב־חליפה סרוגה בצבעי ירוק־לבן. המעצבות מת־ייחסות לסריגים כמו לבד ויוצרות מהם כל לבוש העולה על דעתן.

מאוורר ונעים לנינט אסור באפודה סרוגה ומחוררת בצבע טורקיז. השרוול באורך שלושת־רבעי וניתן לקפלו באורך הרצוי. ריקמה עדינה מעשה ידי המעצבות מעטרת אותו.

אורנה גלזר
חלון ראווה

עור שחור מעטר את אפודת־הפ־סים שצבעיה הם שחור־אדום־בז׳.

גב חשוף חושפת נירה פרדר בחולצה סרוגה בצבע בז׳ העשוייה כותנה ומשי. מחירה 3000 שקל. הגיזרה אינה צמודה לגוף וכיתמי הזיעה אינם בולטים בה. את הרעיונ[ות] שואבות אורית ורינה מהראש וממה שהן אוהב[ות] ללבוש.

צילומים: רינה זיכרוני

גם בקיץ אפשר סריגים

(המשך מעמוד 53)
יה ולא כל מה שיש בראש יוצא במכונה.

„אנחנו לא עובדות על צבע אופנתי," הן אומרות. „לקראת ה־עונה אנחנו הולכות לכמה חנויות בעיר, ששם מרוכזות האופנה. רו־אות את כל הצבעים האמורים ל־היות אופנתיים. ואחרי שאנחנו רו־אות שכל הצבעים הם אותו הדבר אצל כל היצרנים, זה מוציא לנו את החשק לעבוד עם אותם הצב־עים. ואז אנחנו באות הביתה ועו־בדות על צבעים אחרים לחלוטין."

לדבריהן זאת אחת מנקודות־התורפה בארץ. „אם יש צבע מסויים השולט, כולם משתלטים עליו ומחנות לחנות הכל נראה אותו הדבר, אותם בדים ואותם צבעים. אנחנו לא עובדות על צבעי אופנה. נקודה."

כשהגיעו אורית ורינה לקול־קציה הראשונה, בחורף שעבר, היו

גופיה וחצאית סרוגה
צורה מושלמת ביותר

להן תישעה דגמים. הן הלכו בחיל ורעדה לנסות את מזלן בכמה בוטיקים אופנתיים, והתגובות של כל בעלי־החנויות היו: „איזה צב־עים אתן עושות? זה בכלל לא באופנה!" הן חזרו הביתה אבלות וחפויות ראש, וכמעט בלי הזמ־נות. „אבל לא נורא," אומרת רינה, „היתה לנו מלתחה אישית מושלמת לאותו החורף."

עברו כמה חודשים, הקיץ הגיע והן יצאו לדרך עם קולקציית ה־קיץ החדשה שלהן. „כשנכנסו ל־חנויות עם מיזוודה היינו טירוניות. כששמעו בחנות את המילה סרי־גים לא היה צריך בכלל לפתוח את המיזוודה והתשובה היתה: סריגים לקיץ? לא!

„היו בעלי חנויות שמתוך סקר־נות, או נימוס, או כאלה שהכירו אותנו אישית, אמרו: נו, נראה."

„אי־אפשר להאשים אותם," מסנ־גרת אורית, „כשהם חושבים על הקיץ ועל הקהל של הקיץ, הם מעדיפים בגדים מיסחריים ופוח־דים להסתכן. אבל בכל זאת, כמה מהם הזמינו בתחילת הקיץ כמה מודלים, שנמכרו שיגעון, והם אפי־לו הזמינו עוד מאותו מודל."

קו צעיר לכל גיל

היום אורית ורינה מוכרות בשוק האופנה. לבעלי החנויות יש הרבה הערכה אל השתיים, ש־לא נכנעו והמשיכו לפתח את שוק הסריגים. מה הן עושות ומה מיוחד בדגמיהם?

קודם כל אנחנו מתייחסות לס־ריג כמו לבד שאפשר ליצור ממנו הכל. החוטים מגוונים ואנחנו לא נצמדות לחוט מסויים. בקיץ אנחנו עובדות בעיקר עם חוט המורכב מאקרילן, חוטי כותנה וחוטי משי המיובאים מחוץ־לארץ. הדגמים בעיקר רישתיים, מחוררים, ומאוד מאווררים. הגיזרות לא צמודות ל־גוף וכתמי הזיעה לא בולטים ב־הם."

אורית ורינה אוהבות את המראה האה־סימטרי, ללא קשר לכך ש־היום זה באופנה. הן עיצבו שימ־לת־גופיה בפסים לרוחב, בצבע ירוק־מנטה וצהוב־לימון, כשלשימ־לה מותאמת עליונית מרשת ש־אפשר ללבוש אותה עם או בלי השימלה. גיזרת העליונית רחבה, בסיגנון השק, ואת האורך אפשר להגמיש בעזרת חגורת כריכה רח־בה שניתנת לשימושים שונים, גם על השיער עם רוצים.

הן עיצבו חצאית־מיכנסיים סרו־גה עם חולצת־גופיה תואמת וחול־צת קשירה אה־סימטרית מעליה. אפשר להפריד בין הפריטים וללו־בש בנפרד. לדוגמה, חולצה עם מיכנסי עור או חצאית־מיכנסיים עם חולצת טריקו קטנה.

גם בביגדי־ים הם נתנו ידן וה־תוצאה היא סקסית ואטרקטיבית ביותר, כשהשימוש הוא בחוטי לו־רקס ירוקים ואקריליק לבן. ואל חשש, בגדי־הים אינו מאבד את צורתו, אינו נמתח במים, אינו נו־פל ואינו נוזל בזכות איכות החוט והגימור.

את הרעיונות שלהן הן שואבות קודם כל מהראש, וממה שהן אוה־בות. השראה ועידכון נוסף הן מק־בלות מירחוני־אופנה תוצרת חוץ. „אבל כאשר אנחנו יושבות, אנ־חנו ממש בונות את הדגם עם מס־רות הגיוניות. אנחנו עובדות על העיצוב החיצוני בצורה רצינית ב־יותר, בעזרת ריקמות שונות, אפ־ליקציות של עור וחרוזים. כל ערב כל אחת מאיתנו לוקחת הביתה כמה סוודרים ורוקמת עליהם ב־צורה מושלמת ביותר.

ובעלך, רינה, מה הוא אומר על ריקמותיך הליליות?

„בעלי מאוד מעודד ומוכן להיר־תם לכל עזרה. והוא זה שנתן לי את היעוץ הכלכלי הראשוני."

ומה אומרת מישפחתה של אורית על המורה שהפכה לסרגנית?

„יש לי הורים ואת עם גישה מאוד ליברלית, ואני מקבלת מהם תמיכה וגיבוי. הבית שלנו תמיד פתוח לשיחות ואין להם שום התנ־גדות. הם תמיד ידעו שקיים בי ג'וק האופנה. אחרי הצבא למדתי במיכללת שנקר לאופנה, אבל אח־רי שנה החלטתי שהתחום הטכני שם לא מושך אותי מספיק כדי לסחוב את הנושא שלוש שנים, והיום אני לא מצטערת על כך. נכון שלמדתי הכל על בשרי, בדרך הקשה, אבל זאת היתה הבחירה שלי."

אמה של אורית, לאה, היא אשה נאה המשמשת מודל קבוע לדגמיה. „חברותיה של אמא מאוד מתלה־בות מהיצירות והן באות לפה בריצה לראות מה התחדש. האמת היא שעד שלא התחלתי עם נושא הסריגים לא אמא לא אני ולא רינה לבשנו עם סריגים. אם לפני שלוש שנים היית מדברת איתי בקיץ על סריגים, הייתי מגיבה כמו כל ישראלית: מה פתאום סריגים? אבל היום אנחנו מטורפות על סריגים, ואנחנו כבר מרגי־שות ורואות שבשנה הזאת יש קצת יותר פתיחות ונכונות בקרב הנשים הישראליות לנסות את ה־סריגים האווריריים והנוזלים גם בקיץ.

„למי מתאימים סריגים אלו? לצעירות! אנחנו עובדות על קו צעיר ומנסות לשבור את התפיסה של סריג למבוגרות.

„צעיר זה מישהו בעל גישה צעי־רה. זה לא בהכרח רק עניין של גיל. צעיר זה חדשני. ישנן נשים בנות 40, 50 עם גוף של ילדה ויש כאלה עם גוף של אשה, אך היות שהדגמים אינם צמודים, הם גם לא מוגבלים למידה מסויימת. זה רק עניין של טעם. מוכנות, פתי־חות וכיס."

במדינה

הפגנות

כמה גדולה הכיכר

מהנדס יועץ מפתח־תיקווה מדד את גודלה של כיכר מלכי ישראל והגיע למסקנות מפתיעות.

הקיץ הממשמש ובא יביא בווד־אי שוב המוני מפגינים לכיכר מל־כי־ישראל. סיבות יהיו לכך, כשם שהיו בקיץ האחרון. אחרי כל הפגנת־המונים נתנו העיתונים, ה־מישטרה ומארגני ההפגנה הערכה לגבי כמות המפגינים שנדחסו ב־כיכר. גודל המיספרים הדהים את יעקב סופר, מהנדס־יועץ מפתח־תיקווה. הוא החליט לקחת את היוזמה לידיו ולבדוק כמה מפ־גינים יכולים להידחס בכיכר וב־סביבתה.

סיפר סופר:

בהיותי מהנדס־בניין במיקצועי וסקרן מטיבעי, ולאור הוויכות ה־ציבורי שניטש לאחרונה אודות קיבולה הגמיש של הכיכר, החל־טתי ללכת ולמדוד את מימדי הכי־כר. המדידה נעשתה בעזרת סרט־מדידה, כך שתיתכן סטיה של אחוז או שניים לכאן ולכאן.

השטח נמדד ברוטו, כולל הר־חובות שמסביב, וממנו ניכיתי רק את אותם שטחים שגם הם נמדדו ואשר לגביהם מוסכם שגם היש־ראלי המשחית והמכוער אינו מסו־גל להצטופף שם, כגון בריכת ה־מים, הפסל של יגאל תומרקין, ושיטחי צימחיה קוצניים במיוחד, גבוהים וסבוכים.

השטח ברוטו שנמדד הוא מחזית הבית ברחוב אבן־גבירול בצד מי־זרח ועד לחזית הבתים ממול, בצד מערב, כולל שיטחי הכבישים, ו־מחזית בניין העירייה ועד חזית הבתים ברחוב פרישמן ממול, ב־דרום. מימדי השטח הם 45,050 מטרים ריבועים. אחרי הורדות, סך־הכל השטח הפנוי לקהל הוא 40,114 מטר ריבועיים.

כמו סרדינים. כעת נותר להע־ריך את מיספר האנשים הממוצע למטר רבוע. במטר רבוע יכולים לעמוד ארבעה איש, אך בהנחה שהם עומדים דחוסים, כתף אל כתף, כמו בקופסת סרדינים, וללא נוע, במשך שעות רבות.

ברור כי מצב זה איננו סביר והוא תיאורטי בלבד, ועל כן יש להכפילו במקדם הפחתה כלשהו, שאותו יש לחשב או להעריך. על כל פנים, לפי האמור לעיל, הקי־בולת התיאורטית של הכיכר תהיה 160,456 איש. אם נוסיף למיספר זה 20 אחוז, וזאת תוספת נדיבה, בהנחה שהיה קהל גם במוצאי־הרחובות הסמוכים היוצאים מן ה־כיכר, לפחות עד לטווח ראיה מן הבימה המרכזית, נקבל אחרי עיגול 200 אלף איש.

אך זהו מיספר תיאורטי בלבד. הסטטיסטיקה מלמדת שככל שה־שטח ומיספר האנשים גדולים יותר, כך מקדם ההפחתה למיספר האנשים הממוצע למטר רבוע הוא בעל ערך מיספרי נמוך יותר. בה־נחה ליברלית נקבל 120 אלף איש. קיבולת הכיכר נעה, אם־כן, איי־שם בין 120 אלף ל־200 אלף איש, תלוי במידת רצונם ויכולתם של האנשים להידחס, ועוד בקיץ.

עד כאן דבריו של יעקב סופר.

סופר שלח את מימצאי מחקרו למטות ההסברה של הליכוד וה־מערך. הוא מטיל ספק בגירסה של 400 אלף איש בהפגנה הגדולה שהתקיימה אחרי הטבח במחנות־הפליטים בביירות, או 300 אלף בהפגנת־התמיכה בממשלה, שהת־קיימה בזמן המילחמה. אך סופר אינו לוקח בחשבון שרבים באו לשטח התמקמו במקומות שבהם לא נראתה כלל בימת הנואמים. וגם הם מוערכים באלפים.

הסתור טיולי נופש פלוס
הסתור נופש פלוס
מטריל
ב-טנריף
האיים הקנריים

נופש פלוס או נופש מינוס

חוף טנריף

רוב חופי טנריף מכוסים בחול שחור, תוצאה של התפרצויות וולקניות רבות שפקדו את האי, והרסו כמעט לגמרי את העיר גאריציקו בשנת 1706. את האיים הקנריים פקדו פירטים וכובשים ספרדים ונורמנדים, והאדמירל נלסון איבד פה את זרועו בקרב ימי קשה, ב־1797, כשאנשי טנריף התגוננו נגדו.

קולה של פקידת הקונסוליה הספרדית מעברו השני של קו־הטלפון לא היה ידידותי ביותר: „תביא אישור ממקום עבודתך, ו־נראה אם יהיה לנו זמן לתת לך את האשרה."

למחרת היום נסעתי לירושלים כדי למסור אישית, בידיו של ה־קונסול, את בקשתי לאשרת־כניסה לאיים הקנריים. הדיפלומט הספר־די, גבר צעיר וקר־מזג, קיבל אותי כדבר בלתי־נמנע. הוא הביט ב־מיכתבו של עורך העורך הזה והזהיר אותי: איני יודע מתי תק־בל את הוויזה. עליי להעביר את בקשתך למדריד. זה מפני שאתה עיתונאי. יש לי הוראות..."

ניסיתי להתבדח: „אני נוסע לחופשה של שבוע ימים לאי טנ־ריף, לא כעיתונאי. אפילו המישטר הצבאי של ארגנטינה העניק לי בתל־אביב אשרה לשנה כעיתונאי, וממשלתו הסוציאליסטית של ראש־הממשלה הספרדי פליפה גונזלס אינה יודעת מה לעשות עם בקשתי לאשרה?"

הקונסול השיב: „יש לי הוראות. אנו נתקשר איתך בטלפון."

לא התקשרו איתי בטלפון.

קיבלתי את האשרה אחרי שישה ימים. הוויזה הספרדית הוענקה לי לשמונה ימים בלבד. הותרה לי כניסה אחת בלבד לספרד. אילו רציתי להמשיך מספרד לפורטוגל השכנה, ולחזור שנית למדריד כדי לטוס משם לתל־אביב — לא הייתי יכול לעשות זאת.

חוף שחור ובננות

מטוס הג'מבו של סאן־דור (חברת־בת של אל־על) המריא מלוד עם 370 נוסעים. מייד עם המראתו, חצי שעה אחרי חצות,

הרפתקה ספרדית של קבוצת תיירים ישראליים שיצאה לאיים הקנריים

ואילו תלאות עברו עליהם במירוץ הנואש אחרי הנופש המובטח

אבודים בנמל

370 המטיילים היש־ראלים הוחזקו ב־משך קרוב לשעתיים בשדה־התעופה של טנריף כש־מטוס הג'מבו של אל־על ממתין להם על המסלול יותר מארבע שעות. בגלל חוסר תיקשורת בין אנשי היסתור — **גופש פלוס** ובין צוות המטוס, נאלצו הנוסעים לרוץ כמו עדר אל מדרגות המטוס, כדי להבטיח לעצמם מקום ישיבה בטיסה הארוכה.

הגישו הדיילים ארוחת־ערב לנוס־עים. שש וחצי שעות אחרי ההמ־ראה עמד הג'מבו לנחות בנמל־התעופה הדרומי של טנריף, האי הגדול ביותר מתוך 13 האיים הק־נריים, מול חופיה המערביים של אפריקה.

האקלים באי הוא נוח — בדרך־כלל בין 17 ו־24 מעלות. בחופים יש חול שחור, בגלל ההתפרצויות הוולקניות שפקדו את טנריף. בלב האי הרים בגבהים שונים. במרכזם פיסגת טיידה (3718 מטרים), הר־געש הפולט גאזים בלבד. שטח גדול מהאי מכוסה בגידולי בננות — אין סוף שטחים של בננות.

הרמקול במטוס הודיע, שלפני הנחיתה נקבל ארוחה קלה. הכוונה היתה לעוגיה אחת בלבד, בגודל של קופסת־גפרורים, ומיץ תפוזים עם מים בקופסת קרטון, במישקל 100 גרם. זו היתה הארוחה היחידה והחרונאה שקיבלו נוסעי היסתור לטנריף, מאז חצות־הלילה ועד ל־שעות־הצהריים.

כשנחתנו בנמל־התעופה של טנ־ריף שרר עדיין חושך. השעה היתה 7 בבוקר. השמש זורחת קצת לפני השעה 8.

המיזוודות ✶ בחוץ

אין מבצעים בדיקת־מכס. עוברים מהר את בדיקת הדר־כונים. האוטובוסים של חברת אולטרה־מאר, שעימה עובדת היס־תור, ממתינים ביציאה.

מכאן ועד לבתי־המלון שלנו, ב־פוארטו דה־לה־קרוז, אורכת הנסי־עה כשעה וחצי. ממתינים בתוך האוטובוסים כשעתיים, עד שיוצ־אים לדרך. המדריכים של היסתור מחפשים מיזוודות בטרמינל.

בינתיים השמש עלתה בשמיים. בדרך אל פוארטו דה־לה־קרוז („נמל הצלב") הנוף יבש, הררי. הרי־געש בלתי־פעילים באופק, ו־הים במרחק מאיתנו בצד ימין של הכביש.

לפוארטו דה־לה קרוז מגיעים ל־פני השעה 11. התיירים הישראלים נפרדים עם הכניסה לעיר הנמל הזו. הם מתפזרים בכמה בתי־מלון, לפי בחירתם — בני ארבעה וחמישה כוכבים.

מלון מריטים בן 18 הקומות פועל כבר שנה וחצי, אך יש לו בעיות בתיפקוד: המעליות.

אנשי היסתור, המלווים את ה־מטיילים, כוללים ארבעה מדריכים. אחראית עליהם מדריכה ותיקה, שבילתה בטנריף שלושה חודשים בשנה שעברה. שמה הניה לימור. היא מזהירה אותנו לא לבזבז את הזמן, להשאיר את המיזוודות ואת החפצים על המידרכה, מול המלון, וללכת לבקר בעיר. רק אחרי ה־שעה 12 בצהריים יתחילו להכניס את המיזוודות לחדרים.

בשעה 1 בצהריים היו המיזוודות עדיין ברחוב.

מי יהיה אחראי אם נישאר ללא מיזוודות?

חברת היסתור מציעה: תעשו ביטוח מיוחד אצלנו, תמורת 10 דולר.

האם אפשר לעשות ביטוח נגד הסבל שעבר על המטיילים במלון מריטים, שנזקקו לעלות ברגל ל־חדריהם, עד לקומות העליונות של המלון בן 18 הקומות, בגלל התקלות הרבות במעליות? מתוך חמש המעליות הקטנות של המלון, שבכל אחת מהן יכולים להיכנס רק חמישה נוסעים, פעלה אחת או שתיים, וגם זה באופן בלתי־סדיר. מחוסר ברירה עלו וירדו הנוסעים במדרגות.

מדריכי היסתור טוענים, שרק עכשיו נתגלה להם בעיית המעליות ולכן המשיכה החברה לאכסן מטיי־לים במריטים. אך בשיחה עם עו־בדי המלון נודע לי שמזה שנה וחצי, מאז שהמלון נכנס לתיפקוד מלא, עושות המעליות בעיות. מדוע התעקשה היסתור לחתום גם השנה על חוזה עם בית המלון הזה? פוארטו דה־לה קרוז מלאה בבתי־מלון יפים.

אך מי בעצם אחראי לנוסעי היסתור?

על שאלה זו משיבה היסתור בחוברת שהיא מחלקת לקהל. ה־הסבר מעניין:

„אנו משמשים אך ורק כסוכניך וכשלוחיך כלפי אותם גורמים וגו־פים. אין לנו ולא יכולים להיות לנו פיקוח או שליטה כלשהם על הגורמים והגופים השונים הנוטלים חלק במתן השירותים לך במיסגרת חבילת התיור שבחרת."

והנה הפרק המפתיע ביותר בה־צהרה, הפוטרת את היסתור מכל אחריות כלפי לקוחותיה: „לא חלה ואף לא יכולה לחול עלינו אחריות כלשהי כלפיך בכל הקשור למתן השרותים. איננו אחראים בצורה כלשהי לגבי מעשה או מחדל כל־שהו של נותני השרותים הנ"ל ודברים אלה אמורים גם לגבי ה־מובילים, בתי־המלון, מקומות הש־היה והלינה, המיסעדות ובתי ה־אוכל."

ואם זה אינו מספיק, מציינת היסתור בסיכום: למניעת ספק, לא תחול עלינו כל חובה או אח־ריות בכל מיקרה של נזק שייגרם לך או לרכושך במהלך הטיול."

אז מי ✶ אחראי?

אז מי אחראי? המוביל, חב־רת אולטרה־מאר, המייצגת את היסתור בקשריה המיסחריים עם בתי־המלון וגופים אחרים בטנריף, ואשר מספקת את האוטובוסים ו־מארגנת את הטיולים ואת ערבי־הבידור?

על כרטיס השתתפות באחד ה־טיולים היה כתוב, בספרדית בל־בד, שאולטרה־מאר אינה אחראית בשום צורה לנזק או לסבל מכל סוג שייגרמו לקונה הכרטיס. שאל־תי את נציג אולטרה־מאר שנסע איתנו, סניור פאקו, מה יש לו להגיד על זה. השיב הספרדי: „אין לי מושג!"

סניור פאקו ידע, לעומת זאת, להכין לנו הפתעה באחד הטיולים. הוא אמר לנו לא לרדת מאוטובוס ולהמתין ליד בית־קפה, על הכביש. אחרי חצי שעה חזר עם שקית ניילון ובה חתיכות גבינה לבנה ובקבוק יין. הוא חילק את הגבינה ונתן ל־50 נוסעי האוטובוס לטעום את היין מכוס אחת שהביא עימו. מובן שהוא לא טרח לשטוף אותה בין פה לפה. „זה טוב נגד החיי־דקים," התמוגג המדריך הישראלי של היסתור שליווה אותו.

באחד הטיולים היפים, נסענו לגאריציקו. זו אחת הערים העתי־קות ביותר באי, שכמעט נהרסה כליל על־ידי התפרצות וולקנית בשנת 1706. עברנו בדרך בעיר איקוד דה־לוס־ויגוס, שם נמצא עץ הדרקון המפורסם, שהוא בן 3000 שנה. כשהגענו, בסביבות ה־שעה 2 בצהריים, למרכז גאריציקו נעצר האוטובוס מול אחד משתי המיסעדות הגדולות של העיר וה־מדריך הודיע: יש לכם שעה וחצי לארוחת־הצהריים. אך התברר ש־המיסעדה זו היתה חתונה ואי־אפשר היה לקבל אוכל. ובמיסעדה השנייה לא היה מקום אף לא לזבוב.

מעטים בטרניף מדברים אנגלית. מי שאינו שולט בספרדית, יתקשה להסתדר במיסעדה בעיירה נידחת. רבים נאלצו לכן לוותר על ארוחת־הצהריים, ונשארו רעבים. בפגישה שקיימתי עם היים ספרא, מנכ"ל חברת היסתור, הוא שאל את עוז־ריו, שהיו נוכחים במישרדו, מדוע לא טילפנו מדריכי היסתור למיס־עדה כדי להבטיח מקום לתיירים הישראלים. התשובה היתה מקו־רית מאוד: „לא התקשרנו עם המיסעדה כדי לא לעורר אצל ה־ישראלים חשדות שאנו מקבלים טובות־הנאה, מבעל המיסעדה."

אכן, מדריכים ישרים. מדוע ניל־קחו, אם כן, המטיילים של היסתור לבית־חרושת לדיברי עור ולבית־הרושת לקרמיקה? האם פה לא היה קיים חשד כזה?

הטיול היפה ביותר היה להר־הגעש טיידה. הנוף שבדרך ניר־אה כמו נוף מהירח. ניתן לעַ־לֵ:ת אל פ:ת ההר באמצעות רכ־בל, עד לגיבה 3500 מטר. בעיר פ־ארטו דה־לה־קרוז לא ראינו ב־אותו בוקר את השמש. עננים כבים כיסו את השמיים, אך כשהגענו לגובה של כ־3000 מטר נכנסנו לים של עננים, עברנו אותם כמו היו צמר־גפן, ויצאנו לתוך שמש בהירה ללא סימן של ענן. בבתי־הקפה של פוארטו דה־לה קרוז, צל הטיילת שרים על טיידה. זהו הסמל המיסחרי של טנריף, ובכוחו להתחרות עם האטרקציה הגדולה של האיים הקנריים: הקניות פטו־רות ממכס.

אוטובוס ✶ תוכים

הישראלים, שרבים מהם הגי־עו הנה כדי לערוך קניות של מוצרי חשמל, הלבשה (נעליים מעור נחש תמורת 50 דולר!) מצלמות ומוצרים אחרים, המתינו ליד החנויות עוד לפני שעת ה־פתיחה.

אנשי טנריף יודעים מה זו תיי־רות. אם ברצונך לבקר בפרק ה־תוכים הנפלא של עיר־הנמל, תעלה לאוטובוס המיוחד של הפרק, ש־עליו צבועים תוכים, והגיע חינם אל היעד. אם אתה רוצה לבקר בקאזינו של פוארטו דה־לה־קרוז, תעלה למונית והנהג לא יבקש ממך תשלום. בשער הקזינו הוא יקבל את דמי הנסיעה מהשוער.

מחיר נסיעה במונית הוא זול. ממלון מריטים ועד למרכז העיר, מרחק של כ־4 קילומטרים, עולה הנסיעה 155 פסטוס, שהם כ־50 שקל. ארוחה מלאה במיסעדה עולה פחות מ־5 דולר. במועדון־הלילה טרלאו־מרטינז, שבו מציגים בלט ספרדי וריקודים בסיגנון פלמנקו, נילחם איתנו המלצר כדי למלא שוב ושוב את הכוסות שלנו ב־שמפניה. נאלצנו לשתות בקבוק וחצי של שמפניה, וכל זאת במ־חיר של כרטיס־כניסה למופע: 1100 פסטוס שהן כ־340 שקל. כ־ששאלתי מדוע הנדיבות הזאת ב־שמפניה, השיב מישהו ספק ברצי־

(המשך בעמוד 69)

גן־עדן באיים הקנריים. בתמונה למעלה מימין: שמש על חוף האוקיינוס האטלנטי של האי טרניף, ופיסגת הר־הגעש המפורסם טיידה (3718 מטר). חופים של אין סוף, נשים יפות, אקלים של אביב נצחי, חנויות פטורות ממכס, מועדוני־לילה וברים פתוחים עד הבוקר.

נמר של נייר

קצין ותיק מגן על שארית „טוהר־הנשק" ✶

„יום סופרים" בעפולה ✶ זיבלון עיתונאי מקובץ

בבריכה קשה ✶ מאחרוני החכמים ובעלי־המוסר

תיעוד

יומן לבנון

דב ירמיה, לוחם ותיק במשך יותר מארבעים שנה, הוא מהשאריות האחרונות של מוסר־הלוחמים הארצישראלי. תחת הכותרת יומן המילחמה שלי* פירסם ירמיה מיסמך מהמם על מילחמת־הלבנון, מיסמך המתאר מילחמה זו מכלי ראשון, בלא פילטרים של תיחכום, תוך שהוא מוליך את הקורא אל מסקנות מחרידות בדבר נחיצותה של מילחמה זו, והנזק שהיא הביאה על „מוסר הלוחמים" ו„טוהר־הנשק".

יומן־המילחמה נפתח בדברים הנאמרים לירמיה בביתו: „למה אתה נלהב להיות עם הרוצחים האלה? הרחת מילחמה ואתה כבר דוהר אליה? מדוע לא סירבת לצאת לשם? מדוע אינכם מסרבים להשתתף ברצח הזה?" אבל ירמיה מופעל בידי הרפלכס הישראלי המותנה, המשלח את גברי הארץ הזאת אלי־קרב, גם כאשר ההסתייגות למילחמה גדולה.

יומן המילחמה שלי הוא יומן אותנטי, המביא סיכומי־יום אישיים והתרשמויות ממילחמת־הלבנון, סיכומים, שאותם לא ניתן היה למצוא בהודעותיו של דובר צה"ל: ,בדרך שבה נעו הגייסות לפני יומיים שוב נתגלתה לי דמות המילחמה: בתים מנותצים כורעים תחתיהם מהפצצות והפגזות, בתים מחוררי פגזים וקליעים..."

בואכה העיר צור, חוזה ירמיה בתמונה המזכירה לו את העבר הרחוק של ימי המילחמה העילמית השנייה: „בדרכי חזרה אני פוגש שיירות של פליטים החוזרים אל העיר ואל המחנה. שוב עולה בזיכרוני כחלום בלהות המראה שנתקלתי בו בשנות המילחמה באיטליה. המון אימהות הנושאות את עולליהן על חזיהן; ועל ראשיהן חבילות מיטלטלים עלובות. ילדים בני כל הגילים נשרכים אחריהן בלי אומר, ונראה כאילו כולם אילמים. הם מסתכלים בי בפחד ומיישירים מבטם קדימה בלי הסב ראש אחרי..."

פרק של נאורות צה"ל מביא ירמיה ביום ה' (10 ביוני 1982): „ההפגזה נפסקה. רמקולים ענקיים על גבי ,זלדות' חולפים ברחובות ומורים לכל התושבים בעין אל־חילווה ובעיר לצאת מבתיהם ולהתרכז על שפת הים, בכיכר שליד בית הנזירות, במבוא העיר מדרום. הקריאה ,כולכום אל בח'ר' (כולכם אל הים) מהדהדת בכל רחבי העיר, ובמיוחד בעין אל־

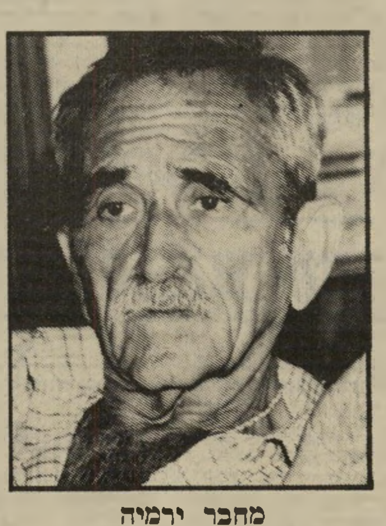

מחבר ירמיה
„חוני המעגל" בגיא־ההריגה

חילווה. תושבי המחנה מוזהרים, כי המחנה יופצץ עוד מעט מן האוויר, והמחבלים נקראים לצאת בלי נשקם ולהציל את חייהם..." ואז מגיחים אבירי הטובים לטייס ו„אנו צופים במחזה ורואים איך המחנה ניכתש והולך, ואין קץ לכתישה. אחרי ההפצצה נכנסים הטנקים וממשיכים באש. קולות הירי ונפץ תותחי הטנקים נמשכים כל היום..."

כמו חוני המעגל של איזה צבא תמהוני מלפני שבעים שנה ויותר, מסתובב דב ירמיה בין חיילי צה"ל, שאינם מבינים את מעשיו, את הערכים ואת השקפת־העולם שמאחריהם. הערות בנוסח של אל"מ י"מ, על הערבים הרעבים: „יש להם די אוכל בבתיהם. זה מינהג הערבים לאגור הרבה אוכל, ואין מה לדאוג להם כל־כך" מתאימים כפס־קול לסרטי־תעודה של יום השואה. אך העיניים והלבבות אטומים.

בתוך האפילה והמלחמתית מצליח דב ירמיה לאסוף כמה משוגעים לדבר, ובעזרתם הוא מנסה לשמור על ניצוץ של אנושיות שצה"ל חדל לנפק לאנשיו במילחמה המכוערת הזאת. ואז, ברחובה של עיר, פוגש ירמיה בעמוס קינן: „אני מתפרץ ושופך לפניו את מה שבלבי על המדינה שלי, המשתוללת באשליות של מעצמה ועושה דברים נוראים, ועל התנהגות החיילים ומפקדיהם..."

על הרוח הדתית השורה על חיילי צה"ל, מעיר ירמיה: „כבמחזה סוריאליסטי, אני מגלה באחת מקומות הבניין את החיילים הדתיים שביחידה עטופים טליתות, מתפללים את תפילת השבת (שכחתי שערב שבת היום) ושרים בחדווה ובהתלהבות קולנית מיזמורי שבת עליזים בבית־הכנסת שאולתר בפרוזדור רחב, תחת השלט ,בית־הכנסת של צידון'. אני בורח משם בחמת זעם. האוויר מלא ריח גוויות; ההרס וההרג נמשכים, ואלה מקבלים את פני שבת המלכה כאילו לא קרה דבר. אני שונא אותם. אני מתבייש על היותי בן העם הזה, היהיר, המתנשא, המתאכזר והמזמר על החורבות..."

ירמיה מביא את תיאור מיון אנשי אש"ף מפי קצין אג"ם וחבר קיבוץ גבת: „זו היתה תמונה שהזכירה לי את מיצעד המוות של היהודים באושוויץ. אוי ואבוי לנו, למה שהגענו!" וההמשך הוא של ירמיה, המתאר את ההתעללויות של אנשי צה"ל במיכלאות השבויים, כמייצגי סולם הערכים של מפקדם רב־אלוף רפאל איתן.

בשובו למנוחה קצרה בתחומי הקו הירוק מתחיל ירמיה באיסוף בגדים לנפגעים. בהדרגה הופך סיפרו של ירמיה ל„אני מאשים" חסר־תקדים לבניהם ולנכדיהם של ניצולי השואה. כאשר מגיע השר יעקב („הממציא") מרידור, מתאר ירמיה את הופעתו במילים „שאלות השר ותשובותיו על שאלות המשתתפים הן פארסה, שהבורות, הציניות והרישעות מיוצגות בה בעירביביה..." לבורות השר מצטרפים תיאורי רוע־הלב והסאדיזם של המושלים הצבאיים הישראלים, הלוקים בשינאת עובים גלוייה. אחד משיאי ה„הומניזם" הישראלי מתגלם באימרתו של המושל הצבאי של צור, המגיב למשלוח שתי מכוניות חלב תנובה, תרומת עיריית חיפה: „הם (הערבים) קילקלו את הקיבה מהחלב שלנו!"

ליד גמל־התעופה של ביירות פוגש ירמיה את „טנק חב"ד", שאחד מאברכיו מוסר לירמיה כרוז. וירמיה שואלו: „בצה"ל שירתת?" והאברך עונה ברהב: „אני משרת בצבאות השם!"

תחת הכותרת סיפורו של ,מובא' מביא ירמיה עדות על שנעשה בימים הראשונים במחנה אל־אנצאר ועל הקורות את השבויים. מיסמך, שהוא מהמזעזעים שראו אור אי־פעם בעברית (כולל המיסמכים מהשואה).

באחרית דבר מספר ירמיה על גירושו מצה"ל ועל יצר ההתכתבות של אלוף אמיר דרורי.

יומן המילחמה שלי, הוא מיסמך ספרותי, שהיה צורך לקרוא אותו מעל דוכן ועידת אגודת־הסופרים בפסח, ומעל לכל דוכן בישראל. יומן זה הוא בבחינת הקרב האחרון על טוהר־הנשק של ישראל וחייליה.

יומן המילחמה הוא „אני מאשים" חסר־תקדים לצה"ל. אני מאשים שספק אם דובר צה"ל יוכל להמציא לו תגובה כתגובית שהוא כה הכביר בהם בשנה האחרונה.

* דוב ירמיה — **יומן המילחמה שלי**; הוצאת דב ירמיה, ת"ד 207 נהריה; 93 עמודים (כריכה רכה).

מקור

שיקרון חושים

מה משותף לש"י עגנון וליגאל לב? שניהם סופרים. אך בעוד שעגנון הוא

החוויה הישראלית

ז'דאנובים מבית הוועד־הפועל

אחת לכמה זמן מפרסם יומון ההסתדרות דבר יצור־כלאיים תרבותי תחת הכותרת תרבות וחינוך מטעם המרכז לתרבות ולחינוך של ההסתדרות. קשה לקורא להבין כי מדובר במודעה, ולא במידע עיתונאי.

מדור מוזר זה, עוסק ברובו בדיווחים על ז'דאנובים שונים של ההסתדרות (אנדריי ז'דאנוב, ממנהיגי המיפלגה הקומוניסטית בברית־המועצות ומבקר סובייטי, ששאף להנציח את הריאליזם־הסוציאליסטי בתרבות הסובייטית, תוך אמונה שעל הסופר לשרת את מיפלגתו) ו„תרר מתם" לתרבות הישראלית.

במהדורה ה־4 במארס מובאות שתי המחשות תיאוריות לפעלם של הז'דאנובים מבית הוועד־הפועל של ההסתדרות ותרומתם לתרבות:

תחת הכותרת ,יום סופרים' בעפולה, מספרת הכתבה על ימי סופרים שנערכו במיגדל־העמק ובבאר־יעקב ועל יום סופר העומד להיערך בעפולה (מן הראוי שעורכת דבר, חנה זמר, תקפיד על רמת הכיתוב והכיתור של מוסף מגוחך זה).

מייצגי הספרות הישראלית במיגדל־העמק היו: עודד בורלא, נירה הראל, יוסף חנני, יגאל מוסינזון ולאה נאור — למעט מוסינזון, שבעבר הרחוק נרדף בידי ההסתדרות, לא ברור כיצד ובמה מייצגים בורלא, חנני, הראל ונאור את מוקד העשייה של הסיפורת הישראלית.

בתיאור יום הסופרים לא ניפקד נושא „התפיסה החברתית בחברה הישראלית אשר שומה על כולם להיחלץ למאמץ להרגעתה ושאר הבלותות.

מכובד יותר היה יום הסופרים הזה מבחינתו של החבר אייל חי, רכז־התרבות של מועצת־הפועלים, שזכה ששמו יופיע ללא שגיאות בעיתונם של פועלי ישראל.

בראיון מיוחד לתרבות וחינוך מספרת עליזה שפי, יו"ר האגף לביטחון סוציאלי, כי „מסתמן שינוי ביחס אל תרבות הפנאי," ומבשרת: „על אלימות אין להגיב באלימות" אלא להגיש, מן הסתם, את הלחי השנייה.

ידיעה מרתקת נוספת, מבשרת לקוראי דבר כי: „נפתחה המידרשה למחשבה סוציאליסטית." יחד עם הידיעות המרתקות על הפעילות התרבותית של ז'דאנובי ההסתדרות, מתפרסמים תצלומים באיכות דפוס גרועה, של ח"כ אורה נמיר „נושאת דבריה לפני אולם מלא בני נוער." תצלום מישקפיו של אבי יחזקאל („מנהל המחלקה לסטודנטים בהסתדרות") ועוד פונקציונרים של תרבות, שכל אותיות העמוד זה אין בכוחן להסביר מה לאלה ולתרבות.

קריאה בתרבות וחינוך מוליכה את הקורא למסקנה שבדבר ובהסתדרות טרם שמעו על המהפך והם מאמינים עדיין שהם „בעלי־הבית". והז'דאנובים המקומיים, אוחיהם עובדי הוועד־הפועל ממשיכים למלא עמוד זה בדבר כמו באותם ימים רחוקים.

מכוון־תרבות ז'דאנוב
„דבר", „מהפך" ואנכרוניזם

סופר של ממש, הרי שהתואר „סופר" הוענק ליגאל לב בידי המו"ל שלו, על גב עטיפת אסופת הרשימות שלו, שהו־פיעה תחת הכותרת שיכרון חושים *.

באותו דש מגלה קורא הספרות היש־ראלי הנידהם: „מבקרים של העיתונות העולמית, מה,ניו־יורק טיימס' שבארה"ב ועד ה,טיימס' הלונדוני וה,שפיגל' הגר־מני, זיכו את ספריו בביקורות חיוביות..." מה שחסר כאן, הן הביקורות החיוביות של העיתונות המקומית.

שיכרון חושים איננו ספרות, וספק אם הוא ראוי לביקורת ספרותית. הקובץ הוא אסופה של רפורטז'ות שדופות של יגאל לב במעריב, על אנשים צעירים, בעברית קלוקלת למדי, נטולת כל ערך ספרותי. הרפורטז'ות של יגאל לב מספרות על נער השודד את תכשיטי אמו, על נערה שחיללה את כבודה וכבוד מישפחתה, סמים, נוער, נוער ונוער.

כותרות סיפוריו של יגאל לב הם עיבוד לשמות סרטים יהלומים קורצים בריו, הופך אצלו ליהלומים קורצים באפילה, בית קטן בערבה לבית קטן במושבה, משי־

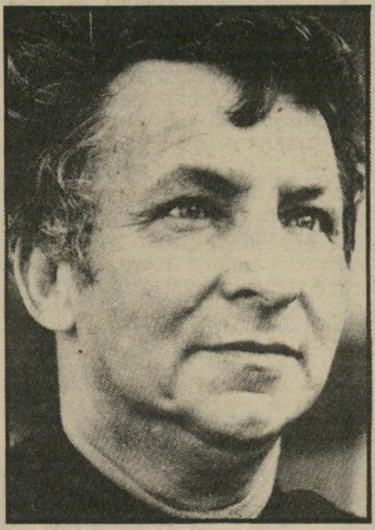

עיתונאי לב

זמויות שטוחות ושדופות

מה בלתי־אפשרית נשאר אצל לב משימה בלתי־אפשרית ועוד כהנה וכהנה.

כל הדמויות ברפורטז'ות של יגאל לב שטוחות ושדופות, חסרות נשמה וא־מינות: „יש לה זוג צמות. מדים כחו־לים של גימנזיסטית. שתי עיניים כחולות גדולות..." זול וכדאי יותר לשלם אגרת טלוויזיה ולראות את הדראמות הזולות־מתקתקות שאותן הוא משבץ בעלילותיו.

לסיכום, קובץ הרפורטז'ות של יגאל לב משעמם, רדוד, לקוי בלשונו וניקרא כמו היה העתקת־שמש לסדרות טלוויזיה מסוג גימ"ל. למרות המלצתה של המו"לית שלו, שולמית מוסקונה, שצירפה ל־עותק שנישלח אלי: „רצ"ב ספר חדש, שהופיע בימים אלה, שהוא ללא ספק ספר חינוכי לנוער..." אין ספק שהספר הוא חינוכי: יש בכוחו לחנך כיצד לא לכתוב סיפורים.

שיכרון חושים הוא בבחינת שיקרון חושים של עיתונאי, שהחליט להדביק לעצמו בכל מחיר תווית של סופר. עשרות אלפי המילים (באותיות גדולות עם רוו־חים כפולים), אין בכוחן להעניק לו עטרת זו. הספר פשוט אינו מומלץ לקריאה.

עיון

אורבך

בעוד שרוב דברי־הדפוס המודפסים ב־ישראל הם בבחינת דברי־דפוס המודפסים לשעה, מועטים הם הספרים המודפסים לדורות הבאים. אחד מספרים אלה הוא סיפרו של פרופ' **אפרים א' אורבך** חז"ל — פרקי אמונות ודיעות * שמהדו־רה חדשה שלו ראתה אור באחרונה, אחרי שבחמש השנים האחרונות נמכרו כמה עשרות אלפי עותקים מספר זה.

ספר מחקר זה עניינו כמאמר מחברו „בתיאור דיעותיהם ואמונותיהם של התנ־אים והאמוראים ובהסברתן על רקע מצי־אות חייהם וסביבתם." הספר פותח בחקר תולדות האמונות והדיעות של חז"ל, ומו־ליך אל התבססות הרעיון המונותיאיסטי של היהדות ואל התפתחות רעיון השכינה. אורבך בוחן את מעמד ה„מקום" וה־„שמיים", והתבססותו של ערך האלוהות בגירסתו היהודית. בשלב זה הוא פותח בעיון משווה של רעיון „כוח" האלוהות ובחינתו בין אלי יוון לעומת ה„אל" המקראי. המאבק בין אל אחד ובין פולחן הפסילים.

בפרק השישי של הספר, הכישוף והנס, יורד אורבך למעמקי שאלת ה„מאגיות השונות", הפצתן בשכבות הנחשלות והש־פעתן על חכמי הדור. הוא בוחן את שאלת ה„ניסים" וביטויים כממחיש ל־„גבורת ה'". אורבך, מביא סידרת דוגמות מכתבי־העבר בגבול הכישוף והנס, בליווי פרשנות, כמו הסיפור הבא: „הקשר שבין הנס לבין תורת הגמול בולט בסי־פור אחר על ר' חנינא בן דוסא: ,ת"ר: מעשה בבתו של נחוניא חופר שיחין שנפלה לבור הגדול, ובאו והודיעו לרבי חנינא בן דוסא. שעה ראשונה אמר להם: שלום. שנייה אמר להם: שלום. שלי־שית אמר להם: עלתה... אמרו לו: נביא אתה? אמר להם: לא נביא אנוכי ולא בן נביא אנוכי, אלא דבר שהצדיק מתעסק בו יכשל בו זרעו?...' הנס הכרחי כדי להוכיח את צדקת ה'."

אורבך מכשיך ובוחן את „כוח השם", שבועות והשבעות בשם, שימוש בפא־פירוסים מאגיים, קמיעות ופשר „סוד השם המפורש". תחת הכותרת פמליא של מעלה הוא בוחן את סיפורי המלאכים במסורת היהודית, פשר שמות המלאכים, מצבם במעמד הר סיני. אחר שב אורבך ל„מי שאמר והיה העולם". תוך שהוא בוחן את הגירסות והפירושים השונים בדבר סדר הבריאה, ומכאן עובר לעסוק ב„אדם" כתכלית הבריאה, תוך שהוא בורר שאלות ביחס שבין הגוף לנפש.

תחת הכותרת על ההשגחה מפרט אורבך את התפתחות הרעיון היהודי בדבר „צימצומו של השכר לעולם הבא" ואל ההבדלים שבין „תורה שבכתב" ו„תורה שבעל־פה". במיסגרת זו מפרט, מנתח

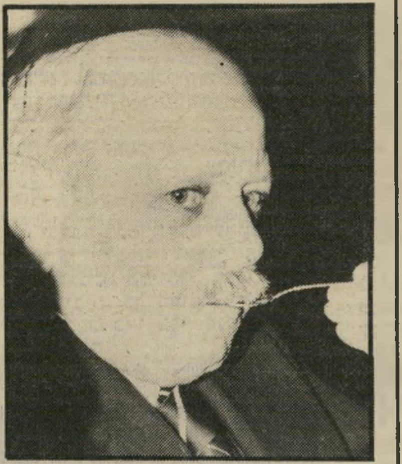

הוגה אורבך

עבר, הווה, עתיד

וממיין אורבך את נושא ה„מיצוות", מקורן, דרכי קיומן, טעמיהן ואימוצן כאופן של קבלת עול מלכות שמים, אהבה ויראה.

לא ניפקד בספר זה עיסוק ב„חשבונו של אדם וחשבונו של עולם", החל ב־„חטאו של האדם הראשון ותוצאותיו", ובחינת מיכלול הבעיות של „שכר ועונש" המוליך לטעמם של יסורים. אורבך מת־מודד גם במידות הדין והרחמים, כוחה של תשובה, המאבק שבין שני היצרים, יצר הרע ויצר הטוב, צדיקים ורשעים.

בחלק האחרון של סיפרו פורש אורבך את „עם ישראל וחכמיו", שם הוא מבודד את ישראל ותורתו מעמים אחרים, מבהיר את השוני שבין בחירה לגיור ואת מכלול ההסברים לפיזורו של עם ישראל. בחלק זה של הספר, מצויים כמה ניתוחים מבריקים אודות מעמדם של חכמים בימי חשמונאים, דמותו של הלל ופעולתו והנ־הגתם של החכמים אחרי חורבן בית שני, והמאבק שקדם לחורבן בית הלל ובית שמאי.

בפרק האחרון, על הגאולה, בוחן אורבך את רעיון הגאולה, הספרות האפוקליפטית, האמונה בתחיית המתים, התמורה שעברה על היהדות לאחר החורבן בשאלת תפיסת הגאולה, שמותיו של „המשיח" וסב־לותיו.

לסיכום, סיפרו המונומנטאלי של פרופ' אורבך אינו ספר שנועד למאמינים בלבד, ויש בכוחו לפרוש עולם ומלואו גם לפני היהודי החילוני. עולם העשוי להעניק לו מעט הבנה, בצד הלא־מטורף של היהדות, הצד ההומאני והערכי שלה, שפרופ' אורבך הוא אחד מנציגיו הבולטים. הקריאה ב־סיפרו של אורבך מפענחת במישור הפנימי שלה, מעט מאותה פרשת־דרכים שבה ניצב העם היהודי כיום, במדינתו, במאבק על עתידה ותדמיתה. ספר מומלץ ביותר, שהקריאה בו מתארכת, הן בשל היקפו ותוכנו, והן בשל השקפת העולם־ומלואו נוסח פרופ' אורבך, שהוא מאחרוני החכ־מים ובעלי־המוסר של דורנו.

---

* יגאל לב — שיכרון חושים; הוצאת אדר; 223 עמודים (כריכה קשה).

* אפרים אלימלך אורבך — חז"ל — פרקי אמונות ודיעות; הוצאת י"ל מאגנס; 714 עמודים (כריכה קשה).

מי מריבה

סופה של נחלת אונגרפלד

* ס' יזהר ו„זרם העובדים" * כיצד

נעלמה לה ההשראה לעצמאות ישראל

■ ישנם סוגי דיבוק שונים עלי־אדמות. דיבוק יוצא־דופן היה הדיבוק של **משה אונגרפלד**, מנהל בית ביאליק, שהלך לאחרונה לעולמו. קרוב לחמישים שנה ניהל אונגרפלד את בית ביאליק, כשהוא שומר ומגונן על מורשתו של **ביאליק** מעיניים מזיקות. הוא מנע במשך שנות דור את חשיפת מסיכת יחסיו של המשורר הלאומי עם הציירת **אירה יאן**, ושאר „שובבויות" שביאליק התהדר בהן בחייו, ואילו אונגרפלד סגר עליהן במנעול אחרי מותו. בשנים האחרונות הפך בית־ביאליק לשדה־מירוצים של עכברים ועכברושים, כאשר עיריית תל־אביב נושאת בנטל האחריות לכך, כי אונגרפלד היה שכיר העיריה, שלא שעה לתקשי"ר ולמחשבה אודות יציאה

מביא־השראה הזה

יו"ר קשקשן ועסקונה

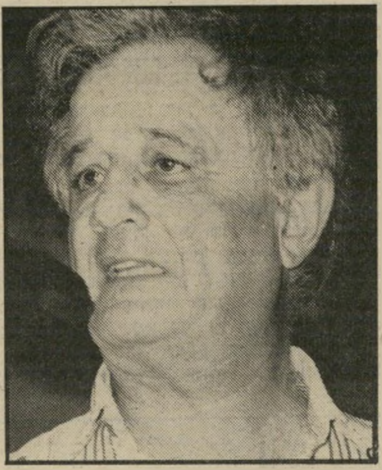

מחנך־דור יזהר

מה הוא עושה בכנסת

לגימלאות, ככל האדם. עכשיו, משמת משה אונגרפלד, אולי תשוב עטרת בית־ביאליק ליושנה, והמקום ייהפך למוסיאון של ממש לזכר המשורר, מבלי שישימו במקומו של אונגרפלד, אונגרפלד נוסף.

■ טעם מר של צביעות עלה בפי, למיקרא מסתו חסרת־הגבול ורבת־המימדים של הסופר **ס' יזהר** איך אבד ,זרם העובדים' (ראה אור בדבר, 3 באפריל). בדומה לעשרות מאמרים אחרים בנושאים שונים שבהם מציף יזהר בשנים האחרונות את מוספי השבת, כתחליף לכתיבה ספרותית שדומה כי הרפה ממנה, הרי שמאמר ארוך ומייגע זה הוא מסה אפולוגטית המכסה על חטאי עצמו. הוא כותב בראש מסתו: „שום כוח חיצוני לא פירק את זרם העובדים, כשם ששום כוח חיצוני לא פירק את תנועות הנוער החלוציות. מה שביטל את זרם העובדים היה תהליך חברתי פנימי, תהליך של התמוטטות פנימה. כמו בגזע עץ נבוב..." יזהר שוכח פרט אחד וקטן, והוא **דויד בן־גוריון**, מי שביטל את זרם העובדים בראשית שנות החמישים והעדיף את הממלכתיות החינוכית המתנוונת, בצד זרם דתי, כאשר מתוך הזרם החינוכי הממלכתי הוא סילק גם את תנועות הנוער החלוציות. יזהר שוכח גם להזכיר שבאותן שנים הוא ישב בכנסת כנציגם של בני הדור הצעיר, כשידו הזקנה התרוממה שוב ושוב באותן הצבעות כנסת, שהביאו לביטול זרם העובדים וסילוק תנועות הנוער החלוציות מתוך בתי־הספר.

■ אל מבקרי הסיפורת העברית החדשה הצטרף באחרונה יו"ר הכנסת **מנחם סבידור**, שנאם בטקס שנערך במישכן הכנסת במלאת 10 שנים למותו של הסופר **חיים הזז**. סופר הארץ שדיווח על כינוס זה (9 במרץ) ציטט מדברי סבידור: „עם הסתלקותו של הזז נעלמה מבינינו ההשראה שהוליכה לעצמאות ישראל..." ואני חשבתי לתומי, שההשראה לעצמאות ישראל היא קצת יותר מסופר בינוני, יו"ר כנסת קשקשן ועסקונה פוליטית וספרותית שעורכת בנקט בכנסת, אוכלת עוגות, לוגמת קפה ואומרת דיברי הבל.

מאת דן עומר

זה היה העולם הזה שהיה

גליון „העולם הזה" שראה אור השבוע לפני 25 שנה בדיוק, היה גיליון־מזכרת שהוקדש לרגל מלאת עשור להכרזת המדינה. המאמר הראשי תחת הכותרת „לידתה של אומה" נפתח בקטע מתוך שירו של חיים גורי „תפילה" („הבא ברכה לנערים — כי באה עת. / ראה אותם שותקים ונבוכים — ועיניהם דולקות..."). גליון זה הביא בתצלומים ובתיאורים את שיחזור המאבק לעצמאות ישראל (ראה: בגיליון זה) תוך הצגת תמונה פנורמית עיתונאית של סיפור עצמאותה של ישראל. כשער הגליון: ציור שניים מלוחמי תש״ח.

לפני 25 שנה

יום העצמאות הגדול של יעקב אגמון ✶ מילחמת השיחרור של בעלי בתי־הקולנוע ✶ אורי זוהר והמיקטרת

„העולם הזה" 1073
תאריך: 23.4.1958

העם

הציפיה הגדולה

אווירה של ציפיה נעימה אפפה השבוע את ערי ישראל. כל בעיות העולם והארץ נשכחו, מלבד הצורך לחוג כראוי את העשור. הרחובות קושטו. בתי־קפה היו מלאים כפי שלא היו מלאים מעולם. בבליל הלשונות היה קשה להבחין בין צברים הלבושים כאמריקאים, עולים חדשים הנראים כתיירים, ותיירים שהתלבשו כאנשי העליה השנייה.

העם היה מוכן לשמוח, אך עדיין בלתי־משוכנע לגמרי. התעמולה העצמית האגדתית של ועדת־העשור עשתה רושם של אירגון מופרז, איימה למנוע את הספונטאניות של שימחה עממית. האיש ברחוב היה מוכן שישעשעו אותו, יציגו לפניו הצגות, אך שמר לעצמו את הזכות למחוא כפיים או לשרוק בבוז, כאוות נפשו.

יעברו כמה שבועות עד שיסתבר אם חגיגות־העשור המאורגנות היו הצלחה או כישלון, מיבצע כביר או בלוף. בינתיים אמר הישראלי הממוצע: „ירקדו הנערים לפנינו."

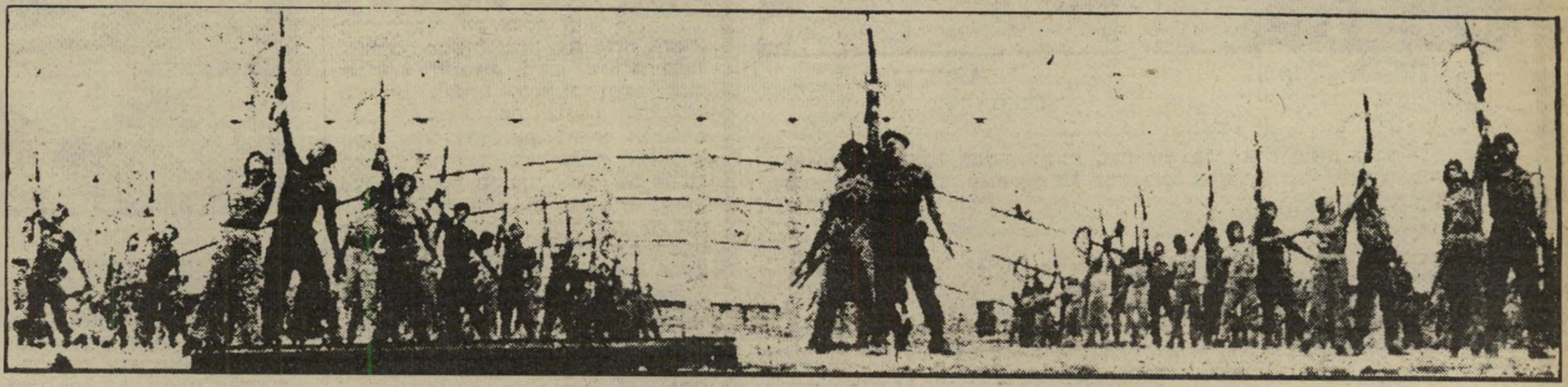

חזרה כללית של מיפגן הנח״ל באיצטדיון רמת־גן
ירקדו הנערים לפנינו

העשור

מסיבה ל־800 אלף

בעצם קדחת ההכנות הסופיות לקראת חגיגות יום־העצמאות, כשעובדי ועדת־העשור עבדו יומם וליל כדי לבדוק כל פרט ופרט בתוכניות, הופיע לפתע מנחם אייל, איש מחלקת המיפגנים של ועדת־העשור, וביקש חופשה מהממונים עליו. „השתגעת?" אמרו לו, „דווקא בשבוע החגיגות כשאנחנו זקוקים לכל אדם אתה מבקש חופשה?" אולם למנחם אייל היתה סיבה מוצדקת לבקש חיפשה. אשתו ילדה בן, ועמדה לחזור הביתה עם הילד דווקא בערב יום־העצמאות.

תוך כמה דקות התקשר יעקב אגמון, ראש מחלקת המיפגנים של ועדת־העשור, עם מנהל מחלקת היולדות בבית־החולים בילינסון: „אדוני הרופא," הסביר אגמון בטלפון, „אתה מוכרח להשאיר את אשתו של מנחם אייל בבית־החולים עד אחרי חגיגות־העצמאות. האיש הזה אחראי לעריכת החגיגות ב־200 ישובים. אינכם יכולים לקלקל להם את השימחה."

„תמסור את בירכת צוות בית־החולים לכל 200 הישובים," השיב הרופא. אשתו של מנחם אייל תישאר בבית־החולים עד אחרי החגיגות. מנחם עצמו לא יקבל חופשה.

בעייתו של מנחם אייל היתה רק אחת מאלפי הבעיות הקטנות, שעמדו לפני המחלקה האחראית לאירגון חגיגות־העשור ב־40 ערים ומושבות גדולות. כי במדינה שבה מרבית ימי חג הם ימי אבל, העמידה משימת תיכנון החג כמה בעיות רציניות.

הבעייה העיקרית היתה כיצד ליצור שימחה, שההמון יהיה בה שותף פעיל ולא צופה פאסיבי בלבד. לא פחות חשובה היתה הבעיה כיצד למנוע נהירת הקהל לכמה מרכזי שימחה, ולפזר את החגיגות לכל פינה ופינה. הפיתרון לכך היו בימות־הבידור, או כפי שמארגני מחלקת־המיפגנים, האחראית לכל החלק האזרחי של חגיגות־העשור, מכנים אותן: „מסיבות פרסיות ל־800 אלף תושבים." המטרה אינה לארגן שימחה או להכריח לרקוד ולשיר, אלא ליצור את כל התנאים כדי שההמון יוכל לחגוג לבד.

משקאות חריפים מוזלים. בימות־הבידור יעמדו במרכזן של החגיגות. כ־מאה בימות בכל רחבי הארץ, מהן תשע בתל־אביב, ירכזו סביבן, לפי הערכת המארגנים, 800 אלף איש.

כל בימת־בידור היא כימעט תיאטרון בפני עצמו. היא מתרוממת לגובה של שני מטר במרכז רחבה מוארת ומקושטת. גם כל הרחובות המובילים לבימות־הבידור הוארו וקושטו בציורים מופשטים ובדמויות בעלי־חיים. לכל בימת־בידור ישנו מרכז־בימה, האחראי לחגיגה. לרשותו עומד צוות של עובדים טכניים: חשמלאים, מפעילי־רמקולים, טלפוניסטית לרשת טלפונים מיוחדת שהוקמה בין הבימות, רץ גדנ״ע, רופאים ואחיות, אמבולנס ומכונית־קשר של המישטרה. לכל בימה יש גם תיזמורת משלה ומנחה האחראי להגשת התוכנית, לרציפותה ולהרקדת הקהל. רק האמנים שיופיעו על הבימות ינועו מבימה לבימה.

תפקידם של כל אלה יהיה להעסיק את הקהל במשך שש שעות רצופות, להרקידו, לשעשעו. מיזנונים שיוקמו ליד כל בימת־בידור יספקו משקאות ומאכלים, ובמיוחד משקאות חריפים במחיר מוזל.

בגיליון זה

החומר המתפרסם בגיליון זה היה פרי של תקופה. מדבר מתוכו העם הלוחם. לכן נמנעה המערכת מלהחתים את הכותבים על כל רשימה לחוד.

השער הוא קטע מציור דמויות הפלמ״ח, פרי יצירתו של הצייר בלום, המוצג בבית־צבי ברמת־גן (הנושא את שמו של צבי קליר שנפל בקרב אישדוד).

החומר הכתוב הוא ברובו פרי עבודת צוות העולם הזה בתקיפת המילחמה. בין המשתתפים הקבועים שפרי־עטם מופיע בגיליון זה: **אורי אבנרי** (בקשת לוחמים ועוד) **שמואל בזק** (על חומותיך ירושלים) **נתן דונביץ** (נתיב הדמים לנבי יושע) **בוזי זהבי** (תותחים מול בית־שאן), **יצחק זיו־אב** (האלמוני), **יוסף נדבה** (על המיגדל בנגבה), **שלום רוזנפלד** (הציץ ופגע).

המערכת נמנעה בקפדנות מלערוך מחדש את החומר, כדי למסור נאמנה את רוח הימים ואת סיגנונם המיוחד. מלבד קיצורים חסרי־חשיבות, כל החומר ב־32 עמודים אלה מפורסם כאן כפי שנכתב לראשונה בימי תש״ח.

קולנוע

מיסים ואריסים

אורות הניאון נשארו כבויים, הקופאים והסדרנים הלכו לבקר בתיאטרון, מוכרי הגרעינים נשארו מחוסרי פרנסה ובעלי בתי־הקולנוע הצטופפו במישרדי אירגוניהם, עישנו בעצבנות וצעקו בקולי־קולות: „הפעם לא ניכנע!"

אף אחד משני הצדדים לא התכונן להיכנע. במישרד־האוצר בירושלים נעצו הפקידים מבט אטום בנציגי בעלי בתי־הקולנוע, שטענו לפניהם בהתרגשות רבה, והפטירו בחוסר־עניין: „אין מה לעשות. אי־אפשר להוריד את המיסים — התקציב כבר אישר בכנסת!"

בתל־אביב הודיעו נציגי אירגון בעלי בתי־הקולנוע למנהלי התיאטרונים: „אנחנו לא נציג ואתם לא תציגו. אף אחד לא יציג!"

מנהלי התיאטרונים לא התרגשו. „שישבתו עד סוף העונה, לנו זה לא איכפת. ההכנסות מן ההצגות בתל־אביב יספיקו גם לכיסויי הגרעונות של העונה הבאה."

טענותיהם של בעלי בתי־הקולנוע היו פשוטות מאוד: 129 אחוז מיסים מוטלים על כרטיסי הקולנוע. המיסים הגבוהים מצמצמים את תדירות הביקור וגרמו לשפל בענף.

מי הפאודל? לכאורה היה מצב העניינים מוזר ביותר. בעלי בתי־הקולנוע לחמו בעוז־רוח של לויתן פצוע את מילחמתו של ציבור האזרחים כולו, בשעה שאותו ציבור עצמו נשאר שקט כדג מת. „אין מיקצוע בארץ שהטילו עליו מיסים פי 25 מהמקובל בארצות־הברית," זעקו דוברי שני האיגודים של בעלי בתי־הקולנוע, „הגיע הזמן לחסל את הפרשה!"

יעקב דווידון, בעל בתי־הקולנוע גן רינה ובית־העם בתל־אביב, הוסיף צבע למודעות השחורות של שביתת חבריו למיקצוע: „אנו תיבעים מאת השילטונות לחוקק חוק חדש להגנת האריסים. אריסי שדה הקולנוע. זהו שדה בור ובלתי מעובד, שחובה לעזקו ולסקלו. לאריסים (בעלי בתי־הקולנוע) נועד רק קומץ בלבד, שאין בכמותו כדי להשביע את העמלים והטורחים לשווא לאזן את תקציבם." הוסיף דווידון בפאתוס: „לא עוד זילזול שאנן! הגיעה שעתו של יחס אדיב וצודק!"

אילו היו דווידון וחבריו סבורים כי הגיעה שעתו של יחס אדיב וצודק, גם בפרשת יחסיהם עם ציבור לקוחות שלו הם דואגים כל־כך, יתכן שהיו זוכים לניצחון במאבקם. אולם הלקוחות עצמם הסתכלו באדישות מוחלטת, אפילו בשימחה לאיד.

כמו אותו צופה קולנוע תל־אביבי, שסדרן בבית קולנוע המרכז מנע ממנו את היציאה קודם לסיום הסרט, העיר כי על הממשלה להשגיח על בעלי בתי־הקולנוע ויחסם את קהל צופי הקולנוע.

אנשים

- נשיא ההסתדרות הציונית, ד״ר **נחום גולדמן**: „התאכזבתי מכל המיפלגות בישראל. הן אינן מיפלגות של מדינאים אלא של ראשי־ערים."
- שר־התחבורה **מרדכי נמיר**, בנאום נגד הנהלת סולל בונה בוועד הפועל של ההסתדרות: „הכובע של סולל בונה מלפני 30 שנה אינו מתאים לראש ההסתדרות כיום."
- האמרגן **יעקב אגמון**, מנהל מחלקת־המיפגנים של ועדת־חגיגות־העשור, על הסיכסוך בין ועדת־חגיגות־העשור והתיזמורת הפילהרמונית: „התשיעית של בטהובן מפריעה לעשירית של המדינה."
- הפיזמונאי **דידי מנוסי**: „תל־אביב היא פרבר של עיר שאיננה."
- תחביב מסוג מקורי מצא שחקן בצל ירוק **אורי זוהר**, שהוא מעשן מיקטרת מובהק. זוהר, המעשן כשמונה מיקטרות ליום, התחיל לטבול לפני העישון את הטבק בקוניאק עם קצת מיץ לימון. זוהר גילה שהוא מקבל בחילה מטבק הטבול במיץ תפוחי עץ.

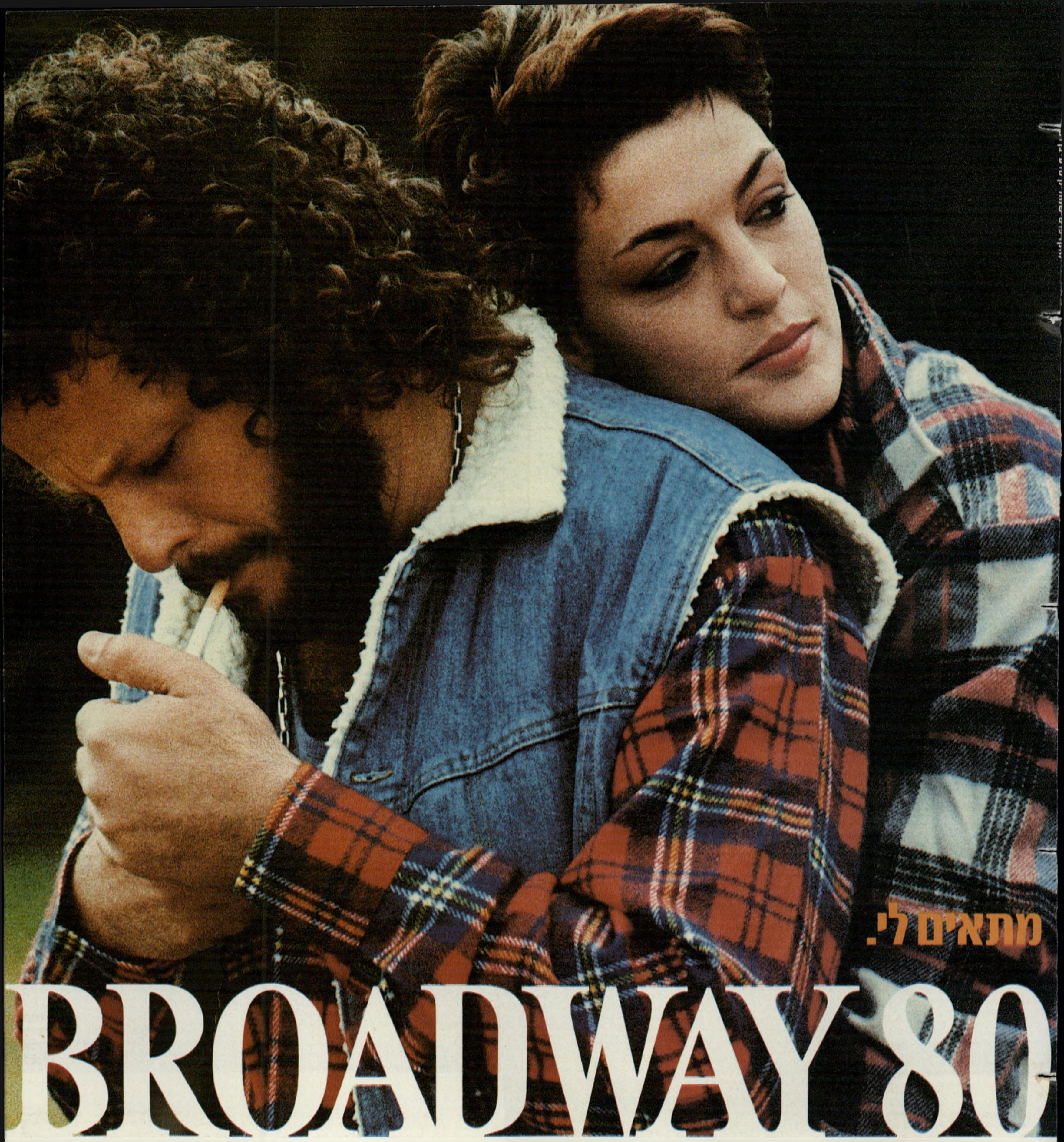

בבדיקה של Monde Selection, המרכז הבינלאומי לבדיקת איכויות בבריסל, זכתה BROADWAY 80 במדליית זהב לשנת 1982 על איכותה המעולה.

טעם אמריקאי. תערובת אמריקאית.

אזהרה: משרד הבריאות קובע כי העישון מזיק לבריאות

ריתמו – העידן החדש

חמשת פסי הכסף הנוצצים בחזית המכונית מבשרים עידן חדש בפיאט ריתמו. "ריתמו נובה" של העידן החדש – מכונית המשלבת ביצועים ספורטיביים מעולים עם מרחב ונוחות של מכונית משפחתית מפוארת. לבחירתך במבחר דגמים.

הפתעה! ריתמו אוטומטית עם מנוע 1299 סמ"ק

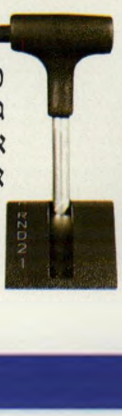

לראשונה ריתמו אוטומטית בנפח מנוע 1299 סמ"ק! כל היתרונות של מכונית אוטומטית גדולה יושמו ב"ריתמו נובה 70" אוטומטית, המבטיחה לבעליה גם את ההקלות במיסוי, המוענקות למכוניות בנפח מנוע של עד 1300 סמ"ק.

חלונות חשמליים והגה מתכוונן

הפתעה נוספת – מכונית שבה המותרות הן סטנדרט. ב"ריתמו 70 סופר" חלונות חשמליים הנפתחים ונסגרים בלחיצת כפתור, הגה מתכוונן ודלתות הננעלות חשמלית לבטיחות הנוסעים. אלה רק חלק קטן משפע השכלולים בהם מצטיינת המכונית.

ת"א: המשרד הראשי – יצחק שדה 30, טל' 03-330971; מוסך מרכזי – 10 תחנות 20, רמת החייל, טל' 03-483131. **חיפה:** חברת מוסמך בע"מ – דרך יפו 146, טל' 9־04-522258. **ירושלים:** גולדין בע"מ, שלומציון 2, טל' 02-222231. **באר־שבע:** ש.ח.ן. בע"מ – הדסה 46, טל' 057-74040. **נתניה:** רכב נתניה בע"מ – אזור התעשיה ישן, ת.ד. 24, טל' 053-22946. **פתח־תקוה:** אלי שולרוף – בר־כוכבא 15, טל' 03-919937. **חדרה:** קרצ'מן יעקב – אזור התעשיה, טל' 063-32729. **נהריה:** סוכנות פיאט – הרצל 86, טל' 04-925419. **אשקלון:** אוטו אשקלון בע"מ – ליד בנין העיריה, טל' 051-24774.

פיאט ריתמו.
העידן החדש.

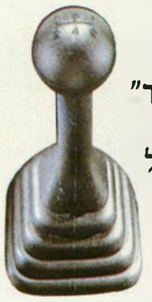

הילוך חמישי

ההילוך החמישי ב"ריתמו 70 סופר" תורם לנסיעה השקטה והנעימה, משפר את ביצועי המכונית ומגדיל את החסכון בדלק במידה מפתיעה.

גימור מעולה ונוחות מירבית

כל דגמי "ריתמו נובה" מאופיינים בגימור יוקרתי, פאר פנימי ושכלולים טכנולוגיים מתקדמים; מנוע עתיר ביצועים, היגוי מדוייק, כושר תמרון מעולה, תא נוסעים מרווח ונוח, מערכת אורוור/חימום משוכללת,

מיכל דלק ענק (55 ליטר), לוח מחוונים ומבנה בטיחותי ברמה חדשה.

עיצוב חדשני וחסכון בדלק

"ריתמו נובה" מצטיינת בעיצוב אוירודינמי חדשני, במנוע משוכלל, במשקל קל ובמקדם גרר (התנגדות האויר לתנועה) נמוך: 0.33 בלבד!

התוצאה – צריכת דלק נמוכה במיוחד – עד 18.8 ק"מ לליטר ב־90 קמ"ש. לבחירתך: "ריתמו 60" 1116 סמ"ק, "ריתמו 70" 1301 סמ"ק, "ריתמו 70 סופר" 1301 סמ"ק וריתמו אוטומטית 1299 סמ"ק.

FIAT **העידן החדש**

רחובות: בוקסר את לרנר בע"מ - הרצל 208, טל' 054-71789. **עפולה:** רכב הוד - הרב לוין 17, טל' 065-91480. **קרית־שמונה:** מוסך החולה - אזור התעשיה 067-40574. **נצרת:** פריד דאהר - אזור התעשיה, טל' 065-55266. **רמת־גן:** רכב רמת־גן - ז'בוטינסקי 30, טל' 03-719939. אילת: בית הרכב - ד. מזרחי, אזור התעשיה 806, טל' 059-73945. **עזה:** מוחמד גאזל - רח' עומאר אל מוכתר, טל' 051-60718.

כדורסל - היכל הספורט יד־אליהו.
יום ב' 2.5.83, בשעות 6.30 ו־8.30 בערב.
היכל הספורט חיפה. יום ג' 3.5.83,
בשעות 6.30 ו־8.30 בערב.
קיבוץ משמר העמק. יום ד' 4.5.83
בשעות 6.30 ו־8.30 בערב.
האולם העירוני ירושלים. יום ה' 5.5.83,
בשעות 6.30 ו־8.30 בערב.
6־7.5.83, בשעה 2 אחה"צ
בחסות NBA

מפגן הפתיחה - אצטדיון ע"ש בלומפילד,
ת"א יום א' 1.5.83, שעה 7.30 בערב.
מפגן הנעילה - אצטדיון קרית־אליעזר, חיפה
מוצאי־שבת, 7.5.83, שעה 8 בערב.

אתלטיקה קלה - אצטדיון מרכז הספורט
הלאומי בהדר יוסף, ת"א.
ימים ד', ה', ו', 4־5־6.5.83, בשעה 7 בערב.

שחיה - בריכת השחיה באוניברסיטת ת"א,
ימים ב', ג', ד', 2־3־4.5.83, בשעות 9.30 בבוקר
ו־3.30 אחה"צ בחסות "עלית"

טלה־ג'יס - היכל הספורט יד־אליהו,
יום ה', 5.5.83, שעה 9.30 בערב.

טניס - מרכז הטניס, רמת השרון
שישי־שבת, 6־7.5.83, בשעה 2 אחה"צ
בחסות "קודאק" ו"הסנה".

מה־1 במאי עד ה־7 במאי הופכת ישראל למרכז הספורט הבינלאומי

בכינוס הפועל ה־12

בוא לחזות
בביצועיהם
המרשימים של
אלפי ספורטאים
המגיעים

מעשרות מדינות להתחרות בעשרים ושמונה ענפי ספורט במסגרת אירוע הספורט הגדול ביותר בישראל: כינוס הפועל השנים־עשר.

ההתחרויות תערכנה בכל רחבי הארץ בכל ענפי הספורט: אתלטיקה, שחיה, כדורגל, כדורסל, הרמת משקולות, האבקות, ג'ודו, סיוף, שיט, טניס, רגבי, רכיבה, קשתות, שחמט, ברידג', התעמלות, קליעה ועוד.

הזדרז להבטיח לעצמך מקום טוב בכל אחד מ־167 אירועי ספורט מרשימים בהשתתפות כוכבי ספורט בינלאומיים. בוא לראות את הספורט הבינלאומי במגרש ביתי.

HAPOEL GAMES 12
ISRAEL 1-7.5.1983

כינוס הפועל – האולימפיאדה של ישראל

LONGINES

כרטיסים להשיג במשרדי מרכז "הפועל", ב"קסטל", "רוקוקו" וביתר משרדי הכרטיסים.
עלה על הפסים של בנק הפועלים: לחברי מועדון הפסים הנחות מיוחדות.

כנוס "הפועל" נערך בסיוע חברת העובדים

Hertz משכיר הרכב הרשמי

דב סגל מסרב לחיות

ביום השישי בשבוע שעבר הובא דב סגל לבית־החולים הדסה בתל־אביב במצב של דיכאון קשה, כשהוא מסרב לאכול ומבקש שיניחו לו למות.

שבוע לפני־כן שוחרר סגל מבית־החולים אחרי שניסה לשים קץ לחייו באמצעות כדורי־שינה.

כאשר היו בשיאם, היו דב ופרדריקה מלכי חיי־הלילה.

עכשיו נחתכו מיתרי־קולו ואשתו משתדלת להציל את חייו

דב סגל כדוגמן לחליפות
גא ושרמנטי

הוא הובהל לבית־החולים במצב קשה על־ידי אשתו, פרדריקה סגל, כשהיא נקרעת בין הרצון לעזור לו לגאול את עצמו מיסוריו, ובין הצורך הדחוף להציל את חייו.

דב סגל הגא והשרמנטי, שהיה בצעירותו דוגמן, מסרב לחיות, אחרי שנותח לפני חודשיים. הרופאים כרתו לו את מיתרי־הקול.

כבר לפני כ־10 שנים ידע דב שהוא לקה בגידול ממאיר במיתרי הקול, אך סירב לעבור ניתוח. הוא טען: „אני לא מוכן לחיות בלי קול.”

אך לפני כחודשיים הוא נותח בכל זאת. אחרי הניתוח לקה דב, שהוא רק בשנות ה־50 לחייו, בדיכאון.

מי שמכיר אותו, יודע שדב הוא אדם גא ומסרב לשתף אנשים בצרותיו. אחרי הניתוח הוא הסתגר בבית, יחד עם פרדריקה, כמו חיה פצועה.

הוא מוכן רק להתראות עם מיספר קטן של חברים, ביניהם הארכיטקט אלדד שרון, העיתונאי שייקה בן־פורת, ובעל הגלריות ז'אן תירוש.

דב ופרדריקה ידעו תמיד לחיות, ותמיד בהרגשה שאין מה לדאוג למחר.

אחרי מילחמת יום־הכיפורים הם נאלצו לסגור את המועדון־מיסעדה־דיסקוטק שלהם ביפו. המילחמה פגעה קשה בעיסקי הבידור, ודב ופרדריקה סגרו את המועדון, שעלה להם הון תועפות — כ־80 אלף לירות של אז, שהושקעו על־ידי שותפים שונים, ביניהם שימעון עדן.

מאז הלך מצבם הכספי והחמיר, ואז גם התגלתה מחלתו של דב.

דב ופרדריקה נולדו ברומניה ונישאו בארץ בשנת 1952. שניהם ארכיטקטים במיקצועם, ותיכננו בין השאר את ביתם של גילה אלמגור ויעקב אגמון ושל תלמה ודויד („דדו”) אלעזר.

סגל כבימאי של הצגה אירוטית
ידע תמיד לחיות

בהתחלה הם פתחו מועדון בקצה רחוב הירקון. שם אפשר היה לפגוש חברי ממשלה, שגרירים ו־לצידם אנשי בוהמה ונערות־זוהר. השילוב של האנשים השונים הצליח, והמקום נחשב לאכסקלוסיבי ביותר בתל־אביב.

ואכן, דב ופרדריקה נלחמו כדי לשמור על רמה הולמת של מועדונם. כשהגיע פעם שמואל פלאטו־שרון למועדון, בחברת מייק בורשטיין, סילקה אותו פרדריקה באומרה: „מילא, אני מסכימה שלא יוסגר לצרפת, אבל אדם כזה שיעשה בדיחה מהכנסת, זאת כבר חוצפה.” פלאטו־שרון לא נכנס.

אך אלמנטים בלתי־רצויים באו למועדון, והם העדיפו לסגור אותו אחרי שהמישטרה סירבה להעמיד שוטר בפתח.

מאוחר יותר ניסה דב לביי
מחזה אירוטי עבור המפיק ששו
שבתאי. בצעירותו, כשלמד אר
כיטקטורה בפאריס, הוא ביי
סרטים כחולים כדי לממן את לי
מודיו. אבל כשנדרש לשנות או
הבימוי ולהכניס ביצועים אמיתיים
משך את ידו מהעניין.

בימי הזוהר היו חייהם פתוחים
להרפתקות חולפות. ידוע הסיפו
על השחקן הצרפתי הנודע דניא
זילין, שאושפז עם התקף־לב אחר
שבילה במשך שלושה ימים בדיר
תה של פרדריקה, כאשר דב בי
לה בחו״ל.

פרדריקה נימקה את החופש ה
מיני שלהם באהבה וההערכה ה
עמוקה שהם רוחשים האחד לשנ
היא טענה תמיד: „לא מצאתי א
גבר ישראלי אחד שטוב גם למיט
גם לארוחה וגם לשיחה חוץ מדב.

עכשיו, כשדב מתייסר וחולז
לא משה פרדריקה ממיטתו. הי
משתדלת להסתיר את מצבם הא
מיתי. רק מעטים הם האנשים ש
שמעו בכלל על הטרגדיה שפקד
את הזוג.

דב גאה מאוד בפרדי. הוא תמי
נהג לומר: היא אמנם רק 56
סנטימטרים, אבל היא גדולה. זא
האשה היחידה שלא הצלחתי לש
בור אותה. היא בן־אדם, חברה, ל
רק אשה.” **שולמית יריב**

דב סגל עם ישעיהו בן־פורת
ידיד אחרון

סרטים

סוד הקסם המתוק של דיווה

לכאורה זהו סרט־מתח, אבל סרט־מתח שונה מן המותחנים שהכרנו עד היום. לכאורה אין בו רעיון רציני, אבל אפשר שהרעיון מונח ביצירת שפה אסתטית מיוחדת ונעלה לקולנוע — וגם אסתטיקה לשמה היא מטרה לגיטימית ביותר לבימאי צעיר שזה לו סיהטו הראשון.

אולי אין בו סיפור רציני המשמש גיבוי לגילויים אסתטיים בומבאסטיים כל־כך — וגם הוא עבר גילגולים מוזרים — כמעט כמו גיבוריו. בפעם הראשונה שהוצא לאור, נכשל. אחרי זמן־מה, כשעבר שימעו מפה לאוזן ובעזרת ביקורות עיתונאיות, הוצא לאור שוב. היום מנבאים לבנקס מעמד של אחד מבימאי העתיד בצרפת.

דיווה היא זמרת שחומת־עור, ־שיופיה החיצוני משלים את יופיה הפנימי. היא זמרת סופראן נהדרת, המסרבת להנציח את קולה על פלאסטיק ולהפוך את אמנותה למיסחר. כלומר, היא מסרבת להקליט, ואף כי מעולם לא שמעה את קולה, היא עומדת על כך כי החוויה האמנותית מבוססת על תהליך היצירה שבמיפגש בין האמן לקהלו, ואין לשחזרה באמצעים טכניים — כי אז תיפגם השלמות שבחוויה.

ז'ול (אנדראי) ואחד השליחים מן העולם התחתון ב„דיווה" של בנקס
שיכנוע על הסכין —

פרדריק אנדראי כז'ול ווילהלמניה ויגינס פרנאנדו כסינתייה הוקינס
אמנות טהורה מול עבודת אלילים

בתפקיד דיווה (שמה בסרט סינתייה הוקינס), מופיעה זמרת־אופרה שכוכבה דורך היום בעולם (ראה: אנשים בעולם), ילידת פילדלפיה ששמה וילהלמניה (מתחרז עם השם הגיה) ויגינס פרנאנדז, הנרי־אית כאלילה. סגידתו של הנער העובד בשליחות הדואר, מזכירה מעט את עבודת־האלילים של הגרופיס לכוכבי הפופ שלהם: אחרי שהוא מקליט הקלטה פיראטית מושלמת, בעזרת מכשיר שסחב ממי־שהו, הוא נכנס לחדר ההלבשה שלה, זוכה באוטוגרף ומחלל את פרטיותה כשהוא גונב את גלימת הבימה שלה.

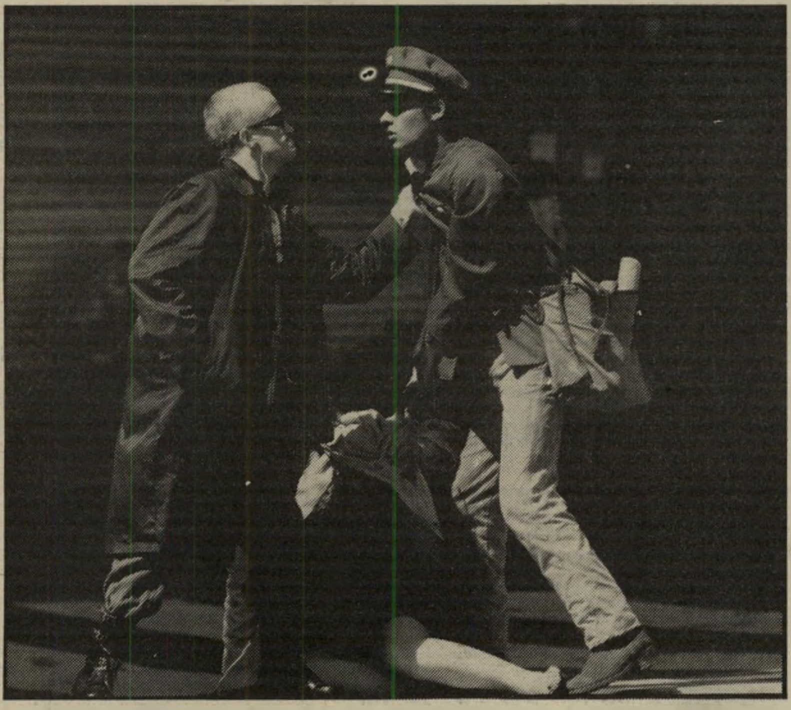
ז'ול, נער שליח בדואר, נקלע לזירת־החיסול בלי הזמנה
— לווידוי יצאנית על קאסטה

אבל האם מנוסתו של צעיר מידי שני לוויתני־פשע, שכל אחד מהם רוצה אחת משתי הקאסטות שנפלו בחלקו (האחת הקלטה פיראטית שעשה משירתה של זמרת מהוללת, והשנייה קאסטה שהושתלה אצלו במיקרה, ובה וידוי של יצאנית טרם חיסולה) אינו סיפור שיש בו משהו?

פטישיזם. ובכן, כדי לא לדבר ברמזים — דיווה הוא סירטו הראשון של הבימאי ז'אן־ז'אק בנקס, שנולד בפאריס ב־1946. הוא סיים לימודי פילוסופיה ושנה אחת רפואה והחל עובד כעוזר־בימאי לצד רנה קלמנט, ג'רי לואיס, קלוד ברי, וילארד הויק וז'אן לואי טרינטיניאן.

זה סרטו הראשון שעשה לפני שנה.

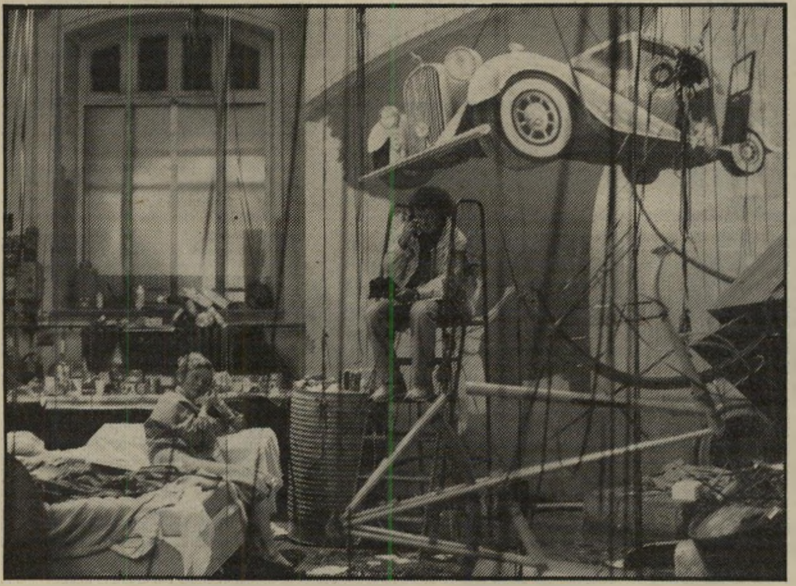
שוטרים מחכים במקום מגוריו של ז'ול
תפאורה של דיסקוטק פופ

אלא שאין היא אלטון ג'ונס או אלביס פרסלי, וגם לא אחת מאותם אלילי־אולפן שבלי סינטיסייזר אין להם זכות קיום. להיפך, הזמרת הזו סוגדת ליצירה הטהורה, והגיבור הצעיר, השחקן פרדריק אנדראי, מאוהב בקולה ובדמותה גם באופן אירוטי — תופעה המאפיינת את מעריצי אלילי־הפופ למיניהם.

אין פלא שבנקס העדיף לתת לרומן של דלאקורסה גוון עכשווי, בכך שהעמיד מול עיקרון האמנות הטהורה של דיווה את כל התופעות המאפיינות את עולם־הפופ של היום.

שלמות מול הרס. הגיבור מתגורר במוסך ענקי הדומה לתפאורה של מופע האימים של רוקי, עם תפאורה מהממת של מכוניות הרוסות יחד עם מכוניות ענקיות מצויירות, בדומה לפוסטרים המור־דרגיים. חברתו הוויטנאמית הקטנה של הגיבור, ז'ול (השחקנית הזעירה תוי אן לו), מתגלה כשהיא סוחבת מחנות תקליט

רשימת הזוכים בפרסי „אוסקר"

לשנת 1982

הסרט הטוב ביותר — **גאנדי.**
השחקן הטוב ביותר — **בן קינגסלי** (גאנדי).
השחקנית הטובה ביותר — **מריל סטריפ** (בחירתה של סופי).
שחקן־המישנה הטוב ביותר — **לו גוסט ג'וניור** (קצין וג'נטלמן).
שחקנית המישנה הטובה ביותר — **ג'סיקה לאנג** (טוטסי).
בימאי השנה — **ריצ'ארד אטנבורו** (גאנדי).
הסרט הזר של השנה — **להתחיל מחדש** (ספרד — חוזה לואיס גארסיה).
התסריט המקורי — **ג'והן ברייליי** (גאנדי).
התסריט הלא מקורי (עיבוד של יצירה) — **קוסטה גאברס ודונאלד סטיוארט** (נעדר).
השיר המקורי של השנה — **לאן שאנחנו שייכים** (קצין וג'נטלמן).
הצילום הטוב ביותר — **בילי ויליאמס ורוני טיילור** (גאנדי).
ניהול אמנותי — **סטיוארט קרייג, בוב לאינג ומייקל שירטון** (גאנדי).
עיצוב תילבושות — **ג'והן מולו ובאנו עטאיה** (גאנדי).
עריכה — **ג'והן בלום** (גאנדי).
איפור — **מייקל בארק ושורה מונזאני** (ניצוץ החיים).
מוסיקה מקורית — **ג'והן ויליאמס** (אי־טי).
מוסיקה בעיבוד מחודש — **הנרי מאנצ'יני** (ויקטור־ויקטוריה).
קול — **באם קנודסון, רוברט גלאסי, דון דיגירולמו, ג'ין קאנטמסה** (אי־טי).
סרט תיעודי באורך מלא — **עוד ילד נעדר.**
סרט תיעודי קצר — **אם אתה אוהב את הכוכב הזה.**
סרט הנפשה — **טאנגו.**
סרט הנפשה קצר — **תאונה מחרידה.**
עריכת קול של אפקטים — **צ'ארלס קמבל ובן בארט** (אי־טי).
אפקטים מיוחדים — **קארלו דאמבאלדי, דניס מורן, קנת סמית** (אי־טי).
אוסקר כבוד — **מיקי רוני.**

באמנות רבה. מתגוררת עם פושע הנמצא בתהליך צינון במקום הדומה ל„לופט" (סטודיו ענק) חשוך למחצה, שם עוסק החבר — שמשום־מה עונה לשם גורודיש (השחקן ריצ'ארד בורינגר) — במדיטציה בחברת מישחקי שבץ־נא ומכשירי הקל־טה־הגברה מן המשוכללים ביותר.

אפילו בסצינת הסחיטה ההדדית בינו ובין מפקח המישטרה שסרח, קיימת תפ־אורה מדהימה של מיבנה ענקי מודרני, המזכיר שלד לתחנת־רכבת או בניין ללא קירות, אך עם עמודי־תווך מתכתיים.

המתח נשען על רדיפה מקבילה אחרי

פרדריק אנדראי וטוי אן לו
לשעבר זונה —

נשיקה לטוי אן לו
— היום גנבת

ז'ול. את הקאסטה של דיווה חומדים צמד של מפיקי תקליטים בשיטת הגאנסטריזם (הלא הן ההקלטות הפיראטיות), והם מאיי־מים על חייו. לעניין נזרקת קאסטה נוס־פת, ובה הווידוי היחיד של יצאנית ש־חוסלה, עם שמות כל האחראים להידרד־רותה. הקאסטה האחת היא הנצחה של מאמץ ליצור משהו מושלם — קול נקי, טהור, בהקלטה בתולית — הקאסטה האח־רת היא תיאור תהליך של הרס — קול שבור, צרוד, המגלה שחיתות נוראה.

הוא מצליח להפתיע בשימוש באבזריי־פופ ובהדבקת קולאז'ים מרתקים ממיסגו־רים מקוריים של צילומי הסרט. אולי הרמז הגדול ביותר לכך, שכאילו אמר הבימאי לקהלו כבר בתחילה: אל תתיחסו לתעלומה, הביטו מה אני מסוגל לעשות באמנות הנפלאה הזאת של שילוב בין צבע, צליל ותנועות־מצלמה — באה בד־מות כותרת בעיתון, המורידה את רמת־התעלומה לרמת עיתוני־הערב השערוריי־תיים, דוגמת פארי סואר — „מי גנב את שמלתה של דיווה?"

כישרון והתמדה. מה היה אומר למשל רנה מאגריט, לוא לחשו באזנו ש־הוא עומד להשפיע השפעה מכרעת על הקולנוע של שנות השמונים? ועוד היד נטוייה, כי לא רק בנקס שואב ממנו השראה, כי אם גם אלן רוב־גרייה (בסיר־טו האסירה היפה, שהוצג לא מזמן בסינ־מטקים בתוך שורת סרטי ארגוס). מה עוד שבסרט זה משתלבים דימיון, מצביי־רוח חריגים ופתיתי הומור מקוריים, היוצרים אווירה סרקאסטית למדי, כשהם מאו־חדים בעין המצלמה.

ולסיום — גם ההיסטוריה של סרט זה חורגת מן הרגיל. תחילה הראו אותו לפני כשנתיים בפסטיבל קאן, וכל המיק־צוענים לא התייחסו אליו ברצינות. היה זה על רקע הידרדרותו המוחלטת של ה־קולנוע הצרפתי והפיכתו למהומה אסטתית על מחשבות רבות וריקות.

אחרי כן הוצא הסרט לאקרנים בפאריס, והיווה כישלון מוחלט. רק בית־קולנוע אחד המשיך להציגו בעקשנות וללא לאות, מתוך אמונה שההתמדה גם היא מודד להצלחה.

ואומנם, משהחלו הכל תוהים מה מס־תתר מאחורי הדיווה המסרבת למות, הוחל־ט להחיותה שנית, ביציאה רבת רושם. ה־פעם היתה התוצאה הצלחה מהממת, פלוס ארבעה פרסי סזאר („אוסקר הצרפתי"), והצלחתה בארצות־הברית.

ג'סיקה לאנג זכתה בפרס שחקנית־המישנה, בעיקר משום שבלונדית אחרת לא זכתה בפרס הראשי בשנה שעברה

בלונדית ולא טיפשה

שני עקרונות מאפיינים את הקולנוע האמריקאי: עיקרון הבלונדית המטו־מטמת, שממנו סבלה מרילין מונרו המנו־חה, שרק אחרי מותה גילו כי מאחורי ההופעה הזוהרת הסתתר כישרון קומי אדיר לצד אישיות ומוח אינדווידואלי; ועיקרון הניחומים — האמריקאים אמנם מיקצועיים להפליא, אבל שעה שהם מעני־קים פרסים הם הופכים לאינפנטילים, לרחמנים ולשבויים בפסיכולוגיה בגרוש.

כך העניקו בשעתו פרס לליז טיילור (כי סבלה ממחלה נוראה, ולא על אחד מסרטיה הטובים ביותר). כך כיבדו בשנה שעברה את הזקנים האמיצים הנרי פונדה שנטה למות, ואת קתרין הפבורן שהיתה טובה כמו תמיד (בהאגם המוזהב) — אך היא הרי ידעה גם סרטים טובים מזה.

שוחרי הקולנוע המסורים נדהמו — הלא אהובת הקצין הצרפתי היה מיבצע וירטו־אוזי מאין כמותו מבחינה מיקצועית עבור שחקנית; היה עליה להתמודד עם דמות סכיזופרנית מתקופות שונות, ומריל סטריפ היתה פשוט מזהירה.

כל אחד ידע שהיא אכן תקבל אוסקר השנה כפיצוי על השנה שעברה (אף כי אין להטיל ספק בכישרונה וביכולתה המיקצועית המעמיקה), ואף שג'סיקה לאנג הצטיינה בטוטסי, כשם שדאסטין הופמן הצטיין בסרט זה. כבר היה ברור שאת לאנג אפשר לפצות בפרס־המישנה, ואילו דאסטין — שקיבל אוסקר לא מזמן (על קרמר נגד קרמר) — יכול לוותר למען בן קינגסלי, שלפי שאיפותיה הגראנדיוזיות של האקדמיה, מן הראוי שיגרוף השנה את הפרס. מיבצע ענקים הוא בסופו של דבר חלום ישן של הוליווד.

המרתק ביותר בדמיתה של לאנג הוא הניגוד בין הופעתה הסכסית, שכאילו אינה דורשת ממנה לעשות דבר על הבד, כי אם להיות יפה ולשתוק, ובין האיטליגנציה והנוכחות הקולנועית המר־תקת שהיא מפגינה. היא התגלתה בקינג קונג (גירסה מס' 2), שם שפעה מתיקות ונשמה, המשיכה באיך לנצח את יוקר המחייה, שם הפגינה יכולת קומית, אחרי־כך בגירסה מחודשת של הדוור מצלצל פעמיים, כשהיא מגלמת את השטן בדמות האשה, על רעבונה תאוותיה וכוח ההרס שלה, שהוא תוצאה של יצרים שאין להם רסן.

בטוטסי של סידני פולאק (ראה העולם הזה 2380) היא מגלמת שחקנית צעירה המופיעה בקביעות בסידרת טלוויזיה. גם כאן היא מגלמת ניגודים — אשה עצמאית בעלת תינוק מחוץ לנישואין, שאינה נרתעת מרומן עם האיש הלא נכון, ומצד אחר מפתחת ידידות כנה עם דאסטין הופמן, המחופש כפארטנרית בסידרה ה־טלוויזיונית. אך עם כל החופש שיש בצורת המחשבה שלה, היא נרתעת ונבהלת, כשהיא חוששת כי ידידתה אינה ידידה בתום־לב כי אם לסבית.

לאנג, עד לא מזמן שותפתו לחיים של מיכאל בארשניקוב ואם בתם המשותפת, נולדה במיניסוטה ולמדה אמנות, אך פרשה בחוסר־סיפוק אחרי שני סמסטרים.

היא עברה את אמריקה לאורכה ולרוחבה ונחתה בלהקת ריקוד מודרני בניו־יורק.

סקרנותה לכל הקשור בתיאטרון ניסיוני הובילה אותה לפאריס, ללמוד אצל אטיין דקרו.

אבל בשטח המימיקה, שבו הוא מתמ־חה, לא מצאה פרנסה מספקת, וחזרה לניו־יורק ב־1974. „מישחק נראה בעיניי כהת־קדמות טיבעית," אמרה ומימנה את לימודי הדראמה שלה בדוגמנות.

היא למדה באולפן השחקנים תחת שר־ביטיהם של המפורסמים במורים, עד שדינו דה־לורנטיס בחר בה לחידוש קינג קונג.

משם צעדה לעבר הצלחתה הבאה: ל־כל הג'ז הזה של בוב פוסה. מכאן ואילך נסללה הדרך שהובילה לאוסקר־המישנה, ולמראה הסרט טוטסי שיוקרן בקרוב ב־ישראל, אפשר יהיה להיווכח מדוע.

לאנג ב„הדוור מצלצל פעמיים"
יצרים מעל להיגיון

ג'סיקה שבוייה בידי של קינג־קונג
תגליתו של דה לורנטיס

ג'סיקה לאנג בתפקיד ג'ולי ניקולס (עם דאסטין הופמן ב„טוטסי")
אוסקר המישנה ל־82

לוותיקי הפלמ"ח לא נותרו מקומות־ישיבה, כשבאו לחגוג בחברתו של המשורר שלהם, שזכה ב„פרס ישראל"

אח, פגישה שכזאת

כשהוקמה להקת צ'יזבטרון, ביקשו מן הבימאי **שמואל בונים** לביים את הלהקה החדשה. וכדי לשכנעו, שלחו אליו בחור אחד מהפלמ"ח. תגובתו של בו־נים היתה: „החבר'ה הם דווקא בסדר גמור. אבל יש בלהקה הזאת איזה פיינר אחד, שאני לא סובל אותו. אתה מכיר אותו?" הבחור ענה לבונים: „כן, הפיינר הזה זה אני."

הפיינר הזה הפך ברבות השנים ל**חיים חפר**, ובמשך שנתיים ימים לא החליפו השניים אפילו מילה.

סיפורים בנוסח זה קלחו כמים בערב מיוחד שערכו גלי צה"ל לכבודו של הפיזמונאי חיים חפר, לרגל זכייתו בפרס ישראל. לערב הזה הוזמנו ותיקי פלמ"ח וצ'יזבט־רון, כדי להעלות חוויות לזכר ימים עברו.

הוותיקים אכן באו בהמוניהם. כל אחד מהם הביא איתו חברים רבים, שלא הוזמנו לאירוע, ואולם החמאם היה מלא וגדוש עד כדי כך, שמוזמנים רבים אשר באו ב־איחור, לא מצאו לעצמם מקום ישיבה.

האלוף (מיל') **יוחאי בן־נון**, גיבור ישראל והמפקד־לשעבר של חיל־הים, נאלץ לעמוד במשך כל הערב הארוך, אשר נמשך עד ל־שעה 2.30 אחר חצות. ואילו ה־פיזמונאי **יורם טהר־לב** והמל־חין **דובי זלצר** נאלצו לחכות בחוץ.

היו שם ח"כי העבודה **יצחק רבין** ו**חיים בר־לב**, המפקד־לשעבר של חיל־האוויר **מוטי הוד**, **יוספ'לה טבנקין**, ממפקדי פלמ"ח, **עמוס חורב**, מי שהיה נשיא הטכניון, וכמובן חברי הלה־קה הצבאית הראשונה בארץ, צ'יז־בטרון — **נעמי פולני**, **רבקה מרניק**, **גדעון זינגר** ו**שייקה אופיר**.

כשהתיישבה החבורה הזאת על הבימה, התחילו הסיפורים לקלוח. **איצ'ה ממבוש** בירך את חפר ואמר, כי זאת לא חוכמה לכתוב שירה עם מילים גבוהות. גדולתו של מחבר נובעת מכך שהוא מר־כיב שירים ממילים פשוטות, ומסו־גל לכתוב שיר אפילו מתוך ספר מירשם התושבים.

„חוץ מזה," הוסיף מוכתר עין־הוד, „יש לחיים חפר מזל שהוא קיבל את פרס ישראל השנה, אחרת היה בוודאי מקבל אותו הרמטכ"ל היוצא רפול, שהתחיל גם הוא לכ־תוב בעת האחרונה מאקאמות ול־התחרות בחיים חפר."

המשורר **חיים גורי** עלה לבי־מה וסיפר, שהוא וחפר היו צמד פלמ"חניקים שכתבו יחד כמה שי־רים. כיצד התחיל הדבר? כשבי־קשו ממנו, מגורי, לכתוב שיר — הוא דרש כוסית קוניאק, שקט מוחלט ושומר־ראש. אז הצמידו אליו את חיים חפר. ומאז כתבו

החתן ובתו חתן הערב, חתן פרס ישראל חיים חפר, שלכבודו נערך ערב ותיקי־פלמ"ח, מקשיב לסיפורי עלילותיו בחיוך. משמאל: ורוניקה בונים, אשתו של בימאי הצ'יזבטרון שמואל בונים. מימינם: בתו של חפר, ניני. בונים ביים את הלהקה בתחילת דרכה.

המלכה הזמרת שושנה דמארי רגע לפני עלותה לבימה. כשקראה זהרירה חריפאי מקאמה בתחילת הערב, התרגשה שושנה ודמעות זלגו מעיניה. בתמונה משאל: נעמי פולני חברת **צ'יזבטרון**, עם רבקה זינגר, אשתו של השחקן גדעון זינגר. נעמי פולני באה במיוחד מהמושבה כינרת.

גבעתי שמעון אבידן (קוד), מפקד חטיבת גבעתי המפורסמת, מעלה זיכרונות מאותה תקופה. אבידן השתחרר מהצבא בדרגה זוטרה יחסית, ולא קודם בתפקידו משום שהיה חבר מפ״ם.

מרד הימאים רב־החובל האגדתי של האניה **אכסודוס**, אייק אהרונוביץ׳ (מימין), יושב בחברתו של רב־החובל נמרוד אשל. שניהם היו ממנהיגי מרד הימאים בשנות החמישים. השניים שיתפו פעולה בעליה ב׳, ושמחו להעלות זיכרונות משותפים מתקופת הפלמ״ח.

הטופול והטופולית השחקן חיים טופול מחייך במלוא פיו לשמע הסיפורים שקלחו על הבימה בקצב מסחרר. לידו מתמוגגת אשתו, גליה (במשקפיים), ומאחוריה סופקת־כפיים הזמרת אילנה רובינא, שבאה בחברתו של איציק קול, איש־הסרטים המציץ מאחורי כתפו של טופול. בתמונה משמאל: גליה טופול ואילנה רובינא. טופול שר משיריו של חיים חפר כאשר הופיע **בלהקת הנח״ל** ו**בבצל ירוק**, שקמו אחרי **צ׳יזבטרון**. טופול צימח לאחרונה זקן.

השניים כמה שירים בצוותא.

הצמד הזה היה כל־כך צמוד ה־אחד לשני, עד שפעם פנה איש אחד לגורי ואמר לו: „השיר ש־כתבת הוא לא נורמאלי.״ תשובתו של גורי היתה: „את השיר הזה לא אני כתבתי, אלא חיים חפר.״ האיש נדהם ואמר: „אתה וחפר זה לא אותו האיש?״

עוד סיפר גורי, כי יום אחד, כאשר ביקשו משניהם לכתוב יחדיו שיר, חיפש הצמד מקום שבו תת־פוש אותו ההשראה. בדרך לדרום אכן מצאו מקום שקט כזה — הם עצרו בבית־הקברות הבריטי, וחיברו בו את אחד משירי ה־פל״מח, המשותף לשניהם. „שיר

(המשך בעמוד 76)

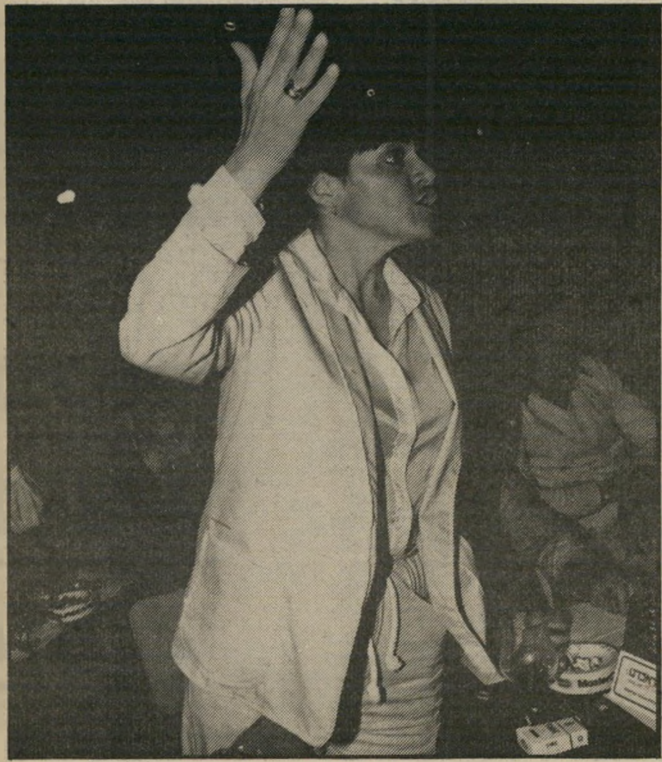

הוותיקים של הפלמ״ח, המשורר חיים גורי, שהיה חברו לעט של חיים חפר וח״כ יצחק רבין — מתמוגגים. רבין, שבתחילת הערב נראה סגור ומיעט בחיוכים, התפרץ בהמשך הערב בצחוק רועם, כשסיפרו עליו חברין ששירה זה לא בדיוק השטח שבו הוא מצטיין.

הטרוריסטית המפיקה דליה גוטמן הרגיזה את הנוכחים, כאשר בצורה בוטה לא פסקה מלנזוף באורחים, תוך הדגשת העובדה שהיא עושה זאת בהתנדבות.

הלאומיות הפסנתרניות ה־ישראליות פני־נה זלצמן ורות מנזה מיהרו אל מאח־רי־הקלעים, כדי לברך את פוליני.

בת המבקר המוסיקלי חנוך רון, החיילת מיכל רון (20), לבשה חליפת־מיכנסיים ספארי מבד שק, ועליה הדפסים של נמר. „באתי כחובבת מוסיקה," אמרה.

בת היו"ר ענת סבידור, בתו של יושב־ראש הכנסת, מנחם סבידור, נראתה אלגנטית מאוד בחליפת פסים בצבעים אדום ולבן ובמישקפי־שמש כהים.

עיתונאית לשעבר ומפיקת תקליטים יהודית אשד משכה תשומת־לב במיכנסי־הטריקו שלה, שעליהם טוניקה ארוכה.

הגאון הפסנתרן האיטלקי מאוריציו פוליני, בסיום הקונצרט, כשהוא יורד מהבימה אל מאחרי־הקלעים, וקופץ ידו בהתרגשות כשהוא מקשיב בריכוז לתשואות הקהל, שקרא לו שוב ושוב.

פלא פילאי פוליני

אחרי תחרות רובינשטיין, סוף־סוף רואים ושומעים מי־הו הפסנתרן האמיתי הגדול בא־מת," אמרה בהתלהבות **תמי שו־חט**, מורה למוסיקה, כשסיים ה־פסנתרן הדגול **מאוריציו פוליני** את נגינתו.

אין ספק שהקונצרט היחיד ש־נתן פוליני בישראל, כמחווה לפ־סנתרן ארתור רובינשטיין, הפך לקונצרט השנה.

מאחר שהיכל התרבות היה תפוס באותו הערב, נאלץ הפסנתרן ל־הופיע בשעה 3 אחרי־הצהריים.

לא קל היה להביא אותו הנה. אמרו שהוא מטורף ומשוגע. אבל האמת היא, כי בשנת 1968 ערך כאן קונצרט, וזכה בקיטונות של השמצות מצד הביקורת. אמרו ש־הוא לא פסנתרן, והוא נפגע ולא רצה לשוב.

מי ששיכנע את הפסנתרן לבוא בכל זאת, היו אלמנתו של רובינ־שטיין **נלה** ו**יעקב ביסטריצקי**. רובינשטיין היה ידוע כמעריץ של פוליני, וכשהיה שומע שפוליני מנ־גן היה לוקח מטוס ומגיע למקום הקונצרט.

כמחווה לפסנתרן הדגול וחברו הטוב, ניאות פוליני לבוא שנית לישראל.

בדרך־כלל באים לקונצרט כזה בלבוש־ערב, הכולל שימלות־ערב ארוכות, פרוות וחליפות. אבל ב־גלל שעת־הצהריים, הסתפקו הנשים בלבוש צנוע. חלקן באו הישר מ־העבודה, ובאולם נראו אפילו מיכ־נסיים קצרים וקבקביים.

זיוה להט, אשת ראש עיריית תל־אביב, לבשה חליפה פשוטה. בימאית הקולנוע **מירה רקנאטי** באה בחליפת מיכנסיים מטריקו פשוט. מרבית הצעירות באו כשה־ן לבושות כאילו הוזמנו למסיבה בקולוסיאום — בבגדי־מיני קצרים.

הפסנתרנית **רות מנזה**, שבאה לברך את הפסנתרן מאחרי־הקל־עים, הקשיבה לנגינה ונפלה מה־מדרגות מרוב התרגשות. האמן עצמו היה מאושר, ונתן הדרנים ל־לא סוף לקהל המריע.

האלמנה נלה רובינשטיין, אלמנתו של הפסנתרן הדגול ארתור רובינשטיין, הופיעה לקונצרט כשהיא חובשת כובע קש מעוטר בסרט. נלה פעלה רבות כדי להביא את פוליני.

הארכיטקטית ציונה לשם, אלגנטית ומיוחדת, במעיל מיש־בצות שחור־לבן, פרי עיצובו של האופנאי ואלנטינו.

המנהלת של מישרד־הנסיעות היא ברכה מיוחס, שבאה במיכנסי זאמש, שעליהם זרוק סוודר ענקי, המעוטר בחגורה תואמת.

נירה גל

(המשך מעמוד 55)
נות ספק בצחוק: המלצרים צריכים להחזיר מחר את כל הבקבוקים הריקים לחנות.

עסקים מוזרים

אך לקראת סוף הטיול באו הדברים הפחות יפים.

חברת היסתור פירסמה בחוברת שלה (נופש פלוס), שהטיול לטנריף כולל 7 לילות במלון עם חצי פנסיון — ארוחת־בוקר וארוחה עיקרית. אולם המלון סירב להגיש לנו ארוחת־צהריים, אלא ארוחת־ער בבלבד. שיבעה הלילות הפכו ל־6 לילות.

כששאלתי את חיים ספרא על סיבת הקיצוץ הזה, בניגוד למה שפורסם, הסביר המנכ"ל: „נאלצנו להחזיר ארצה את הקבוצה הזו ב־מטוס ג'מבו ריק, שבא יום אחד מוקדם יותר מניו־יורק. הסיבה היא שלא היו לנו תיירים שימלאו מטוס שעמד לצאת למחרת, כפי שתוכנן בתחילת העונה, מתל־אביב. לכן מחיר החבילה הזו הוא זול יותר בכ־30 דולר."

ואולם בסעיף ב' בחוברת של היסתור כתוב בפירוש: „הנך נותן בזה את הסכמתך מראש לכל שינוי שיוצע על ידנו ושעליו יסכימו המשתתפים בטיול." האמנם הס־כימו המשתתפים לקיצור הטיול?

מן הראוי להזכיר להיסתור שב־חוברת שלה כתוב גם: „שינויים ייעשו על ידנו אך ורק באם לדע־תנו יהיה הדבר דרוש או מועיל לטובתך או לטובת כלל קבוצת המטיילים." האם בגלל טובת ה־מטיילים החליטה היסתור לקצץ את מיספר הלילות בטנריף?

מנכ"ל היסתור טוען, יחד עם זאת, שהיסתור שילמה לבתי־המלון בטנריף גם עבור הלילה שבו לא לנו המטיילים באי.

אם אמת הדבר, הרי שזוהי דרך מוזרה של ניהול עסקים. גם עבור אל־על לא היו אלה כניראה עסקים פורחים במיוחד. מטוס הג'מבו שה־ביא את קבוצת המטיילים מתל־אביב לטנריף ב־30 במארס המשיך בטיסתו ללא נוסעים. גם המטוס ש־בא לטנריף מניו־יורק ב־5 באפ־ריל, הגיע ריק, אחרי טיסה של 10 שעות. דובר אל־על, קלמן ברון, השיב שזה לא כל־כך נורא שמטוסי ג'מבו טסים ריקים בכיוון אחד, אם בטיסה בכיוון השני יש להם 370 נוסעים מתוך 440 המו־שבים של המטוס.

ואולם הדבר המרגיז ביותר בטיול היה המאבק על המטוס ב־שדה־התעופה של טנריף. 370 ישר־ראלים פתחו בריצה מטורפת לעבר מדרגות המטוס הענק, כדי „לתפוס מקום." הסיבה — לנוסעים לא נקבעו מקומות־ישיבה ממוספרים.

בשיטת ה„יהיה בסדר"

המהומה היתה בלתי־נסבלת. קברניט פנה לנוסעים ו־הודיע להם שהעביר כבר דו"ח להנהלת אל־על על המתרחש ב־מטוס, אך ציין שאל־על אינה אשמה במה שקרה. לעומת זאת, טענו אנשי היסתור שהאשמה היא של אל־על, שהיתה צריכה לדאוג לכך שהנוסעים יקבלו מקומות ישיבה קבועים לפני עלייתם. ב־היסתור טוענים שבגלל הקיצוצים ביטלה אל־על את מישרד מנהל התחנה בטנגריף, ולכן לא היה מי שידאג לנוסעים. מנהל מח־לקת־מיבצעים של היסתור, בצ־לאל קרבט, מסר להעולם הזה ש־הנהלת אל־על הקימה ועדת־חקירה ותשלח מיכתבי התנצלות לנוסעי המטוס שבאו מטנריף.

צבי רימון, דובר מישרד־התיי־רות, סירב להשיב לשאלת העולם הזה אם ידוע לשר־התיירות על כך שחברת היסתור דוחה בפירסומיה כל אחריות כלפי לקוחותיה, בט־ענה שעליו לבדוק תחילה את ה־פירסומים של היסתור.

שלוש מישפחות מתל־אביב נת־קלו באי־הסדר של מארגני ה־טיול עוד בתחילתו. עם הגיעם למלון־היוקרה של טנריף, בוטניקו, הם גילו שאין להם חדרים, למרות ששילמו רבבות שקלים לחברת היסתור. בעלי המלון הסבירו ל־ישראלים שעוד לפני כשבוע ימים הודיעו לתל־אביב על כך שלא יהיו חדרים לכל לקוחות היסתור. ובכל זאת, היסתור לא עשתה דבר בנדון.

אחרי כמה שעות של כעס ועצ־בים, הועברו ישראלים אלה למלון מריטים (בעל ארבעה כוכבים ב־מקום החמישה של בוטניקו).

מנכ"ל היסתור התגונן: „כמה ימים לפני יציאת הקבוצה לטנריף קיבלנו מהסוכן שלנו בפוארטו דה־לה־קרוז, טלקס, על כך שבבוטניקו ביטלו לנו כמה חדרים. התעקשנו לא לוותר על החדרים שהזמנו מ־ראש. הסוכן חזר ואמר שאינו מב־טיח, אבל יעשה מאמצים. חשבנו שהעניין יסתדר. לכן שלחנו את התיירים שלנו לבוטניקו, בלי להו־דיע להם על המצב החדש."

היסתור פעלה בשיטה המקובלת של „יהיה בסדר." היא ידעה על ביטול החדרים, אבל „החליטה ל־התעקש." אולי יצמחו פתאום אר־בעה חדרים פנויים? ואם לא, אז מה? ולמה להיסתור להתווכח ול־הסביר כבר בתל־אביב ללקוחות שלא יהיו להם חדרים, שעבורם שילמו? עדיף להשאיר את הדברים כפי שהם, ולהניח למלון בטנריף שיפתור את הבעיה. לחברת־הנסי־עות אין הרי שום אחראיות לגבי מה שמתרחש בבתי־המלון. כך כתוב בחוברת. „היסתור היא רק הסוכן שלך!"

טנריף הוא אי חלום, של יופי ושל שקט. כאן, ב־1797, איבד נל־סון את זרועו בקרב ימי, לכאן מגיעים מטיילים מכל העולם ל־קניות ללא מכס.

כששאל אותי השבוע מנכ"ל היסתור, אילו דברים חיוביים אכ־תוב על הטיול הזה, אמרתי לו: „טנריף הוא מקום מקסים, עם חופים עוצרי נשימה ועם נשים בעלות עיניים ירוקות, אי שקט שבו איש אינו מתרגז, שבו הזמן עוצר מלכת. אך היסתור אינה, כמובן, אחראית לגן־העדן הזה."

מרסל זוהר

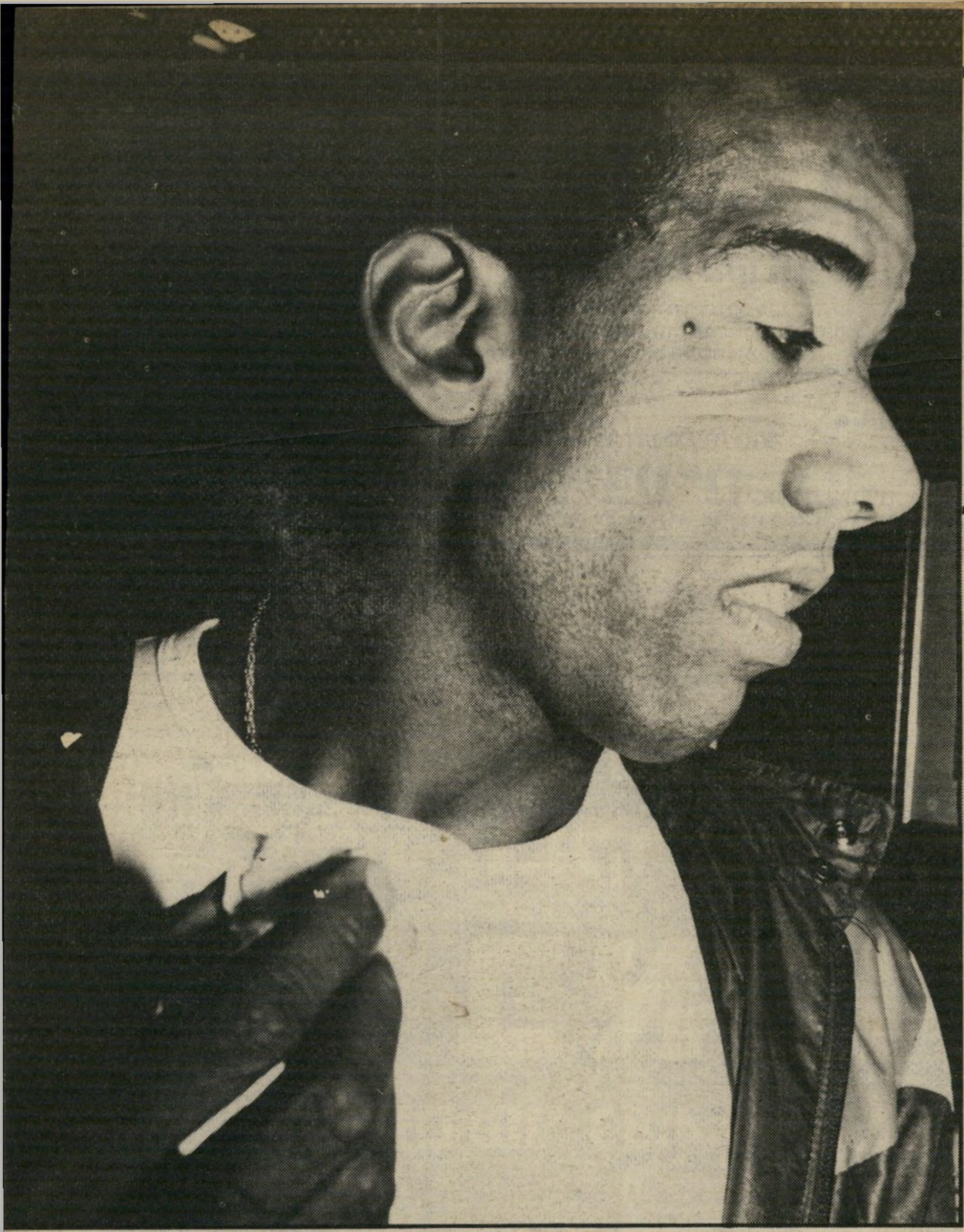

ג'ורג' בן: שערוריה ב„הילטון"

כוכב הזמר הברזילי ג'ורג' בן, שהגיע לסידרת קונצרטים בארץ, ישב בלובי של מלון הילטון יחד עם חברי להקתו, כשהוא עייף וסחוט, ומבקש לעלות לחדרו לפוש לאחר יום מפרך שעבר עליו.

האמרגנית שהביאה אותו לארץ, טמירה ירדני, ניגשה לקבלה כדי לערוך את הסידורים האחרונים. „אנחנו מצטערים, אין לנו חדרים פנויים," נמסר למפיקה הנדהמת.

„אבל אני הזמנתי לג'ורג' בן סוויטה! איך אתם יכולים להגיד לי עכשיו שאין מקום?" רתחה המפיקה. „אנחנו מצטערים מאוד, אין לנו מקום," היתה התשובה.

סיפרה טמירה ירדני:

אחרי שהלהקה בראשותו של ג'ורג' בן נחתה בנמל־התעופה ב־שעה חמש, לקחנו את המיזוודות ונסענו מייד כדי להופיע בתוכנית הטלוויזיה שעה טובה. אפילו לא הספקנו לפרק את המיזוודות במ־לון, כל־כך מיהרנו.

כשהסתיימה הקלטת התוכנית ה־געגו למלון הילטון, בשעה 11 ב־לילה. אנחנו הזמנו מקומות ב־הילטון לג'ורג' בן ולהקתו עוד לפני ארבעה חודשים. לפני חודש תיאמנו עוד פעם עם המלון, ויום לפני שהוא הגיע בירךרתי שוב עם הנהלת המלון שהכל בסדר.

כשהגענו למלון, פירקנו בעצמנו את הציוד והמיזוודות מהמשאית, ושיחררנו אותה. סחבנו את המי־זוודות ללובי של המלון.

כשראתה אותנו פקידת־הקבלה היא החווירה והתחילה להתנצל ל־פנינו, כי „לצערה" כל החדרים של המלון תפוסים. „הצלחנו למ־צוא לבן חדר אחד קטן, כי אין לנו מקום אחר," היא אמרה.

הביאו לנו את המנהל־התורן, כי מנהל המלון, מר הוגשטיין ישן, ואסור להעיר אותו.

האמרגן יהודה טלית, שהוא ה־שותף שלי להבאתו של בן ל־ישראל, ניסה להפעיל פרוטקציות, אבל שום דבר לא עזר.

רצנו מהר לחפש ללהקה ולבן חדרים, אחרי שבהילטון אמרו ש־סידרו אלטרנטיבה במלון פלאזה. הסתבר שגם את זה הם לא היו מסוגלים לסדר לבד, ואנחנו רצנו לפלאזה לסדר ללהקה חדרים.

איך הם מעזים לעשות לי דבר כזה? בכל המודעות של המופע של בן אני מפרסמת את השם הילטון, ליהודה טלית יש חוזה כתוב עם המלון. תארו לעצמכם שג'ורג' בן יחזור לארצו ויספר ל־אמנים אחרים, השוקלים לבוא ל־הופיע בישראל, באיזו צורה מבי־שה קיבלו אותו כאן — הרי שום אמן לא ירצה לבוא הנה, והכל על ראשי!

עד כאן גירסתה של טמירה ירדני לפרשה.

למחרת, בשיחה שקיים העולם הזה עם מלון הילטון, מסרה אשת יחסי־הציבור של המלון, עופרה בורלא־אדר, את גירסת המלון.

אמרה הדוברת:

להקתו של ג'ורג' בן הגיעה ל־מלון בשעה 12.00 בלילה. היו אמו־רים להיות להם שיבעה חדרים, אשר הוזמנו בשביל ג'ורג' בן ול־הקתו. במקום שיבעה חדרים היו ברשותנו רק חמישה חדרים פנויים, מכיוון ששני חדרים נוספים לא נתפנו. היו בהם אורחים שמבלים אצלנו כל השנה, והם נשארו בפסח וביקשו להישאר עוד יומיים — אז לא יכולנו לסרב להם.

הצענו להם אפילו להעביר שני נגנים ללינת־לילה במלון פלאזה, אבל ג'ורג' בן לא רצה להיפרד מהנגנים שלו, למרות שהסוויטה שלו היתה פנויה.

לדעתי, זה עניין זמני. הם עוד יחזרו אלינו. כשהם חיכו בלובי, כיבדנו אותם בדרינק. מה שקרה כאן הוא באמת לא באשמתנו.

עד כאן הסברי בורלא־אדר.

היה מפתיע לראות את הזמר וה־מלחין ג'ורג' בן, שהתקרית הזאת כאילו לא השפיעה כלל על מצב־רוחו. כאשר הגיע עייף ותשוש אחרי היום המפרך שעבר עליו. הוא חייך לכל עבר, לעדת הצלמים והעיתונאים שהמתינו לו במשך שעה וחצי במיסעדה תל־אביבית.

הוא חייך, הצטלם וסיפר, כי החליט לבוא להופיע בישראל אח־רי שהזמר ג'ילברטו ג'יל סיפר לו על הצלחתו הגדולה כאן, ועל ה־קהל הישראלי החם.

על התקרית במלון הגיב, כי בניגוד לזמרים־כוכבים אחרים, ה־מעדיפים להתגורר בבתי־מלון אח־רים מאלה שבהם מתגוררים נגני־הם — הוא אינו נוטש את חבריו, והם תמיד ביחד, כלהקה מגובשת.

את ישראל הוא מגדיר ישראל־טרופיקל. „יום אחד," הוא מספר „קיבלתי קסטה של שירים ש־כתבתי כשהם מושרים בעברית, ו־הייתי מרוצה מאוד מהאינטרפר־טיה. אז החלטתי לבוא הנה.

„אני לא רוצה הצלחה יותר גדולה ממה שזכו לה הזמרים הבר־זיליים הקודמים שהופיעו כאן. אני רוצה אותה ההצלחה שהיתה לגאל קוסטה ולג'ילברטו ג'יל."

נירה גל

רכב ביבוא אישי בשיטת טוס-הפלג

ההפלגות בקו ונציה

לאור הבקוש ההולך וגובר לקנית רכב ביבוא אישי יחד עם טיול באירופה הכנו עבורך תוכנית חדשה המעניקה אפשרויות מגוונות של טיולים באירופה יחד עם רכישת רכב.

השרות שאנו מעניקים

- הסדרת טיסות אל מרכזי הרכב האירופיים.
- הפלגה עם מכוניתך החדשה באוניה "סול אולימפיה" מונציה לחיפה.
- ייעוץ והכונה בהזמנת רכב.

יתרונות התוכנית

- מימון חלק נכבד מהטיול ע"י הרווח ברכישת הרכב.
- המכונית שתרכוש תהא בסטנדרד אירופאי גבוה.
- זמנים קצרים לאספקת המכונית.
- שילוב של טיול באירופה במכוניתך החדשה והפלגה מהנה בים התיכון.

אולימפיה - שנת בניה 1967 דרגת סיווג בטיחותית א'.

פרטים בכל משרדי הנסיעות ואצל:

י.כספי בע"מ סוכנים כלליים.

חיפה - רח' העצמאות 76, טל: 674444, תל־אביב - רח' בן יהודה 1, טל: 664902, 655749, ירושלים - רח' ינאי 4, טל: 244266, 247315.

בוקר של כיף לנשים

באפרופו

ביום שני 25.4.83 בשעה 10.00 בבוקר

שרית ישי

תשוחח עם:

- ★ **סמדר פרי** – כתבת "ידיעות אחרונות" על יחסי ישראל מצרים
- ★ **יונה אליאן** – שחקנית
- ★ **דליה פלד** – מו"ל וקוסמת. **ראיון ומופע קסמים**
- ★ **ציפי תבוֹר** – יועצת יופי ראשית של חברת "אייר". **הדגמת איפור**

כרטיסים להשיג בבוקר המופע ב"אפרופו"

רק שעתיים מכאן - יוון. כמובן!

השנה עוד יותר זול. "טוס" אל סוכן הנסיעות!

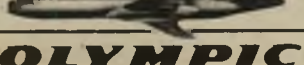

OLYMPIC AIRWAYS אולימפיק יום-יום ב-8⁵⁰ בבוקר

הרעב לתהילה

מאז הגיעה לישראל הכוכבת פארה פוסט, לא ניראתה היי־סטריה כמו זו שהתרחשה השבוע, כאשר הגיעו כוכבי הסידרה הפו־פולארית תהילה לסיבוב הופעות. ביום הראשון, יום־העצמאות, הם ניצבו בשר ודם על אדמת ישראל, אחרי סיבוב הופעות מפרך באנ־גליה. כאשר נחתו בשדה־התעופה המתין לפמליה, שכללה 62 איש — רקדנים, נגני תיזמורת וכוכבי ה־הצגה — אוטובוס שהוביל אותם עד צומת כבישים בתל־אביב. שם המתין להם אמבולנס. ששת כוכבי תהילה הועברו מייד מהאוטובוס לאמבולנס, והובלו ישר לכיכר מל־כי ישראל.

הקהל הרב שבילה ליד בימת הבידור המרכזית, במזג־אוויר סג־רירי וגשום, המתין להפתעה גדו־לה שהובטחה לו, כשהוא אינו יודע בדיוק למה לצפות. הקהל הוכה ב־תדהמה כאשר ההפתעה הופיעה ב־צורת כוכבי תהילה הנערצים על כל בית בישראל. הכוכבים העיי־פים והנרגשים זינקו אל הבימה ונופפו לקהל הרב לשלום וצעקו חג שמח.

אך הקהל המשולהב לא הסתפק בכך. הכוכבים נענו לדרישת ה־קהל, וללא ליווי תיזמורתי וללא פליי־בק, רק בשישה קולות עיי־פים, שרו את השיר המפורסם תהילה.

המארגנים מטעם העיריה תיכננו את מיבצע חילוצם מהבימה עד לפרט האחרון. הוחלט שכאשר יס־יימו הכוכבים את השיר יופעלו מייד זיקוקי דינור, ואמנם, כל המבטים הופנו לשמיים בחושך ו־הכוכבים חולצו מהבימה, ניכנסו לאמבולנס שהמתין להם, ודהרו ב־רחובות העיר כדי להגיע בזמן למסיבת העיתונאים שתוכננה לשע־ה 11 במלון הילטון התל־אביבי.

דני ולידיה קרלו אימפרטו (דני) ודבי אלן (לידיה), מורתו ב־סידרה, נהנים מהסיגרים המארוקאים. דני חבש לראשו כובע קסקט וגידל שפם ובקושי ניתן היה לזהותו. כשהבחין בכך, הסיר את מישקפיו. דני הצטנן, חש ברע ובקושי מסוגל היה לשיר במופע.

לרוי הפופולארי, הלוא הוא ג'ון אנטוני, בא רעב מאוד למלון והסתער על מגש הממולאים שבכניסה. לירוי בכובע ובצמות קטנטנות היה נרגש במיוחד מקבלת־הפנים בישראל וזרק פרחים לקהל. את הערב הראשון בילו השישה בבימת הבידור של תל־אביב. למרות עייפותם הרבה שרו לקהל את שיר הנושא של הסידרה.

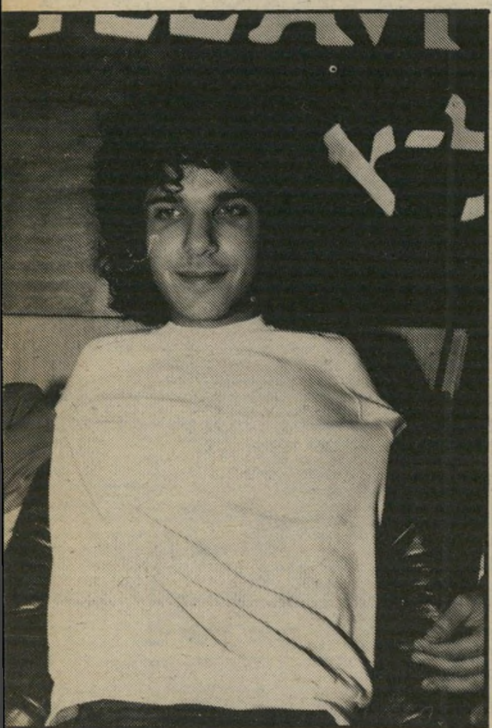

ברונו ודוריס בסידרה הם ולרי לנדס־ברג ולי קוררי, וב־חיים הם חברים צמודים. ברונו מותח את ידיו בעייפות מאחורי הכורסה ונראה בתמונה כחנוט. חברתו ולרי בחולצת טריקו, בג'ינס וכובע חום. כשהצלמים סיימו הסירה את מישקפי השמש.

בפה מלא סיגארים מארוקאים משוחחת דבי אלן (לידיה) עם העיתונאים. דבי, בסוודר אדום ובשיער מתולתל קצר, נראתה צעירה מכפי גילה. היא הכוכבת האמיתית ומנהיגת הלהקה. למרות עייפותה הרבה, אימנה את חבריה שעות ארוכות.

רזה יותר צעירה יותר

מה שציפה להם שם הוא סי־פור בפני עצמו. עשרות כת־בי וצלמים שהביאו עימם גם את ילדיהם הסתערו לעבר הבימה, שעליה הוצבו שש כורסאות, שולחן קטן ומיקרופון אחד בלבד. ראשון התיישב על הבימה לי קוררי, ה־מגלם בסידרה את ברונו המוסיקאי. לי החתיך הוכיח שיש לו זוג עי־ניים תכולות משגעות. לידו של לי התיישבה ולרי לנדסברג השמנ־מונת, המגלמת את דוריס שוורץ. ולרי היא חברתו בחיים של לי. היא חבשה לראשה כובע חום ול־עיניה הרכיבה מישקפי שמש. היא ניראתה רזה הרבה יותר מדמותה השמנמנה שבסידרה. לשמאלה של ולרי התיישב הרקדן הכושי ג'ון אנטוני ריי, המגלם את לירוי, כש־שיערו קלוע בצמות. לידו ישבה

(המשך בעמוד 77)

קוקו הלוא היא אריקה גמפל, בסוודר, במישקפיים ובשיער אסוף. הפתיעה את כולם כאשר באה לישראל תחת הצ'לנית לורי סינגר (ג'ולי). השתיים נוהגות להתחלף. אריקה הצטננה קשה וחשה ברע.

"יש לי חשבון ארוך עם הצבא!"

(המשך מעמוד 36)

● של רופא, לא התרגשת להציל אנשים, לרפא?

לא אהבתי מחלות. תמיד זה דחה אותי, ושנאתי אנשים חולים. רציתי להבין את סוד הביולוגיה.

● מתי הגעת לקולנוע?

הכל מתחיל ונגמר ברומאנטיקה. זו מחלה של אנשים צעירים. זה היה בזמני סוג של בריחה — הלכנו לראות סרטים, ולאט־לאט הסרטים נראו לי יותר חשובים ויותר מציאותיים ממה שקורה לי בחיים. כי מה שקרה לי היה עלוב ביותר: בחורות שחיזרתי אחריהן ולא נעניתי, צבא, בילויים. בסרטים קרו כל הדברים הטובים והיה ערך כל־כך גבוה לסרטים בעיניי, שכאילו כל מה שחסר היה לי בחיים היה נמצא בסרטים.

זה היה צעד קטן מאוד עד לידי כך שהגעתי למצב, שבו הערצתי סרטים, ושכל חיי יסובו סביב סרטים. וכך השתלבתי פה־ושם בהפקות קטנות, בכתיבת תסריטים. הייתי מנהל הפקה בסרט של מיכה שגריר שנקרא סיירים, עד שעשיתי את סירטי הראשון — השימלה.

■ ■ ■

● „השימלה" היה סרט אישי מאוד. מדוע עזבת את הנושא ה־אישי והלכת לכיוון פוליטי־חברתי?

המעט שהרשיתי לעצמי לגלות מריגשותיי בסרטים שעשיתי כל־כך הפחיד אותי,

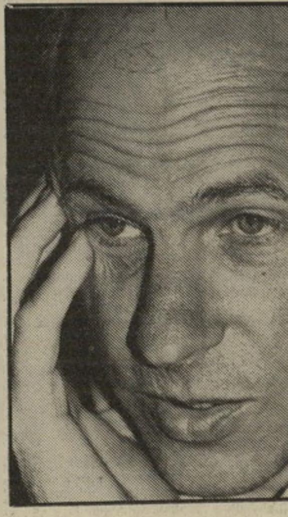

מרואיין נאמן

„מה שהדאיג את יגאל כהן־אורגד..."

שהייתי מוכרח לסגת לנושאים חברתיים, לא אישיים.

● גם כאן הסיבה אם כך היא אישית, לא אידיאולוגית.

אין אצלי שום דבר תיאורטי־אידיאולוגי. כל הסיבות הן אישיות.

● אם כך, בניגוד למה שחושבים, אתה לא כל־כך אמיץ?

לא. והיום אני גם לא רוצה להיות אמיץ. אף פעם לא הייתי אמיץ, יותר פחדתי מזה שידעו שאני לא אמיץ. את יודעת מה? לא. אולי כן הייתי פעם אמיץ. כעת אני לא.

● אין בך כמיהה או רצון לעשות סרטים אישיים?

כן, אבל אני מדכא אותם. אספר לך משהו. במסע אלונקות היה משהו אישי, שכאילו הוסתר והובלע מתוך התמכרות לצבאיות.

הייתי סמל ורב־סמל של פלוגת טירונים בנח"ל, ויום אחד לפנות־ערב ירדתי לכיוון מרכז הבסיס, וראיתי כמה חיילים מתגודדים. לפני המישרד שכב על הריצפה טירון מתבוסס בדמו שירה לעצמו כדור בפה, וכל המוח שלו היה מרוסס על התיקרה. זה היה בתקופה שבנח"ל היו טירטורים איומים. הבחור לא עמד בהם, ותקע לעצמו כדור בראש.

● זה לא אישי. זה משהו שקרה למישהו אחר ואתה ראית. אין לך אומץ לספר על עצמך, לעשות את הסיפור שלך?

לא. בגלל זה הסרטים שלי הם לא ממש טובים. אם אדם שעושה סרטים לא מרשה לעצמו להרגיש ולהעביר לדמויות שהוא עובד איתן להרגיש ולהעביר רגשות, לעורר רגשות אצל אנשים אחרים — אז מה הוא עושה? זה בעצם כל הקסם של הקולנוע. כשאתה מעביר רגשות ומפעיל רגשות אצל אנשים אחרים: קודם שחקנים ואחר־כך קהל. זה כל הקסם של הקולנוע. רק קולנוע כזה יכול להיות טוב.

● אם אתה מבין זאת, למה אתה לא עושה כך?

זה לא בידי.

● אתה תמשיך להתבונן מה־צד על הסרטים של עצמך?

העניין סובב סביב זה, כשהייתי צעיר הייתי מאוד ביישן, והדרך שלי להסתדר היתה להסתיר את הבושה, להפוך אותה לגאווה, לאדישות, לקרירות. לאט־לאט אני הולך ומתפטר מזה.

● איך אתה מתפטר מזה?

זה קשור לחשבון שלי עם צה"ל. ואני רוצה להוסיף דבר עקרוני: הבעיה היא לא רק שלי, אלא של כל הסרטים הישראליים, בעיית הקפאת הרגשות. זה קשור במיתוס של הגיבור החזק, במיתוס של אסור להיות חלש.

אחת הבעיות של הקולנוע הישראלי היא לצאת ממעגל־הקסם ולגלות רגשות. אחד הסרטים שעשה את זה עד עכשיו הוא נועה בת 17.

● אולי בגלל מרחק הזמן.

אולי. לכן אני אומר, שאני הולך ומתפטר מזה. אולי עם הזמן גם אגיע לכך.

● אם אין לך אומץ לחשוף את עצמך, מדוע לא ברחת אל הבלש למשל, למה דווקא אל ה־פוליטיקה?

כשהייתי ילד, ממש ילד — זה היה עוד לפני 48 — לאבי היתה מישפחה גדולה שגרה במזכרת־בתיה. המישפחה היתה מאוד עניה, ולא היתה יוצאת־דופן מהבחינה הזו. הם עסקו בחקלאות וחיו מהאדמה. הם קצרו חיטה, היו להם עצי־זית ופרדסים, והחיים היו קשים. אני זוכר שתמיד לא היה כסף.

מה שנשאר לי מזה זו תחושה שנחרטה בזיכרוני, שזה לא בסדר להרוויח כסף שלא מעבודה. התקוממתי משום־מה נגד העניין, מבלי לדעת שרכשתי לי מה שנקרא ערכים של שיוויון, דרישה לכך שבני־אדם יחיו מעמל־כפיהם ולא מניצול עבודת אנשים אחרים.

הכל היה כמובן ריגשי, לא אינטלקטואלי. כל העניין נדחק בגלל עניינים שנראו לי יותר חשובים, כמו זהות לאומית. כי כשהייתי ילד היתה תיקווה שתקום מדינה, וכשהייתי נער היתה מדינה — והיה צריך לשמור עליה. כל העניינים האלה של שיוויון שהעסיקו אותי כילד, נדחקו הצידה, וצפו ועלו כאשר השתחררתי מהכורח לציית לצוּוים לאומיים.

רק אז יצאו לי דברים על צדק חברתי. ואז, אחרי שעשיתי את השימלה, ובגלל אותן סיבות, שלא יכולתי להרשות לעצמי — ועדיין אינני יכול להרשות לעצמי — להיות די חופשי עם מה שאני מרגיש, פניתי באופן טיבעי לדרך השנייה שהכרתי, דרך של תגובה על כל מה שקורה כאן בחברה הישראלית. כך עשיתי את מסע אלונקות ואת מרד הימאים ואת הלילה בו נולד מלך.

● ובאף לא אחד מהשלושה לא היה משהו אישי?

אולי במרד הימאים, שקראתי לו יא, ברעכען! אולי בסרט הזה היתה ריאקציה לכל הדברים שהצבא סתם אותי ביחס אליהם. יש לי כל הזמן מאבק נגד הצבא, לצאת מהסתימות של הצבא. וזה נורא קשה. עשיית סרטים פוליטיים־חברתיים זו דרך להשתחרר ממה שהשירות בצבא עושה כאן לכל אחד.

■ ■ ■

● לא מזמן סיימת את צילומי סירטך „מגש הכסף". סגרת את הסרט לעיתונאים. נראה לי ש־הכנת את הקרקע לבעיות עם צנזורה. האם זה היה תעלול פירסומת?

לא, זה היה אמצעי התגוננות.

● מפני מה?

מפני עין הרע וכל מיני מרעין בישין. לצלם בארץ זה דבר קשה, במיוחד אם את מצלמת סרט שתוכנו לא עולה בקנה אחד עם הדיעות הרווחות בציבור. ולהפריע למהלך הצילומים זה דבר קל מאוד.

● נדמה לי, שבעצם העובדה שאסרת כניסת עיתונאים לאתר הצילומים והפכת את הסרט לי־מיסתורי, יצרת דיעה קדומה. כולם כעת חושבים: מי יודע איזו פצ־צה אנטי־ישראלית מכין כעת ג'אד?

לא יודע מה הדיעה הרווחת. מכל מקום, המטרה הראשונה היתה להגן על הסרט, וזה הגיע לידי כך שאפילו גופים העוסקים בענייני הסרט ונותנים לו שירותים — עובדיהם מגיבים בהתאם לדיעותיהם. שמעתי שאומרים שזה סרט אנטי־ציוני ואנטי־ישראלי, והיו שהרחיקו עוד יותר לכת.

● אז אולי תספר כאן, לראשונה, על מה הסרט?

זה סיפור על ישראלי המביא מגרמניה תרומה גדולה של תנועת שמאל כדי להקים אוניברסיטה ערבית בישראל. מדובר כאן על הזכויות הלאומיות של ערביי ישראל, לא של ערביי השטחים הכבושים.

הכסף מופקד בידיה של קבוצה רדיקאלית ערבית ישראלית. כשהבחור מגיע ארצה עם הכסף, מתברר לו שבקבוצה חלה הקצנה בעמדות הפוליטיות, והיא מתכוננת להשתמש בחצי מיליון המרקים למטרות אחרות — בין השאר, כדי לרכוש נשק ולהפוך למחתרת.

הוא מתנגד, מנסה לשכנע, להיאבק. כשהוא נואש, הוא מודיע שיחזיר את הכסף לגרמנים ועומד לטוס לגרמניה. להפתעתו, הוא נעצר על־ידי השין־בית, דרכונו מוחרם.

לאורך כל הדרך הולך איתו חבר ערבי, מרצה באוניברסיטה. בשלב מסויים הוא מחליט לצאת מהארץ בדרכון מזוייף, ואז רוצחים את הערבי ברחוב, והוא נכנס ללחץ ובורח לחברה שלו, שעובדת כאחות בבית־חולים פסיכיאטרי. הוא בולע כדורים ומאשפזים אותו.

הוא מספר לחברה שלו את האמת, היא מתקשרת עם השין־בית, והם מבקשים ממנו לתת את הכסף לקבוצה, כדי שיוכלו לתפוס אותם על חם. הוא קובע מיפגש עם מנהיגת הקבוצה, שהיא בחורה ערביה מעכו. כשהוא נותן לה את הכסף, הוא אומר לה שזו מלכודת.

זה כל הסיפור.

● בזמנו קיבל הסרט תמיכה מקרן לעידוד סרטים ישראליים.

נכון, ובקרן יש אנשים כמו יגאל כהן־אורגד, שכל מה שהדאיג אותו היה איך מתנהג קצין השין־בית.

● אתה צופה קשיים עם ה־צנזורה?

לא יודע. באופן עקרוני לא צריכים להיות קשיים, כי אין פה עניין ביטחוני. אבל לאור מה שקרה כעת עם הלילה בו נולד מלך, אני מניח שהם ייטפלו לכל פרט.

● נודע לי שגידי גוב, ששיחק את התפקיד הראשי בסרט, לא הזדהה עם תפקידו ועשה בעיות.

אני לא אשמיץ אותו.

● הוא סירב להגיד דברים ש־שמת בפיו במיסגרת התסריט?

אין תגובה. דבר אחד אני מוכן לספר עליו: היה איכפת לו לא רק מה עושה ואומרת הדמות שהוא משחק, אלא מה עושים ואומרים הערבים הישראלים ב־קבוצה.

● זה מראה שהוא שחקן חושב.

הוא שחקן מאוד אינטליגנטי.

● רוחמה מרטון, חברתך ל־חיים, שכתבה את שני התסריטים, גם של „הלילה בו נולד מלך" וגם של „מגש הכסף", היא פסיכיאטרית במיקצועה. איך היא הגיעה לקולנוע?

היא עובדת בקולנוע, כי היא עובדת איתי. בחיים אנחנו עובדים באותו המוסד. חוץ מזה, היא סופרת מתוסכלת, ואני חסר־כישרון כתיבה. תמיד חיפשתי אנשים לעבוד איתם, וכמו שקורה תמיד — אתה מחפש רחוק ולא רואה מה שיש לך בבית.

על מגש הכסף דיברנו קצת וכתבנו, ולא יצא ממש תסריט. אחר כך עבדנו שנה, וזו היתה שנה טובה מאוד ויצא סרט. אחר כך קראנו את הסיפור של אמנון דנקנר ורוחמה עיבדה אותו לתסריט בלי שאהיה שותף כלל לכתיבה.

● אמרת בכינוס ב„צוותא" שעשית את „הלילה בו נולד מלך" כדי לרשום את מה שקורה. ה־טענה נגדך היא, שאתה מספר סיפור על שני קצינים, אך מפליל את כל צה"ל.

תפקידי בסרט הוא להגיד את האמת, ומה שאני מראה בסרט נראה בדיוק במציאות: הקצינים בסרט שלי הם אומנם רק שניים, אבל הם מייצגים משהו שהפך לנורמה בצבא — מין שחיתות מוסרית שאי־אפשר היה להעלות אותה על הדעת לפני 1967.

● רוחמה מרטון — מה המשמעות שלה בחייך?

היא החברה הכי טובה שהיתה לי, שיש לי ושתהיה לי. למרות שאנחנו חיים יחד כבר 14 שנים, אנחנו עדיין חברים. זה הישג, לא?

תמרורים

נכנס ● לתפקידו כרמטכ"ל ה־12 של צה"ל, רב־אלוף **משה** („מוישה וחצי") **לוי** (47), המתגורר בקיבוץ בית־אלפא. הוא נולד בארץ למישפחה שעלתה מעיראק. את שירותו הצבאי התחיל לוי גבה־הקומה בגולני. בין תפקידיו בעבר: אלוף פיקוד המרכז. הוא מחליף את רב־אלוף **רפאל** („רפול") **איתן** שכיהן ל־ראשונה בתולדות צה"ל, חמש שנים רצופות בתפקיד.

מונתה ● למנהלת פרוייקט ש־א־מ — מרכז־מכירות חדש לוועדי־עובדים ב־רמת־גן — **ליאורה פרומצ'נקו** (32), אשתו של **עמי פרומצ'נקו**, מבעלי עלית, ומשותפי המרכז החדש. לפני כן היתה ליאורה עקרת־בית.

מונה ● לתפקיד סגן־הרמטכ"ל וראש אגף המטה, אלוף (מיל') **דויד עברי** (49), שפרש לפני כארבעה חודשים וחצי מתפקיד מפקד חיל־האוויר ומצה"ל. אחרי שיחרורו, בתום 30 שנות־שירות בחיל־האוויר, מונה כיושב־ראש פעיל של מועצת־המנהלים של התעשיה האווירית. מינויו הנוכחי הוא לתקופה של שנתיים בילבד.

מונה ● לראש אגף־מודיעין, **אהוד ברק** (42), האלוף הצעיר ביותר בצה"ל. תפקידו האחרון: ראש־אגף־תיכנון ב־מטכ"ל. מרבית שירותו היה בתפקידים קרביים. הוא עמד בראש מיבצע ההשתלטות על מטוס סבנה החטוף בלוד, בשנת 1972, וזכה באות־המופת. פיקד על הפשיטה המפורסמת לביירות שנה אחרי־כן. נולד בקבוצת מישמר־השרון, בוגר האוניברסיטה העיברית במתמטיקה ובפיסיקה, ובעל תואר שני בניתוח־מערכות מאוניברסיטת סטנפורד בקליפורניה.

מונה ● למזכיר מועצת פועלי תל־אביב בפועל **שלמה שטיינקלפר** (63), שהיה עד למינוי ממלא־מקום המזכיר, **דב בן־מאיר**. שטיינקלפר יחליף את בן־מאיר, ח"כ העבודה, המועמד לראשות עיריית תל־אביב מטעם מיפלגתו, עד ל־קיום הבחירות בחודש אוקטובר.

נותח ● בליבו, ח"כ המערך **יצחק פרץ** (47), אחרי שחש ברע. פרץ היה

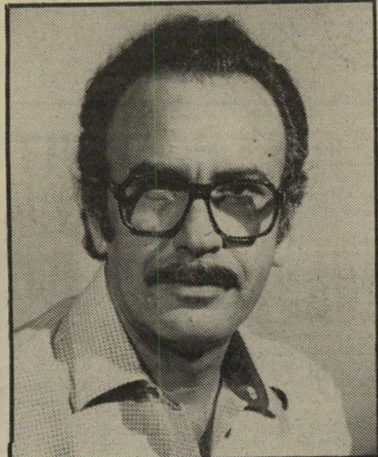

מנותח פרץ

שלושה מעקפים

אמור להינתח בתחילת מרס בבית־החולים בילינסון שבפתח־תיקווה, אך בגלל שביתת־הרופאים הוא לא התקבל. אחרי שמצבו החמיר, הוא התקבל לניתוח בבית־החולים איכילוב בתל־אביב, והושתלו לו שלושה מעקפי־לב.

חגג ● את יום הולדתו ה־35 ח"כ הליברלים **דויד זייגרמן**, שנולד ביום־העצמאות הראשון של מדינת־ישראל.

שב ● מסיור הרצאות בן חודש בארצות־הברית, מטעם מישרד־החוץ, **אליהו נאווי** ראש עיריית באר־שבע. הוא יצא לשם בלווית אשתו **ברוריה**.

ימונה ● כמנכ"ל שיכון עובדים **בנימין אפרת**, לשעבר ראש מועצת קרית־ים מטעם המערך. הוא יחליף את ח"כ העבודה **רפי אדרי**. על־פי הצבעת מרכז המיפלגה, נאסר על נבחרי התנועה למלא יותר מאשר תפקיד ציבורי אחד.

פרש ● לגימלאות עובד הנמל הוותיק **ז'קינו רווח** (65), שבשנים האחרונות ניהל רציף בנמל אשדוד. היה בין בוני נמל תל־אביב, ולפני־כן הספיק לעבוד בנמל יפו.

נפטר ● מהתקף־לב **יהודה אונגר** (55), עורך ביטאון רק"ח, זו הדרך, וחבר הלישכה המדינית של רק"ח.

אתה והשקל

מאת מאיר תדמור

הבורסה

מה עושים? גיחות קצרות לשלושה ימים!

עוד שבוע קשה עבר על המשקיע הקטן; מה לעשות, אלה החיים. איך אמרו לי השבוע בבורסה שניים מהתומכים בה? „תשמע חביבי, 1982 לא תחזור, עכשיו יש מישחק חדש.”

אבל מה הם הכללים של המישחק החדש, כדי שגם אנחנו נוכל לקחת סיבוב קצר עליו?

השיטה החדשה היא של גיחות קצרות. וכך מסביר אחד הברוקרים של השיטה „הגועלית” לדבריו.

מי שרוצה לעשות 15 אחוז לחודש, שילך לבני־קאיות, כולל „בנק איגוד” ו„בנק כללי”. אבל בתור עונש, צריך לחכות חודש ימים. מי שרוצה לעשות בשלושה ימים 15% — עושה גיחה קצרה.

קונים ביום הראשון, נחים ביום השני ומוכרים ביום השלישי. יש בעיה, שצריך למצוא את המניה המתאימה ולפעמים למכור ביום הרביעי, ובמיקרה חירום גם ביום החמישי. סימון ימי השבוע הוא רק דוגמה. אפשר להתחיל למשל ביום השלישי, למחרת יום־העצמאות, כמו שהרבה עשו, ולמכור ביום החמישי. הכלל הוא, שיודעים על איזה מניה „יורדים” כדי שהיא, המניה, תעלה. ומתי עוזבים אותה לאנחות? כשהיא עדיין ב„שוונג”.

המעגל של הקרובים

לקרובים ולמקורבים של הבורסה, הבנקים, קרנות־הנאמנות, הברוקרים הפרטיים, מנהלי התיקים וכל אלה שמסתובבים על־ידם, לכל אלה יש היום בעיה. וכך אומר אחד מהם: תשמע, המעגל של הקרובים נסגר, כולם מלאים סחורה. הם צריכים לשווק אותה ובינתיים, בינתיים, יש לי בשבילך סיפור מתאים.

„אתה יודע איפה יש רחוב העצמאות בחיפה?” זה שמה, למטה ליד הנמל — אני משיב. „כן, זה הרחוב הארוך עם סחורות הימאים והזונות. רגע, רגע, אל תיבהל אנחנו עדיין בענייני בורסה.” לא נבהלתי. העיקר, לעניין, אמרתי לו. „טוב, תשמע, מה קורה כשמגיעה אניה עם ימאים זרים?” הוא שואל, ואני מייד אומר לו: תעזוב אותי עם הסיפורים ועם הימאים. „לא, לא, זה חשוב בשביל הבורסה! בקיצור,” הוא אומר, „יש אוניות, יש מלחים, יש פרנסה ל...” אז יש, אז מה אתה רוצה ממני? „תשמע, מה קורה כשאין ימאים, למה שאוניות לא הגיעו, מה קורה?” מה אתה שואל אותי, תשאל את ההסתדרות, שהם ידאגו לימאים. „ואללה, אני רואה שלא תפסת את העניין. כשאין ימאים, אז האלה עם המיקצוע העתיק דופקות האחת את השנייה, אתה מבין.” הוא אומר־שואל ומוסיף: „המקורבים מלאים סחורה, צריך לשווק, המשקיעים לא באים, אז הם דופקים אחד את השני.”

טוב, אז בכל זאת במה משקיעים? אני שוב חוזר — במניות הכבדות.

וכדי להיות בסדר, אני מצטט מעלון של אחד הבנקים הממליץ להשקיע ב„איידיבי־פיתוח”, ב־„דיסקונט השקעות”, ב„נכסים”, ב„הסנה”, ב„לאומי לתעשיה” ועוד. ה„ועוד” שייך לעניין, הוא מופיע במקור.

כדי לסגור את המדור, עוד סיפור קצר מהחיים, כמו שאומרת העוזרת של השכנה. סיפר לי ברוקר: בא אליי אחד הלקוחות ואומר, איך אפשר השבוע לעשות 10% ומהר. אמרתי לו, זה מה שאתה רוצה? בסדר. קניתי לו סחורה, השער בלי שינוי. למחרת השער עולה ב־3%, הוא, הלקוח מצלצל ואומר זה בסדר. עוד יום והמניה נופלת 7%; למחרת הוא מצלצל ואומר איפה העשרה אחוז שהבטחת? אני לא הבטחתי, אומר הברוקר, עשיתי מה שביקשת, חוץ מזה 3% מלמעלה ו־7% מלמטה זה בדיוק 10%. הלקוח תופס את העניין ואומר, טוב, תמכור הכל ותחזור לבנקים.

ואומנם, הבנקים, בניגוד לתחזיות הקודמות שלי, עדיין ממשיכים לתת תשואות יומיות גבוהות. מי שהשקיע במניות אחד הבנקים, או בכולם, באלה המווסתים, הצליח בשלושת החודשים האחרונים לעשות תשואה ריאלית של יותר משמונה אחוזים, על בטוח. וזה הרבה יותר מלהפסיד חצי, במניות של קליל, לדוגמה.

הבינלאומי

שמועות מבוססות

אני רוצה לפתוח את הקטע הזה בשתי שמועות מבוססות, ועובדה שתפורסם ביום הופעת הגליון.

השמועות: בנק לאומי על כל שלוחותיו

מנכ"ל איינהורן
מווסתים את „הבינלאומי”

קונה כמויות גדולות של מניות של ה־בנק הבינלאומי. הוא לא היחידי, גם בעלי עניין עושים אותו דבר. הבנק הבינלאומי שוב עומד במרכז השמועות הטריות על משא־ומתן למכירתו, לקבוצת משקיעים דרום־אפריקאית. יש להם סיכוי, בעיקר מטעמים של קירבה לשילטון, אך אין להם סיכוי כל עוד לא יסכים הבנק שיקנו אותו. בינתיים „הכלה יפה,” ואז צריך להעלות את המחיר. לבנק ישראלי לא יאפשרו לקנות, לכל קבוצה אחרת אין 200 מיליון דולר; עד כאן השמועות.

עכשיו העובדה שתפורסם ביום הרביעי. באותו יום יתפרסם הדו״ח הכספי של הבנק הבינלאומי לריבעון הראשון של השנה. הוא יהיה יפה. הוא יראה על רווח יפה. ובצידו תהיה הודעה על חלוקת ביניים של 25% מניות הטבה.

יש עוד שמועה. מרדכי איינ־הורן, המנכ״ל של „בנק לאומי”, הורה לכפופים לו לדאוג לכך, ש־המניות של „הבנק הבינלאומי” יווסתו, כמו שאר המניות הבנקא־יות. עם הכמויות הגדולות של „הבינלאומי” שבידי בל״ל, הדבר אפשרי.

תהיה גם הסכמה שבשתיקה של בעלי ה־מניות והשליטה בבנק, השולטים בו, באמ־צעות חברת האחזקות פי־בי, הנשלטת על־ידי דנות, שבראשה עומד דוד מושביץ מבעלי עלית.

מי שרוצה — יסיק מסקנות מוטעות. מי שרוצה — יכול אפילו לחשוב שכל זה לא חשוב. יש כאלה החושבים שזה חשוב מאוד. ה„זה” — הכוונה היא לצרוף המעניין של השמועות והעובדות.

לא יהיה פיחות מואץ

לאביגדור, המכונה אבי, שלום. אם אתה חושב שנתנו לך בטעות את הטלפון שלי בבית ואתה מצלצל ושואל שאלות ומחכה, שאתן לך גם תשובות בטלפון — אתה טועה. אני לא לישכת מודיעין ויועץ פרטי לכל מי שהצליח להשיג את מיספר הטל־פון שלי. בענייני בורסה, אתה יכול לקרוא את המדור. בעניינים אחרים, אתה יכול לקרוא את יתר המדורים. אבל, באורח יוצא מן הכלל ובגלל החוצפה שלך, אני מוכן להשיב על שאלה אחת, שאומנם לא נוגעת לי ישירות, אבל שלא תחשוב שאני לא יודע את התשובה.

נכון ששר־האוצר בחו״ל. אומרים שהוא נסע לארצות־הברית, כדי ללמוד שיטות חדשות של רפואה פרטית — בעיקר כש־המירפאות של קופת־חולים סגורות. כן, אני לא חייב לך תשובה במקומו, אבל בכל זאת. אז שאלת למה הוא לא רוצה לפחת את הדולר יותר ויותר מהר. כולם יהיו שבעי־רצון, בעיקר היצואנים. גם זה לא בטוח. אבל לא זו הסיבה. הסיבה היא התוצאה.

אם יהיה פיחות מהיר של השקל, ונניח מחר יהיה הדולר 50 שקלים ובעוד שבו־עיים 60 שקלים, ויתר המטבעות הזרים יהיו גם הם שווים יותר שקלים — גם האינפלציה תהיה גבוהה הרבה יותר. כל זמן ששר־האוצר רוצה אינפלציה של שתי ספרות, הוא יתמוך בכל דרך בייצוא, חוץ מפיחות מואץ. פיחות מואץ יגרום לעליה מהירה של היבוא. ותתפלא, היבוא של מה שקרוי מוצרי־צריכה, וידיאו וכל היתר, הם רק עשרה אחוז מכלל היבוא. היתר זה מה שקרוי תשומות־ייצור, כולל חומרי־גלם לתעשיה ודלק ונכסי־השקעה, כמו מכונות לייצור.

כדי לא לסבך אותך, בעתיד הנראה לעין לא יהיה פיחות מואץ. ואם כן, תהיה גם אינפלצ־יה מואצת, וזה מה שארידור לא רוצה כל עוד יש לו ברירה.

הערת אגב. את החשבון על ההסבר המחוכם הזה אני מתכוון לשלוח למחלקת־ההסברה של האוצר.

מכשיר להנפקת ערבויות על משכנתאות

מדור הפטנטים נמשך, לפי בקשת הקהל. איזה קהל? בסך הכל אמרו לי כמה קוראי חינם ובתשלום שהמדור „נחמד.” אז שוב לכולבו המפורסם לפי בקשה מיוחדת, הנה הכתובת של הכולבו המשוגע האמאכר שליימר בניו־יורק: רחוב 57, מס׳ 147 מיזרח (איסט). פתוח חמישה ימים בשבוע, בין השעות 9 בבוקר ו־5 אחרי־הצהריים, לקנייה באמצעות הטלפון; לביקור וקנייה במקום, השעות הן מ־10 בבוקר ועד 6 בערב.

ועכשיו לשיגעונות החדשים. הכותרת ב־קטלוג היתה „קבוב.” חשבתי בטח מחשב או מקל זכוכית עם מנוע לגירוד הגב.

לא, הרבה יותר פשוט, אבל מתוחכם. הכוונה היא למכשיר להכנת קבאב, שיש־ליק, וכל בשר אחר ששיפוד יתאים לו. ובכן, למכשיר הנ״ל יש הרבה יתרונות. אפשר להכין שמונה סיחים של שישליק, קבאב, עגבניות, בצל, כבדים.

במקור, השם הוא מכונה חשמלית להכ־נת שיש־קבאב בלי הרבה בעיות, טירדה ולכלוך. שמונה שיפודים „מסתובבים סביב עצמם” וסביב אלמנט חימום המתנקה מעצמו.

מיכסה הזכוכית מונע „ספריצים” ושומר על הריח והמיצים הטיבעיים. כך כתוב. המיצים נאספים בתוך מגש לניקוי מושלם. כל מה שעליך לעשות: להכניס התקע בשקע. צריך כמובן לקנות גם את הבש־רים. לא כתוב איפה. מה שכן — כל קונה מקבל סיפרון מירשמים הכלול ב־מחיר. והמחיר בהחלט כדאי: 60 דולר, לא כולל משלות. המישקל־שלושה וחצי קילו־גרם.

על השמיכות החשמליות לחימום הצל־חות לפני האוכל — סיפרתי לכם כבר. המהדורה האחרונה של שמיכות־חימום־צלחות מיועדת לעשר צלחות גדולות, ו־אפשר לקנות את הפטנט החשוב הזה בשני צבעים: לבן וזהב. המישקל: 1.5 ק״ג בסך הכל, והמחיר הוא 30 דולר. אפשר להביא מתנה לדודה יוכבד, שהסכימה סוף־סוף לחתום כערבה למישכנתא. קצת תשומת־לב לא תזיק, והיא בוודאי תזכור את המתנה עד אחרית ימיה ואפילו — עם הרבה מזל — תשאיר לכם משהו.

עכשיו בא תורו של מכשיר פשוט, אבל הרעיון גאוני. הממציא עשה עליו כמה דולרים טובים. מיתקן השומר על טריות ופריכות. פרס יינתן למי שימציא לי שם מתאים למכשיר שתאורו יבוא להלן.

ובכן, הוא דומה לקופסת לחם, אבל הוא לא כזה. חום נמוך ה־נוצר באורח חשמלי מונע לחות, כך שהביסקוויטים, שאר עוגיות ופיצפוצי אורז, נשארים פריכים וטריים. מלח נשאר יבש ונשפך בקלות. עשוי מפח מצופה כרום מבריק וידיות העשויות מסטירן שחור.

הסטירן הוא חומר פלסטי קשיח, עמיד בחום. גם לחמניות ולחם שומרים על ה־טריות. המישקל: 5 ק״ג. המחיר: 45 דולר. במיוחד לדודות שחתמו על שתי משכנתות. יזכיר להן יום־יום, מי הם אותם שלהם הן חתמו על משכנתא.

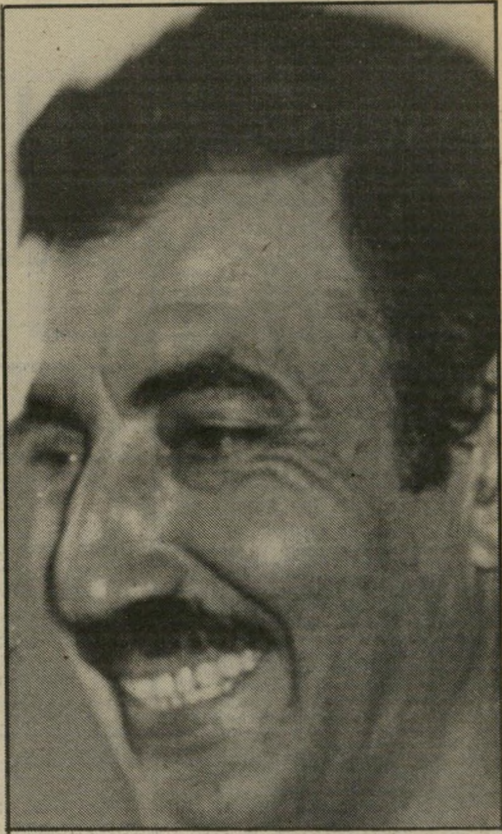

ואליד צאדק:

„רפול זבנג - ואני גמרנו!"

חבר־הכנסת־לשעבר ואליד צאדק הוזמן על־ידי שר־הביטחון למסיבת הפרידה לכבוד הרמטכ"ל היוצא, רפול.

ואליד צאדק החזיר את ההזמנה.

● **למה החזרת את ההזמנה?**

מכיוון שהוא מכריז הצהרות גזעניות, ואני חששתי שהוא זבנג — ואני גמרנו.

אלכסנדר פלאי:

„לא כל שר נכנס לאנציקלופדיה!"

בימים אלה יצא לאור כרך המילואים של „האנ־ציקלופדיה העברית". שמחתי לגלות שם כמה ערכים שאני מכירה באופן אישי. הכרך מעודכן ביותר, ממש עד למילחמת־הלבנון, שלא נסתיימה עדיין.

מאחורי מיפעל האנציקלופדיה עומד אלכסנדר פלאי.

שאלתי אותו:

● **מי קובע מי ראוי להיות ערך באנציק־לופדיה?**

אנחנו לא קובעים מי ראוי. אנחנו קובעים מי מעניין בשביל עם ישראל. יש מערכת הקובעת על מי יהיה מעניין לקרוא בדורות הבאים. זה הקריטריון.

● **מדוע יש חברי־כנסת ושרים בממשלה שנכנסו לאנציקלופדיה, ואחרים לא?**

מכיוון שלא כל שר בישראל ראוי להיות ערך באנציקלופדיה. אנחנו כוללים דברים שיהיה להם אורך־חיים. אם אדם, או מעשה, או מיפעל נכנסו לאנציקלו־פדיה — סימן שבמערכת חושבים שיהיה מעניין לקרוא עליו, ושלמיפעלם או לפועלם יש אורך־חיים ניכר.

אתן לך דוגמה: העורך שלך, אורי אבנרי, לא היה בעבר ערך באנציקלופדיה. כעת הוא בפנים. תגידי למה הוא כן ואחרים לא.

מכיוון שהוא התחיל מסורת חדשה בכנסת, הוא הביא לכנסת נושאים שאיש לא עסק בהם קודם לכן.

● **בערך „אורי אבנרי" אתם גם מביעים דיעה.**

אנחנו לא מביעים דיעה, אנחנו רק מציינים שקודם הוא ערך עיתון שהיה לוחם באופן כללי, וכעת יש לו קו פוליטי משלו. יכול להיות שהאנשים שאנחנו כותבים עליהם לא מסכימים למה שאנחנו כותבים, אבל אנחנו לא שואלים ולא מראים להם מה אנחנו כותבים, כי אנחנו לא כותבים ערך כדי להשמיץ או להחמיא — אלא כעובדה המעניינת אנשים לאורך זמן.

● **הגעתם לאות תיו. האם מיפעל האנ־ציקלופדיה הסתיים?**

לא הסתיים. אנחנו מכינים כעת אינדקס, ואחר־כך נלך הלאה. אני עדיין לא יכול לגלות את התוכניות.

● **מי שלא זכה להיכנס כערך לאנציק־לופדיה עד היום, הפסיד את הסיכוי שלו?**

דבר אחד אני יכול להבטיח לך: האנציקלופדיה לא תתיישן אף פעם. אנחנו דואגים לעדכן אותה כל פעם מחדש. כך שלא צריך לדאוג. ערכים מעניינים ימצאו עצמם באנציקלופדיה.

אמנון דנקנר:

„הרבה אנשים היו שמחים לתת לי בוקס!"

אמנון דנקנר, תאמינו או לא, הוא לא רק עיתונאי טוב, הוא גם שחקן בכלל לא רע. ראיתי אותו בסירטו של ג'אד נאמן „הלילה בו נולד מלך", המבוסס על סיפור שלו עצמו. הוא מגלם שם יהודי דתי סוחר־קרקעות, ועושה את זה על הצד הטוב ביותר.

● **שיחקת באופן מאוד אותנטי.**

טוב, אני מכיר את היהודי הזה מהחיים. אני הרי גדלתי פחות או יותר בקרב טיפוסים כאלה.

● **הדמות שאתה מגלם כל־כך מאוסה, שמתחשק להכנים לה בוקס.**

זה אולי לא בגלל הדמות, זה בגלל השחקן. אני יודע שלהרבה אנשים בא לתת לי בוקס, בלי קשר לדמות.

● **למה שיחקת בסרט?**

עניין אותי לשחק. אני שחקן מתוסכל.

● **ביקשת תפקיד מהבימאי?**

מהזת'ומרת ביקשתי? זה היה תנאי! צוותא ביקשו שאתרום את הסיפור, כי הסרט נעשה למטרות פוליטיות. תרמתי את הסיפור, אבל הוספתי תנאי: אני משחק בסרט.

● **ובחרת בתפקיד הדתי?**

רציתי תפקיד לא ראשי, וזה תפקיד לא ראשי. הסרט נעשה בתקציב דל, כך שאני סיפקתי לעצמי את הגרד־רובה: מצאתי חליפה שמכרו לי בלונדון ב־1972, ולבשתי אותה.

● **ומאיפה הכיפה?**

יש לי הרבה כיפות.

● **מה אתה עושה בהן?**

הולך בהן להלויות.

ריקי שלח:

„נאלצתי לפנות למקורות מימון זרים!"

ראיתי את סירטו של ריקי שלח „החורף האחרון". הסרט מספר את סיפורן של שתי נשים, אמריקאית וישראלית, שבעליהן נעדרים. הנשים מזהות גבר אחד כבעלן, ומכאן ואילך הן נקשרות זו בזו עד שחוזר הגבר מן השבי.

אני לא מבקרת קולנוע, אך גם כהדיוט יש לי זכות דיבור. הסרט הזה תפס אותי חזק.

כל הזמן הפריעו לי שני דברים: יונה אליאן, היפהפיה בדרך־כלל, פשוט נראית בסרט כאשה חסרת־חן, קשה ומאוד לא מושכת; והפריעה לי מאוד האמריקניזציה של הסרט. הבימאי כל־כך עבד על האמריקניזציה, שאפילו שמות הגיבורים הם אנגליים. גם השילוט על דירתה של יונה הוא באנגלית.

כל הקריצה הזו לכיוון אמריקה פשוט הפריעה לי. לא רק שיונה לא מצאה חן בעיניי, גם קתלין קווינלן האמריקאית מאבדת בסרט את נשיותה, שלא לדבר על הנשים האחרות — כולן בתיסרוקת מורמת, ואף אחת מהן לא יפה. שאלתי את ריקי שלח:

● **אתה שונא נשים?**

למה את מתכוונת?

● **מדוע הנשים בסירטך כל־כך לא יפות, כל־כך חסרות־חן?**

אני לא יודע על מה את מדברת. זוהי הפעם הראשונה שאני שומע תגובה כזאת. אני מאוד מופתע. ואני חושב שאת טועה.

הנשים בסרט שלי נראות יפות מאוד. יונה לא היתה יפה כל־כך באף סרט. התיסרוקת שעשינו לה פותחת לה את הפנים — כך יונה צריכה להיראות ולשחק.

● **מדוע האמריקניזציה בסרט?**

הסרט מכור מראש לחברת הפצה אנגלית.

אני יכול לתת לך תשובה ארוכה ומורכבת: האמריקניזציה, כמו שאת קוראת לזה, היתה התנאי — לעשות או לא לעשות את הסרט. אילו ניתן לי לעשות את הסרט כישראלי, בתקציב של 280 אלף דולר, אולי הוא לא היה מדבר אנגלית. לחברת־ההפצה שקנתה אותו מראש ושאיפשרה את עשייתו היו דרישות משלה.

● **הם דרשו שהשמות על הדלתות יהיו באנגלית?**

הם דרשו שהסרט יתאים לאמריקה.

● **אבל הסרט מתרחש בישראל.**

תראי, כל מה שאני יכול להגיד לך, שאם תקחי את ממוצע הסרטים שעשו במאים ישראלים בחמש השנים האחרונות, תראי שאף אחד כמעט לא עשה יותר מסרט אחד. זה הסרט הראשון שלי, ואני מקווה שלא יהפוך לאחרון. נאלצתי להסכים לכמה נקודות.

רציתי מאוד לעשות סרט ישראלי, אך ניכשלתי בגיוס כספים. לכן נאלצתי לפנות למקורות מימון זרים, להעסיק שחקנים אמריקאים.

רון בן־ישי:

„לא אזרוק אבנים לבאר ששתיתי ממנה!"

כבר חצי שנה מאז מונה רון בן־ישי כמפקד גל"צ. גולת הכותרת של התחנה הצבאית הוא ה„שירותרום". אני עצמי מסתייגת מאוד מהתרמות המוניות, הפונות אל רגש הציבור. התחרות הזו, של מי שיתרום יותר כסף שמו יוזכר ברדיו, לא בדיוק מוצאת חן בעיני. התבקשתי לראיין את רון בן־ישי, אך מה יש לי להגיד על ה„שירותרום" שלא נאמר ומה יש לרון בן־ישי לומר לי שלא אמר לאחרים?

● **מה יש לך להגיד לי על ה„שירותרום" שלא אמרת לאחרים?**

אין לי. נגמרו לי המילים. כל מה שהיה לי להגיד כבר אמרתי.

● **אז ספר לי איך העבודה בגלי־צה"ל.**

נחמד מאוד. אני מאוד אוהב את התחנה והעובדים שבה מאוד מוצאים חן בעיני. כבר ראיתי עובדי תחנות שידור בכל מיני מקומות, אבל נכונות כזאת ומעוניינות כזאת למוצר כמו שיש בגלי־צה"ל לא ראיתי בשום מקום בעולם. לאנשים פשוט אכפת מהעבודה.

● **אתה רומז לטלוויזיה?**

אני רומז בדיוק למה שרמזתי. אני לא אוהב לזרוק אבנים לבאר ששתיתי ממנה, ושאולי עוד אשתה ממנה. יש לי תוכניות לחזור באחד הימים לטלוויזיה.

● **אתם עומדים כעת בתחרות עם קול־ישראל. תוכניתו של גבי גזית, כך אומרים, גזלה מאזינים מ„שעתיים משתיים". מה אתה עושה בעניין?**

זה נכון שאנחנו עומדים בתחרות עם גבי גזית. עד כמה שהנסיבות מאפשרות, אנחנו משתדלים לשפר ול־ייעל. יש לנו בעיות עם כוח־אדם, שדרים ותקציב. למרות זאת, הסקרים הוכיחו שגל"צ היא עדיין התחנה הפופולארית ביותר.

● **זה היה לפני התוכנית של גבי גזית.**

אני לא מבין את זה ככה. הסיפור הזה, שגבי גזית לוקח מאזינים מגלי־צה"ל, הוא מיתוס. זהו אחד המוצרים שסוללת יחסי־הציבור של קול־ישראל מוכרת לציבור. שום סקר לא הוכיח, שלגבי גזית או לאבי אתגר יש יותר מאזינים מאשר לשעתיים משתיים או מאשר לאלכס אנסקי.

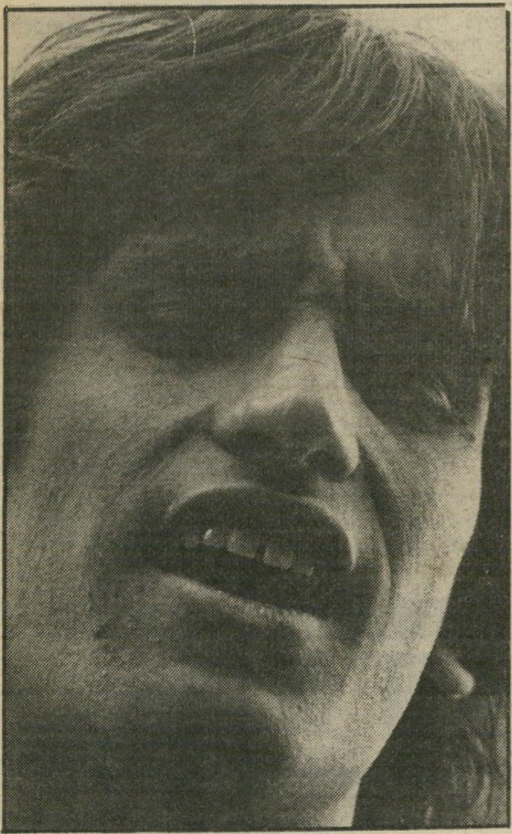

דייוויד ברוזה:

„גם בזכות האשה האמיתית שאיתי!"

דייוויד ברוזה, תאמינו או לא, מכר שיבעים אלף עותקים מתקליטו האחרון „האשה שאיתי". במימדים ישראליים, זה לא יאמן ממש. רציתי לערוך ראיון ענק עם הגאון התורן של הזמר העברי, שעלה לגדולה שכזאת דווקא בגלל הזמר הספרדי. אלא שהאיש מרואיין נון־סטופ.

אבל בלי דייוויד ברוזה אי־אפשר, מכיוון שהוא כיום הזמר המדובר ביותר בארץ. אז שאלתי אותו:

● **איך עשית את זה, איך מכרת כל־כך הרבה תקליטים?**

אני לא יודע. אני חושב שאנשים פשוט אוהבים את המוסיקה הזאת. היא חמה, היא מדברת אליהם.

גם אני אוהב את זה מאוד, לכן אולי זה הצליח לתפוס את קהל המאזינים.

ועוד מילה אחת: זה לא רק בזכות התקליט, זה גם בזכות האשה שאיתי. אשתי, רותי, שהיא המנהלת האישית והמפיקה שלי והאמא של שני ילדי — זאת האשה שאיתי!

שרית ישי

אח, פגישה שכזאת

(המשך מעמוד 67)
לא כל־כך מוצלח.״ הוסיף גורי בבת־צחוק.

כשעלה ח״כ העבודה יצחק רבין אל הבימה כדי לספר את סיפוריו, אירעה תקרית בלתי־נעימה: ה־מפיקה העצבנית **דליה גוטמן** ניגשה אליו והחלה נוזפת בו. „זה לא המיקרופון שאתה צריך לדבר אליו. אילו לא היית מאחר, היית יודע!״ אמרה. רבין הנבוך פנה ל־מיקרופון אחר.

דליה גוטמן לא הסתפקה בכך ש־נזפה ברבין, והחליטה שהיא תלמד גם את ותיקי פלמ״ח האחרים סדר מהו. כאשר קלחו הסיפורים על הבימה, הם גרמו להתרגשות רבה בקרב הנוכחים באולם, ביניהם אנ־שים אשר לא ראו זה את זה שנים ארוכות. לפעמים החליפו המוזמ־נים חוויות בקול רם מדי. כאשר בשעת הופעתה של הזמרת **מיכל טל** המשיכו הדיבורים והליחושים, קמה דליה ממקומה ונזפה בקול רם ובצורה בוטה במשתתפי ה־ערב. במיוחד הצליחה להרגיז את הקהל הנדהם, כאשר הצהירה כי היא ו**יענקל'ה אגמון** אירגנו את הערב הזה בהתנדבות, ואף השאירו בבית בייבי־סיטר.

„רפול תמיד מבקש״

כאשר **ראיין** אגמון את יצחק רבין, סיפר ראש־הממשלה לשעבר על מנהגו של **רחבעם** („גאנדי״) **זאבי**, שהיה עורך מסי־בות בביתו, לטלפן קודם לכן ל־חברים כדי למתוח אותם, להקליט את תשובותיהם ולהשמיעם לאחר מכן כ„תוכנית אמנותית״ במסיבה. יום אחד טילפן גנדי אל רבין ו־שאל אותו מה דעתו על שירת הפלמ״ח. תשובתו של רבין היי־תה: „אתה יודע ששירה היא לא בדיוק השטח בו אני מתמחה.״

מעניין היה הסיפור כיצד התק־בל גדעון זינגר ללהקת צ׳יזבט־רון. מכיוון שזינגר נפצע בקסמון, לא היה עוד מה לעשות איתו ב־צבא, ואז הביאו אותו לצ׳יזבטרון. חיים חפר סירב לקבלו ואמר: „מי צריך את הגחליץ הזה?״ (גח״ל — „גיוס חוץ לארץ,״ שימש ככינוי־גנאי לשאינם צברים.) ב־בחינה ללהקה שר גדעון את השיר שלכת („עמוק, עמוק העצב בעי־ניים״) בהבעת־פנים של תשעה ב־אב, ואז אמר שמואל בונים, ה־בימאי: „זה יהיה גדול הקומיקאים של הצ׳יזבטרון!״ וצדק.

חברי להקת צ׳יזבטרון שיחזרו את שירי הלהקה, כשהם מחזיקים בידיהם גליונות נייר בריסטול ו־קוראים את המילים מן הדף. שייקה אופיר סיפר שנעמי פולני, אשר באה במיוחד לערב הזה מן המושבה כינרת, שבה היא מתגוררת, עבדה עם החבר׳ה על שיחזור הקטע וכתבה להם את המי־לים על הדף. „אני זכרתי את ה־מילים בעל־פה,״ גילה שייקה, „אבל זה היה טוב בשביל ההצגה.״

שייקה גם הגיש קטע בשם עקיבא, שאותו כתב לו חיים חפר במיוחד. „זה היה הקטע הראשון שכתב חיים בשביל הצ׳יזבטרון. „הופעתי עם הקטע הזה ששת אל־פים פעם. ועד היום כשאני מופיע באירועים, רפול תמיד מבקש ממני את הקטע על הלא־יוצלח עקיבא,״ סיפר.

כשסיים שייקה את הקטע, פנה אל חיים חפר והודה לו גם על שבזכותו שינה את שמו משייקה גולדשטיין לשייקה אופיר.

כשהופיעה רבעיית מועדון ה־תיאטרון, הכריז המנחה יעקב אג־מון, כי הרביעיה תופיע בלי **שמעון בר**, אשר נפטר שבוע קודם לכן. „כשאגמון הזכיר לנו את שמעון ז״ל, ניתקו המילים מפינו וכמעט שלא יכולנו לשיר,״ סיפר **יענקל'ה בן־סירא** בהתר־גשות, „הוא ממש עמד לנגד עינינו.״

הוא ירה גם בחתולים

אשתו של פקד חיים כהן, האיש שירה בשימעון יהושע בכפר־שלם, טוענת במישפט גירושין שהתחביב שלו הוא לירות - גם בבעלי־חיים

„את עיראקית קטנה ומטומ־טמת! את לא מבינה כלום מהחיים שלך!״ נהג הבעל להטיח באשתו מדי יום. „המילים הקשות כבר לא עשו עליי רושם. הן גם לא הכאיבו לי,״ סיפרה כרמית כהן (29), בתביעת מזונות שהגישה ב־בית־המישפט המחוזי בתל־אביב נגד בעלה, קצין־המישטרה חיים כהן (44). „מה שהפחיד אותי היו החפצים שנהג לזרוק עלי ושפגעו בגופי ובפני.

בכתב התביעה הוסיפה כרמית כהן לספר: „מידת הפחד והאימה שהטיל עלי בעלי היתה גדולה גם בגלל עמדתו הבכירה של בעלי במישטרה, בגלל איומיו ואלימותו, וגם בגלל תחביבו המסוכן — ירי. בעלי הוא צלף מעולה. ראיתי אותו לא פעם יורה באקדחו בחתו־לים מייללים ובכלבים משוטטים. ידעתי כי לחיצה על הדק האקדח היא לגביו דבר של מה בכך. כששמעתי שהשוטר שירה בשימ־עון יהושע מכפר־שלם דייק כל־כך, אמרתי אפילו לידידים שלא אתפלא אם אגלה שהיה זה בעלי שירה בו. ואמנם, כעבור כמה שעות הסתבר לי שבעלי הוא זה שירה בשימעון יהושע.״

כרמית סיפרה שלמרות שבעלה העליב והשפיל אותה על רקע מו־צאה, ולמרות מוצאו האשכנזי, הוא נלהב לאכול דווקא את מאכ־ליה המיזרחיים: צלעות־כבש, לשון וטחול ממולא, מפרומים, סל־טים מתובלים, דיברי־מאפה ורי־בות שאותן הכינה במו ידיה. ל־טענתה, גם כשהלכו לבקר אצל חמותה, היא היתה מגיעה כשידיה מלאות סירים גדושים באוכל מיז־רחי.

„לפעמים גייסתי קצת אומץ ו־הייתי משיבה לו: אתה לא שווה יותר ממני! אבל זה היה רק מג־ביר את אלימותו. הדרך היחידה להרגיע אותו היתה להתנצל,״ מס־פרת כרמית.

מחזר נלהב ומקסים

רק **חודש** אחד ידעה כרמית שקט ושלווה במחיצת בעלה. היה זה החודש הראשון לנישו־איהם. אז לא היה זכר לקללות ולהשפלות, לגסות־הרוח והמכות. היא טוענת שהוא אמנם הצר את צעדיה, לא נתן לה בקלות לבקר את מישפחתה או את חברותיה, וגם תפס חזקה על הכסף שהרווי־חה. אך מראהו הנאה, שיערו הבי־לונדי ועיניו התכולות שבו את ליבה, בפעם הראשונה שבה ראי־תה אותו, חודש לפני נישואיה. היתה זו אהבה ממבט ראשון. היא היתה בת 25, סטודנטית לחינוך מיוחד וגרה בשכירות בראשון־לציון. מעולם לא זכתה בחיזורים נלהבים יותר, בנימוסים מעודנים ובמסירות, תשומת־לב והתחשבות כמו שקיבלה באותו חודש קצר וקסום.

הוא נהג לפתוח לה את דלת־המכונית כשניכנסה אליה וללוותה לחוג ריקודי־עם בבית־העם בנס־ציונה. הוא חיכה לה בצד בנאמ־נות, כשהוא צופה בה בגאווה, ואחר־כך הסיעה לביתה. כשעלה לשתות קפה, ישב אצלה וניגן לה בחליל ברומנטיות, כמו שראתה רק בסרטים. חיים כהן ידע לנגן. היו לו ארבעה חלילים שונים, שבהם הפליא לנגן. האינטליגנציה ש־גילה, בנוסף למראהו, התנהגותו וחיזוריו, קסמו לה. וכשהוא גילה לה שהוא עובד במישטרה, אמונה בו רק גבר.

כרמית לא העזה לספר להוריה החיפאים על חברה החדש, שהינו גרוש פעמיים ויש לו שני בנים מנשותיו הקודמות. הוריה המסור־תיים לא היו שמחים לרעיון ש־בתם נישאת לגבר עם עבר כזה.

„החלטתי לרמות את הוריי ולא לספר להם. אהבתי אותו, ולכן התחתנתי איתו חודש אחרי שהכר־נו. ואחרי חודש של נישואין — ביקשתי גט. אך הוא ענה לי: את לא תחליטי מתי להתגרש ממני. אני עכשיו לא רוצה להתגרש, כי הזמן לא מתאים לי. אז לא הבנתי למה התכוון. יותר מאוחר הבנתי.

„לפתע התגלה לי חיים אחר לגמרי. הוא התחיל לשתות, בעיקר קוניאק וצ׳ה צ׳ה (משקה גרוזיני). הוא התגלה כאדם פוגע, שתלטן, המשמיץ על רקע עדתי, ומחפש בי כל הזמן דופי.״

„לא פר הרבעה״

בכתב **התביעה** למזונות ש־הגישה כרמית נגד בעלה ה־שוטר היא הוסיפה: „בעלי הוא בעל הופעה מעודנת אך מאחורי הפנים החמודות מסתתרת נפש אכ־זרית וקשה, שרק אני ושתי נשו־תיו הקודמות, שהכרנוהו מקרוב, ידענו אותה. הריני מצרפת לתצ־היר זה גם תצהיר מגברת מירה קפון, אשתו השנייה של בעלי, המעידה כי גם בה נהג בעלי ב־אלימות וכי נהג להכותה ולהש־פילה.״

בשנת הנישואים הראשונה לא הצליחה כרמית להיכנס להריון, ויצאה לעבוד: „רציתי להעסיק את עצמי ועבדתי בשלוש מיש־רות, מבוקר עד ערב, גם כדי שנוכל להתקדם ולקנות בית.״

כרמית טוענת שגם כשנולד בנם הבכיר, יגל, לא שינה בעלה את התנהגותו. הוויכוחים המילוליים בין השניים הפכו במהרה להתנה־גות אלימה, וכרמית ברחה לאחו־תה. בעלה מיהר לשלוח מישלחת־פיוס, וכרמית חזרה לביתה. על כך היא מספרת: „ידעתי שאני צריכה לאכול לבד את מה שביש־לתי, בלי לשתף את מישפחתי או את הוריי, שמא יגידו לי אחרי שרימיתי אותם: מגיע לך.״

מירפסת מול מירפסת

דרך חלון מישרדו של הפקד, שברחוב נחמה 10 ביפו נשקף סלון ביתה של שכנתו, שהפכה אהובתו, רוזה כנפו. הרומן בין השניים הביא את השוטר־צלף לדרוש גט מאשתו, ואף לאיים עליה ברצח, כפי שסיפרה האשה בכתב תביעתה: „בעלי איים עלי כמה פעמים, שאם לא אכנע לדרישותיו ירצח אותי.״

כשחזרה לביתם המשותף, לא נירגע לדבריה הבעל, אלא להיפך. „הוא התחיל לשבור רהיטים ושאר כלי־בית.” כרמית טוענת שהיא לא ידעה „איך מתגרשים,” ולא עשתה שום צעד כדי לזרז את הגירושים. תחת זאת היא ניסתה לקרב אליה את בעלה, שהפסיק לקיים איתה יחסי מין. יום אחד היא הציעה לו שיעשו ילד נוסף, ותשובתו, כפי שהיא מצוטטת מפיו ומופיעה בי־כתב התביעה, היתה: „אני לא פר הרבעה שלך.”

יריות על חתולים

גסות־רוחו של הבעל הפכה לאיומים. יותר מכל שנאה כרמית את תחביבו: ירי. כרמית ידעה שבעלה השוטר, שהפך בינתיים לקצין־מישטרה בדרגת פקד, היה מדריך ירי וצלף מעולה. מינהגו לירות בחתולים שיללו בלילות ובכלבים פצועים בחצר ביתם קוממו אותה.

סיפרה כרמית:

הוא היה מדריך ירי במישטרה וזה היה יותר מסתם תחביב. היה לו רובה־ציד ורובה אוויר, שתי ברטות וקאראבין. כולם היו מונחים בפינה בחדר. הוא גם החזיק בבית הרבה כדורים, מכל הסוגים. כשישב מולי בסלון היה מכוון את האקדח ואומר לי: „תסתכלי באיזו מהירות אני שולף ובאיזו תנועה אני עושה את זה. תסתכלי על היד שעל האקדח,” והיה מדגים לי תנועה מסויימת. הייתי אומרת לו שהוא עלול לפלוט איזה כדור. אבל הוא היה עונה: את צריכה לסמוך.

יום אחד הביא איזשהו מכשיר, שמשתמשים בו לסוג של לחימת קונגפו, איזו שיטה יפאנית. הוא היה מדגים לי בתוך הבית איך הוא מסוגל להעיף סכיני־גילוח ובאיזו קלילות הם נתקעים במטרה שלו. ידעתי שהוא לא יבחל בשום דבר כדי לקלוע במטרה שהוא רצה. הוא נחשב לצלף מעולה, שבדרך כלל אינו מחטיא. הוא גם אלוף היירי של מישטרת מחוז תל־אביב. כשהיתה באה אלי שכנה ושואלת מי זה יורה כאן בבניין, הייתי אומרת לה שאני לא יודעת. מה אני אספר לה, שבעלי משחק עם אקדחים ורובים?

חברה מהצד

כעבור כמה חודשים הוא הודיע לי שהוא יוצא לנוח כמה ימים בים המלח, בגלל כאב־גב שחטף. כשחזר כעבור כמה ימים מהנופש, התפרץ עליי באלימות, זרק לעברי פחית־בירה שהיתה בידו וביקש להתגרש. הוא התבטא באכזריות והודיע לי: „אני חותך בבשר החי ולא איכפת לי מאף אחד, העיתוי שלי הגיע עכשיו ומחר אני הולך לרבנות.”

עניתי לו שהגיע הזמן שיעשה זאת.

בתמימותי נתתי לו להסדיר את כל ענייני הגירושין. לא ידעתי שמאחרי הבקשה הזריזה לגירושין מסתתרת אהובה חדשה.

לא ידעתי מה מתרחש, אבל בזכות יחסיי הטובים עם כמה שוטרים, שאותם הכרתי עוד מהתקופה שעבדתי בחינוך עבריינים, שמעתי הדלפה מהמישטרה שנפתח נגד בעלי תיק־חקירה בעניין של ניצול סמכויות. הודיעו לי גם שיש לו מאהבת ושהיא גרה בסמוך למקום עבודתו. חבריו לעבודה ידעו על כך. היתה זו שמועה בלבד, והחלטתי לצאת ולבדוק בשטח.

בעלי חזר כעבור כמה ימים עם הסכם גירושין כתוב ומוכן, והוציא ממני הסכמה לכל הכתוב בו. חששתי לקרוא את ההסכם בבית, שמא משהו לא ימצא חן בעיניי ואומר זאת, ואז הוא יתחיל להשתולל כדרכו ולהרביץ.

עד כאן סיפורה של כרמית כהן.

היורה חיים כהן, פקד במישטרת יפו, הוא האיש שירה בראשו של שימעון יהושע מכפר־שלם. כהן היה מדריך ירי והחזיק בתואר אלוף היירי של מישטרת מחוז תל־אביב.

בבית־המישפט הרבני נישאלו בני־הזוג כהן על־ידי אב־בית־הדין מדוע הם מתגרשים, והבעל: לא מסתדרים. אז התחילה פרשת קריאת הסעיפים. באחד מהם צויין שאם האשה תמיר את דתה יעבור הילד מייד לרשות אביו כאפוטרופוס יחיד.

על כך השיבה כרמית: „אני בת אולפנא, בוגרת פנימיה דתית של בני־עקיבא, עוסקת בהוראה דתית, וגם שמרתי על כשרות והתנגדתי לכל אי־שיתוף פעולה מצידו של הבעל לחוסר כשרות.” אב בית־הדין נזף בבעל על שהוא מכפיש את שמה של אשתו, מחק בכעס את הסעיף וביקש מהבעל לצאת החוצה. היו שני סעיפים נוספים שאב־בית־הדין החליט למוחקם, ולבעל הוא אמר בסוף הדיון: „אותך אני לא רוצה לשמוע יותר.”

„כשיצאנו מהרבנות,” המשיכה כרמית, „חששתי לחזור הביתה. כשביקשתי ממנו שיגדיל לי את המזונות, שאותם קבע על דעת עצמו בגובה של 35 אלף לירות, הוא איים עלי שאם אמשיך כך, הוא לא ישלם לי גם את מה שהוסכם.”

בכתב התביעה שהגישה כרמית כהן נגד בעלה היא הוסיפה לפרט:

„הסכם הגירושין הוצא ממני בלחץ יבכפיה. ב־18 באוקטובר 1982 הגיע בעלי מהמישטרה ובידו מיסמך מודפס. הוא דרש ממני בתוקף לחתום על ההסכם ואיים כי אם לא אחתום הוא יכה אותי. בעלי היכה אותי בעבר עשרות פעמים מכות קשות. בעלי משרת כמפקד במישטרה ואני חששתי להגיש נגדו תלונות למישטרה, שבה הוא בעל עמדה בכירה. רק פעם אחת ניגשתי למפקדו, רב־פקד כדורי (כיום טגן־ניצב) וסיפרתי לו כי בעלי מכה אותי. בעלי איים עליי כמה פעמים כי אם לא אכנע לדרישותיו ירצח אותי נפש, יכנס לבית־סוהר ואת הילד ישלח למוסד.”

כרמית טוענת, שבהסכם הגירושין שעליו נאלצה לחתום קיפח בעלה אותה ואת בנה, „משום שאין הוא מבטיח לנו קורת־גג חליפית. את הדירה שברחוב אריאל 1 בנווה־צה״ל שליד תל־אביב, שנרכשה על־ידי שני בני הזוג, רשם הבעל על שמו בלבד, בטענה כי רישומה של האשה כשותפה לדירה יגרום לה להיטלטל בעת הריונה במוסדות רבים. כרמית טוענת שבעלה התחייב באוזניה שמייד אחרי הלידה ידאג לרשום את מחצית הדירה על שמה אך לא עשה זאת.

כרמית הרגישה שנגרם לה עוול, והחליטה לפנות לעורך־הדין אמנון בן־דרור ולבטל את הסכם־הגירושין שנחתם ברבנות. היא גם הלכה לבדוק את אמיתות הסיפור בדבר החברה של בעלה. לא היה לה קשה לגלות את האמת. כל השכנים בבית מיספר 13 שברחוב נחמה ביפו, העומד מול התחנה שבה שירת בעלה, ידעו על הרומן המתנהל בין קצין־המישטרה ושכנתו, רוזה כנפו. גם בעלה של האשה, יהושע כנפו גילה את בגידתה של אשתו. כנפו, פקיד בכור מתכת שביפו, הצמיד מכשיר הקלטה לטלפון שבביתו, ואז הבין את פשר התנהגותה המוזרה של אשתו ואת נסיעתה הפתאומית לים המלח. הוא גם הבין מדוע היא נהנית כל־כך לשבת בסלון ביתם, מול המירפסת הפונה לעבר מישרדם של השוטרים, ולעשן סיגריות בשרשרת.

יום אחד, אחרי מריבה שבמהלכה דחף אותה קלות, פרצה אשתו מהבית, כשחצאיתה פרומה, ורצה לבניין המישטרה שממול, להתלונן על שבעלה היכה אותה באכזריות. שלושה שוטרים, ביניהם פקד ברקוביץ, עלו אליו הביתה ופקדו: „אתה בא איתנו לתחנה ביפו, למחלקת התלונות. כששאל מדוע נעצר השיבו השוטרים: יש לנו הוראות.”

כנפו ישב 48 שעות, מבוהל וכועס על העוול שנגרם לו, ואילו אשתו מיהרה לבית־החולים כדי להמציא תעודה רפואית. בתעודה, שנמצאה בתיק־הגירושין של בני הזוג כהן. לא נרשמה כל חבלה או נזק אחר בגופה.

יהושע כנפו ניגש למפקדו של חיים כהן, סגן־ניצב שלמה צוצקוביץ, סיפר לו על הרומן שמנהל קצין־המישטרה עם אשתו, וטען שמעצרו היה מעצר־שווא, שנעשה במזיד. לטענתו, השיב לו סגן־ניצב צוצקוביץ שהוא מוכן לברר אם אכן התבצע מעצר בלתי־חוקי או היה ניצול סמכויות לרעה. כעבור זמן־מה קיבל כנפו תשובה מהמישטרה, שלפי הקאסטות המוקלטות קיימת אכן הוכחה שקיים קשר רומנטי בין חיים כהן ובין רוזה כנפו, אך שאין שום ראיה שכהן ניצל את סמכויותיו לרעה.

שותפה לכפר־שלם

חיים כהן כעס כשפנתה כרמית לעורך־דין. וכשהבינה כרמית שתחביבו המסוכן של בעלה עלול להתנקם בה, היא פנתה למפקד מחוז תל־אביב, אברהם תורגמן.

החתיך והעוזי

כהן נחשב לגבר נאה ושובה לב. בלוריתו הבלונדית, עיניו התכולות וקיסמו האישי כבשו במהרה את ליבותיהן של ישים. כרמית, אשתו השלישית שהגישה את תביעת־הגירושין נגדו, העידה עליו בכתב התביעה: „בעלי בעל הופעה מעודנת אולם מאחורי הפנים החסודות מסתתרת נפש אכזרית וקשה שרק אני ונשותיו הקודמות ידענו אותה.”

מספרת כרמית: „תיארתי לי שאם אתלונן בנקודת־מישטרה השייכת למקום מגוריי על איומי הרצח שבעלי משמיע נגדי, יספרו לו חבריו השוטרים על התלונה. פחדתי ממנו. לכן ניגשתי למפקד הבכיר ביותר במישטרה, כדי לספר לו על הסכנה שבה אני חיה.

„תורגמן היה נחמד מאוד אלי. ישב איתו גם מפקד המרחב. הבנתי, לפי החיוכים שהם החליפו, שהם ידעו על הסיפור עם הקאסטה ועם המאהבת שהיתה לבעלי. תורגמן הישרה עלי ביטחון, ושיכנע אותי שאני יכולה לחזור הביתה, ושלא יאונה לי כל רע.

„הייתי אצל תורגמן זמן קצר אחרי הסיפור בכפר־שלם, ואמרתי לו שבאיזשהו מקום אני מרגישה שאני שותפה למיקרה הזה. אמרתי שאם יבקשו ממני להעיד על אופיו של בעלי, אוכל להעיד שאני מכירה את הצד השני שלו, שאינו מהסס לירות, כי הוא אוהב לירות. זה התחביב הכי אהוב עליו.”

דינה ונך ■

■ **הרעב לתחילה** ■

(המשך מעמוד 71)

הכוריאוגרפית, הרקדנית וכוכב[ת] הלהקה דבי אלן, המגלמת בסידר[ה] את המורה לידיה. דבי לבשה סודר[] אדום וגרביים ארוכים אדומים[] ונראתה צעירה הרבה יותר מכפ[י] שהיא נראית בטלוויזיה.

באמצע התיישב קרלו אימפרט[ו] המגלם את הבדחן דני. קשה הי[ה] לזהות אותו בגלל כובע הקסקט שחבש ושהסתיר את פניו, ומישקפי־השמש. קיצונית מימין ישב[ה] אריקה גימפל, המשחקת את קוקו. היא לבשה סודר וחותלות לרגליה. הרכיבה מישקפיים ונראתה ממש כמו תלמידת בית־ספר. היא חשפה שני טורי שיניים לבנות מבהיקות. היא הפתיעה את המארגנים כאשר הגיעה במקומה של הצ׳לנית לורי סינגר (ג׳ולי). השתיים נהגות להתחלף. כל השישה הודו בפני כולם שהם רעבים מאוד, וביקשו: „תעבירו לנו בבקשה את האגרולס שראינו על השולחן בכניסה.” ה[] מלצרים מיהרו להביא מגש לגיבו[]רים העייפים והרעבים.

כוכבת ומנהיגה

האגרולס האלה לא היו בדי[]יוק אגרולס, אלא סיגרים מא[]רוקאים, והכוכבים זללו אותם ב[]תיאבון, תוך שהם משיבים על שאלות העיתונאים. כשנישאלו ה[] שאלות והכוכבים ניסו לענות, נשמע קולם בקושי, מכיוון שקשה היה לשישה אנשים לענות במיקרופון אחד, שהיה ממוקם על השו[]לחן הקטן באמצע הבימה.

השחקנים סיפרו שהם עייפים ותשושים לאחרי מסע הופעות מפ[]רך, שהם יודעים מהו משמעות[] של יום־העצמאות עבור הישרא[]לים, ושהם פופולריים יותר באנג[]ליה מאשר בארצות־הברית. דב[י] אלן נישאלה כמה שעות היא מת[]אמנת ביום והשיבה כי לוקח לה[] שעה וחצי רק להתחמם מדי־יו[ם] ביומו. אמנם השחקנים הודו כ[י] אין להם כוכב מיוחד בלהקה, וכ[י] כולם הם כוכבים במידה שווה, אבל אי־אפשר היה שלא להבחי[ן] כי דבי אלן היא היא הכוכבת האמיתית ומנהיגת הלהקה.

דבי היא היום אחת הכוכבות הנערצות בארצות־הברית ומאחו[]ריה תפקידים ראשיים רבים. היא גילמה בין היתר את האשה הרא[]שונה בסידרה שורשים, והופיעה גם בסרט רגטיים.

נרות ופרחים

למחרת ציפתה להם העבו[]דה המפרכת שבאה בעקבות התהילה. במשך שלוש שעות הם התאמנו לקראת שתי ההצגות שציפו להם בערב. ההיסטריה הגדו[]לה התחוללה בהיכל הספורט, כאשר הכוכבים עלו על הבימה כש־7000 איש מריעים להם בהתלהבות. בשיר האחרון הם ירדו אל הקהל, ואז החלו המהומות — כולם רצ[ו] לגעת בהם. אלפי נרות דלוקים הי[]בו באולם, והקהל זרק פרחים על השחקנים. הכוכבים, ובפרט לירוי, התרגשו מאוד מקבלת־ה[]פנים החמה שנערכה להם, ולירוי אמר שהתרגש במיוחד מהנרות. „באנגליה השמרנית הקהל אמנם משתלהב, אבל לא מדליק נרות כמו כאן,” אמר.

מאחרי הקלעים, אחרי סיום ה[]הצגה הראשונה, עמדו 100 איש שדפקו על דלתות הברזל וצעק[ו] כי הם רוצים לראות את לירוי וברונו. הרעש דמה לרעש תותחים[] והקהל לא ויתר.

שניים מהכוכבים, קוקו ודני הצ[]טננו והתקשו לשיר. אבל עוד ב[] אותו ערב ציפתה להם הצגה שנייה. מה אפשר לעשות — זהי מחירה של התהילה.

נירה גל ■

ספורט

כדורגל

האנגלים לא יבינו

„האנגלים לא יבינו,” ציין השבוע יוסל'ה מירמוביץ, מאמנה של הנבחרת האולימ־

כדורסלניות מכבי רמת־חן עם גביע המדינה
בלי כסף

פית. „מדוע גילי לאנדאו ודב רמלר, בין שחקני־הציר החשובים ביותר, לא יגיעו למישחק באנגליה.”

איך אפשר להסביר להם שבגלל ברית־מילה של ילדיהם בחרו הכדורגלנים לוותר על המישחק מול אחת מקבוצות הצמרת באנגליה, ווטפורד, קבוצתו של הזמר אל־טון ג'ון.

לאנדאו גילה בשבת יכולת מישחק מו־פלאה מול בני־יהודה והעניק לקבוצתו שלושה שערים מתוך השיבעה שהבקיעו. גילי ניסה לשכנע את הרבנות הראשית לדחות ביום אחד את ברית־המילה לפעו־טו־בכורו אך כל בקשותיו לא נשאו פרי.

מקורביו האנגליים של המאמן הלאומי דיווחו השבוע שיש הרבה סיכויים שה־יושב־ראש שלהם, הזמר הנודע אלטון ג'ון, יכבד בנוכחותו את מישחק הישראלים מול קבוצתו. מאחר שלאחרונה מבקיעה ווטפורד רק חמישיות, מקווים אנשי ה־כדורגל בארץ שזה לא יהיה מנת חלקנו.

„לשחק מול ווטפורד,” הוסיף המאמן לפני יציאתו לאנגליה השבוע, „זוהי אחת ההת־מודדויות הקשות שידעה קבוצה ישראלית בכל הזמנים.”

לכעוס בפי שניים

רוגזה של הנהלת הפועל תל־אביב על מאמנה המסיים, גרשון דקל, התעורר מחדש השבוע, הפעם כפל כפליים מן הכעס שכעסו עליו במשך כל העונה כולה. הסיבה לכעס היא שדקל לא מצא לנכון לשתף את השחקן האמריקאי בוב פליישר ב־12 הדקות האחרונות של המישחק הח־שוב על גביע המדינה בכדורסל מול מכבי תל־אביב, למרות שב־28 הדקות שבהן שיחק פליישר הוא היה יעיל וקריטי ל־קבוצה.

אנשי הפועל סבורים שלאור היכולת הטובה שגילתה לפתע הקבוצה במישחק כולו מול מכבי, היא היתה יכולה לזכות בגביע המדינה אילו שותף השחקן האמרי־קאי המזוקן של הקבוצה.

בוץ על יהוד

דויד קרקו, מנהלה של הפועל יהוד, שהפך לפני כמה שבועות מאמנה של ה־קבוצה, לא אהב לקרוא את ביקורתו של הזמר צביקה פיק על קבוצתו־לשעבר ועל מאמנה החדש.

קרקו יצא השבוע בהתקפה מוחצת על פיק ועל נינו ברגיג, וטען שברגיג, שהוא המאמן „זרק בוץ על יהוד” מאז שנאלץ לעזבה. גם נינו ברגיג וגם צביקה פיק פנו השבוע ליועצם המישפטי כדי לבחון אפשרות לתבוע את המנהל־המאמן מיהוד על הוצאת דיבה על השניים. „אלא אם כן יתנצל על הדברים שאמר,” אמר נינו ברגיג השבוע.

נינו מברר העסקתו לעונה הבאה. אולי זה יהיה בהפועל ירושלים ואולי בקבוצה אחרת במרכז הארץ „עד סוף אפריל אדע בדיוק איפה אאמן. מה שבטוח שזה יהיה בליגה הלאומית.” הוסיף בביטחון.

תחזית עיתונאים

את מישחקי הכדורגל של הליגה ה־לאומית והארצית שייערכו בשבת חו־זים השבוע עיתונאי הספורט שאול אייזנברג ושדר־כתב הספורט ניסים קוויתי.

קיוויתי

אייזנברג

מישחקי הליגה הלאומית והארצית	אייזנברג	קיויתי
1. הפועל תל־אביב — הפועל באר־שבע	1 (x)	1 (x)
2. בני יהודה תל־אביב — מכבי נתניה	x (2)	1 (2)
3. מכבי יפו — הפועל ירושלים	1	1 (x)
4. הפועל כפר־סבא — הפועל לוד	1	1
5. מכבי יבנה — מכבי חיפה	1	1
6. בית״ר ירושלים — מכבי פתח־תיקווה	1	1
7. הפועל רמת־גן — הפועל יהוד	1 (x)	1 (x)
8. שימשון תל־אביב — מכבי תל־אביב	2	2 (1)
9. הפועל נצרת־עילית — הכוח מכבי רמת־גן	x (2)	2 (x)
10. הפועל פתח־תיקווה — הפועל אשקלון	x (1)	1
11. הפועל עכו — הפועל חיפה	2	x (1)
12. הפועל בית־שמש — בית״ר רמלה	1	1
13. הפועל חדרה — הפועל ראשון־לציון	2 (x)	1

כשבוע שעבר הצליחה עירית בוקא לקלוע שבע תוצאות נכונות ואילו צביקה פיק ארבע.

כדורסל

אוהב ללקק

בסיום מישחק גמר גביע המדינה שבו התמודדה הפועל תל־אביב מול מכבי תל־אביב, ניגש שחקנה הוותיק של מכבי, אולסי פרי, לשופט ששפט את המישחק, יוסף ברגמן, ואמר לו: „אתה משוגע.” על קריאת הגנאי הפיתאומית נתן השופט עבירה טכנית לשחקן, וזאת אך רק אחרי שריקת הסיום. אברהם פלדה, יושב־ראש מחלקת הכדורסל של הפועל תל־אביב, שעמד קרוב לשניים וצפה במתר־חש, ניגש לשופט ובעזות מצח אמר לו: „אתה יודע למה הם מתנהגים אליך כך? כי אתה מלקק לשחקני מכבי, אז הם מרשים לעצמם להגיד לך מה שהם רוצים וזה מגיע לך.”

הנשים הפתיעו

הבנות של מכבי רמת־חן עשו זאת השנה. הן הפתיעו את ליגת הנשים בכ־דורסל, כשהצליחו להדיח בשלב רבע־הגמר את אלופת הליגה של השנה, שזכ־תה גם בגביע בשנה שעברה, אליצור תל־אביב. הבנות מרמת־חן הפתיעו פעם נוספת, כשגברו על בנות חיפה וזכו בת־מינה היסטורית עם גביע המדינה לכדור־סל נשים.

היתה זו הפתעה אפילו לכדורסלניות עצמן, ביניהם רונית שרף (31), אשתו ה־בלונדית של צבי שרף, שיאמן בעונה הבאה את מכבי תל־אביב.

במכבי רמת־חן לא זכו הבנות השנה לתשלומי כסף על מישחקיהן, למרות שב־קבוצות אחרות בליגת הנשים מרוויחות הכדורסלניות לגמרי לא רע. ולכן יש לציין את הישגיה של הקבוצה, שללא הו־צאות מוגזמות הביאה תואר מכובד.

המסמר שלא יהיה

כמה כתבי־ספורט הסתובבו עם הידיעה המרעישה במשך כשבוע. לא היה להם אומץ לצאת עם ידיעה מפוצצת, שאינה בטוחה עדיין במאת האחוזים. הידיעה היא, שנדיה קומאנצ'י הרומניה לא תגיע לכינוס הפועל הראוותני, שיתקיים ב־1 במאי.

אחרי שברוריה ביגמן, כתבת־הספורט של הצהרון מעריב יצאה עם הסיפור כידיעה בילעדית שלה, הסתובבו כמה עיתונאים כעוסים על שהפסידו הזדמנות לפרסם סקופ.

ברוריה תפסה את הידיעה במיקרה, כשצפתה בתוכנית־ספורט של הטלוויזיה הירדנית. הירדנים הבטיחו לצופיהם שנדיה העולמית תכבד בנוכחותה מופע ספורטיבי שייערך בירדן ב־30 באפריל.

קנוניה? ליצחק אופק לא היו תשובות ברורות לגבי האמת שמאחורי הידיעה. במטה הכינוס ידעו השבוע לספר, ששר־הספורט של רומניה מסר להם שנשיא רומניה, ניקולאי צ'אושסקו, הבטיח לחוסיין מלך ירדן, שביקר אותו בינואר שעבר, לשלוח לו את נדיה. אם הידיעה המסתובבת במטה הכינוס נכונה, „אז היתה פה קנוניה,” טוען איש מטה־הכינוס. לא ברור עדיין של מי בדיוק. כי הרומנים ידעו בוודאי על תוכניותיה של כוכבתם. לכן אחד מהשניים יתכן: או שהרומנים היתלו בנו, או שהמארגנים פה ידעו שקומנצ'י לא תוכל להגיע, אך התעלמו מכך כדי לא לקלקל את הערב, ששיאו היה צריך להיות בהופעתה של נדיה קומאנצ'י, כבר בתחילתו.

כרטיסים יקרים. למרות הידיעה המרעישה, פנה השבוע מטה הפועל בחוזרים מיוחדים למוסדותיו, לסניפיו, לוועדי העובדים ולחברים הפעילים לבוא ולקחת חלק באירועים השונים וביניהם אותו אירוע מרכזי שניקרא טלג'ים, שאמור להיות מופע תחרותי ראוותני ענק, בשיתוף עם הטלוויזיה, שבו נדיה היתה אמורה להופיע ושכרטיסיו הם מהיקרים ביותר.

חבל מאוד שנדיה קומנצ'י לא תהיה כאן בחודש הבא. חבל עוד יותר על ההוצאות הגדולות שהוציאו מרכז הפועל על הנסיעות ועל שיחות הטלפון הרבות שנעשו לרומניה.

המבצע הגדול של מקרר תדיראן

אמריקן נו-פרוסט

תבצע התאה

100 כרטיסי טיסה הלוך ושוב לאירופה באמצעות אלעל ELAL
המבצע עד ה-15.5.83 בלבד

קנו את מקרר היוקרה ״אמריקן נו-פרוסט״ (או מקרר מדגם אחר) של תדיראן והשתתפו במבצע הגדול של השנה בו יוגרלו בין הרוכשים 100 זכויות לכרטיסי טיסה הלוך ושוב לאירופה.

לצורך השתתפותך בהגרלה שלח לתדיראן מיד לאחר קנית המקרר את גלוית המבצע כשכל פרטיה ממולאים. על הגלויות להגיע לתדיראן עד ליום **30.5.83**

הכרטיס הוא לנוסע בודד במחי נופש של אל על לכל אחד מהיעדים באירופה אליהם מקיימת אל על טיסות קבוצתיות סדירות לפי לוח זמנים קבוע.

ההגרלה תערך במשרדי חב׳ תדיראן, דרך השלום 3, ת״א, ביום **7.6.83** בשעה 15.00, בחסות ובפקוח המכון למסחר הוגן, בנוכחות עו״ד, רו״ח ונציגי חב׳ תדיראן וחב׳ הפרסום.

תוצאות ההגרלה יתפרסמו בעיתונים, ולזוכים תישלחנה הודעות בדואר רשום.

הזוכים יוכלו לבחור עפ״י לוח הזמנים הקבוע מועדים רצויים להם עד 31.12.83.

הזכיה כפופה למילוי הזמנת תדיראן/הסוחר במלואם. ההגרלה תערך עפ״י תקנון המבצע בחסות ובפקוח המכון למסחר הוגן מיום **12.4.83** המופץ בחנויות, ובו כל הפרטים הקשורים במבצע.

היום עוברים לגדול. קונים מקרר אמריקן נו-פרוסט של תדיראן.

אמות בפרסום
TRUTH IN ADVERTISING

היום קונים מקרר תדיראן

ורשבסקי פריליך

ז' אייר תשמ"ג, 20.4.1983 מיספר 2381 80 עמודים שנה 47 המחיר: 60 שקלים (כולל מ.ע.מ.)

העולם הזה

הם היו מלכ
חיי הלילה של
תל־אביב. עכשי
פקדה
אותם
טרג

האסון של דוב ופרדריקה